

'N FREKWENSIELYS IN AFRIKAANS (A-TAAL) VIR LAERSKOLE
MET DIE OOG OP DIE TAALONDERWYS.

'N PROEFSKRIF VOORGELE AS GEDEELTELIKE NAKOMING VAN
DIE VEREISTES VIR DIE GRAAD DOKTOR EDUCATIONIS VAN
DIE UNIVERSITEIT VAN SUID-AFRIKA.

Deur A.S.V. BARNES, M.A., M.Ed.

PROMOTOR: Prof. dr. J. Chr. COETZEE, M.A., M.Ed., D.Phil.

KOLLEGE: P.U.K. vir C.H.O.

Desember 1950.

VOORWOORD.

Veral sedert 1908 het daar in Amerika groot belangstelling in woordtellings en frekwensielyste ontstaan. Hierdie land het die voortou geneem in 'n poging, aanvanklik, om die samestelling van leesboekies en spellyste op 'n objektiewe grondslag te plaas en om 'n objektiewe maatstaf te vind om die geskiktheid van handboeke op die proef te stel.

Dosente van Engels in vreemde lande (b.v. Faucett, Palmer en West) het enkele jare later die nut en waarde van sulke tellings besef en gebruik begin maak van frekwensielyste (benewens ander middele) om 'n kernwoordeskat (ook genoem 'n „mikrokosmos" of „eiland-woordeskat) vir vreemde-taalonderrig vas te stel. Hul doel was om uit te gaan van die meesgebruikte en bruikbaarste taalmateriaal en dan geleidelik die woordeskat verder uit te brei.

Ten opsigte van Afrikaans is hier te lande nog heel weinig in hierdie verband gedoen. Ek het my deswele genoep gevoel om iets in hierdie rigting aan te durf, met die vertroue dat die aangegewe lyste, in hoe geringe mate ook al, daartoe sal bydra om die taalonderwys op die laerskool te bevorder.

Enkele vorsers het reeds die woordeskatte van kinders op verskillende leeftye bepaal, ¹⁾ en Aucamp ²⁾ het 'n grondwoordeskat van die 1,000 meesgebruikte woorde saamgestel; maar laasgenoemde lys is ontoereikend vir skoolgebruik, hoofsaaklik omdat dit te beperk is en omdat die onderskeiding t.o.v. die woordvorme (insluitende funksie en betekenis) onvoldoende is. Trouens, dit was die bevordering van die stenografie in Afrikaans wat by hom hoofsaak was en nie die taalonderrig nie.

Die doel van hierdie ondersoek is dan om, heel tentatief, 'n kernwoordeskat (algemene lys) vir die laerskool vas te stel. Die gebruik van so 'n lys beteken nie dat die taalonderwys aan bande gelê of gekanaliseer word nie; intendeel, dit is slegs rigtingduidend. Die onderwyser moet nie voel dat hy beperk, gereglementeer of gekniehalter word nie, want die lys wil alleen 'n basiese woordeskat aandui (vir beide tweede- en moedertaalonderwys) waarop die dosent na gelang van plaaslike behoeftes en omstandighede kan voortbou. Daarbenewens moet 'n algemene lys soos dié uitgebrei word met kernwoordeskatte t.o.v. al die ander skoolvakke. Wat hier aangebied word, is ook geen optimum woordeskat nie, want as gevolg van omgewings- en intelligensieverskille kan 'n gestandaardiseerde woordeskat maar slegs by benadering vasgestel word.

1) (1) Stander: 'n Vergelykende studie oor die Afrikaanse en Engelse woordeskatte van 1,163 leerlinge op enkele Suid-Afrikaanse skole.

(2) Steyn: Die Skriftelike Taaluiting van Skoolkinders.

Grootte van die woordeskat:

Die st. VI-leerling verlaat die skool wanneer hy gemiddeld 14.2³⁾ jaar oud is, en dan is die grootte van sy woordeskat om en by 7,500 woorde.⁴⁾ Hierdie lys bevat 3,130 woorde (met frekwensies bo 24), maar die betroubaarheid daarvan kan slegs deur uitgebreider ondersoeke vasgestel word.

Carter Good⁵⁾ skryf: „The results of early word counts by Rinsland and his students of the original writings of children have led him to conclude that there is little relation between the frequency of use by children and by adults.” Om hierdie rede het ek my by die keuse van die ontledingstof tot leesboekies beperk, omdat hierdie boeke spesiaal vir die laerskool saamgestel is en dus die naaste aan die kinderwoordeskat verwant is. Trouens, al sou vorsers eindelik daarin slaag om die gesproke taal van die kind op te teken – want tot nog toe ontbreek 'n betroubare tegniek vir hierdie doel – sou dit nietemin onwenslik wees. Die gesproke (en geskrewe) taal van die gemiddelde kind op die laerskool is so gebrekkig, soos Fife⁶⁾ tereg opmerk, dat drukwerk, taalkundig gesproke, die suiwerste stof aanbied.

Ten slotte wil ek aan my promoter, prof. dr. J.Chr. Coetzee, M.A., M.Ed., D.Phil., my innige dank en waardering uitspreek, sowel vir die gebruik van etlike van sy persoonlike boeke as vir sy aanmoediging, leiding en hulp.

3) Syfers verstrek deur verskeie Vrystaatse en Transvaalse skole.

4) Vir veertienjarige kinders word die volgende syfers aangegee: Stander, 7314 (op. cit., 33); Steyn, 7950 (op. cit., 144). Vir Engels met sy groter woordeskat is die syfers hoër, b.v. Terman, 9,000 (The Measurement of Intelligence, 310); Works Progress Administration, 11,294 (J.E.R., Deel 32, 158); Kirkpatrick, 10,660 (cf. West, Bilingualism).

5) Research News and Communications, J.E.R., Deel 32, 158.

6) Summary of Reports on the Modern Foreign Languages, 196

INHOUDSOPGAWE.AFDELING A.HOOFSTUK I (HISTORIES). AFRIKAANS OP DIE SKOOL.

1. Die herkoms van Afrikaans uit ander tale. 1
2. Die afstigting van Afrikaans. 2
3. Die stryd om erkenning:
 - (a) As skryf- en offisiële taal. 4
 - (b) As skoolvak en voertaal. 10

HOOFSTUK II (HISTORIES - KRITIE). PLEK EN INHOUD VAN
AFRIKAANS OP DIE LAERSKOOL.

A. Begripsbepaling:

1. Wat is taal? 18
2. Wat is moedertaal? 20

B. Plek en inhoud van Afrikaans op die laerskool.

1. Funksie van die laerskool. 21
2. Vasstelling van die vakke. 22
3. Plek van Afrikaans op die laerskool. 22
4. Plek en inhoud van die onderdele. 27
 - (a) Mondelinge werk. 27
 - (b) Grammatika. 30
 - (c) Skriftelike werk. 33
 - (d) Spelling. 34
 - (e) Leesonderrig 37

HOOFSTUK III (HISTORIES - KRITIE - VERGELYKEND).STUDIES OOR WOORDESKATLYSTE.

1. Ontstaan van die lyste 44
2. Algemene doel van die woordelyste. 46
3. Lyste in verskillende tale (sedert 1920)
 - (a) Engels. 49
 - (b) Duits. 62
 - (c) Spaans. 62
 - (d) Frans. 63

(f) Afrikaans.	64
4. Lyste vir verskillende vakke.	65
5. Opsomming van lystipes.	66
6. Kritiese beskouings oor die nut en waarde van frekwensielyste, kernwoordeskatte e.a. woordelyste.	
(a) Die voor.	67
(b) Die teen.	70

AFDELING B.

SAMESTELLING VAN DIE LYS.

HOOFSTUK IV. PROSEDURE EN TEGNIEK.

1. Begripsbepaling:	
(a) Wat is 'n woord?	73
(b) Watter woordkategorieë bestaan daar?	74
(c) Wat is woordeskat?	75
(d) Frekwensie(syfer) of (verskynings)-krediet.	76
2. Prosedure en tegniek.	
(a) Stof.	77
(b) Vasstelling van nuwe woorde (die woordeskat).	77
(c) Vasstelling van die frekwensielys.	78

HOOFSTUK V. 'N TENTATIEWE KERNWOORDESKAT 81

HOOFSTUK VI. ALFABETIESE RANGSKIKKING VAN DIE KERNWOORDESKAT. 98

HOOFSTUK VII. BESLUIT.

1. Vasstelling van die kernwoordeskat.	110
2. Grootte van die woordeskat.	110
3. Betroubaarheid van die telling.	112
4. Woordfrekwensie in Afrikaans.	113
5. Aanwending van die lys.	114
6. Aanverwante ondersoeke.	116
7. Varia.	117

BYLAE A. Originele Woorde (Frekwensies 5 - 24). 118

BYLAE B. Voorbeelde van onopgetekende samestellings en afleidings. 149

AFDIELING A.

(HISTORIES)

HOOFSTUK I.

AFRIKAANS OP DIE SKOOL.

1. Die herkoms van Afrikaans uit ander tale.

Taalkundige navorsing het aangetoon dat hele groepe tale (met dieselfde kenmerke) na 'n gemeenskaplike stamouer teruggevoer kan word. Op dié manier kom ons dan eindelijk by 'n paar oertipes soos Nostratiese tale en Austriese tale (b.v. Chinees), en 'n paar geografiese groepe, soos b.v. die tale van Afrika (b.v. Bantoe-tale), Amerika (b.v. die tale van die Rooihuide) en Asië (b.v. Papoea-taal).

Nostraties, 'n hipotetiese taal, is, sover bepaal kan word, die oudste stamouer van Afrikaans.¹⁾ Daaruit het ander hipotetiese tale, een waarvan Indo-Germaans (of Indo-Europees) genoem word, voortgespruit. Deur 'n aantal tale met mekaar te vergelyk (wat betref gemeenskaplikheid van woordvoorraad, woordvorming en struktuur), is afgelei dat daar wel so 'n taal moet gewees het. Hierdie taal het hom uitgebrei vanaf Indië²⁾ tot oor byna die hele Europa.

Benedens Germaans het Indo-Germaans verskeie dogtertale gehad, b.v. Italies, Kelties, Grieks, Aries, Armeens en Balto-Slawies.³⁾

Oer-Germaans, d.w.s. die oudste vorm van Germaans, het omstreeks 400 v.C.⁴⁾ drie vorme aangeneem: (a) Oos-Germaans (stamouer van Goties, Wandaals en Boergondies), (b) Noord-Germaans (stamouer van Deens, Sweeds, Noorweegs en Yslands) en (c) Wes-Germaans (stamouer van Duits, Nederlands, Engels, Fries, ens.)

Dit was in die Wes-Germaanse taalgebied, en wel in 'n deel

1) Le Roux, Praatjies oor ons Taal, 13 - 19.

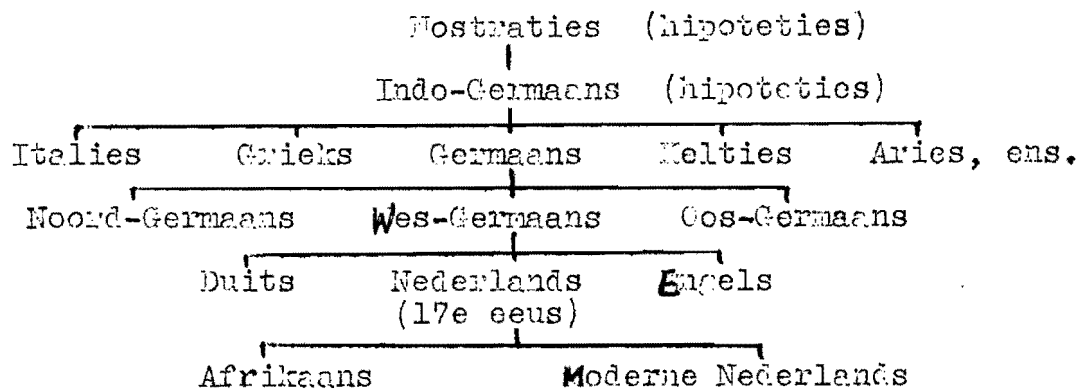
2) Lecoutere - Grootaers, Inleiding tot de Taalkunde en tot de Geschiedenis van het Nederlandsch, 215.

van die noordelike laaglande (later Nederlandse en Vlaamse gebied), dat Nederlands gebore is; ⁵⁾ en dit is uit die Nederlands van die 17e eeu dat Afrikaans (naas moderne Hollands) ontwikkel het.

En ander feit is van belang: die eerste Nederlanders wat hulle hier te lande kom vestig het, het veral uit die ongeletterde volkslae bestaan. ⁶⁾ Hulle het verskeie dialekte van Nederlands gepraat (b.v. Noord-Hollands, Suid-Hollands en Seeus), en dit was o.a. sowel die nivellerende werking van dialekvermenging as die invloed van Hollands-aanlerende nie-Hollanders wat ruimskots tot die snelle evolusie van Afrikaans bygedra het. ⁷⁾

Tabellaries kan die herkoms van Afrikaans uit ander tale as volg aangedui word:

Genealogiese Tabel



2. Die afstigting van Afrikaans

Oor die bakermat en ontstaansdatum van Afrikaans is veel geteoretiseer en min wetenskaplik vasgestel. Selfs die faktore, hetsy ekstern (aanraking met vreemde tale, b.v. Hottentots, Maleis-Portugees, Duits en Frans; die inwerking van 'n nuwe geografiese omgewing, ens.) of intern (die sog. „spontane ontwikkeling,” b.v. kontaminasie, volksetimologie, gebrekkige taaloordrag, aksentwerking, klanknabootsing, analogie-

5) Lecoutere - Grootaers, op. cit., 295.

6) (I) Hesseling, Het Afrikaans, 5

(II) Bosman, Oor die Ontstaan van Afrikaans, 104, 112, 125.

(III) Nienaber, Oor Afrikaans, 145 - 146.

7) Le Roux, Praatjies oor ons Taal, 24 - 25.

Nienaber: Die Afrikaanse Taal, 10.

werking, e.d.m.), wat die snelle tempo van die afscheidingsproses bewerkstellig het, is nog nie bepaal nie. Tereg merk Nienaber op „dat ons antwoorde op die meeste vrae nog steeds 'n voorlopige karakter dra.“⁸⁾

Elke tydvak het sy eie pleitbesorgers. Sommige meen dat die eerste vyftig jaar van die volksplanting die wording van Afrikaans aanskou het. Hesseling⁹⁾ b.v. stel „de beslissende crisis in die eerste dertig jaar van 't bestaan der kolonie,“ onder invloed van Maleis-Portugees as hooffaktor. Ook Bosman¹⁰⁾ glo dat die skeiding tussen Nederlands en Afrikaans omstreeks 1700 plaasgevind het. Ander wat dieselfde mening toegedaan is, is Franken¹¹⁾ en Bouman.¹²⁾

'n Tweede groep geleerdes meen dat Afrikaans sy beslag tussen 1700 en 1750 gekry het. Hieronder ressorteer o.a. Botha,¹³⁾ Haarhoff¹⁴⁾ en Le Roux.¹⁵⁾

'n Derde groep beskou weer die tydsafbakening 1750 tot 1800 as deurslaggewend in die afstigting van Afrikaans. Uit ou reisberigte (b.v. dié van Wikar, De la Caille, Sparrman, Thunberg, Lichtenstein, Le Vaillant, ens.) en ander geskrifte lei hulle af dat Afrikaans uit hierdie tydvak dateer. Die vernaamste woordvoerders hier is Smith,¹⁶⁾ Breyne¹⁷⁾ en Boshoff.¹⁸⁾

Wat ook al die waarheid mag wees, feit bly dat Afrikaans vandag, sonder dialektiese afwykinge van belang, oor 'n baie uitgestrekte gebied gepraat word. En dit kan alleen verklaar word deur die feit dat Afrikaans sy beslag moet gekry het voor die uitbreiding die binneland in. Voor 1700 is slegs die sgn. Boland (d.w.s. Kaapstad, Paarl, Stellenbosch, Franshoek

-
- 8) Oor Afrikaans, 177.
 - 9) Het Afrikaans, 18.
 - 10) Oor die Ontstaan van Afrikaans, 45.
 - 11) in „Tydskrif vir Wetenskap en Kuns,“ (Junie, 1928), 201.
 - 12) in „Gedenkboek ter Ere van die Genootskap van Regte Afrikaners, 283 - 284.
 - 13) in „Gedenkboek Regte Afrikaners,“ 26.
 - 14) in „Ons word Mondig,“ 62.
 - 15) Praatjies oor ons Taal, 23.
 - 16) in „Gedenkboek Regte Afrikaners,“ 34 - 35.
 - 17) Afrikaans, 1.

en Malmesbury) bewoon. By wyse van verset teen die despotiese beheer van die Kompanjie, begin die trekke kort daarna dieper landwaarts in.¹⁹⁾ Dit is dus waarskynlik dat Afrikaans teen 1700 op die klein oppervlakte van die Boland gebore is en daarvandaan uitgebrei het. 'n Grootse landverhuising uit die Kaapkolonie het later tussen 1835 en 1838 plaasgevind (nl. die Groot Trek), maar teen daardie tyd het Afrikaans reeds lankal uniformiteit bereik en sy selfstandigheid as taalkonstruksie verwerf.

3. Die stryd om erkenning:

(a) As skryf- en offisiële taal.

Aan die begin, d.w.s. na 1700, het Afrikaans wel as spreektaal gedien, maar dit was ook al. Daar was geen begeerte om dit tot offisiële taal, medium van onderwys of selfs skryftaal te verhef nie. Daarvoor was vooroordeel en die Nederlandse tradisie nog te sterk. Selfstandigheidsgevoel en nasie-bewustheid het teweens ook nog ontbreek.

Deur gebrek aan geskikte onderwysers en doeltreffende skole, veral op die platteland, was die bevolking van daardie vroeë tye bewus van hul tekortkominge op die gebied van die geleerdheid. En omdat hulle verstoek was van vrywel alle onderwysvoorregte, het hulle vasgekleef aan die bietjie wat daar nog beskikbaar was. Daar het dus 'n konserwatiewe geloof in die tradisionele spel- en skryfwyse ontstaan wat byna tweehonderd jaar sou duur.

Godurende die agtiende eeu het die kloof tussen die spreek- en skryftaal al hoe wyer geword totdat dit mettertyd opsetlike inspanning gekos het om die algemene skryftaal korrek te gebruik.²⁰⁾ Dit is dan ook nie moeilik om te begryp dat geskrewe Nederlands spoedig 'n verminkingsproses ondergaan het nie. Kensketsend hiervan is die reisverhaal van H.J. Wikar (1775 - 1779) en die Dagboek van Louis Tri-

19) (I) Cory: The Rise of South Africa, Deel I, 7 - 14.
(II) Theal: History of South Africa before 1795, Deel II, Hoofstuk 38.

hardt (1836 - 1838). Die taal is nie meer suiwer Neder-
lands nie, maar 'n soort verafrikaanse Nederlands.²¹⁾

Interessant is dit om daarop te let dat daar, naas hierdie gebrekkige geskrewe Nederlands, ook 'n geradbraakte gesproke Nederlands, op Bybelse lees geskoei, ontwikkel het. Hierdie vorm is egter beperk tot godsdiensoefeninge en
²²⁾publieke funksies.

Maar eindelik kom daar 'n roering; dog, vreemd genoeg, die inisiatief het uitgegaan, nie van 'n Boer, 'n Afrikaner, nie, maar van 'n Hollander. Hoe kan ons dit verklaar? Waarskynlik so:

Daar was 'n ander magtige faktor in die spel. Sedert die inbesitneming van die Kaap aan die begin van die negentiende eeu was die handjievul Afrikaners gedurig onderhewig aan 'n vreedsame dog nietemin doelbewuste anglisasiepolitiek. Die oorwinnaar, gedrenk in 'n eeu-oue kultuur, was geleidelik besig om die volkie te absorbeer. Op die platteland het die grootste deel van die volk, op kultuur- en onderwysgebied, in 'n doodslaap weggedommel, maar op die dorpe en in die stede was daar twee strominge. Enersyds het daar onder die bevoorregte klasse (wat die middele daartoe besit het) 'n soort Hoog-
²³⁾Hollandse na-aapkultuur ontwikkel; andersyds het die angliseringsproses toegeneem as gevolg van die opsetlike en stelsel-
²⁴⁾matige gebruik van die skool en die kerk as anglisasiemiddel.

"It seemed absurd," skryf Theal in hierdie verband, "that such a small body of people (they were only a little over thirty thousand in number) should be permitted to perpetuate ideas and customs that were not English in a country that had become
²⁵⁾part of the British Empire."

'n Direkte uitvloeisel van hierdie beleid was die verban-

21) Smith in „Gedenkboek Regte Afrikaners," 34.

22) Schoonees in „Gedenkboek Regte Afrikaners, 165.
Nienaber: Die Afrikaanse Beweging, 19.

23) Schoonees in „Gedenkboek Regte Afrikaners," 166.

24) Bosman in „Gedenkboek Regte Afrikaners," 159.

25) Theal: Progress of South Africa 116.

ning van Hollands uit die geregshoue (1822)²⁶⁾ en bogenoemde verengelsing van die Afrikaners deur middel van die skool (b.v. die Onderwyswet van 1839)²⁷⁾ en die kerk (b.v. die invoer van Skotse predikante in 1824)²⁸⁾. Hierdie gewelddadige anglisasiepoginge het so goed geslaag dat Afrikaans met verloop van tyd sowel deur Hollands- as Engelsgesindes as 'n Hotnots- of kombuistaal bestempel is.²⁹⁾ „In skool en huis,” beweer Pienaar,³⁰⁾ „in geselskap en briefwisseling, op die sportterrein en in studentevereniginge, in partikuliere en regeringskantore, in handel en politiek, waar ook al -- alles was deurtrokke van 'n allesbeheersende Engelse gees.”

Die eerste geluid, wat Afrikaans betref, word in 1825³¹⁾ gehoor. In hierdie jaar het 'n Hollander, M.D. Teenstra (wat uit gesondheidsoorweginge etlike weke aan die Kaap vertoef het toe hy op pad na Nederlands-Indië was) 'n denkbeeldige gesprek opgestel om vir die Hollanders aan te toon hoe die boere(en slawe) aan die Kaap praat. Hierdie dialoog het verskyn in sy werk „De Vruchten myner Werkzaamheden,” 1830.

Die volgende mylpaal vind ons in die samespraak tussen twee Hottentotte (wat kleurling-Afrikaans gebruik) in C.E. Boniface se toneelstuk „De Nieuwe Ridderorde of de Temperantisten” wat in 1832 gepubliseer is.³²⁾ In 1844 skryf Boniface ook 'n inleidingsartikel vir „De Natalier” waarin hy twee Afrikaners Afrikaans met mekaar laat gesels; en in 1844, vir sover ons kan vasstel, skryf A.G. Bain en G. Rex verder 'n dramatiese liedjie, „Kaatjie Kekkelbek,” waarin 'n Hotnotsmeid,³³⁾ Kaatjie, kleurling-Afrikaans gebruik.

Tot dusver is Afrikaans veral vir vermaak aangewend, maar

26) Nienaber in „Gedenkboek Regte Afrikaners,” 13.

27) Malherbe: Education in South Africa, 255.

28) Nienaber in „Gedenkboek Regte Afrikaners,” 15 - 16.

29) (I) Bosman in „Gedenkboek,” 157.

(II) Pienaar: Taal en Poesie van die Tweede Afrikaanse Taalbeweging, 54.

30) op. cit., 20.

31) (I) Dekker: Afrikaanse Literatuurgeskiedenis, 6.

(II) Nienaber: Die Afrikaanse Beweging, 21.

32) (I) Dekker: Afrikaanse Beweging, 21.

in 1860 word dit vir die eerste maal vir 'n praktiese doel gebruik, t.w. vir propagandadoeleindes.³⁴⁾ L.H. Meurant, wat toentertyd magistraat op Cradock was, publiseer 'n vervolgstuk in „The Cradock News,” nl. die „Zamenspraak tussen Klaas Waarzegger en Jan Twijfelaar over het onderwerp van Afscheiding.” Deur Afrikaans te gebruik, het hy gemeen dat hy sy standpunt teenoor die afskeiding van die Oostelike Provinsie met groter sukses kon verdedig en sy lesers meer simpatiek kon stem.

Na hierdie tyd verskyn daar baie Afrikaanse briewe en samesprake in Kaapse, Transvaalse en Vrystaatse koerante. Afrikaans, as skryftaal, het skielik baie gewild geword. Besonder populêr was die „Boerebriewe” en „Kaapsche Schetsen” van Samuël Zwaartman (skuilnaam van 'n wetsagent, H.W.A. Cooper) in „Het Volksblad” van 1870 - 1871.³⁵⁾ Vanaf 1870 skryf F.W. Reitz, die latere president, ook 'n aantal gediggies, soos „Klaas Gezwint en zijn Paert,” e.a.

Dit is opmerklik dat diegene wat Afrikaans tot aan die begin van die sewentiger jare gebesig het, dit veral gedoen het om hul spotlus te bevredig (die meeste), om te vermaak, vir lokale kleur en om te karakteriseer (Boniface, Rex en Bain), om propaganda te maak vir 'n saak (Meurant) of om te illustreer (Teenstra). Tot op daardie tydstip was daar nog geen stryd om die erkenning van Afrikaans as skryftaal nie. Afrikaanse geskrifte het sporadies verskyn: daar was nog geen volksbeweging nie. Dit sou later eers kom.

Oor die toestand op die platteland, waar die grootste gedeelte van die Afrikaners toentertyd gewoon het, skryf Schoonees o.a.: „Die breë lae van die volk in die binneland kon dit met moeite so ver bring om hul Bybel te lees en op 'n manier te verstaan. En die voormanne kon die volk nie wakker skud nie. Party het wel verstaan, maar die boodskap het hulle nie ontroer nie.... En baie het afgesterf van hul volk, omdat

34) (I) Smith in „Gedenkboek..., Regte Afrikaners,” 36.
(II) Dekker, op. cit.

daar geen nasionale selfrespek was by die Afrikaner nie en omdat dit soveel makliker was om amper Engelsman te word as amper Hollander.³⁶⁾"

Die eerste stap in die rigting van 'n nasionale beweging was die stigting op 14 Augustus 1875 van die Genootskap van Regte Afrikaners met die vooropgesette doel om Afrikaans as skryftaal erken te kry en wel deur die Afrikaners volksbewus te maak.³⁷⁾ Die inisiatief het weereens uitgegaan van 'n Hollander, L.A. Pannevis, wat in Kaaps-Hollands alreeds 'n selfstandige taal bespeur het.³⁸⁾

Hierdie Eerste Afrikaanse Taalbeweging, waarvan die G.R.A. die gestaltegewing, die simbool, was, was egter veel meer as 'n taalbeweging. Dit was terselfdertyd 'n volksbeweging, 'n teken van nasionale bewuswording en ontwaking. Soos Schoones,³⁹⁾ Nienaber,⁴⁰⁾ Pienaar,⁴¹⁾ e.a. aantoon, het die taalbeweging hom vereenselwig met die politieke stryd van die Afrikanernasie. Die G.R.A. het 'n maandblad (Die Afrikaanse Patriot, later: Ons Klyntji) en etlike skool- en leesboekies uitgegee — alles ter stuwning van die Afrikaanse gedagte.

In die begin was daar geen eensgesindheid nie. Die leiers van die Eerste Taalbeweging moes dikwels die bitterste teenstand en vyandskap verduur,⁴²⁾ en Afrikaans, wat as 'n kombuistaal en patois bestempel is, moes gedurig die heftigste aanvalle trotseer.⁴³⁾ Maar die Genootskappers was geesdriftige manne van oortuiging, en die verdienste van hul werk lê daarin dat hulle ontsaglik veel gedoen het om die Afrikaanse akker voor te berei.⁴⁴⁾

36) in „Gedenkboek Regte Afrikaners," 166.

37) (I) Pienaar: Taal en Poësie, 71 - 73.

(II) Dekker, op. cit., 13 - 14.

(III) Nienaber, Die Afrikaanse Beweging, 60 et seqq.

38) (I) Dekker, op. cit., 11.

(II) Nienaber, op. cit., 49 et seqq.

39) in „Gedenkboek," 168.

40) op. cit., 59.

41) op. cit., 14.

42) Botha in „Gedenkboek," 21.

43) (I) Pienaar, op. cit., 52 - 54.

(II) Schoones in „Gedenkboek," 168.

Die Beweging het egter die kiem van sy ondergang in hom gedra. Ywer, liefde en toewyding aan die volksaak was daar genoeg," beweer Schoonees, ⁴⁵⁾ „maar die waaragtige besieling het jammerlik ontbreek. Daar was geen kunstenaar wat deur die skoonheid van sy woord die volk kon ontroer en liefde en agting opwek vir die lang veragte moedertaal nie." Deur gebrek aan innerlike sterkte is die merendeel van die volk nie meegevoer nie; en met die aanstelling van ds. S.J. du Toit as redakteur van die Patriot in 1889 het die beweging begin kwyn, grotendeels as gevolg van sy Engelsgesinde politieke oortuiginge. ⁴⁶⁾ Die herlewing het eers na die Tweede Vryheidsoorlog ingetree.

Hierdie stryd het die volk tot inkeer gebring. Dit het die volksalloor gepuur en, eindelik, saamhorigheids- en nasionaliteitsgevoel geskep. Nasionalisme, in sy ruime sin, het ontwaak en gebloei en begin seëvier. Die Tweede Beweging, wat kort na die Tweede Vryheidsoorlog ontstaan het en slegs as 'n voortsetting van die Eerste beskou moet word, ⁴⁷⁾ het speedig op dreef gekom. Daar is propaganda gemaak in die koerante en vereniginge is gestig (b.v. die A.T.G., A.T.V. en Saamwerk- Unie van Kultuurvereniginge in Natal). Digtors en skrywers, soos Leipoldt, Celliers, Totius, Eugène Marais, e.a., het ge- ⁴⁸⁾ toon dat Afrikaans ook letterkundige waarde besit, en in 1909 is die Suid-Afrikaanse Akademie vir Taal, Lettere en Kuns ⁴⁹⁾ gestig.

Met die instandkoming van die Unie van Suid-Afrika in 1910 het Artikel 137 van die Grondwet bepaal dat Nederlands naas Engels amptelik gelykwaardig gebesig sal word. ⁵⁰⁾ Hiermee

45) in „Gedenkboek," 170.

46) (I) Smith in „Gedenkboek," 41.

(II) Schoonees in „Gedenkboek," 168.

47) (I) Nienaber, op. cit., 58 en 98.

(II) Dekker, op. cit., 55.

(III) Pienaar, op. cit., 11 - 12.

48) Dekker, op. cit., 61.

49) (I) Nienaber, op. cit., 145.

(II) Pienaar, op. cit., 71 - 73.

50) „Both the English and Dutch languages shall be official languages of the Union, and shall be treated on a footing

was baie Afrikaanssprekendes nie gediend nie, want vir die meeste was Nederlands alreeds 'n vreemde taal. Weer word daar propaganda gemaak en verskeie vereniginge en tydskrifte (soos „Die Brandwag” en „Die Huisgenoot”) word gestig.

Nog sterker word die nasie-bewustheid tydens en na die Eerste Wêreldoorlog, en die beweging vir die volle erkenning van Afrikaans as offisiële taal word onkeerbaar. Vanaf 1914 begin enkele predikante in Afrikaans te preek, en teen die einde van 1924 is Afrikaans met eenstemmigheid dwarsdeur die Unie as offisiële taal van die kerk aanvaar.⁵¹⁾ In 1915 het die eerste uitgawe van die „Afrikaanse Woordelys” (wat spellingreëls neergelê het)⁵²⁾ verskyn, en in 1918 is die eerste leerstoel in Afrikaans ingestel (met die benoeming van dr. D.F. Malherbe tot professor in Afrikaans aan die G.U.K.).⁵³⁾ In 1925 is Afrikaans deur die Parlement ten volle erken as offisiële taal naas Engels (en Nederlands).⁵⁴⁾ Hiermee is Afrikaans dan eindelijk van gesagsweë meerderjarig verklaar.

(b) As skoolvak en voertaal.

Die stryd om erkenning van Afrikaans as skoolvak en as medium van onderwys vorm 'n integrale deel van die stryd om erkenning as skryf- en offisiële taal. Die een sluit die ander in, maar ter wille van die onderhawige ondersoek is dit noodsaaklik om die onderwysaspek in 'n duidelike lig te stel en die historiese lyn afsonderlik uit te stippel.

Gedurende die bewind van die Oos-Indiese Kompanjie en die Bataafse Republiek was daar natuurlik geen stryd nie,

51) (I) Pienaar, op. cit., 105 - 113.
(II) Nienaber, op. cit., 168 - 169.

52) Nienaber, op. cit., 146.

53) (I) Pienaar, op. cit., 134.
(II) Nienaber, op. cit., 161.

As medium van onderwys is dit alreeds in 1914 in die ou Victoria Kollege, Stellenbosch, ingevoer (Pienaar, op. cit., 134).

54) (I) Dekker, op. cit., 54.
(II) Pienaar, op. cit., 141.
(III) Nienaber, op. cit., 170 - 171.

Gedeeltelike erkenning het reeds in 1918 plaasgevind: Afrikaans word erken as offisiële taal.

want die onderwys, vir sover dit bestaan het, was Nederlands georiënteer. Dit was eers na 1806 (die tweede inbesitname van die Kaap) dat die beginsel van moedertaalonderwys in die gedrang gekom het.

Meer as honderd jaar lank was die Afrikaanssprekende kind in die Kaapkolonie onderhewig aan die stelselmatige angliseringsbeleid van die veroweraar. Ter staving hiervan kan o.a. verwys word na die stigting van die Engelse Vryskole van Lord Charles Somerset (1812), sy Proklamasie van 1822 (waarin Engels as die enigste offisiële taal van die Kolonie erken word), die invoer van Skotse onderwysers (1822), die Onderwyswet en Staatskole van 1839, Onderwyswet nr. 13 van 1865 (wat bepaal het dat Engels alleen as voertaal in alle eerste- en tweede-klas-skole gebruik sal word, en na nog 'n jaar ook in die derde-klas (Platteland-) skole) en die bepaling in 1873 dat Engels die enigste taal van die ou Kaapse Universiteit sal wees.⁵⁵⁾

Daar was wel 'n hele aantal privaatskole, met Hollands as die medium van onderrig, maar die leerlinge kon dit nie verbring nie. Ook was daar 'n aantal Kerkskole, op Amerikaanse model gestig, maar hier was die gees ewe on-nasionaal vir 'n Afrikanerkind as in enige Engelse staatskool.⁵⁶⁾ Hollands het dus 'n prominente plek ingeneem in sommige skole — in 1890 is ook „De Zuid-Afrikaansche Taalbond” gestig om die kennis van Hollands te bevorder — maar te dikwels is dit deur medium van Engels onderrig.⁵⁷⁾

As gevolg van die geslaagde anglisasiebeleid van die veroweraar⁵⁸⁾ het Engels op skool hoogty gevier, en „Jan wat versies maak” het hom gedwonge gevoel om te rym:

„Engels! Engels! Alles Engels! Engels wat jy sien en hoor.

55) (I) Milherbe, Education in South Africa, 255 et seqq.
 (II) Fourie: Syllabus and Textbooks..... S.A. Schools, 1-11.
 (III) Dekker, op. cit., 9.
 (IV) Nienaber, op. cit., 34 - 46.
 56) Nienaber, op. cit., 44.
 57) Bingle in „Beginnels en Metodes van die M. Onderwys,” 65.
 58) (I) Schoones in ...

In ons skole, in ons kerke word ons moedertaal vermoor,
 Ag, hoe word ons folk verbaster, daartoe werk ons leeraars
 saam.
 Hollans nog in sekere skole, is bedrog, 'n blote naam!
 Wi hom ni laat anglisere, word geskolde en gesmaad.
 Tot in Frystaat en Transvaal al, ower al diselfde kwaad.
 'Dis vooruitgang!' roep die skreeuwers, 'dis beskawing wat
 nou kom!' 59)
 Di wat dit ni wil gelowe, di is ouderwets en dom.....

In die Kaapkolonie sou hierdie toestand tot diep in die
 twintigste eeu voortduur.

In die twee Republieke (d.w.s. na die Groot Trek en die
 Konvensies van Bloemfontein, 1854, en Sandrivier, 1852, waar-
 deur die onafhanklikheid van die Vrystaat en Transvaal erken
 is) was daar aanvanklik geen stryd nie. Die onderwys was
 60) wel gebrekkig, maar die voertaal was nogtans Nederlands. 61)
 (Slegs die Engelssprekendes, in die O.V.S. veral, het geveg
 vir die behoud van hul medium — Eunice en Grey College, b.v.,
 was suiwer Engelse „public schools.”) 62) Dit is eers na die
 Tweede Vryheidsoorlog dat daar 'n werklike taalstryd gebore
 word.

Artikel 6 van die Vredestraktaat van Vereeniging het neer-
 gelê: „The Dutch language will be taught in Public Schools in
 the Transvaal and the Orange River Colony, where the parents
 of the children desire it.” 63) In weerwil hiervan word die
 angliseringsbeleid van die veroweraar onmiddellik in die twee
 nuwe wingeweste toegepas. Pogings om die kind te verengels
 en vir die nuwe bedeling te vang, is selfs gedurende die oorlog

59) Aangegee deur Dekker, op. cit., 10; Pienaar, op. cit.,
 21, e.a.

60) of. Botes: Die Taalmediumvraagstuk, 11 en 13.

61) Die medium is neergelê deur die volgende wetgewing:

O.V.S.: Ordonnansie van 1891

Onderwyswette van 1863 en 1872.

Transvaal: Wet nr. 4 van 1874 (Burgerswet), Artikel 36.

Onderwyswet nr. 10 van 1880

Onderwyswet nr. 1 van 1882 (Du Toitwet), Ar-
 tikels 4 en 7.

Wet nr. 8 van 1892 (Mansveltwet), Artikel 24.

62) Bingle in op. cit., 65.

63) Aangehaal deur Pienaar

al aangewend toe skole in die Konsentrasiekampe geopen is. Godsdiensonderwys het wel deur medium van Hollands geskied,⁶⁴⁾ maar origens was die onderwys Engels georiënteer.⁶⁵⁾

By wyse van reaksie teen die beleid van die owerheid en die invoering van Engelse onderwysers (wat hoofde word op alle groter plekke) het die Christelik-Nasionale Skole (in Transvaal, O.V.S. en gedeelte van Kaapland) direk na die vredesverklaring opgekom. Die las vir die totaal verarmde bevolking om hierdie skole in stand te hou en te finansieer, was egter te groot. Vertoë is aan die owerhede gerig om tegemoetkoming,⁶⁶⁾ dog die ooreenkomste van 1905⁶⁷⁾ wou almal maar nie bevrediging gee nie.

Met die verlening van Verantwoordelike Bestuur aan die twee gewese Republieke word die taal- en mediumkwessie volgens die parlementêre besluite gereël — in die Transvaal⁶⁸⁾ deur die Smuts-wet (1907) en in die O.R.K. deur die

64) (I) Nienaber, op. cit., 106

(II) Botes, op. cit., 26.

65) Kragtens Onderwysordonnansie nr. 7 vir Transvaal en nr. 27 vir die O.R.K. (1903) mag slegs drie uur per week aan die moedertaal gewy word

66) Petisie aan die Goewerneur en sy antwoord (Sept. 1903).

67) O.R.K.: Ordonnansie nr. 29 het neergelê: "English shall be the medium of instruction in schools, but the time devoted to the teaching of English and Dutch as languages shall be the same."

Transvaal: Govt. Notice No. 1117 het neergelê: "Teachers shall be allowed to use either the Dutch or the English language, as the medium of instruction, so long as they make themselves understood to the children, provided that English shall be used as the medium as soon as the children are able to follow the teacher's instructions in that language. A knowledge of English as prescribed for each standard shall be a condition of promotion from any standard to a higher one."

68) Hierdie Onderwyswet (van 1907) het neergelê: "The medium of instruction in the lower standards of any public school shall be the native language of the pupil which shall continue to be used as such medium for such time as is required to ensure proper educational progress and development. Where English is not the native language its use as a medium of instruction shall be gradually introduced and beyond the completion of the course prescribed for the 3rd Standard it shall be so used, save as is provided in Section 32." (Hoofstuk VI, Art. 30)

"In order to ensure the effective teaching of the Dutch language the Director shall on the recommendation of the Board approve the use of such language in any public school in any standard above the 3rd Standard as a medium of instruction in subjects not exceeding two in number, and the time given to the study of such subjects shall not exceed two hours per week."

69) Hertzog-wet (1908). Die gedeeltelike erkenning deur die twee wette verkry, geld slegs vir Hollands. Van Afrikaans is daar in die skole nog geen sprake nie.

Na die instandkoming van die Unie van Suid-Afrika (1910) was die Sentrale Regering gretig om, kragtens die bepaling van Artikel 137⁷⁰⁾ die taalregte gehandhaaf te sien. Die pas ingestelde Provinsiale Rade is belas om in die skole voorsiening te maak vir die toepassing van talegelykheid, met die gevolg dat die Rade in al die provinsies, behalwe Natal, in 1912 bepalings neergelê het dat die leerling tot en met st. IV⁷¹⁾ onderrig deur medium van sy huistaal moet ontvang. Dog onder „huistaal” word nog steeds Nederlands bedoel.

Binne twee jaar egter trek hierdie drie Rade ’n onderskeid tussen Nederlands en Afrikaans — word „huistaal” geïnterpreteer om Afrikaans aan te dui. Dit geskied in die Kaapprovinsie deur ’n voorstel wat op 25 April 1914 deur C.J. Langenhoven (Raadslid van Oudtshoorn) ingedien en eenparig aangen⁷²⁾ neem is. Soortgelyke voorstelle is in dieselfde jaar in

69) Die Skoolwet van 1908 het neergelê: „Behoudens het onderricht in vreemde talen zullen Engels en Hollands de uitsluitende en gelijkwaardige medium van onderwijs in elke openbare school zijn en zal elk kind tot en met Std. IV in elk onderwerp onderwezen worden door middel van de taal die het best door zulk kind gesproken en begrepen wordt, als het medium van onderwijs voor zulk kind” (Artikel 15, (1)).

„Boven Std. IV zal het minimum getal van hoofdonderwerpen onderwezen door middel van Hollands als medium zover doenlijk drie in getal zijn ..” (Art. 16, (1))

70) „De engelse alsmede de hollandse talen zijn officiële talen van de Unie. Zij worden op een voet van gelijkheid behandeld en bezitten en genieten gelijke vrijheid, rechten en voorrechten.”

71) O.V.S.: Ordonnansie nr. 2 (Mei, 1912).
Transvaal: Ordonnansie nr. 5 van 1911 (Rissik-ordonnansie, wat op 1 Jan. 1912 in werking getree het).
Kaapprovinsie: Taalordonnansie van 1912.

72) Die voorstel het gelui: „Deze Raad hecht zijn goedkeuring aan de toenemende handhaving door het onderwijsdepartement van deze Provinsie van het gezonde beginsel van onderwijs door medium van de moedertaal der leerlingen, zoals neergelegd in de onderwijsordonnantie; en beveelt aan, dat dat beginsel verder uitgebreid worde door het gebruik van Afrikaans-Hollands als medium op onze lagere scholen tot en met de vierde standaard, waar het Hollands volgens wet de voertaal is; mits dat geen leesboeken, in het Afrikaans geschreven, voorlopig worden toegelaten, tenzij dezelve voorzien zijn van een getuigschrift van

die O.V.S. (die Havenga-voorstel van 15 Junie)⁷³⁾ en Transvaal
(die Ludorf-voorstel)⁷⁴⁾ aangeneem. In hierdie drie provin-
sies word Afrikaans, as sodanig, en die beginsel van moeder-
taalonderwys op die laerskool dan eindelik erken.⁷⁵⁾

Maar hiermee was die saak nog nie afgehandel nie. In
Natal is soveel druk op die Provinsiale Raad uitgeoefen dat
tegemoetkomende wetgewing in 1916 ingedien is, nl. dat die
ouer die taalmedium vir sy kind kon kies.⁷⁶⁾ Moedertaal-
medium is dus opsioneel, nie verpligtend soos elders nie.
Die eerste Afrikaans-medium skool is eers na jarelange agi-
tasie in Augustus 1927 (te Pietermaritzburg)⁷⁷⁾ ingewy.

In die praktyk is egter nie veel gehoor gegee aan die
opdragte van die Provinsiale Rade t.o.v. die taalmedium nie.
Dit het allerweë duidelik geword dat die Taalordonnansies van
1912, gewysig deur die bepalinge van 1914, nie getrou toegepas
word nie. Op voorstel van sir F. de Waal word daar in 1918
in die Kaapprovinsie besluit om Afrikaans in plaas van Neder-
lands onder die Taal-ordonnansie van 1912 tot en met st. IV
te verstaan. Volgens dr. Langenhoven was dit slegs h.wettig-
ing van die Langenhoven-resolusie van 1914, met weglating van
belermerende voorwaardes.⁷⁸⁾ Hiermee was die saak so te sê
gewonne in die Kaapprovinsie, want Afrikaans het daarna al meer
en meer sy regmatige plek op skool begin inneem.

Die Vrystaat het ook nie stilgesit nie. Met die sitting
van die Raad op 29 Junie 1916 is 'n voorstel van Dan de Villiers
aangeneem, nl. om „de Afrikaanse taal als leervak in de lagere
standaarden in te voeren.”⁷⁹⁾

Letteren en Kunst, en mits het gebruik van zoodanige lees-
boeken niet toegelaten worde waar het betrokken school-
komitee bezwaar ertegen heeft.” (Aangehaal deur Pienaar,
Gedenkboek Regte Afrikaners. 217)

73) Botes, op. cit., 63.

75) Die drie Raadsbesluite o.a. te vinde in „Het Kristelik
Schoolblad,” Aug. 1914.

74) Nienaber, op. cit., 153.

76) Ook die Taal-ordonnansie van 1923 het die keuse van
die voertaal aan die ouer gelaat (Steenkamp: Onderwys vir
Blankes in Natal, 209)

77) Steenkamp, op. cit., 195.

Die taal- en mediumsbeplanninge van Ordonnansie nr. 2 van 1912 het onveranderd gebly tot 1930. Dit is vervang deur Ord. nr. 15 (wat in Nov. 1930 in werking getree het) wat bepaal het dat die standaard van IV tot VI verhoog word.⁸⁰⁾

Ook in Transvaal is daadwerklik opgetree. In 1916 is deur 'n raadsbesluit bepaal dat waar Afrikaans in die laerskole as voertaal ingevoer is, dit ook as leervak onderwys sal word. Daar is verder neergelê dat die bepaling vir st. I in Jan. 1917 in werking moet tree, sodat dit in 1922 vir al die standers (tot by st. VI) van krag sal wees.⁸¹⁾ (Steun vir hierdie besluit is o.a. gevind in die aanbevelings van 'n Onderwyskommissie wat hul rapport in Des. 1917 ingedien het.)⁸²⁾

As gevolg van hierdie Raadsbesluite is daar dus in drie provinsies amptelike erkenning aan Afrikaans as voertaal en leervak verleen. Natal sou eers wag tot die middel van 1923 toe die eerste Afrikaansmedium-klasse te Pietermaritzburg (as onderafdeling verbonde aan 'n Engelsmediumskool) gestig is.⁸³⁾

Op hierdie stadium het die stryd om die invoering van Afrikaans as leervak en medium in die laere standers ten einde gekom, en was dit nie nodig vir die kampvegters en pleitbesorgers van Afrikaans om nog so militant op te tree nie. Al wat oorgebly het, was uitbreiding tot die Hoërskole en konsolidering van die verworwene.

Dit is interessant om daarop te let dat die invoering van Afrikaans, amptelike erkenning ten spyte, nie dadelik algemeen was nie. In die begin is dit gestrem (a) deur die feit dat die voertaal nog ongesistematiseerd was, (b) deur verdeeldheid van opinie oor die verdienstelikheid van Afrikaans as taal, (c) ^{deur} vooroordeel onder onderwysers en ouers, (d) ^{deur} gebrek aan geskikte handboeke en (e) deur die gebruik van die Engelse medium wat al 'n vaste tradisie geword het.⁸⁴⁾ Vanaf 1917 het Afrikaans

80) Ord. nr. 15 van 1930, Art. 49, Onderartikel (1).

81) Nienaber, op. cit., 163 - 164.

82) Report of the Education Commission, 21/12/1917.

83) Steenkamp, op. cit., 194.

84) (1) Nienaber, op. cit., 163 - 164.

egter sy intrek begin neem in die skool en teen 1920 vir hom
 'n vaste plek verower.⁸⁵⁾

Uitbreiding tot die Hoërskole het nie lank uitgebly
 nie,⁸⁶⁾ en in 1919 is Afrikaans as 'n skoolvak vir sowel die
 Junior Sertifikaat- as die Matrikulasie-eksamen erken.⁸⁷⁾

85) (I) Bingle in op. cit., 66.

(II) Fourie, op. cit., 32.

86) In die Vrystaat, b.v. het die Modelskool in 1918 Afrikaans ingevoer tot en met st. VII (Nienaber, op. cit., 166). In 1918 het ongeveer 22 persent van die leerlinge in alle Transvaalse skole Afrikaans as medium gebruik. (Van der Walt in op. cit., 85)

87) Nienaber, op. cit., 166.

PLEK EN INHOUD VAN AFRIKAANS OP DIE LAERSKOOLO.

A. Begripsbepaling:

1. Wat is taal?

1)

In 1899 het Sweet taal as volg definieer: „Language may be defined as the expression of thought by means of speech-sounds.”²⁾ Soortgelyk is die omskrywing van Tucker, nege jaar later: „Language is the expression of ideas by means of articulate sounds habitually allotted to those ideas.” Dit wil voorkom, egter, of hierdie definisies nie omvattend genoeg is nie. Laat ons die saak nader ondersoek.

Om aan ander kenbaar te maak wat daar in jou omgaan, kan 'n mens gebruik maak van (a) gebaretaal, b.v. bewegings van die ledemate, mimiek, pantomimiek, ens. of (b) woordetaal, d.w.s. gesproke of geskrewe woorde.³⁾ Onder gesproke taal verstaan ons 'n reeks opeenvolgende klanke wat deur die mond van die spreker geuit word om die oor van die hoorder te bereik. Geskrewe taal, daarenteë, bestaan uit 'n reeks tekens wat, sodra dit met die hand (of ander meganiese middel) op 'n skryfvlak in 'n bepaalde orde naas mekaar geplaas word, deur die oog van die leser waargeneem word. Die gesproke of geartikuleerde taal, vergesel van passende gebare, is die volmaakste uiting van ons bedoelinge, die beste middel van kommunikasie, want die geskrewe tekens is maar 'n gebrekkige middel om die gesproke klanke aan te dui. As ons dus van „taal” praat in die meer bepaalde sin van die woord, sonder nader aanwysing, dan bedoel ons daarmee alleen woordetaal, d.w.s. gesproke klanke en klankverbindings of geskrewe woorde en woordereekse waaraan 'n bepaalde betekenis geheg is.

Taal is nie iets wat 'n selfstandige bestaan voer nie; dit

1) The History of Language, 1

2) Introduction to the Natural History of Language, 2

3) Vgl. (I) Steyn, Die Skriftelike Taaluiting van Skoolkinderen, Inleiding.

(II) Lecoutere-Grootaers, Inl. tot de Taalkunde..., 9 - 10

(III) Saer, Smith en Hughes, The Bil. Problem, 37 - 38.

kan alleen in die gees en die mond van die mens lewe. Los van die mens is daar geen taal nie. En as ons die aard van woordetaal nagaan, dan begryp ons dat dit in die eerste plek 'n psigologiese karakter dra. Want dit is immers deur middel van die psige, soos Le Roux⁴⁾ e.a. aantoon, dat die spreker sekere klanke verbind tot sinne waarmee hy uiting gee aan sekere gedagtes en gevoelens, en dit is deur middel van die gees dat die hoorder die bedoeling van die spreker begryp.

Steyn het hierdie sielkundige aspek van taaluiting baie duidelik uiteengesit. Hy toon aan dat, wanneer die mens hom in klanktaal uit, hy sowel sy ideë in woorde kan formuleer as sy persoonlike houding tot die taalsituasie tekenne kan gee, d.w.s. hy kan gebruik maak van logiese sowel as affektiewe taal. En omdat die mens so moeilik aan die subjektiewe gevoel kan ontkom, is byna alle taaluiting dus 'n kombinasie, 'n vermenging van die logiese en die affektiewe.⁵⁾ Hy wys verder daarop dat taal ook die mededeling van gedagte insluit⁶⁾ en omskryf dit as „'n middel wat die mens ten dienste staan om uiting te gee aan wat in die sielelewe omgaan.”⁷⁾ Dus, dit openbaar nie net gedagtes nie (Sweet en Tucker), maar ook gevoelstoestande en strewinge. Hierby sluit ook aan die definisie van Lecoutere - Grootaers: „Taal⁸⁾ is de hoorbare of zichtbare openbaring van het zieleleven.”

Maar hiermee is die saak nog nie afgehandel nie, want soos deur Le Roux,⁹⁾ Steyn,¹⁰⁾ Lecoutere - Grootaers¹¹⁾ e.a. aangedui word, het taal ook 'n sosiale funksie. Die funksie van taal in die gemeenskap is dié van mededeling of interkommunikasie, en Steyn onderskei drie niveaux, nl. (a) die taal van die mens se ekonomiese bestaan en daaglikse aktiwiteite, b.v. in die fabriek of kantoor, (b) die taal van die

4) Praatjies oor ons Taal, 5.

5) Steyn: Die Skriftelike Taaluiting van Skoolkinders, 12.

6) t.a.p., 23.

7) t.a.p., 8.

8) Lecoutere - Grootaers: op. cit., 2.

sosiale verkeer, b.v. om die koffietafel of op partytjies, en (c) die taal van die wetenskap (intellektuele arbeid, kultuur, ens.).

Taal berus dus op sowel 'n sosiale as 'n psigologiese grondslag; en daarom is Jespersen¹²⁾ se omskrywing miskien die omvattendste: „Language is a way of connection between souls ... (it) is the most complete, the richest, the best means of communication.” Nou hieraan verwant is die uitspraak van Palmer,¹³⁾ want vir hom is taal „the medium by which thoughts and emotions are expressed and conveyed from one person to another.”

Deur taal onderskei die mens hom dus fundamenteel van die dier. Dit is die middel waardeur die gedagte geïnterpreteer en gekristalliseer word, waardeur die siel hom in al sy gedagtes, begeertes, stemminge en strewinge openbaar en waardeur die mens sy psigiese inhoud aan sy medemens oordra.

2. Wat is Moedertaal?

Hieronder verstaan ons wel die taal uit die moeder se mond geleer, maar in hierdie verband merk Jespersen¹⁴⁾ tereg op dat die begrip „moedertaal” nie te letterlik beskou moet word nie, want die taal wat die kind op natuurlike, onbewuste wyse die eerste aanleer, is dikwels nie dié van sy moeder self nie.

In die reël praat die kind 'n suiwer taal, al toon die moeder se spraak dialektiese eienaardighede of al is haar uitspraak vreemd. Uit eie ervaring weet die skrywer self van etlike kinders wat hier te lande vir die eerste maal skool toe gekom het en 'n baie geradbraakte moedertaal gepraat het. Sommige het van Engels-, ander weer van Afrikaanssprekende ouers afgestam, tog was hulle baie meer tuis in een of ander van die naturelle-tale. Op skool het hulle vir die eerste maal hul moedertaal reg leer praat.

¹⁵⁾ Jespersen stel die saak baie duidelik: „(The child's)

12) How to Teach a Foreign Language, 4

13) The Scientific Study and Teaching of Languages, 312

14) Language, its Nature, Development and Acquisition, 11

exact attention to the minutiae of language dates from the time when he is thrown into a wider circle and has to make himself understood by many, so that his language becomes really identical with that of the community." So ook Saer, Smith and Hughes:¹⁶⁾ "The term "mother tongue" cannot always mean the language first taught to the child by its mother, for that, unfortunately, is often "baby slang." By the mother tongue we mean that language which the child best comprehends and speaks when he appears at school at about the age of five. It may be his mother's tongue, or his nurse's language, or the language he has learnt from his playmates."

B. Plek en Inhoud van Afrikaans op die Laerskool.

1. Funksie van die Laerskool:

In 'n bydrae „Die Laer Onderwys" het Coetzee¹⁷⁾ die plek en doel van die laer-onderwys nader bepaal. Hy wys daarop dat dit ongetwyfeld die belangrikste plek in die volkslewe bekleed, omdat dit die eerste vorm van opsetlike onderwys aan die jeug is. Hiervan is die owerhede terdeë bewus, want in die meeste beskaafde lande is dié onderwys nie alleen verpligtend nie, maar ook kosteloos.

Na sy wese is die laer-onderwys elementêr en fundamenteel. Want op die laerskool ontvang die kind sy onderrig in die elemente van kennis en vaardigheid, en daarby word die grondslag vir alle verdere ontwikkeling gelê. Hoewel die laer-onderwys in die eerste plek dus propedeuties van aard is, moet dit terselfdertyd 'n afgeronde geheel wees; en sy inhoud en metode moet selfstandig wees en ooreenkomstig die eise van die kindersleeftyd bepaal word. Die laer-onderwys dien dan as instrument waardeur die kind in die kultuur van die mens ingelei word, en dit is die funksie van die laerskool „om die algemene grondslag vir die verdere ontwikkeling van die kind te voorsien, om aan hom die nodige kennis en kundighede te gee wat hom in staat sal stel om op 'n behoorlike wyse deel te neem aan die

gemeenskaplike ervaring van sy volk." 18)

2. Vasstelling van die vakke.

By die vasstelling van die vakke, toon Coetzee 19) verder aan, moet ons uitgaan van die vier fundamentele betrekkings waarin die kind in die lewe staan, nl. tot die Skepper, tot homself, tot sy medemens en tot die Natuur. Dit bring ipso facto 'n verskeidenheid van vakke mee, want die ses hoofbane van sy algemene opvoeding (nl. die religieuse, die liggaamlike, die literêre, die estetiese, die natuurwetenskaplike en die sosiologiese) eis minstens die volgende vakke: godsdienst, liggaamsoefening en gesondheidsleer, die moedertaal, kunst, natuurkennis, geskiedenis, aardrykskunde en sang. Onder hierdie verskeidenheid van vakke, wat die leerplan van die laerskool uitmaak, beklee die moedertaal, na(as) godsdienstonderrig, ongetwyfeld die vernaamste plek.

3. Plek van Afrikaans op die Laerskool.

In die ou Griekse klassieke (latere periode) het taal en letterkunde die vernaamste rol in die onderwys gespeel. Hierdie stelsel is oorgeneem deur die Romeine wat dit later aan Wes-Europa oorhandig het. By die Grieke en Romeine was dit moedertaalonderwys, maar in Wes-Europa wel nie. In hierdie gebied was die voertaal ook Grieks en veral Latyn, hoofsaaklik as gevolg van die verering van die klassieke en die gebrek aan skoolboeke in die moedertaal. Eers teen die begin van die Renaissance-tydperk het daar letterkundes in die volkstale ontstaan. Maar selfs toe onderrig in die moedertaal by hierdie volke uiteindelik sy verskyning in die skool 20) gemaak het — dink maar aan die aanbevelings van Ratich, 21) Comenius 22) en Locke en die stigting van die Ritter akademien in Duitsland en die „Academies" in Engeland in die 17e en 18e eeue — was die onderwys daarvan nog steeds op die

18) In: Coetzee en Bingle, op.cit., 7 - 45

19) t.a.p., 16 - 17

20) Graves: A Students History of Education, 167

21) t.a.p., 171

22) Board of Education: The Teaching of English in the

lees van die dooie klassieke tale geskoei.

Hierdie toestand, soos Bingle²³⁾ aantoon, was te wyte aan gebrek aan kennis t.o.v. die wese van taal enersyds en t.o.v. die psige van die kind andersyds. Die ontwikkeling van die filologie en die psigologie in die 19e eeu het egter 'n geweldige ommekeer teweeggebring; en in alle beskaafde lande is die moedertaal teenswoordig die hoofvak op skool, omdat allereër erken word dat die ware opvoeding by die moedertaal begin.

Die leerling op die laerskool se taalbeheer is beperk en onontwikkel; diensengevolge kan hy nog nie behoorlik dink en sy gedagte-inhoud meedeel nie. Hierdie gebrek aan woordeskat, aan helder beelde, aan 'n duidelike begrip van die betekenis-inhoud, of liever, die polisemie van woorde, bring mee dat die skool in die eerste plek 'n taalskool is; want feitlik alle ~~skool~~ skoolvakke word deur medium van taal onderrig en 'n swak taalkennis moet noodwendig die onderwys in die ander vakke strem. Hiermee bepleit ons natuurlik nie 'n terugkeer na die leerplan van die 19e eeu wat grammatika vooropgestel het nie; intendeel, die inhoud moet gesistematiseer en georden word sodat elke onderdeel tot sy reg kan kom.

In die samelewing kan geen ander taal die plek van die moedertaal inneem nie. Laat ons ter staving hiervan met 'n paar aanhalings volstaan:

(a) Jespersen: "Why have we our native tongue? Certainly in order to get the most out of a life lived in a community of our fellow-countrymen, in order to exchange thoughts, feelings and wishes with them, both by receiving something of their psychical contents and by communicating to them something of what dwells in us."²⁴⁾

(b) Dekker: "... want taal ... hang ten nouste saam met die volksiel en volkskarakter, waar dit die direkte uiting van is; verwaarlosing van die taal beteken fnuiking van die volksiel."²⁵⁾

(c) Fourie: "Die moedertaal ontwikkel saam met die hele persoonlikheid. Dit is die taal van die hart, onafskeidbaar ver-

bonde aan die ganse gedagte-wêreld en gevoelslewe van elke mens geen vreemde taal kan ooit die moedertaal in die ²⁶⁾ psigiese lewe vervang nie."

(d) West: "The mother tongue ... is the stuff of which our selves are made. It is the most important of all formative influences in moulding not only the intellect, but the character also." ²⁷⁾

In die skool is dit nie anders gesteld nie, en by opvoedkundiges en sielkundiges bestaan daar teenswoordig geen onsekerheid oor die belangrikheid van moedertaalonderwys nie. Sowel teoreties as eksperimenteel is dit bewys dat 'n deeglike beheer van die moedertaal — die grondslag en middel vir die skoolopvoeding — onmisbaar is vir die gesonde verstandelike geestelike ontwikkeling en vorming van die kind. Maar dit is nie al nie. Want dit is nie die funksie van moedertaalonderwys om net taalvaardigheid aan te kweek en tot die ont-plooiing van die siel by te dra nie, maar daarbenewens om as instrument te dien waardeur die kultuur oorgedra kan word en waardeur die kind met sy medemens omgang kan hê. Dit is, m.a.w., die sleutel wat vir die kind die kultuurskatte van sy volk ontsluit en vir hom ingang verleen tot die gemeenskapslewe, sodat hy met sy volk kan omgaan en in hul prestasies kan deel of daarop kan voortbou.

Openbarend in hierdie verband was die statisties- siel- ²⁸⁾ kundige ondersoek van Saer waarin 1,400 kinders van sowel plattelandse as stedelike skole betrokke was. Op die platteland het die eentalige Engelssprekende leerlinge, na bevinding, 'n hoër I.K. gehad as die Walliese kinders wat deur medium van Engels onderrig is. Dié van die Engelse kinders was gemiddeld

26) Fourie, in: Beginsels en Metodes van die Mid. Onderwys, 102

27) West: Language in Education, 16

28) Saer, Smith en Hughes: The Bilingual Problem, 51 - 52

Cf. (I) Saer: The Effect of Bilingualism on Intelligence (British Journal of Psychology, Vol. XIV, Part I, July, 1923)

(II) Saer: An Enquiry into the Effect of Bilingualism upon the Intelligence of Young Children (Journal of Experimental Pedagogy, March and June, 1923)

96; dié van die Walliese kinders slegs 86. Ook ander toetse (onderskeiding van die linker- en regterhand, bl. 53; ritme, bl. 55, en woordeskat, bl. 56) het die superioriteit van die eentalige bo die tweetalige kind bewys. Hier het ons dus 'n onomstootlike bewys van die nadelige uitwerking, op verstande-ⁿ te vroeë, formele like gebied, van ⁿonderrig in die verkeerde medium.

'n Departementele komitee, deur die Board of Education in 1919 benoem om die plek van Engels in die skole van Engeland te ondersoek, konstateer onomwonde: "... for English children no form of knowledge can take precedence of a knowledge of English, no form of literature can take precedence of English literature: and ... the two are so inextricably connected as to form the only basis possible for a national education."²⁹⁾

³⁰⁾ Bingle haal aan uit dieselfde Engelse verslag: "English is not merely the medium of our thought, it is the very stuff and process of it. Education in English is, for all Englishmen, a matter ... which must, by its very nature, take precedence of all other branches of learning. It is self-evident that until a child has acquired a certain command of the native language, no other educational development is even possible ... lack of language is a lack of the means of communication and of thought itself."³¹⁾ (Verkort)

In die verslag van die Transvaalse Provinsiale Onderwyskommissie lui dit: "It is necessary to stress the supreme importance of the home language... The home language ... occupies such a position in the mental make-up of the child that it can never be superceded by another.... Whichever recommendations may be considered for the change of medium in later years, this basis must not be affected: in the initial stages the pupil must receive instruction exclusively by means of his mother tongue."³²⁾

³³⁾ Coetzee beweer: "Our ... aim must be the fullest use of

29) Report of Dept. Com.: The Teaching of Eng. in England, 14

30) In "Beginnels en Metodes van die Mid. Onderwys," 67

31) Hierdie mening word op bl. 21 en 56 herhaal.

the mother tongue as medium of instruction throughout all stages of learning. Hence, our ... ideal must be a mother-tongue school system."

34)

Hier te lande het Schmidt ook die nadelige gevolge van die gebruik van 'n verkeerde medium beklemtoon. By 'n woord in die moedertaal is daar waarneming (perception); by 'n woord in die vreemde taal slegs gewaarwording (sensation)(bl. 28). Proefondervindelik het hy bewys dat 'n kind wat deur 'n vreemde medium onderrig word, langer vat om te reageer op 'n prikkel in die vreemde taal as in sy eie taal (bl.32). Die assosiasies in die vreemde taal is ook nie helder omlyn nie (bl. 32 - 33); belangstelling en oplettenheid ontbreek, en geestelike inspanning en vermoeienis is groter (bl. 43). Verder het die verkeerde medium 'n neiging om die kind te denasionaliseer en om hom 'n minderwaardigheidskompleks te gee (bl. 71 et seqq.).

Selfs die naturel is oortuig van die noodsaaklikheid van moedertaalonderwys. Op die Suid-Afrikaanse Onderwyskonferensie het D.G.S. Mtinkulu hom as volg uitgedruk: „Instruction in the mother tongue is an obvious psychological necessity for all children, since it is the language in which the child thinks and in which its whole mental structure has been built up since infancy." 35)

Ook buite die engere onderwyskring is daar steun vir hierdie standpunt, b.v. die besluite geneem deur die Afrikaanse Kerke (Die Behoud van die Afrikaanse Skole, Kongres, Pretoria, 3/12/1942). In 1944 het adv. Swart die volgende mosie in die Parlement ingedien: „This House declares itself unequivocally in favour of the educationally sound principle of mother tongue medium in primary, secondary and higher education, and emphasises the fact that the single medium school ... is the most suitable for South African conditions." 36) Verder kan ons verwys na die Memorandum van die F.A.K.-Kongres (Die Moedertaal met Enkelmedium, N.I.O.O., Kongres gehou op 14/12/43).

34) The Language Medium Question

35) In: Moedertaal, N.I.O.O., 1943, bl. 28-33.

Soortgelyke getuienis oor die beginsel van moedertaal-onderwys kan nog ad lib. vermenigvuldig word. Dink maar aan die bydraes van Botes (Die Taalmediumvraagstuk, bl. 91 - 99); Dewey (How we Think, bl. 175); Langeveld (Taal en Denken); Steyn (Moedertaalonderwys, bl. 20); Saer, Smith en Hughes (The Bilingual Problem, bl. 108 - 109); Meyer (Moedertaal en Tweektaligheid. Ook twee artikels in „Die Huisgenoot,” Sept. 2 en 16, 1938); Moorman (De Moedertaal); West (Language in Education, bl. 16); Scholtz (Die Afrikaner en sy Taal, 1806 - 1875, bl. 71) e.a.

Ons het egter genoeg aangehaal om te bewys dat moedertaal-onderrig, om sielkundige, kulturele, religieuse en sosiologiese redes, 'n pedagogiese noodsaaklikheid is. Soos Botha³⁷⁾ tereg opmerk, voldoen dit by uitstek aan die moderne opvoedkundige grondreël: dit gaan van die bekende na die onbekende, van die konkrete na die abstrakte, van die enkelvoudige na die saamgestelde, van die besondere na die algemene en van die empiriese na die rasionele.

4. Plek en Inhoud van die Onderdele.

Om reg te laat geskied aan Afrikaans as skoolvak en moedertaal, moet die beginsel van segregasie of apartheid toegepas word sodat die fonetiese, ortografiese, semantiese, ergoniese,³⁸⁾ letterkundige e.a. aspekte van die taal apart onderrig en beklemtoon kan word. Hiermee word nie bedoel dat al hierdie aspekte van die taal waterdigte kompartemente is nie, want hulle slaan gedurig oormekaar: die een is verwant aan en dek die ander gedeeltelik. Daar moet egter 'n sekere mate van onderskeiding en afbakening wees, want die algemene doelstelling (b.v. uitbreiding van die woordeskat, die aankweek van taalvaardigheid, lees- en spreekvermoë, ens.) eis dat die nadruk telkens op 'n ander aspek van die taalonderrig val. Die rooster moet dus voorsiening maak vir die volgende onderdele:

(a) Mondelinge werk:

37) Die Stryd om Moedertaalonderrig in Natal, 1938.

Mondelinge taaluiting neem beslis die vernaamste plek in die alledaagse gemeenskapslewe in. Daarsonder sou die mens se daaglikse aktiwiteite om 'n bestaan te vind, sy sosiale verkeer, sy deelname aan vergaderings en die verenigingslewe, ens. haas ondenkbaar wees. Die kind van vandag is die volwassene van more; en as dit die funksie van die skool is om die kind vir die latere lewe voor te berei, dan moet mondelinge werk noodwendigerwyse die prominentste plek in die taalleerplan inneem en daarbenewens alle skriftelike werk voorafgaan. Praat is die enigste taalvorm waaroor die kind beskik wanneer hy vir die eerste maal skool toe kom, en in die aanvangstadium moet dit die volle aandag in beslag neem.³⁹⁾ Tuis is daar alreeds 'n basiese woordeskatfondament gelê; daar bestaan alreeds genoegsame „appersepsie-massas“ en daarop moet die onderwyser voortbou.

Die natuurlike, inhibisielose neiging van die kind om mee te deel en sy spontane uitingsdrang moet benut word in die spreekles om vrymoedigheid tot uiting van die bewussynsinhoud aan te moedig. Die ideaal van die spreekles behoort dan ook die maksimum selfekspresie en self-aktiwiteit te wees. Deur middel van die spreekles word die geestelike inwentaris, die begrippevoorraad en die woordeskat, uitgebrei. Trouens, dit werk 'n logiese rangskikking van die stof in die hand, en met verloop van tyd bring dit 'n ryker, suiwerder en noukeuriger taalaanwending mee, met presisering van woordkeuse, sinswending, sinsbou, klem, klankformasie, spreektempo, toonmodulasie, ens.⁴⁰⁾

In hierdie verband konstateer die verslag van die Engelse Onderwyskomitee van 1917:⁴¹⁾ „ ... oral work is the foundation upon which proficiency in the writing of English must be based (bl. 348). With oral work vocabulary grows, range of ideas extends, a higher standard of speech is cultivated. Oral

sentence; (b) to build up original (i.e. unknown) units from the smaller known units of which they are composed.”

39) Cf. (1) Fourie: Syllabus and Textbooks Schools, 147

(II) Sandiford: Educational Psychology, 347.

40) Vergelyk die voorgestelde leerplanne vir die Koppertjies

exercises are much more important than written ones ... (bl.70). Ballard gaan nog 'n stappie verder en sê: „Let me at once lay it down as a dogma that the function of the oral composition lesson⁴²⁾ is to train for public speaking and public debate."

En wat van die inhoud? Watter middele het die onderwyser tot sy beskikking om taalwasdom te bevorder, om woordassimilasie te vergemaklik en geesdriftige taaluiting aan te wakker? Afgesien van sistematiese klank- en sindril, sal hy hom hoofsaaklik by 'n verskeidenheid van spreekoefeninge moet bepaal. Verder moet hy rekening hou met die feit dat daar sowel taalimpressie as taalekspressie moet wees, m.a.w. sowel opnemings- of reproduktiewe as produktiewe werk. Onder eersgenoemde sluit ons in: klankdril, die uitvoer van bevele, memorisering van gedigte,⁴³⁾ ens., die lees of vertel van stories aan die kinders, dramatiserings en die opvoering van toneelstukkies, navertelling, sistematiese mondelinge oefeninge om die woorde-skat uit te brei, ens.

Piaget het nie net die egosentrisme⁴⁴⁾ van die kind beklemtoon nie, maar ook sy sinkretisme.⁴⁵⁾ Sonder ontleding, vergelyking, assosiasie, afleiding of generalisasie begryp die kind 'n ding intuitief as 'n geheel. Sonder om te redeneer, bereik hy sekere gevolgtrekkings direk deur die vorming van 'n konfigurasie of „gestalt." Van kousaliteit is daar nog nie juis sprake nie, want dit is eers van ongeveer sy negende jaar dat die kind leer om te redeneer, om sy gedagtes op vaardige wyse te uit en om objektief te beskryf. Susan Isaacs beweer dat die kind selfs op drie-en-'n-halfjarige leeftyd logies kan rede-⁴⁶⁾ neer; maar haar proefpersone was kinders met 'n baie hoë I.K.,

42) Ballard: Teaching the Mother Tongue, 99

43) Hieroor laat die Engelse Onderwyskomitee (1917) hom as volg uit: „There is no lesson like the poetry lesson for producing that intimacy between teacher and class which makes school a happy place" (bl. 87). Hulle haal Matthew Arnold aan: „Good poetry does undoubtedly tend to form the soul and character; it tends to beget a love of beauty and of truth in alliance together; it suggests, however indirectly, high and noble principles of action ... Hence its extreme importance to all of us." (bl. 49) (The Teaching of E. in E.)

44) Piaget: The Language and Thought of the Child. Hoofstuk TT.

45) ...

dus kan ons aanneem dat daar wel sulke enkelinge is, maar dat die gemiddelde leerling, volgens Piaget, eers vanaf st. I (d.w. s. ongeveer 9 jaar) werk van 'n produktiewe aard met 'n sekere mate van sukses kan aandurf.

Hieronder ressorteer die volgende oefeningstipes: die vertel van stories, interessante brokkies nuus (uit koerante, tydskrifte, ens.), grappe en luimige insidente; beskrywings (uit die geheue; by direkte waarneming; van mimiek, die natuur, 'n boek, 'n proses, ens.); samesprake; lewensbeskrywings; 'n vrae-bus; raaisels; lugkastele; vergaderings; debatte; eleksies, ens. Dit val buite die bestek van hierdie ondersoek om 'n breedvoerige beskrywing van al die genoemde spreekoefeninge te gee. 'n Prikkelende en leersame relaas van wat op hierdie gebied (sowel produktief as reproduktief) gedoen kan word, vind ons o.a. by Steyn,⁴⁷⁾ Palmer⁴⁸⁾ en die Onderwyskomitee van 1917.⁴⁹⁾

(b) Grammatika:

Oor hierdie onderwerp laat Jespersen hom as volg uit: „In teaching elementary grammar, I should not begin with defining the several parts of speech, least of all by the ordinary definitions, which say so little though seeming to say so much.”⁵⁰⁾

„One of the curses of grammar in the past has been over-elaboration,” meld die Onderwyskomitee van 1917,⁵¹⁾ en haal Ballard se getuienis aan: „I have convinced myself by an exhaustive enquiry that in the elementary school formal grammar (a) fails to provide a general mental training, (b) does not enable the teachers to eradicate solecisms, (c) does not aid in composition, and (d) takes up time which could more profitably be devoted to the study of literature.”⁵²⁾

„Vir die laerskoolleerlinge,” meen Van der Walt, „is grammatika-onderrig van minder belang as die aankweek van goeie taalgewoontes en 'n taalgevoel deur inskerping (dril) en goeie

47) Taalimpressie en -ekspressie in die Laerskool.

48) The Oral Method of Teaching Languages.

49) The Teaching of English in England, 76.

50) Jespersen: The Philosophy of Grammar, 62.

51) The Teaching of English in England. 292.

53)
voorbeelde."

54)
Met die oog op hierdie menings ontstaan die vraag onwillkeurig: watter plek moet grammatika dan in die leerplan inneem? Is dit dan nie die funksie van grammatika om taalsuiwerheid aan te kweek en die kind te leer om te abstraher nie? Dra dit nie daartoe by om die leerling se kennis van die taalvorme te sistematiseer en klassifiseer nie? En leer dit hom nie om korrekte taalvorme op meer intelligente wyse na te boots nie?

Die klein kind leer sy moedertaal, heel terloops, deur nabootsing en analogie, en hy leer dit baie effektief. Die kind se egosentrisme en sinkretisme maak dit vir hom onmoontlik om te abstraher, en daarom moet die dosering van formele grammatika op skool, veral in die aanvangstadium, heeltemal agterweë bly. Soos Jespersen daarop attent maak: „It is a well-known law in psychology that the power of grasping abstract notions is of comparatively late growth in the individual.”⁵⁵⁾ Slegs in die hoogste klasse sal grammatika dan 'n baie ondergeskikte plek⁵⁶⁾ inneem. Van der Walt stel voor: „Net soveel grammatika as wat noodsaaklik is om verkeerde spreek- en skryfgewoontes te verbeter ... Grammatika-oefeninge kan gegee word, sonder egter die reëls te benadruk, behalwe as die leerlinge deur induksie gelei kan word om 'n maklike reël self te ontdek, of as hulle soveel belangstelling toon dat hulle self na die waarom vra.”

Die Transvaalse laerskool-leerplan lui as volg: „'n Beperkte hoeveelheid grammatiese kennis word noodsaaklik beskou om die leerling 'n insig in die taalstruktuur te gee en hom in staat te stel verklaring te kan soek vir sekere taalgebruike. Alles hang af van die metode wat gevolg word. As die grammatiese kennis ontwikkel word langs die weg van deduksie, dan is die onderwyser se metode foutief.... Die bietjie kennis van taalkunde wat nodig beskou word, moet alleen langs die weg van die

53) Van der Walt in „Beginsels en M. van die L. Onderwys,” 71

54) Cf. Fourie, op. cit., 153 - 155.

55) Aangehaal deur die Onderwyskomitee. The Teaching of English

lewende taalgebruik verwerf word en op die tydstippe wanneer die kennis nodig blyk."

Die Vrystaatse Onderwysdepartement laat hom in sy jongste sirkulêre ⁵⁷⁾ as volg uit: „Taalwerk behoort eers deeglik mondeling behandel te word alvorens van die kind verwag word om dit skriftelik te doen.... Grammatika behoort hoofsaaklik op die induktiewe metode gedoen te word."

Die kernbesware teen grammatika op die laerskool is dus (a) 'n te vroeë begin, (b) oorbeklemtoning, (c) formele onderwysmetodes en (d) die verdere kritiek van Ballard.

Aan die ander kant, as die onderwyser hom slegs in die hoogste klasse net op die mikrokosmos, d.w.s. die kernaspekte, ⁵⁸⁾ toespits, die vrae kontekstueel stel en hoofsaaklik 'n terloopse metode aanwend, dan kan grammatika-onderwys baie vrug afwerp. Die verslag van die Onderwyskomitee (1921) stel die saak baie duidelik: „... pure grammar (which) deals with laws of universal application ... is the true introduction to linguistic study. Indeed, even elementary school children ... would assuredly benefit from some consideration of the fundamental laws which govern expression of thought... No attempt should be made to teach 'English' grammar as distinct from pure grammar. Examples should be chosen to illustrate universal ⁵⁹⁾ functions, not those peculiar to our own speech."

As gevolg van die nuwere uitkomstes op die gebied van die taalkunde (b.v. die bydraes van Jespersen, Noreen-Pollak, Brunot, Paul, Sutterlin, Overdiep, Reichling, Wellander, e.a.) en ten opsigte van die taal- en kinderpsigologie (b.v. Wundt, Van Ginneken, Piaget, Buhler, Watson, Tichener, Jaensch, Thorndike, McDougall, Stern, Isaacs, Gesell, e.a.) het ons kennis van die taal en kinderpsigologie sodanig uitgebrei dat daar vandag op die laerskool (in teenstelling met die 17e en 18e eeue veral) 'n baie ondergeskikte plek aan grammatika toegeken word. Die klem val nou op ander aspekte, insonderheid mondelinge werk en leesonderwys.

Wat die inhoud betref, kan ons ten slotte net meld: verder as woordontleding en die ontleding van enkelvoudige sinne behoort die laerskool nie te gaan nie. Die ontleding van saamgestelde sinne moet liever nie aangedurf word nie, want psigies⁶⁰⁾ is die kind nog nie gereed daarvoor nie. Steyn se ontleding van skoolopstelle, b.v. het aangetoon dat parataktiese sinsverband nog die logiese rangskikking van die laerskoolleerling is en dat taalgroei geleidelike toename in hipotakse beteken.

(c) Skriftelike werk:

Afgesien van die beantwoording van taalvragies of begripstoetse, sluit skriftelike werk hoofsaaklik die skoolopstel en die brief in. Mondelinge werk vorm die grondslag van alle skriftelike werk; daarom geld wat onder eersgenoemde reeds aangevoer is, ook hier. Daar is desnietemin enkele ander punte wat ook aangedik moet word.

Die skryf van briewe, verslae, notules, ens. is vir die volwassene 'n belangrike aktiwiteit, en om dié rede moet die kind hom ook deeglik in alle vorme van skryfwerk oriënteer. „Afgesien van die utilitaristiese waarde wat dit vir die leerling⁶¹⁾ besit,” merk Van der Walt op, „is daar egter die vormende waarde wat dit op die geestesontwikkeling van die kind het, aangesien hy hier moet dink, keur, oordeel, organiseer en sistematiseer.”

Oefening baar kuns, en deur beoefening van die opstel en brief leer die kind, volgens Boyd: korrekte spelling en interpunksie, taalsuiwerheid en -vaardigheid, goeie sinsbou en logiese rangskikking; om netjies en leesbaar te skryf en om sy⁶²⁾ woordeskat uit te brei. Hierby kan ons voeg: presisering van die woordgebruik, noukeuriger om- en beskrywings, sorgvuldiger rangskikking van details, vrymoediger uiting van die bewussynsinhoud (want op skool raak die kind spoedig ingetoë: sy binneste openbaar hy liever skriftelik as mondelings) en die vermoë om die gedagte- en gevoelslewe duideliker, voller en op

60) Die Skriftelike Taaluiting van Skoolkinders. 152.

meer oortuigende wyse te vertolk en op skrif te bring.

Steyn se ontleding van die skoolopstel het aangetoon dat die opstel 'n besonder groot rol in die lewe van die skoolkind speel. Waar grammatika hoofsaaklik die logiese (intellektuele) sy van sy taal beklemtoon, daar ontwikkel die opstel veral die emosionele (effektiewe) taaluiting. Die drie hoof-faktore van taalgroei by die kind op die laerskool sluit in (a) toename van die abstraksieproses, (b) vordering in die logiese rangskikking van sy materiaal wat hipotaktiese sinsverband genoem word en (c) geleidelike versterking van sy vat op objektivisme en loskoming van subjektivisme.⁶³⁾

Die Engelse Onderwyskomitee (1921) het ook neergelê: „Composition ... (is) the most valuable exercise in the school for the purpose of developing the specific abilities which enter most largely into our lives ... it develops individuality ... it has a transforming influence on the children, on their whole outlook, on their whole judgment, on their sense of responsibility.” En verder: „The capacity for self-expression is essentially the measure of the success or failure of a school ... on the intellectual side.”⁶⁴⁾

Stelwerk, en insonderheid die opstel, behoort dus 'n baie belangrike plek in die laerskool te vind.

Die inhoud sal die volgende bevat: die skrywe, aanvanklik, van sinne en paragrawe (baie belangrik),⁶⁵⁾ en dan later: briewe, uitnodigings, bedankings, gelukwensinge, simpatie-betuigings, e.d.m. Daarby kom ook 'n skriftelike weergawe van die produktiewe mondelinge werk soos elders opgeteken.

(d) Spelling:

Enersyds beweer Boyd: „The standard requirement in spelling for an educated man is 100% correctness. So convention, popular and professional, ordains.”⁶⁶⁾ Andersyds meld die same-stellers van die S.A.O.U.-spellys: „... business men and others,

63) Steyn, op. cit., 153.

64) The Teaching of English in England, 72.

65) Cf. t.a.p., 77.

66) Boyd, op. cit., 87.

who employ the products of our schools, are complaining of the ,poor spellers' they are forced to engage." (bl. I).

Hoewel spelling in Afrikaans gelukkig nie dieselfde moeilikhede en onredelikhede as in Engels oplewer nie, verg dit nietemin toegewyde beoefening. Deurlopende en sistematiese drillwerk in hierdie afdeling van die vak is dus 'n sine qua non op die laerskool. Die Engelse Onderwyskomitee (1921) sê reg-⁶⁷⁾ uit: „It is a disciplinary subject, of value for concentration.” In sy wese is spel-onderrig dus sleurwerk — sowel vir die onderwyser as vir die leerling. Boyd erken dit, maar beklemtoon terselfdertyd die noodsaaklikheid daarvan: „(It is) a foolish convention (hierbo aangehaal), no doubt, but there it is; and it must be reckoned with, even if that means the spending of many precious hours in school conning irrational spel-⁶⁸⁾ lings at the expense of real education.”

Spelling is natuurlik op sigself geen doel nie: dit is slegs 'n middel tot 'n doel. Boyd stel dit baie duidelik: „It should be born in mind from the beginning that spelling is always for writing. A child cannot spel a word correctly until he can write it down correctly spelled.”⁶⁹⁾ Maar omdat die alledaagse lewe so 'n hoë standaard van spelbekwaamheid eis, moet die fondament op die laerskool gelê word. Die vermoë om te spel met die doel om korrek te skryf en om die gelesene beter te begryp, is 'n behoefte, en dit is die plig van die skool om in daardie behoefte te voorsien. Dit wil dus voorkom of spelling op 'n vername plek in die leerplan aanspraak kan maak.

Oor die stadium waarop sistematiese drillwerk 'n aanvang behoort te neem, bestaan daar nogal heelwat meningsverskil. Tidyman verteenwoordig diegene wat meen dat dit vroeg moet begin:

„The study suggests that more emphasis might be placed upon spelling in the lower grades.”⁷⁰⁾ Daarteenoor staan die bevinding van Van der Walt dat alleen kinders bo 9½ jaar meer vorder (wat spelvermoë betref) as hulle sistematiese spelonderwys

67) Boyd, op cit. 87. The Teaching of E. in England, 78

68) Boyd, op cit. 87.

volgens sielkundige beginsels ontvang. „Hierdie metode van spelonderrig,” beweer hy, „is vir die jongstes ondoeltreffend ... definitiewe onderrig werk eerder stremmend as bevorderlik.”⁷¹⁾ Die optimum stadium sal dus nog proefondervindelik vasgestel moet word.

Ten opsigte van inhoud sal daar o.a. voorsiening moet gemaak word vir die uitskakeling, indien moontlik, van alle remmende faktore,⁷²⁾ drillwerk om tipiese foute te voorkom,⁷³⁾ uitgebreide leesoefening,⁷⁴⁾ transkripsie,⁷⁵⁾ die opstel van individuele spellyste en die gebruik van gegradeerde spellyste vir elke klas.

Die stof wat laasgenoemde moet bevat, is belangrik. Van der Walt⁷⁶⁾ beveel aan dat 'n frekwensielys gebruik word, maar dat dit opgestel word in ooreenstemming met die omstandighede en omgewing van die skool en die kind en uitgebrei word deur 'n lys individuele foute. Boyd huldig dieselfde mening. Hy het 'n standaard-spellys van 1,150 woorde (wat alle kinders van 10 behoort te kan spel) opgestel. Etlike Amerikaanse lyse het die grondslag hiervan gevorm, maar die lys is verwerk om aan te pas by die behoeftes van Skotse leerlinge. Sy gevolgtrekking is: „At the present stage a number of lists with a common core of universal words and a considerable local element varying with national and other interests is all that is possible or desirable.”⁷⁷⁾

In hierdie lig moet ook Palmer se uitspraak beskou word. Hoewel hy die samestelling van 'n basiese woordeskat by die dosering van 'n tweede taal bespreek, lê die belangrikheid van sy aanbeveling daarin dat hy o.a. die frekwensiebeginsel onderskryf en dat so 'n lys noodsaaklikerwyse ook vir speldoeleindes aange-

71) Van der Walt: Afrikaanse Spelonderrig in die L. Skool, 25-26

72) 'n Opsomming hiervan verskyn in Schonell: The Relation between Defective Speech and Disability in Spelling, 136.

73) 'n Klassifisering hiervan te vinde in Van der Walt: Afrik. Spelonderrig in die Laerskool, 37 - 38.

74) „Wider and more attentive reading, and ... even such indirect ways as spelling games, may often be more really effective than specific lessons. A boy who reads with avidity seldom spells badly.” (The Teaching of E. in England, 78)

75) Aanbeveel deur Van der Walt in „Beginsels en Metodes van

wend sal word. „The vocabulary,” merk hy op, „must be selected with the greatest care and perspicacity; it should include none but the commonest and most characteristic units.... This microcosm should be formed in accordance with and as a compromise between the principles of Frequency, Ergonic combination, Concreteness, Proportion and General Expediency.”⁷⁸⁾

Hiermee kan ons volstaan. Genoeg is aangehaal om te bewys dat sistematiese spelonderrig vanaf die 9e of 10e jaar 'n vereiste is en dat die spellyste in die eerste plek op 'n wetenskaplik saamgestelde frekwensielys gebaseer moet word.⁷⁹⁾

(e) Leesonderrig:

Oor die besonderse plek wat aan leesonderwys op die laerskool afgestaan moet word, bestaan daar geen meningsverskil nie. Hiervan getuig die massa lektuur wat in die afgelope dertig, veertig jaar oor hierdie onderwerp verskyn het. Die probleem is nie wat om aan te haal nie, dog wat om te elimineer en hoe om jou te beperk.

Die verskeidenheid en magdom van leesstof wat daaglik gepubliseer word (boeke, tydskrifte, koerante, e.d.m.), dui op 'n onlesbare dors na kennis (van die verlede en ander lande, op die gebied van die wetenskap, kuns, politiek, ekonomie, industrie, maatskaplike lewe, e.d.m.) en na ontspanning of ontvlugting — want vir vele is lees slegs 'n geestelike verdowingsmiddel, 'n middel om hul escapisme-drang te bevredig. Dit is derhalwe die funksie van die skool om die kind dermate toe te rus, wat leesvermoë betref, dat hy sowel op skool as in die latere lewe profytlik kan deelneem aan die hedendaagse algemeen-menslike strewe om kennis te verwerf en te ontspan. Kennis is mag, en daarom moet leesonderrig die kind in staat stel om sy sosiale erfenis ten volle te verwerf. Die geweldige rykdom van ervaring, kennis, lewenswysheid en literêre genot, wat in boeke en ander geskrifte vasgelê is, is vir die analfabeet verlore.

Boeke bevat egter nie net kennis nie maar ook skoonheid.

⁷⁸⁾ Palmer: The Scientific Study and T. of Languages, 122.

⁷⁹⁾ Cf. (1) West: Bilingualism, 222.

„As fire gives out light and heat, so language radiates intellectual light and emotional warmth," merk Tomkinson⁸⁰⁾ op. Die onderwyser moet dus nie net streef om die intrinsieke of semantiese waarde van die begrippe te openbaar nie; hy moet ook die aandag bepaal by die skoonheid van hul rangskikking, by die ritme en musiek van die proses van hul verklanking en by die verhevenheid en skoonheid van die gedagte-inhoud.

⁸¹⁾ Onder lees onderskei ons luidlees en stillees. Aanvanklik is eersgenoemde van groter waarde, word dit inderdaad uitsluitlik beoefen, maar mettertyd word dit grotendeels deur stillees vervang. Op die groter belangrikheid van laasgenoemde, relatief gesproke, in die hoër standerds hoef ons nie nou in te gaan nie,⁸²⁾ want op die laerskool moet daar 'n plek aan albei afgestaan word. Terloops word die saak ook wel te berde gebring.

Die eerste vraag wat hom hier voordoet, is: wanneer moet leesonderrig ingevoer word? Dit is 'n saak waaraan daar vandag nog veels te min aandag geskenk word. Vir die kind is die leesproses⁸³⁾ besonder moeilik, en tog verklaar West:⁸⁴⁾ „Reading is the easiest aspect of a language to acquire (bl. 6)... the initial stage of learning a foreign language should be to learn to read it." (bl. 5). Sy verwysing na 'n tweede taal maak die saak net erger, want dit geld kinders en nie volwassenes nie.

Die antwoord op hierdie vraag word bepaal deur twee faktore nl. leesgereedheid en leesgebreke of -tekortkominge.

⁸⁵⁾ „Reading readiness," verduidelik Jane Porter, „denotes a general mental, emotional and physical preparedness for reading activities. Many pupils with normal intelligence enter school

80) The Teaching of English, 19

81) Die fisiologiese, sielkundige en opvoedkundige verskille tussen die twee is volledig uitgewerk deur Klapper (Teaching Children to Read, 191).

82) 'n Breedvoerige uiteensetting te vinde in (I) Barnes: An analysis of the Afrikaans Readers used in the first three standards of Natal English Medium Primary Schools, together with a critical estimate of the value of the Reader Method in these standards, Bylae C, en (II) Stone: Silent and Oral Reading, 33 - 36; 117 - 122.

83) Volledig uiteengesit in Barnes, op. cit., 46. Grafies

without being ready for reading. A programme for developing reading readiness ... may continue a year or more."

Witty en Kopel se opsommings van ander ondersoeke laat hulle tot dié gevolgtrekkings kom: "(a) reading should be delayed until the children's background of experience and mental growth enable them to find meaning in the tasks presented to them, and until this task of maturation has engendered a condition in which reversals are few and perception of words and other meaningful units is possible, (b) reading should be postponed for most pupils until they are 8 or 9 years old." Hiermee kom die uitsprake van Boney en Agnew en van Gesell, Klapper, e.a. ooreen.

Die gebreke en tekortkominge van beginners word opgesom o.a. deur Duffy en Durrell, Gates, Yoakam (54 verskeie soorte: 22, algemeen; 16, mechanics; 16, begripsmoeilikhede), McKee, Klapper en Stone. Hierdie moeilikhede en gebreke — daar is oor die 80 opgeteken — is nie onoorkoomlik nie. Daarvan getuig die feit dat alle normale kinders wel uiteindelik leer om te lees; maar wat hier beklemtoon moet word, is dat die meeste moeilikhede en gebreke onafskeidelik aan die prille jeug

84) Learning to Read a Foreign Language. Dieselfde argumente word aangevoer in "Bilingualism," VI - VII en 250.

85) In: The Mentor, April 1941, 14.

86) J.E.R., Deel 28, 401

87) J.E.R., Deel 28, 401

88) The First Five Years of Life, 208 - 209.

89) Klapper beweer tromp-op: "Not only do we place too great an emphasis on oral reading, but we begin it too early in the school life of the child ... no effective oral reading can take place unless the child has developed reliable ability and undoubted mastery of rapid symbol interpretation and thought extraction. This capability must necessarily come after long, laborious effort. It is because children are asked to read before they have acquired these abilities in full measure that real expression is not only impossible, but is undermined permanently. The blame for the stiff, stilted artificial oral reading of the elementary school must be laid at the door of premature oral reading." (Teaching Children to Read, 25 - 27).

90) J.E.R., Deel 30, 558

91) The Improvement of Reading, verskeie plekke.

92) Reading and Study, 443 - 445. Hy verwys verder na 'n klas-sifisering hiervan deur Gates onder vyf hoofde (bl. 440).

93) Reading and Literature in the Elementary School.

94) Teaching Children to Read, 213 - 216.

95) Silent and Oral Reading, 6 - 31; 299 - 310.

van die beginnening verbonde is en eers na groter geestelike rypheid verdwyn. Hoe belangrik leesonderrig ook al mag wees, behoort dit, na eie oordeel, ietwat later 'n aanvang te neem as wat dit teenswoordig wel die geval is. Al maak die onderwyser gebruik van die grote verskeidenheid van onderwysmetodes, supplementêre middels en hulpmaatreëls — soos uitgewerk deur⁹⁶⁾ Gates, ⁹⁷⁾ Klapper, e.a. — loon dit hom nie, want die oordrag is te gering.

Gates erken dit self: „Many investigators found that for a variety of reasons the amount of improvement resulting from a period of remedial instruction under the supervision of experts varied from little to no gain.”⁹⁸⁾ En elders: „Careful studies of the transfer of training in such cases (i.e. with flash-cards, phonetic drills, exercises for improving memory, etc.) show often a disappointing carry-over.”⁹⁹⁾ Burt beweer verder: „Since habits are so specific, the effects of improvement in one field of work are transferred to other fields only to a very limited extent ... duller children carry over no improvement whatever.”¹⁰⁰⁾

Waarom is luidlees belangrik? Daardeur word goeie oogbewegings ontwikkel en die kind leer: presisering van uitspraak en klem, behoorlike artikulasie en toonmodulasie en 'n matige spreektempo. Verder, volgens Van der Walt, om nuwe woorde te herken, om sonder gekunsteldheid te wees, om die inhoud te verstaan, om te weet vir watter doel die inhoud bedoel is, om 'n behoorlike houding t.o.v. die gehoor in te neem en om nie selfbewus te wees nie.¹⁰¹⁾ Daarby kan ons nog voeg: om die gevoels- en stemmingsinhoud van 'n passaat reg te vertolk¹⁰²⁾ en, al is dit heel terloops, om die begrippevoorraad te vergroot en om begrippe-assimilasie te ontwikkel en versnel. Luidlees het natuurlik¹⁰³⁾ sy nadele sowel as sy voordele, maar in die beginstadium is

96) The Improvement of Reading, verskeie plekke.

97) Teaching Children to Read, 138 - 139, 155 - 157, 211 - 212

98) In: J.E.R., Deel 31, 418 en 220 - 222.

99) The Improvement of Reading, 26.

100) Burt: The Backward Child, 505

104)
dit onontbeerlik.

En wat van stillees? Tereg merk Van der Walt¹⁰⁵⁾ op: „Geleidelik moet hard-op lees verminder en stillees vermeerder tot dat aan die einde van st. III meer tyd aan stillees as aan hard-op lees gewy word.“ Ook Suzzallo beweer: „Quick silent reading is the most important task beyond the first two years,” — ’n mening wat deur Briggs, Coffman, Kendall en Mirick bevestig word.¹⁰⁶⁾ Verder konstateer Welton: „Reading is essentially a

mental act ... Reading aloud is an addition and by no means essential to it. It may be a mere mechanical series of utterances without any undercurrent of ideas. The aim of the teacher should be, then, to give the pupils the power to master a book by themselves.”¹⁰⁷⁾

En as ons vra waarom stillees so belangrik is, waarom dit van so ’n belangrike plek in die leerplan verseker is, dan ver-¹⁰⁸⁾skaf Horn o.a. die antwoord. Volgens hierdie skrywer ontwikkel stillees sekere bekwaamhede en beoefen dit sekere werksaamhede. Hy som hulle as volg op:

- „(a) those needs and activities bound up with locating data.
- (b) those abilities involved in selecting, comprehending and evaluating data in the light of the purpose at hand.
- (c) those abilities involved in organising these data for any given purpose.
- (d) those abilities and techniques involved in perfecting one's grasp of the material read, in reacting to the material as a whole and in providing for remembrance.”

¹⁰⁹⁾ Volgens Klapper moet stillees ook om die volgende redes beklem word: (a) vir self-onderwys, (b) vir intelligente burgerskap, (c) om die individu in staat te stel om te studeer, (d)

-
- it is in life outside the school — conveying meaning and feeling to auditors.” (Silent and O. Rdg., 4)
- 103) Die voor en teen te vinde by Klapper: Teaching Children to Read, 169 - 170. Cf. Stone, op. cit., 117 - 118, 34 - 35.
- 104) Cf. Klapper, op. cit., 170.
- 105) In: Beginsels en Metodes van die L. Onderwys, 88.
- 106) Almal aangehaal deur Stone, op. cit., 116 - 118.
- 107) Welton: The Teaching of English Reading.
- 108) Aangehaal deur Stone, op. cit., 71.

Horn verduidelik verder: „Comprehension is basic in all these activities. What is desired is ... the ability to be able to find material quickly, to select relevant data quickly, to organise these data in the solution of a problem quickly, to know the most economical methods by which one

vir ontspanning en (e) om sielkundige oorweginge.

'n Groot aantal goeie gewoontes wat deur stillees aangekweek word (b.v. aandag, volharding, onafhanklikheid, die gebruik van boeke om vrae te beantwoord, beoordeling van die inhoud, verslagwerk, ens.), word breedvoerig deur Yoakam¹¹⁰⁾ bespreek.

Wat inhoud betref, moet daar natuurlik 'n stel leesboekies wees. Gedurende die eerste paar jaar, wanneer luidlees nog die hoofrol speel, is so 'n reeks onmisbaar. Mettertyd, egter, neem individuele leeswerk al hoe meer tyd in beslag en maak die leerlinge veel meer gebruik van supplementêre leesboekies, tydskrifte, biblioteekboeke, koerante, e.d.m.¹¹¹⁾

By die keuse van 'n geskikte leesserie moet daar veral op die woordeskat en die inhoud gelet word. Wetenskaplike ondersoek in die leesenskuns het in die jongste jare tot baie insiggewende gevolgtrekkings gelei; en enkele belangrike bevindinge t.o.v. die woordeskat wat te dikwels veronagsaam word, kan hier aangehaal word:

- (I) 'n hoë frekwensie van woorde vir doeltreffende retensie: een nuwe woord vir elke 25 - 60 lopende woorde word aanbeveel.¹¹²⁾
- (II) 'n beperkte woordeskatlas van ongeveer 150 - 300 woorde vir die eerste paar leesboekies.¹¹³⁾
- (III) die woordeskat van die boekies moet op 'n frekwensie- of basiese lys berus.¹¹⁴⁾

Ten opsigte van die stof is vasgestel:

- (I) dat daar by kinders bepaalde voorkeure bestaan (b.v. dié stories wat op die verbeelding, die bonatuurlike, humor, die groteske, dapperheid, spanning, ens. berus);¹¹⁵⁾
- (II) dat die dialoogvorm bo die gewone verhaalvorm verkies

110) Reading and Study.

111) Vgl. Stone, op. cit., 72 - 73, 81.

112) b.v. (I) Gates: Interest and Ability in Reading, 16 - 39.

(II) Stone in J.E.R., Sept. - Mei, 1939 - '40, 447.

113) b.v. (I) Selke in J.E.R., Junie - Des., 1930, 363.

(II) Cooper in J.E.R., Sept. 1934 - Mei 1935, 354- 357.

114) b.v. (I) Fourie, op. cit., 272. Hy verwys verder na West, Bongers en De la Court e.a.

(II) Fife: Summary of Reports on the M. F. L., 197.

116)
word en

(III) dat die belangstelling deur sekere kenmerke van die stof en die vertelling geprikkel word (b.v. lewendigheid, humor, die verrassingsselement, „animalness“ of die diermotief, 'n wesenlike intrige, ens.).¹¹⁷⁾

Leesseries vir sowel stil- as luidlees moet dus aan al hierdie vereistes voldoen. Hulle moet pas by sowel die geestelike inwentaris van die kind op 'n bepaalde stadium (d.i. ten opsigte van die woordeskat) as by die stadium van sy geestelike ontwikkeling (d.i. ten opsigte van die stof).

Een slotopmerking: uit wat onder die hoofde „spelling“ en „leesonderrig“ aangevoer is, wil dit voorkom of 'n frekwensielys, indien dit nie as onontbeerlik beskou word nie, wel met groot vrug op die laerskool gebruik kan word.

116) b.v. (I) Burk in J.E.R., Deel 30, 559.
 (II) Gates: Interest and Ability in Reading, 80.
 (III) Engleman, aangehaal deur Erasmus: An Analysis of a series of English Readers designed for Afrik.-speaking Pupils in the Primary Standards.
 117) b.v. (I) Gates: Interest and Ability in Reading, 80

HOOFSTUK III.

(HISTORIES - KRITIES - VERGELYKEND)

STUDIES OOR WOORDESKATLYSTE.1. Ontstaan van die lyste.

Aanvanklik bestaan alle tale uit 'n massa ongeordende taal-materiaal. Mettertyd, egter, word daar pogings aangewend om die taalfeite op te teken en om hulle te orden, te klassifiseer en te sistematiseer. So ontstaan grammatikas, woordeboeke, spellyste, ens.

'n Logiese klassifikasie van woordsoorte, b.v., is vir die eerste maal deur Aristoteles neergelê, en sy tien kategorieë het later die basis vir die indeling in grammatiese kategorieë¹⁾ geword. By die Grieke van die 5e en 4e eeu v.C. was daar egter nog geen sprake van eintlike grammatika nie: hulle het maar net gefilosofeer — nagedink oor die verhouding tussen praat en dink. Dit was eers in die 3e en 2e eeu v.C. dat die taalkunde, soos ons dit vandag ken, te Alexandrië gebore is. Daarvandaan is die grammatika oorgebring na Rome en die Latynse terminologie (op Griekse lees geskoei) het op sy beurt die grondslag gevorm van die grammatika van die moderne Europese tale. Eers aan die begin van die 20e eeu is die logiese deur die²⁾ psigologiese en sosiologiese taalbeskouing vervang.

Gedurende die 20e eeu het daar 'n verdere ontwikkeling plaasgevind. Pedagoë en taalkundiges het o.a. die volgende vrae begin stel: watter woorde in die taal word die meeste gebruik en hoe kan hulle objektief vasgestel word? Behoort hierdie woorde nie aangewend te word sodat leesboeke en spellyste, wat woordkeus en grootte van woordeskat betref, op 'n meer wetenskaplike grondslag kan berus nie? En indien so 'n lys woorde vasgestel kan word, sal ons dan nie 'n objektiewe maatstaf hê om die geskiktheid, toereikendheid en betroubaarheid van handboeke

1) Lécoutere - Grootaers: Inl. tot de Taalkunde, 16 - 38

en spellyste te toets nie? En toe 'n bietjie later: bestaan daar 'n deel van enige taal wat (uit hoofde van die onmiddellike bruikbaarheid daarvan en die betreklike gemak waarmee dit geasimileer kan word) as basies of fundamenteel beskou kan word? Indien wel, kan hierdie fundamentele of kern-taalmateriaal objektief vasgestel en gerangskik word?

Op die gebied van die taalonderwys het hulle spoedig ontdek dat die waarde van meetbare hoeveelhede betreklik maklik objektief bepaal kan word. Dit sluit o.a. woorde, idioome, vaste uitdrukkinge, ens. in. Onmiddellik het wetenskaplike navorsing begin, en met verloop van tyd het daar 'n groot verskeidenheid van lyste verskyn, elk in ooreenstemming met die doel wat die vorser hom gestel het.

Alle pedagoë en handboekskrywers pas gewoonlik die beginsel van seleksie toe. Na aanleiding van die opvoedkundige grondreël om voort te gaan van die bekende na die onbekende (van die besondere na die algemene, van die eenvoudige na die ingewikkelde, ens.) word daar gedurig gekies en gekeur, maar alte dikwels berus die seleksie op 'n empiriese (persoonlike, subjektiewe) i.p.v. 'n objektiewe (sistematiese, wetenskaplike) grondslag. Onsekerheid, eindelose teoretisering en gebrek aan uniformiteit kan alleen uit die weg geruim word wanneer seleksie in ooreenstemming met duidelik omskrewe beginsels ³⁾ toegepas word. Die grootste voordeel (benewens bruikbaarheid) van basiese taalstof wat wetenskaplik vasgestel en gegradeer is, lê immers daarin dat dit aan verdere proefneming en navorsing (met die oog op uitbreiding of beperking) onderwerp kan word.

Van 'n suiwer historiese oogpunt beskou, dagteken die vroegste kwantitatiewe telling van die woordeskat uit die 19e eeu. ⁴⁾ Afgesien van die biografiese studies deur die Sterns ⁵⁾ en ander aangegee, is daar net een betroubare studie wat, metodologies,

3) Cf. Swenson en West: On the Counting of New Words, 7 - 14.

4) b.v. "Biography of a Baby," deur Mej. M.W. Shinn. (C. en W. Stern: Die Kindersprache, 394)

5) b.v. Preyer: Mind of the Child, 1888
Guller Studies of Childhood, 1895

statisties en wetenskaplik van aard is. In 1898 het Kaeding se frekwensie-woordeboek van Duitse woorde verskyn, maar dit is eers van omstreeks 1908 dat die belangrikheid van frekwensietellings vir die eerste maal beseft is.⁷⁾ Sedertdien het die getal lyste sodanig toegeneem dat dit buite die bestek van hierdie ondersoek val om hulle almal aan te haal.⁸⁾ Coleman se spellys b.v. berus op 33 lyste (voor 1931 saamgestel) en Luella Colegee 'n opsomming en bespreking van oor 'n honderd woordeskatstudies wat voor 1940 verskyn het. Slegs enkeles kan onder die verskillende hoofde ontleed word.

Tabellaries kan die uitkomst van die belangrikste ondersoeke i.s. woordfrekwensie na 1900 en voor 1920¹⁰⁾ volgenderwys ondergebring word:

Naam van samesteller en datum	Getal lopende woorde	Woorde-skat	Bronne
Eldridge, 1911	43,989	6,002	Koerante
Ayres, 1913	23,629	2,001	Sakebriewe
Jones, 1913	-	4,532	Opstelle (kinders)
Cook - O'Shea, 1914	200,000	5,200	Familiebriewe
Starch, 1916	40,000	5,903	Tydskrifte
Anderson, 1917	360,000	3,087	Sake- en persoonlike briewe

2. Algemene doel van die woordelyste.

Die standpunt van diegene wat met tweede- of vreemde-taalonderrig gemoeid is, word die beste deur Fife aangegee: "In an effort to prepare an objective equipment for the curriculum maker and teacher (of foreign languages) the fourth group of studies was undertaken. These were frequency studies in the basic materials of instruction in vocabulary and idiom. It had long been

- 6) en 7) Fife: Summary of Reports on the Modern F. Languages, 188
In hierdie verband skryf West: "These Word-Frequency lists, showing the commoner words of the English language with index numbers of their relative frequency in the material studied, were designed in the first instance mainly with a view to the selection of words for the teaching of spelling." (Bilingualism, 228)
- 8) A Critique of Spelling Vocabulary Investigation. (Hierdie boek is verbrand aan die P.U.K. en ek was aangewese op Fouriese proefskrif, 280.)
- 9) The Teacher's Handboek of Technical Vocabulary, 1940 (cf. J.E.R., Deel 37, 414 en 428)
- 10) Cf. (I) West: Bilingualism, 228.
(II) Fife: Summary of Reports on the Modern Foreign

realised that the selection of words and the selection and sequence of idioms and syntactical phenomena should be based on more objective criteria than textbook tradition or individual judgment.¹¹⁾ En verder: "That students in the modern languages should be given first those elements and usages which they will need the most to develop capacity in these languages is a truism that assuredly needs no argument to defend it. (bl. 188) The attainment of any language objective makes it imperative to find the words and forms and idiomatic expressions which have the highest usefulness. It makes for economy of time and effort." (bl. 189).

Die komitee wat in 1934 onder beskerming van die Carnegie-korporasie aangestel is om 'n basiese woordeskat saam te stel, meld in hul interimverslag: "(The report's) concern is with an immediate and pressing practical need; the facilitation of the processes of teaching English to many millions of children, youths and adults throughout the world, who need English in addition to their mother tongue."¹²⁾ Verder noem hulle 'n hele aantal redes (9) waarom 'n beperkte of uitgesoekte woordeskat belangrik is, b.v.¹³⁾ om met 'n kernwoordeskat te begin, om die taal aan te suiwer, om handboeke te vereenvoudig en vir ander praktiese doeleindes.

In verband met die samestelling van 'n spreekwoordeskat gee Swenson en West vier redes waarom woorde getel word.¹⁴⁾

11) Fife, op. cit., 14

12) Interim Report on Vocabulary Selection, 1

13) t.a.p., 9 - 10. Enkele daarvan lui as volg:

- (a) The "Foundation" Standpoint. Many advocates of a limited vocabulary regard it merely as a nucleus or starting-point from which the learner will proceed to further knowledge of the language as a whole.
- (b) Purification of Style. A selected vocabulary offers an opportunity of purging the language of words and other items (e.g. slang) which tend to be misused.
- (c) The Standpoint of the Practical Teacher. The teacher demands a list of words arranged in order of value, together with an inventory of forms and meanings, so that he may use this as a basis for his teaching or as a basis for a textbook.
- (d) The Standpoint of the Textbook Simplifier. There is a need of a vocabulary within which reading material may be rewritten and simplified. The exponent of this stand-

Verder lê hulle elf beginsels¹⁵⁾ vir die telling van woorde in hierdie verband neer.

Wat 'n basiese Engelse woordelys vir vreemdelinge betref, is veel alreeds gedaan o.a. deur West¹⁶⁾ (Bengale), Faucett (China), Palmer (Japan)¹⁷⁾ en die komitee wat deur die Carnegie-korporasie¹⁸⁾ aangestel is (nl. West, Faucett, Palmer en Thorndike).

Wat hier omtrent 'n vreemde taal aangevoer is, geld eweseer vir moedertaalonderwys. Inderdaad, die telling van woorde om die woordeskat vas te stel, het by handboeke in die moedertaal¹⁹⁾ begin. Die belangstelling van doseerders van vreemde tale het heelwat later eers ontstaan. „Not until about the second decade of this century did it occur to those interested in modern language instruction to ask whether the vocabulary and

-
- „(a) In order to know the vocabulary-burden — so that the learner may know how much he has to learn in a given period.
 (b) In order to indicate vocabulary achievement — so that, given a vocabulary consisting of a certain number of words, we may indicate to the learner what access of power (in reading or in speaking) will be attained by having learnt that amount.
 (c) In order to distribute the vocabulary-burden — so that the learner's task may be spread evenly over the time available, avoiding alternations of strain and easy-running.
 (d) In order to measure progress — so that the learner may be encouraged by seeing how fast he is getting on.”
 (Swenson en West: On the Counting of New Words, 6 - 7)
- 15) Swenson en West, op. cit., 7 - 14.
 16) West se uiteensetting van genoemde standpunt t.o.v. 'n kern-woordeskat te vinde in „Bilingualism (with special reference to Bengal), VII - VIII.

Insake 'n basiese Engelse woordelys vir vreemdelinge skryf hy o.a.: „The more common a word is in the language, the more likely it is to prove useful to us on many occasions. Hence it is necessary to construct a vocabulary out of the most common words in English: the commoner the word, the more indispensable it is for the expression of ideas, and therefore the earlier it will be needed, and the earlier it must be introduced. If this principle is successfully observed, at any given moment the boy will possess a vocabulary of maximum utility compatible with its size. To make such a selection by mere guesswork is clearly impossible.... Fortunately we are not limited to mere guesswork, since Word-frequency Lists ... render the task practicable.” (Bilingualism, 264)

- 17) (a) West: Definition Vocabulary.
 (b) Faucett: A Study in English Word-values — gebaseer op die lyste van Horn en Thorndike.
 (c) Palmer: The Institute for Research in English Teaching Word Lists (Tokyo, Japan).

(Vide: Interim Report on Vocabulary Selection, 20 - 21)

- 18) Interim Report on Vocabulary Selection.

19) Swenson en West, op. cit., 5.

inflectional forms, the idiomatic locutions and syntactical phenomena found in the texts or handed down as an entailed estate from one generation to the next were defensible on grounds of utility," merk Fife²⁰⁾ op.

In verband met moedertaalonderwys kan ons ook let op die uitsprake van:

- 21)
- (a) Elizabeth Cowley: "The studies of general vocabularies and vocabularies for school subjects that have been made in recent years indicate a growing recognition of the need for a more accurate understanding of pupils' word knowledge. It makes for economy in learning."
- 22)
- (b) Shambaugh en Shambaugh: "In considering a vocabulary for elementary students it is important that we should know those words which the student uses in his daily life outside as well as in the school room."
- 23)
- (c) Hockett: "Teachers and textbook committees are becoming convinced of the importance of careful vocabulary control in reading materials for the primary grades. This is due to an increasingly critical attitude toward all aspects of the teaching of reading and to recognition of the great importance of an abundance of easy, interesting material for primary pupils."

Benewens die doeleindes t.o.v. moedertaal- en vreemde-taalonderwys vind ons talle ander oogmerke vir die telling van woorde, b.v. om frekwensielyste van allerlei tegniese woordeskatte (musiek, meetkunde, geskiedenis, ens.) en spelfoute saam te stel, om die woordeskatte van kinders en volwassenes te bepaal en om woordelyste vir gebruik in intelligensietoetse en vir stenografiese doeleindes beskikbaar te stel.

3. Lyste in verskillende tale (sedert 1920).

(a) Engels:

24)

In 1921 verskyn Thorndike se eerste frekwensielys. Hy het 1,865,000 lopende woorde ontleed om 'n woordeskat van 10,000 vas te stel. Die bruto-totaal lopende woorde het bestaan uit 625,000 woorde uit kinderklassieke; 300,000 uit die Bybel en Engelse klassieke; 300,000 uit laerskool-handboeke; 50,000 uit tegniese leesstof; 90,000 uit koerante en 500,000 uit briewe.

25)

Die eerste uitbreiding van hierdie lys (na 20,000 woorde)

20) Fife, op. cit., 188.

21) Technical Vocabs. for P. and S. Geom. (J.E.R., Dl. 27, 345)

22) A Core Vocab. for Elem. Sch. Pupils. (J.E.R., Dl. 19-20, 39)

23) In: J.E.R., Deel 31, 665.

het in 1931 verskyn en die tweede, in samewerking met Lorge, ²⁶⁾ in 1943.

Deel I van laasgenoemde publikasie bevat 19,440 woorde met 'n frekwensie van minstens een per miljoen woorde. Na elke woord word aangegee: (I) die algemene frekwensie van die woord per miljoen lopende woorde en daarna die frekwensies van die woord in (II) die Thorndike telling van 1931 (uit ongeveer 4,500,000 lopende woorde, (III) die Lorge tydskrif-telling (uit ongeveer miljoen lopende woorde), (IV) die Thorndike telling van 120 kinderboeke (uit ongeveer 4,500,000 lopende woorde) en (V) die Lorge - Thorndike semantiese telling (uit ongeveer 4,500,000 lopende woorde).

Deel II bestaan uit 9,202 woorde met 'n frekwensie van minstens een per viermiljoen woorde, d.w.s. woorde met 'n laer frekwensie as dié in Deel I. Tussen hakies na elke woord word die frekwensie per agtienmiljoen lopende woorde ook aangedui. In Deel III verskyn 1,358 woorde wat vier maal per agtienmiljoen lopende woorde voorgekom het. Deel IV bevat 'n lys van woorde met 'n verskyningskrediet van 1,000 of meer in die Lorge tydskrif-telling en die Lorge - Thorndike semantiese telling, en in Deel V word die eerste twee strale aangegee, d.w.s. die eerste en tweede 500 woorde met die hoogste frekwensies in sowel die algemene lys (Thorndike - Lorge) as die oorspronklike Thorndike-lys.

As stof vir die vasstelling van die vyf frekwensiesyfers in Deel I het gedien: (I) alle soorte leesstof, (II) leesboeke, handboeke, die Bybel en klassieke, (III) die jongste populêre tydskrifte, (IV) boeke geskik vir leerlinge van die 3e tot die 8e graad (st. I - VI) en (V) 'n verskeidenheid van leesstof vir kinders en volwassenes, skoolleesboeke en handboeke uitgeslote.

Daar het 'n hele aantal kritiese beskouings en ontledings van Thorndike se eerste twee lysse (nl. dié van 1921 en 1931) verskyn. ²⁷⁾ Die grootste gebrek van die eerste lys, volgens Dewey, lê daarin dat die volgorde van die eerste groepie

woorde foutief is.

²⁸⁾
 Gates, Bond en Russell het 'n ondersoek ingestel om die vermoë van die kind te toets om Thorndike se lys woorde (van 1931) te verstaan en uit te spreek. Sy proefpersone was 600 kinders uit grade 2B tot 6A, en die woorde is sowel geïsoleerd as kontekstueel getoets. Hul bevinding was dat die eerste duisend woorde die maklikste is en dat die woorde daarna geleidelik moeiliker word.

²⁹⁾
 Fielstra het uitgegaan van die veronderstelling dat die verskeidenheid van leesstof vir die eerste telling (1921) nie groot genoeg was nie. Sy het sy eerste twee lyste vergelyk en gevind dat die woorde (in vlakke van 'n duisend) nie heeltemal klop nie: 1,210 nuwe woorde verskyn in die eerste 10,000 woorde van die tweede lys. Baie woorde loop oor van die een vlak na die ander (in die tweede lys) en daar is 'n groot verskil in die frekwensies van al die woorde. Eindelik kom sy tot die volgende besluit: „The 20,000 word list is not an extension of the 10,000 word list: the first half of the later list constitutes a substantial revision of the earlier one. Results of studies based on the first list are therefore to be questioned, especially those in which a word was considered to be 'difficult' or 'technical'”³⁰⁾

Berglund het die doelmatigheid van Thorndike se 1931-lys vir skoolgebruik op grond van die volgende beperkinge gekritiseer: (I) sy bronne was hoofsaaklik lektuur vir volwassenes en nie kinderleesstof nie, (II) die betekenis van homonieme (homograwe) is nie onderskei nie en (III) die woorde is nie in vlakke vir skoolgebruik gegradeer nie.³¹⁾

³²⁾
 Stauffer het Thorndike se tweede lys (van 1931) ontleed en gevind dat 24% van die woorde voorvoegsels het. Hy het 'n lys van 61 voorvoegsels opgestel en die frekwensie van die 15 algemeenste uitgewerk.

28) In: J.E.R., Deel 32, 161 - 167.

29) In: J.E.P., Deel 30, 1939, 445 - 452.

30) t.a.p., 452.

³³⁾
Boyd het (in 1924) 'n minimum standaard spellys van 1,150 woorde (wat alle kinders van tien jaar behoort te kan spel) opgestel. Sy lys is wel op die Amerikaanse lyste gebaseer, maar dit is verwerk ooreenkomstig die behoeftes van leerlinge op Skotse skole.

³⁴⁾
Horn het (in 1926) 'n basiese skryfwoordeskat saamgestel. Sy bronne was briewe deur volwassenes geskryf, en uit meer as vyfmiljoen lopende woorde het hy 'n lys van 10,000 verskillende woorde opgeteken.

³⁵⁾
Dolch het (in 1927) probeer om die woordeskatte van kinders in grade II tot VIII vas te stel. Die vry-assosiasie metode ³⁶⁾ is toegepas en 12,206 kinders is gevra om binne 15 minute alle woorde waaraan hulle kan dink (by wyse van reaksie op prikkelwoorde) neer te skryf. Uit 'n bruto-totaal van 2,312, 000 woorde het hy 12,622 verskillende woorde gevind. Hy het slegs 9,583 woorde gegradeer, want 3,039 woorde het net een maal voorgekom. Sy gevolgtrekking was dat lyste vir die grade slegs by benadering vasgestel kan word. Nadat hy sy lys met veertien ander vergelyk het, het hy gevind dat 'n kwart van sy (9,583) woorde in geen ander lys verskyn nie. 'n Kwart het in frekwensielyste voorgekom en helfte in lyste wat op kindergebruik berus.

³⁷⁾
 Ook Shambaugh en Shambaugh het (in 1929) die vry-assosiasie metode gebruik om 'n kernwoordeskat vir die laerskool vas te stel. Uit 'n totaal van 230,631 woorde het hulle 4,515 verskillende woorde gevind. 1,309 woorde het in die woordeskatte van al die grade voorgekom. Hierdie lys word as 'n kernwoordeskat vir leerlinge op die laerskool beskou. 1,146 van hierdie woorde verskyn sowel in Horn en Thorndike se lyste as in hul eie.

33) Measuring Devices in Compo., Spel. and Arith., 106 et seqq.

34) A Basic Writing Vocabulary, Monographs in Ed. No. 4. (Vide J.E.R., Deel 32, 158)

35) Grade Vocabularyes (Cf. J.E.R., Deel 15 - 16, 16 - 25)

36) 'n Lys prikkelwoorde word gegee en die kind moet naas elke woord ander woorde wat hy met die woord assosieer, neerskryf. (Cf. Shambaugh en Shambaugh in J.E.R., Deel 19 - 20, 39)

37) A Core Vocabulary for Elementary School Pupils, (J.E.R., Deel 15 - 16, 16 - 25)

Die belangrikste lys wat in 1930 gepubliseer is, is dié
 38) van Ogden. Die hele opset van hierdie studie is propogan-
 disties van aard. Omdat hy meen dat Engels 'n universele taal
 39) sal word, het hy 'n basiese woordeskat van 850 woorde gekompi-
 leer. "The words in question," beweer hy, "have been scien-
 tifically selected to form an International Auxiliary Language,
 i.e. a second language for all who do not already speak English
 (bl. 9). The 850... do all the essential work of 20,000."
 (bl. 10)

40) Om die grootte van sy lys te bepaal, het hy eers alle
 onnodige woorde (veral werkwoorde) in die taal uitgeskakel so-
 dat daar ongeveer 2,000 oorgebly het. Daarna is elke woord
 in die middel van 'n kring met dertig strale geskryf. Dertig
 moontlike vrae is gestel en alle ander woorde wat 'n ruimte-,
 gedrags- of tydsverhouding, ens. tot die sentrale woord aandui,
 is aan die end van die strale geskryf. Nou het die vorser 'n
 saamgestelde beeld van die verhouding van die sentrale woord tot
 al die ander woorde in die taal wat daarmee verbind is, en op
 dié manier kan hy bepaal of die woord behou of verwerp moet word.
 Gestel die sentrale woord is "dog." Aan die end van die straal
 wat tydsverhouding aandui, staan "puppy." Hierdie verhouding
 sluit ook die woord "young" in. "Puppy" sal dus nie in die
 basiese lys opgeneem word nie, want "a young dog" omskryf al-
 reeds die betekenis van dié woord. Hierdie metode noem Ogden
 41) sy "Panoptic Definition."

Ogden het sy eiland- of minimum-woordeskat vir vreemdelinge
 op heel vernuftige wyse saamgestel, maar ten spyte van die ver-

38) Basic English

39) t.a.p., 14, 94 et seqq. Hy redeneer as volg: Engels
 word alreeds deur 300,000,000 mense gebruik en
 dit is die enigste taal wat analities genoeg van aard is
 vir die vereenvoudigingsproses.

40) Die beginsels wat Ogden toegepas het om die woordeskat te
 reduceer, is: "(a) the elimination of verbs, (b) the analy-
 sis of the ten main operators and twenty spatial directives
 which replace them in universal grammar, (c) the use of
 panoptic conjugation in systematic definition, (d) the pro-
 jectional interpretation of emotive adjectives and (e) the
 development of Bentham's theory of Fictions in the treat-
 ment of metaphor." (bl. 19)

dienstelikheid daarvan is dit nogtans veels te beperk. Die beperking is te ultra, te op die spits gedrewe.

In 1930 het daar verskeie ander lyste verskyn, b.v. dié van Selke en Wheeler en Howell.

⁴³⁾
Selke het twaalf eerste leesboekies geanaliseer om die woordeskatte van elk en die frekwensies van die verskillende woorde vas te stel, en ook om na te gaan of die invoering van nuwe woorde deur bestaande woordelyste beïnvloed is. Hy het 1,207 verskillende woorde opgeteken en gevind dat die woordeskatte van die afsonderlike boekies van 171 tot 594 woorde gestrek het. 'n Vergelyking (van sy lys van 1,207 woorde) met die lyste van Thorndike, Gates ⁴⁴⁾ en Horn ⁴⁵⁾ het aangetoon dat die persentasie (nuwe) woorde in elke boek, wat in al drie die ander lyste tesaam voorkom, van 71% tot 99% wissel.

⁴⁶⁾ Wheeler en Howell ⁴⁷⁾ het tien voorlopers en tien ABC-boekies ⁴⁸⁾ ontleed. Die twintig boekies het 131,000 lopende woorde en 'n woordeskat van 2,219 woorde opgelewer. Om die

42) Vgl. Coleman se kritiek: "His simplification of vocabulary, which is very ingenious, differs from that of West ... in choosing material on the basis of a natural selection instead of a selection by usage ... Basic English disregards the fact that language habits are not limited to word meanings, but include idioms and locutions in which words are bound together with important modification of their meaning; it has characteristics of a synthetic language in that it strips speech of traditional, figurative material and reshapes it by logical processes. Its purpose is to speed up the process of English toward becoming a world language, but its principle does not seem generally adapted for teaching English to foreign students, who, as a rule, want to find their way progressively into some of the very material which Ogden eliminates, namely the figurative and idiomatic material which the English-speaking peoples have developed, and which is peculiar to English." (Experiments and Studies in Modern Language Teaching, 24)

43) A Comparative Study of the Vocabularies of 12 beginning Books in Reading (J.E.R., Deel 22, 369 - 374)

44) A Reading Vocabulary for the Primary Grades, Columbia University, New York, 1926 (Cf. J.E.R., Deel 22, 369)

24 alfabetiese groepe bestaande uit 1,500 woorde word aangegee. (Cf. E.S.J., Deel 31, 52)

45) The commonest words in the spoken vocabulary of children up to and including six years of age, te vinde in die "Twenty-fourth Yearbook of the National Society for the Study of Education, Part I, P.S.P. Co., Bloomington, Illinois, 1925." (Cf. J.E.R., Deel 22, 372)

46) A First-Grade Vocabulary Study (E.S.J., Deel 31, 52 - 60).

47) voorloper = preprimer

48) ABC-boekie = primer

frekwensies uit te werk, is die verspreidingsfaktor ook in aanmerking geneem. Hulle het gevind dat 74% van die woorde in hul finale lys (van 453 woorde) met dié van Gates se lys klop. Hulle kritiseer verder Gates se lys (sowel na inhoud as na samestelling) en spreek die mening uit dat sy rangskikking inkonsekwent en arbitrêr is.

⁴⁹⁾
Coleman het (in 1931) 'n spellys van 3,017 woorde saamgestel. Sy lys is op die hoogste gemiddelde frekwensiesyfers in 33 lyste (beide algemeen en gespesialiseerd) gegrond en vorm dus 'n soort samevatting daarvan. Hy is van mening dat sulke lyste woorde moet bevat wat sowel deur volwassenes as kinders gebruik word: „If, then, the position is taken that the needs of both child life and adult life must govern curriculum making; that these periods cover one continuous development; that each stage of life is a preparation for the next; and that meeting each day's needs tends to prepare for the future, which includes adult life — then it would seem ... that (the combined basis) most nearly represents the desirable procedure in the selection of the spelling curriculum.”⁵⁰⁾ Onder die lyste wat hy geraadpleeg het, is dié van Thorndike, Gates, Horn (E) en die Shambaugh.

⁵¹⁾
Fitzgerald het (in 1932) die woordeskatte van 3,184 briewe van kinders (in grade IV - VI) aan vriende en bloedverwante ondersoek. Hy het frekwensielyste van beide die woordeskat en die foute (20,142) uit 460,906 lopende woorde opgestel. Elke woord in laasgenoemde lys, konstateer hy, word in die alledaagse woordeskat van volwassenes en die basiese woordeskat van Hoërskoolleerlinge gevind. Die volgende lyste word in hierdie studie aangegee: (a) die 100 woorde wat die meeste deur die kinders verkeerd gespél is, plus nog 48 woorde met 'n hoë frekwensie, en (b) aparte lyste vir grade IV, V en VI. Sy slot-opmerking is: „Mastery of the one hundred words of greatest difficulty

49) A Critique of Spelling Vocabulary Investigation

50) t.a.p. 35 (Cf. Fourie, op. cit., 279)

51) Words misspelled most frequently by children of the fourth.

for each grade should eliminate approximately half of the spelling mistakes in child letter writing on these levels, since 9,375 of the 20,142 spelling errors (47%) were made on the 148 words of these difficulty lists." (bl. 218).

⁵²⁾
West het hom die volgende ten doel gestel: om 'n minimum optimum lys woorde te vind waarmee hy die betekenis van die woorde in 'n (Engelse) woordeboek kan omskryf sodat die definisies maklik verstaanbaar sal wees vir vreemdelinge (bl. 7).

⁵³⁾
 Thorndike en Madeline Horn se lyste het hy albei verwerp. Die eerste het, na sy mening, te veel moeilike woorde bevat en die tweede het 'n te suiwer Amerikaanse omgewing weerspieël.

West en sy medewerkers het dus die woordeskat (1,779) van die „New Method Readers, I - V" gevat en die woorde in die woordeboek daarmee begin omskryf. Terwyl hulle hiermee besig was, het hulle 61 woorde gevind wat vir hul doel onontbeerlik was. Na voltooiing van die werk het hulle die frekwensies van 552 woorde (uit die oorspronklike woordeskat) waarteen beswaar gemaak kan word, vasgestel. Vervolgens het hulle hul lys met drie ander basiese lyste vergelyk om uit te vind of hulle woorde gebruik het wat nie in hierdie drie lyste voorkom nie.

⁵⁴⁾
 Op hierdie stadium het hulle vyf lyste gehad: (a) dié woorde wat hulle sonder enige voorbehoud aanvaar het, (b) dié wat hulle verplig was om te gebruik, (c) twyfelagtige woorde, (d) woorde wat nie in hul hooflys verskyn het nie, maar wat hulle wel gebruik het en (e) woorde wat hulle graag wou ingevoer het, maar wat hulle nie gebruik het nie. Met hierdie vyf lyste as grondslag het hulle 'n gekonsolideerde (basiese) lys van 1923 woorde saamgestel en dié lys met tien ander lyste vergelyk. Op hierdie manier het hulle 'n addisionele 237 belangrike woorde teëgekom om by die ander te voeg. Op heel omslagtige wyse het ⁵⁵⁾ hulle eindelijk die finale woordeskat as volg saamgestel:

Gekonsolideerde lys, A woorde		1,176	} 1,923
" " " B "		622	
" " " C "		125	
Wenslike woorde uit 10 lyste		237	
Woorde moeilik om te vermy		59	

Die komitee wat (in 1934) onder beskerming van die Carnegie-korporasie aangestel is om die verskillende stelsels van woordseleksie (vir gebruik deur vreemdelinge) te ko-ordineer, het in 1936 'n interimverslag⁵⁶⁾ uitgebring. Die lede van die komitee was o.a. Faucett, Palmer, West en Thorndike, en hulle het 'n lys van ongeveer 2,000 woorde saamgestel. Hierdie woorde, meld hulle, „represents a foundation vocabulary for school use in the teaching of English to non-English-speaking pupils from twelve to eighteen years of age.”⁵⁷⁾

Hul prosedure was as volg: eers het hulle dié woorde met die hoogste verskyningskrediete in die frekwensielyste van Faucett, Maki, Thorndike, Horn, West, Eerste en Tweede Interim-rapporte oor Woordseleksie (Tokio, Japan) en tien ander lyste oorweeg en tentatiewe lyste saamgestel.⁵⁸⁾ Hul kriteria vir seleksie was: (I) woordfrekwensie, (II) struktuurwaarde (voorsetsels, voegwoorde, bywoorde, vnwe en b.nwe.), (III) universaliteit, (IV) aanwendbaarheid vir verskillende vakke, (V) definisiewaarde, (VI) woordbou-waarde en (VII) waarde om die styl te verbeter en plattaal te vermy.⁵⁹⁾

Die uitkoms van die ondersoek was die samestelling van verskeie lyste. Benewens die Algemene Lys (General Service List) verskyn ook etlike ontledings, b.v. vier woordkategorieë met onderafdelings, twyfelagtige woorde, woorde wat uitgesluit is, ens.

⁶⁰⁾
Dolch het (in 1936) 'n minimumwoordeskat van 220 woorde saamgestel wat jong laerskoolleerlinge onmiddellik hoort te herken. Hierdie woorde is geput uit handboeke en die spreek-

52) Definition Vocabulary.

53) A Study of the Vocabulary of Children before entering the First Grade, International Kindergarten Union, Baltimore, 1928 (Cf. West: Definition Vocabulary, 10)

54) West: Definition Vocabulary, 22.

55) West, op. cit., 24.

56) Interim Report on Vocabulary Selection.

57) t.a.p., 30.

58) t.a.p., 11.

59) t.a.p., 13.

60) Basic Sight Vocabulary (E.S.J., Deel 26, 456 - 460)
(Ook te vinde in: J.E.R., Deel 35, 208 - 217 en Dolch: Remedial Reading, Gerrard Press, Champaign, Illinois. 1939)

woordeskat van laerskoolkinders⁶¹⁾ en verder gebaseer op die lyste van Wheeler en Howell, Gates en die Internasionale Kinder-tuin-unie.⁶²⁾

Nemec en Blanche Losinki⁶³⁾ het die betroubaarheid van Dolch se lys ondersoek. 5,971 kinders (2,749 in graad II en 3,222 in graad III) uit 1,252 plattelandse skole is getoets om vas te stel of hulle die woorde sonder enige verband visueel kan herken. Daar 80% van die leerlinge 185 van die woorde volkome beheers het (wat herkenning betref), het hulle besluit dat Dolch se lys taamlik betroubaar is.

Fitzgerald⁶⁴⁾ het (in 1937) 1,256 briewe van kinders ontleed om 'n betroubare kernwoordeskat vir kinders in die derde graad vas te stel en om die moeilikheid van die woordeskat aan te toon. Uit 100,840 lopende woorde het hy 'n woordeskat van 2,928 woorde opgeteken. Hy gee 'n lys van 692 woorde met 'n frekwensie van 10 of hoër. Naas elke woord word die foutfrekwensies ook aangesit.

Hockett⁶⁵⁾ het twee studies onderneem. In 1937 het hy die woordeskatte van 29 leesboekies (graad II) ontleed. Die lyste self word nie aangegee nie, maar tabellaries word ondergebring: die getal lopende woorde, die woordeskat en die gemiddelde frekwensies van die woorde in elke boekie. Hierdie woordeskatte is ook met Gates se lys (1,811 woorde) vergelyk, en die getalle en persentasies van die woorde (deur Hockett gevind) wat in daardie lys voorkom, is uitgewerk.

Om 'n grondwoordeskat vas te stel, het Hockett in die volgende jaar ses ABC-boekies en ses eerste leesboekies ontleed.⁶⁶⁾ Hierdie woordeskat het hy met die hersiene uitgawe van Gates

61) Cf. Gertrude Hildreth in: J.E.P., Deel 39, 40.

62) Cf. J.E.R., Deel 35, 208.

63) A Study of the difficulty of the Dolch Basic Sight Vocabulary in the Second and Third Grades of the Rural Schools in 22 counties of the State of Wisconsin (J.E.R., Deel 35, 208 - 217)

64) The Vocabulary and Spelling Errors of Third-Grade Children's Life-letters (E.S.J., Deel 38, 518 - 527).

65) (I) A Comparative Analysis of the Vocabularies of 29 Second Readers (J.E.R., Deel 31, 665 - 671).

(II) The Vocabularies of Recent Primers and First Readers

se lys vergelyk. Geen lys te word hier aangegee nie, net die uitslae van sy ondersoek in tabellariese vorm, b.v. grootte van die verskillende woordeskatte en die syfers wat betrekking het op die vergelyking met Gates se lys.

Ook Stone het heelwat aandag aan woordelyste gewy. In 1937⁶⁷⁾ het hy 12 voorlopers en ABC-boekies ontleed. Geen lys te word aangegee nie, maar vir elke boekie word beide die getal nuwe woorde per 500, 2,000 en 5,000 lopende woorde en hul gemiddelde frekwensies geboekstaaf.

In 1940 het Stone 20 voorlopers ontleed. In hierdie⁶⁸⁾ studie word aangegee: (I) die woordeskatte van die boekies, (II) gemiddelde frekwensies van alle nuwe woorde en (III) 'n lys van 100 woorde wat in al die boekies tesaam die meeste aangewend is, met 'n verspreidingsindeks by elke woord. 90 van hierdie woorde is uit sy eie studie geput en 10 is uit Gates se lys oorgeneem.

In die volgende jaar het Stone nog 'n groter studie onderneem. 107 laerskoollêesboeke het 'n woordeskat van 5,314 woorde opgelewer, maar die verspreiding en frekwensies van slegs⁶⁹⁾ 2,164 woorde was groot genoeg om opname in sy finale lys te regverdig. Hierdie woorde is in tien vlakke gegradeer — vir gebruik vanaf die voorloperstadium tot by 'n derde of vierde leesboekie.

Berglund⁷¹⁾ het (in 1937) probeer om 'n woordeskat vir die 4e graad vas te stel. Hy het 15 boeke (kinderleesboeke en -romans, rekenkundeboekies, ens.) ontleed en 'n frekwensielys van die woordeskat opgestel. Uit 765,000 lopende woorde het hy ongeveer 10,000 verskillende woorde teëgekom en daaruit 3,000 woorde as die optimum 4e-graad-woordeskat gekies. Betekenisse van homograwe (homonieme) word in sy lys omskryf. 'n Monster

67) Stone: Measures of Simplicity and Beginning Texts in Reading (J.E.R., Deel 31, 447 - 450).

68) The Vocabulary of 20 Preprimers (E.S.J., Deel 41, 423 - 429)

69) A Vocabulary Study based on 107 Primary-Grade Books (E.S.J., Deel 42, 452 - 455).

70) Te vinde in: Stone's Graded Vocabulary for Primary Reading, Webster Pub. Co., St Louis, Mississippi. 1941 (Cf. E.S.J.).

van sy lys (met frekwensies van die afsonderlike woorde) word in hierdie artikel aangegee.

In 1940 het Helen Eaton⁷²⁾ se viertalige frekwensielys verskyn. Die 6,474 begrippe (wat in sommige tale deur meer as een woord uitgedruk word) word in vier kolomme langs mekaar in dalende frekwensie-orde gerangskik (bl. 1 - 214). Sy het die eerste 6,000 woorde in vier eentalige frekwensielyste gekorreleer en haar bronne was (I) Thorndike se „Teacher's Word Book of 20,000 Words,” (II) Kaeding se „Häufigkeitwörterbuch der deutschen Sprache,”^{(III) Vander Beke se „French Word Book”} en (IV) Buchanan se „Graded Spanish Word Book.”⁷³⁾ Die andertalige lys in hierdie ~~studie~~ studie is hoofsaaklik op dié van Thorndike gebaseer.

Ook die volgende word aangegee: (I) die vier lys in alfabetiese orde (Bl. 217 - 247), (II) 'n lys eiename in Duits en Engels wat weggelaat is (uit die oorspronklike lys) (bl. 430 - 435) en (III) 'n ontleding van die betekenisse van die s.nwe., wwe. en b.nwe. (wat in die lys verskyn) in 'n frekwensietabel.⁷⁴⁾

Ruth Strong⁷⁴⁾ het (in 1940) 49 boeke (24 romans en 25 nie-romanlektuur) ontleed en die woordeskatte met Thorndike se lys vergelyk. Haar bevindinge word in persentasies aangegee en sy het o.a. vasgestel dat ongeveer 75% van die lopende woorde in Thorndike se eerste 1,000 woorde verskyn. Slegs 2% van die woorde kom nie in sy lys voor nie.

In dieselfde jaar het Langston⁷⁵⁾ se kernwoordeskat vir voorlopers verskyn. 12 voorlopers het 10,749 lopende woorde en 306 verskillende woorde bevat. Nadat hy die frekwensies van al die nuwe woorde bereken het, het hy sy lys met twee ander soortgelyke lys (dié van Curtis en Gross) vergelyk. Uit elk van die drie lys het hy die 72 woorde met die hoogste krediete geneem en op dié manier 105 verskillende woorde gevind. Sy kernwoordeskat van 78 woorde is uit hierdie lys gekies. Sy slot-opmerking is: „This core comprises over two-thirds of the total running words of 32 preprimers.”⁷⁶⁾

72) Semantic Frequency List.

73) Helen Eaton, op cit. VIII

77)

Mary Smith het in die volgende jaar 'n omvangryke ondersoek ingestel met die doel om die woordeskatte van kinders van graad I - XII vas te stel, om tentatiewe norme voor te stel en prosedures uit te werk, ens. Seashore en Eckerson se „English Recognition Vocabulary Test" is aan 867 leerlinge op drie skole gegee. Die uitslae van haar ondersoek word tabellaries aangegee, b.v. basiese woordeskatte (alle grade), totale woordeskatte (basiese en afgeleide woordvorme), wisselingpersentasies, basiese en totale woordeskatte volgens kronologiese ouderdom, ens. Wat die grootte van die woordeskatte betref, is haar bevindinge beide openbarend en verrassend, b.v.

				<u>Verspreiding</u>
Graad I	{	Basiese woordeskat (gemiddeld)	16,900	5,500 - 32,800
		Totale " "	23,700	6,000 - 48,800
Graad XII	{	Basiese " "	47,300	28,200- 73,200
		Totale " "	80,300	36,700- 136,500

79)

Guilor het (in 1943) 'n lys van 466 spelfoute saamgestel. Hulle is gekies uit 4,000 kinderwoorde wat deur minstens 5% van die kinders in graad VIII verkeerd gespел word. Hierdie lys word in Horn se frekwensie-orde aangegee.

81)

Kyte het in dieselfde jaar die bevindinge van verskillende ondersoekes gekorreleer en op dié manier 'n kernwoordeskat van 100 woorde vir gebruik in aanvangsleesboekies (graad I - II) saamgestel. Sy frekwensielys is gebaseer op die lyste van Gates, Hockett en Stone (met kinderleesstof as bronne) en dié van Fitzgerald, Horn, Fitzgerald en Lorenz (met bronne die skriftelike werk van kinders). Hoe dikwels hierdie woorde verkeerd gespел word, word ook aangedui.

82)

Gertrude Hildreth het (in 1948) die lyste van Dale, Dolch en Rinsland vergelyk. Daaruit het sy 320 basiese woorde

83)

- 77) Measurement of the size of General Eng. Vocab. through the Elem. Schools and High School (G.P.M., Deel 24, 313 - 345).
 78) Hierdeur bedoel sy basiese woordvorme (stamvorme).
 79) Primary Grade Words frequently misspelled by Higher-Grade Pupils (E.S.J., Deel 44, 295 - 300).
 80) A Basic Writing Vocabulary.
 81) A Core Vocab. for the Primary Grades (E.S.J., Dl.44, 157-66).
 82) A Comparison of the Dale, Dolch and Rinsland Word Lists (J.E.P., Deel 39, 40 - 46).
 83) Dale: A Comparison of Two Word Lists, 1941.

saamgestel, 156 waarvan in al drie lyste tesame voorkom.

Hier te lande is nog geen (Engelse) frekwensielyste saamgestel nie. Wat wel opgestel is, is enkele spellyste, b.v. dié van ⁸⁴⁾ Vaughan en die ⁸⁵⁾ S.A.O.U.-komitee. Die beginsels wat Vaughan se lys ten grondslag lê, word nie gemeld nie, maar die S.A.O.U.-lys (vir tweede-taalonderwys) bestaan uit woorde wat in vier ander lyste tesaam voorkom, nl. dié van Boyd, Buckingham, Brown en Vaughan.

⁸⁶⁾
(b) Duits

Hieronder kan ons noem die ondersoeke van:

- (I) Kaeding. Sy frekwensie-woordeboek vir stenografiese doeleindes is reeds bespreek.⁸⁷⁾
- (II) Hauch (German Idiom List). 'n Frekwensielys van 959 idiome word aangegee.⁸⁸⁾
- (III) Morgan (German Word Book). 'n Frekwensielys van 2,402 basiese woorde word in Lys A geboekstaaf en in Lys B verskyn 'n alfabetiese lys van die 2,402 saam met 'n aantal afleidings (totaal: 6,000 woorde).⁸⁹⁾
- (IV) Engel: Hy kritiseer verskeie Duitse lyste (t.w. dié van Wadepuhl (1,000 woorde), die Chicago M.L.T.-lys (1,195), Morgan (2,402), Thurnau (1,200) en Kaeding) en gaan dan oor om, op empiriese grondslag, 'n lys van 1,450 woorde op te stel. 605 van hierdie woorde wat nóg in die M.L.T.-lys nóg in die Morgan-lys verskyn, gee hy aan as 'n basiese gestandaardiseerde woordeskat.

(c) Spaans.

Die bekendste is Keniston se „Spanish Idiom List.”⁹⁰⁾ In Deel A verskyn 'n frekwensielys van Spaanse idiome en in Deel B 'n alfabetiese lys van dieselfde idiome.

Dolch: Remedial Reading (220 woorde).

Rinsland: A Basic Vocab. of Elementary-School Children, 1945.

(Dit bevat 256 woorde met 'n frekwensie van 3,000 of meer - gebaseer op die skriftelike werk van kinders, gr. 1 - 8).

84) Jutta's Rational Spelling Lists.

85) The S.A.O.U. Spelling List

86) 'n Lys deur Kotze saamgestel (D.Phil.-verhandeling aan die U.S.A.) is aangevra, maar nie beskikbaar gestel nie.

87) en 88) Aangegee deur Fife, op. cit., 198 en 194.

89)

Dan is daar ook Buchanan se „Graded Spanish Word Book.” Veertig gedigte en stukke prosa is ontleed, en uit 1,200,000 lopende woorde het hy 'n woordeskat van 18,331 woorde gevind. By die vasstelling van die krediete in sy lys het hy sowel op verspreiding as frekwensie gelet. In Deel I verskyn 189 woorde met 'n baie hoë frekwensie en in Deel II 'n frekwensielys van 5,324 woorde.

(d) Frans.

Hier kan genoem word:

92)

(I) Cheydleur se „French Idiom List” - soortgelyk aan dié van Keniston.

93)

(II) Vander Beke se „French Word Book.” Hy het ongeveer 1,150,000 lopende woorde ontleed (uit romans, toneelstukke, koerante, biografieë, wetenskaplike boeke, ens.) en 'n woordeskat van 19,253 gekry. In Deel I word 69 woorde met 'n baie hoë frekwensie en in Deel II 'n frekwensielys van 6,067 woorde aangegee.

94)

(III) Henmon se „French Word Book.” Sy bronne was letterkunde, tegniese boeke, sake- en persoonlike briewe. 400,000 lopende woorde is ontleed en 'n frekwensielys van 3,900 woorde is saamgestel.

95)

'n Kritiese beskouing van bogenoemde lyste (en ook dié van Ward en Wood) het in 1930 verskyn.

96)

(IV) Sears. Nadat hy die woordeskatte van twee Franse grammatikas vasgestel het, het hy hulle met Vander Beke se lys vergelyk. Die getal woorde in elke boek met sekere frekwensies (minder as 5, 5 of meer, 50 of meer en 100 of meer), sowel as 'n lys woorde (86) wat nie in Vander Beke se lys voorkom nie, word aangegee.

(e) Italiaans.

97)

Skinner het 45 Italiaanse boeke (romans, gedigte, ens.)

91) - 94) Aangegee deur Fife, op. cit., 190 - 198.

95) Fotos: Word and Idiom Frequency Counts in French and their Value (M.L.J., Deel 15, 344 - 353).

96) The Vocabularies of Two Direct-Method French Grammars for Beginners (M.L.J., Deel 15, 599 - 606).

97) An Analysis of the Vocabulary-Difficulty of Forty-five Italian Textbooks (M.L.J., Deel 20, 411 - 412 — nn. 413

se woordeskatte bereken. Hy het 3,000 basiese woorde gevind wat in al die boeke voorkom, en op grond van hierdie lys kon hy die boeke gradeer (van die maklikste tot die moeilikste).

(f) Afrikaans.

99)

Haarhoff se taalboekie bevat 1035 woorde gebaseer op die lys van Aucamp en Ogden, maar 99 hiervan is afleidinge.

101)

102)

Groenewald se taalboekie bevat ook 1,000 woorde, maar die seleksiemetode word nie aangedui nie.

103)

Barnes en Nienaber het in hul leesserie vir Engelssprekende leerlinge 1,825 woorde gebruik. By die keuse van hierdie woorde is die beginsels van beide bruikbaarheid en frekwensie toegepas. Die lys van Dolch, Spache, Aucamp, e.a. is geraadpleeg.

105)

Malan se spellyste (sts. 1 - VI) berus hoofsaaklik op verskeie klaslyste wat bymekaar gebring, vergelyk en gerangskik is.

106)

Forsyth en Forsyth het 'n basiese spellys (tweede taal) vir die laerskool saamgestel, maar die seleksiemetode word nie verduidelik nie. In plaas van die woorde te gradeer, word hulle alfabeties in verskeie klasse ingedeel (b.v. klere, kleure, vrugte, blomme, kos en drank, ens.)

107)

Die omvangrykste studie is dié van Aucamp. Om 'n kernwoordeskat vir die aanleer van Afrikaans en vir stenografiese doeleindes vas te stel, het hy twaalf verskillende soorte lektuur ontleed. Sy totale woordeskat, uit 269,009 lopende woorde, was 14,222. Die verskeidenheid van sy bronne (b.v. sake- en persoonlike briewe, hofverslae, skoolleesboeke, Bybelstof, dagblaie, toesprake uit Hansard, e.d.m.) het meegebring dat sowel verspreiding as frekwensie by die vasstelling van die 1,000 meesgebruikte woorde in ag geneem moes word. Hierdie

98) Hierdie lys te vinde in: M.L.J., Deel 20, 67 - 84.

99) Haarhoff: The ABC of Afrikaans, 85 - 101.

100) t.a.p., 3.

101) Learn to speak Afrikaans.

102) t.a.p., 107 - 118.

103) Die Sonneblom-reeks.

104) op. cit., Boek VII, 246 - 269.

105) Afrikaans Spellyste.

1,000 woorde het 82.7% van die getal lopende woorde gelewer.

In hierdie studie word die volgende lysste aangegee: (I) die 1,000 meesgebruikte woorde (met verspreiding- en frekwensiesyfers) (bl. 79 - 90), (II) dieselfde lys alfabeties gerangskik (met Engelse ekwivalente) (bl. 91 - 108), (III) 1,071 woorde na die eerste 1,000, (IV) 1,592 woorde met krediete van 5 - 9 en, in bylaes, (V) die woordeskatte van drie skoolleesboekies (elk afsonderlik).

In hierdie ondersoek is elke afsonderlike woordvorm as 'n nuwe woord beskou — met inbegrip dus van meervoude, verlede deelwoorde, ens. In die eerste 1,000 b.v. verskyn oor en ore, aankom en aangekom. Homonieme en funksies is ook nie onderskei nie.

4. Lyste vir verskillende vakke.

110)

Fielstra haal o.a. die volgende studies aan:

- (I) Remmers en Grant: The Vocabulary Load of certain Secondary-School Mathematics Textbooks (1928).
- (II) Powers: The Vocabulary of Scientific Terms for High-School Students (1926).
- (III) Barr en Gifford: The Vocabulary of American History (1929).
- (IV) Pressey: Fundamental Vocabulary in Elementary School Geography (1933).

111)

Volgens Gray het ook die volgende twee lysste verskyn:

- (V) Kraus en Harap het die frekwensie van musiekterme in meer as sewemiljoen lopende woorde bereken. Van die 352 wat hulle gevind het, kom 31% in Thorndike se lys voor.
- (VI) Kelty het 'n grondwoordeskat vir Amerikaanse geskiedenis opgestel en sy lys met nege lysste van dieselfde soort vergelyk.

112)

- (VII) Elizabeth Cowley het ses meetkunde-boekies ontleed om 'n lys van (a) basiese en (b) sekondêre tegniese woordeskatte op te stel. Die syfers vir vlak-meetkunde is 33 en 22, en vir stereometrie: 14 en 18.

109) Aucamp, op. oit., 109.

110) In: J.E.P., Deel 30, 445.

111) In: J.E.R., Deel 26, 409.

(VIII) ¹¹³⁾ Shaw het 'n frekwensielys van 500 persone wat dikwels in populêre tydskrifte aangehaal word, opgestel. Hierdie name, meen die skrywer, behoort die skoolkind onmiddellik te herken.

(IX) ¹¹⁴⁾ Curtis wou bepaal hoeveel van die moeilike woorde in die wetenskaplike handboeke van die Hoërskool wiskundige terme is. 'n Frekwensielys van 433 woorde, alfabeties gerangskik, word aangegee.

5. Opsomming van lystipes.

Opsommenderwys kan ons die volgende soorte lyste onderskei:

(a) Frekwensielyste van Engelse woorde in drukwerk:

- (I) vir kinders (verskillende ouderdomme), b.v. Stone.
- (II) vir volwassenes, b.v. Thorndike.
- (III) vir vreemdelinge, b.v. Palmer, Faucett, West.
- (IV) vir kinders en volwassenes in verskillende vakke (meetkunde, geskiedenis, ens.), b.v. Pressey, E. Cowley.

(b) Frekwensielyste van die woorde in die gesproke taal van jong kinders, b.v. E. Horn (1925), Madeline Horn.

(c) Frekwensielyste van woorde in die geskrewe stukke van:

- (I) kinders, b.v. Fitzgerald, Lorenz. ¹¹⁵⁾
- (II) volwassenes, b.v. Horn (1926).

(d) Frekwensielyste van woorde (en idioome) (veral vir beginlinge) in verskillende tale, b.v. Morgan, Vander Beke.

(e) Frekwensielyste van spelfoute, b.v. Guiler, Brittain ¹¹⁶⁾ en Fitzgerald, Fitzgerald (1932).

(f) Gewone spellyste (b.v. S.A.O.U. - spellys), lyste om die aard van spelfoute aan te dui (b.v. Cumings), ¹¹⁷⁾ spellyste op 'n frekwensiebasis saamgestel (b.v. Coleman), ens.

Let wel:

(I) In so 'n indeling kan die afbakening nie te volstrek

113) An analytical frequency study of the recurrent mention of personages without modification in popular periodical literature (J.E.R., Deel 37, 251 - 262).

114) The Mathematical Vocabulary used in Secondary School Text-books of Science (J.E.R., Deel 38, 124 - 131).

115) The writing vocabulary of Third Grade Children (Elementary English Review, VIII, 21 - 24) (Cf. E.S.J., Deel 44, 166).

116) The Vocabulary and Spelling Errors of Second-Grade Children's Themes, E.E.Review, XIX, Feb. 1942, 43 - 50 (Cf. E.S.J., Deel 44, 166).

117) A study of Types of Errors in Spelling (Cf. E.S.J., Deel 44, 166).

wees nie. Thorndike se lys, b.v., is vir sowel kinders as volwassenes bedoel.

- (II) By die samestelling van sommige lyste is die beginsel van algemene bruikbaarheid ook toegepas — geheel en al deur Ogden, gedeeltelik deur West, Palmer, e.a.
- (III) Sommige lyste is slegs samevattinge van ander lyste. Die van Coleman, b.v., berus op 33 soortgelyke lyste.
- (IV) Vergemakliking en bevordering van die taalonderwys was nie altyd die hoofoorweging van die samestellers nie. Aucamp en Kaeding se lyste, b.v. is hoofsaaklik ten bate van die stenografie bedoel.

6. Kritiese beskouings oor die nut en waarde van frekwensielyste, kernwoordeskatte, e.a. woordelyste.

(a) Die voor:

Fitzgerald bespreek die belangrikheid van 'n kernwoordeskat in taalonderwys en wys op die bevindinge van Horn (The Curriculum of the Gifted): „The most commonly used 100 words with their repetitions comprise more than 58% of the running correspondence of adults. The most commonly used 1,000 words make up nearly 90% and the most common 2,000 words comprise 95% of the running written correspondence of adults.”¹¹⁸⁾ Hierdie woordeskat, beweert hy, behoort elke kind te leer.

Volgens Thorndike lê die waarde van sy jongste lys (1943) daarin dat die onderwyser presies kan vasstel watter woorde die kind moet leer sodat dit 'n permanente deel van sy woordeskat kan word, en watter woorde slegs 'n tydelike of oppervlakkige kennis nodig is.

Verskeie skrywers beklemtoon die waarde van frekwensielyste vir die samesteller van handboeke. Fife beweer: „Frequency lists put a word into a just perspective for the maker of grammars or readers who would lead the way to a command of progressively useful material.”¹¹⁹⁾ Volgens Sears bied sulke lyste nie net die meesgebruikte woorde aan nie, maar hulle stel hom terselfdertyd in staat om die woordeskat van handboeke behoorlik te gradeer.¹²⁰⁾

In 'n inleidingsartikel bespreek Buckingham die tekortkominge van 'n sekere handboek t.o.v. die woordeskat en besluit: „The author or editor who is so far removed from a knowledge of

children as to use an adult vocabulary, does other things equally inappropriate. The result is a text which ... receives the curses of childhood."¹²¹⁾

Soos Stone tereg aantoon, beteken die gebruik van frekwensielyste (in moedertaalonderwys) nie dat alle leesboekies 'n lae woordeskat behoort te hê nie; inteendeel, "extreme lightness of vocabulary," verduidelik hy, "is not a panacea for all the difficulties in the teaching of reading.... Keeping the load to a reasonable level (is) highly desirable ... but provision must also be made for expansion of the vocabulary. At each level there should be available some books with as low a vocabulary load as is consistent with interest and good composition, and also others with larger and larger vocabulary loads."¹²²⁾

Deur middel van frekwensielyste, meen Hildreth, Fife, e.a. kan die geskiktheid van handboeke objektief bepaal word. In hierdie verband konstateer Fife: "They give a more definite basis ... for the classification of grammars and texts than the subjective opinion of even the most experienced teachers."¹²³⁾¹²⁴⁾

Ook die volgende argumente ten gunste van dergelike lysie word aangevoer:

(I) Dit is 'n doeltreffende bron van woorde wat op bepaalde stadia onderwys moet word.¹²⁵⁾ Thorndike en Lorge, b.v., gee die strale¹²⁷⁾ vir die verskillende grade (standerds) aan.

(II) Die meesgebruikte woorde wat aangegee word, is dié woorde wat kinders moet leer om te spel, b.v. Coleman en Gertrude Hildreth.¹²⁸⁾

(III) Vir toets-, oefen- en drildoeleindes bied die lysie stof van ongeëwenaarde objektiwiteit aan, en

(IV) die gebruik van sulke lysie verseker dat die same-

121) Buckingham in: J.E.R., Deel 13 - 14, 142.

122) Stone: A Reply to "All in favour of a low Vocabulary." (E.S.J., Deel 44, 43 - 44).

123) In: J.E.P., Deel 38, 41.

124) Fife, op. cit., 197.

125) Sers Sears in: M.L.T., Deel 15, 606.

126) The Teacher's Word Book of 30,000 Words.

127) straal = die eerste 500 (of 1,000) woorde op die lys.

128) In: J.E.P., Deel 38, 41.

stelling van leerplanne op 'n objektiewe grondslag berus.

(V) Dit is 'n nuttige hulpmiddel vir die jong onderwyser wat geheig is om die woordeskat van sy kinders te oorskat, en

(VI) deur die gebruik daarvan kan 'n vaste standaard deur die land gehandhaaf word.¹³⁰⁾

(VII) So 'n lys skakel alle tasing in die duister uit. Dit bring vir ons wetenskaplike kennis van die gebruiklikste en noodsaaklikste grondwoorde in die taal en gradeer hulle volgens waarde.¹³¹⁾ Daarby

(VIII) voorsien dit die onderwyser van dié woorde (met die hoogste waarde)¹³²⁾ wat in die aanvangstadium onderwys moet word.

Hierdie lyste is van besonder groot waarde vir die onderwyser van die tweede taal. Die leerling op die laerskool kan slegs 'n klein deeltjie van die totale taalstof assimileer, en aanvanklik hoort daardie deeltjie die bruikbaarste en nuttigste te wees.¹³³⁾ Vir vreemde-taalonderwys sal hierdie deeltjie (mikrokosmos)¹³⁴⁾ natuurlik nog kleiner wees.

T.o.v. die tweede taal som Fourie die nut van frekwensie- en ander lyste as volg op: „Word lists are valuable in enabling the teacher (I) to know the vocabulary burden at any particular stage; (II) to assess vocabulary achievement; (III) to indicate what effort of learning is necessary to assimilate a given amount of vocabulary; (IV) to distribute the vocabulary burden and the introduction of new words accordingly; (V) to measure progress.”¹³⁵⁾

Een van die maniere waarop 'n frekwensielys vir vreemde-taalonderwys aangewend kan word, word deur West uiteengesit. Hy beveel die reduksiemetode aan en omskryf dit as volg: „We take a vocabulary which is known to be complete and adequate, e.g. the first 4,000 - 5,000 words of a frequency list. We test it

129) Fife, op. cit., 197.

130) Stander: 'n Vergelykende Studie ... S.-Af. Skole, 48 - 49.

131) Vgl. Fife: „The words and locutions which appear most often are those which are most necessary for the concerns of life.” (Voorwoord, Semantic Freq. List, Helen Eaton, IX).

132) Aucamp, Woordeskat en woordherhaling, 129.

133) (I) Fourie, op. cit., 264.

(II) Palmer, The Second Language Learner, 100.

to see that it is capable of expressing any ordinary idea and then proceed to reduce its size (e.g. to 1,000) by eliminating all synonyms, duplicates and less useful words. Finally we check it to ensure that all its sets of words are complete (e.g. a complete set of numbers, colours, directions, etc.)" ¹³⁶⁾

Die voordeel van 'n kernwoordeskat, meen Aucamp, is so in die oog lopend dat nadere toeligting eintlik oorbodig is. Die woorde wat hoogste op sy lys voorkom, behoort eerste die aandag te geniet van diegene wat Afrikaans as 'n vreemde of tweede taal aanleer, want daardeur „leer hulle 'n maksimum van woorde van die gewone leesstof in die kortste tyd en met die minste moeite." ¹³⁷⁾

Verder geld natuurlik ook die ander oorweginge wat onder moedertaalonderwys aangehaal is.

Dit wil dus voorkom of frekwensielyste, t.o.v. die moedertaalonderrig (waarin ons die meeste belangstel), veral in die volgende opsigte van groot nut kan wees. Hulle is rigtinggewend vir die onderwyser, want hulle dui die belangrikste (meesgebruikte) woorde aan wat die kind op verskillende stadia behoort te ken en wat hy moet leer om te spel. Daarbenewens dien hulle as objektiewe maatstaf waarvolgens die woordeskat van handboeke gemeet kan word. Betreffende die samestelling van handboeke werk hulle sistematiese woordkeus, beperking en gradering in die hand; en deur die gebruik van sulke lyse kan die objektiewe grondslag van toetse, oefeninge en leerplanne gehandhaaf word.

(b) Die teen:

Daar het heelwat ongunstige kritiek oor die gebruik van grondwoordeskat- en frekwensielyste vir tweede of vreemde-taalonderrig verskyn, en die volgende besware word deur Fife aangehaal en bespreek: ¹³⁸⁾

(I) Feitlik alle tellings berus op drukwerk of geskrewe stukke. Fife erken die waarheid hiervan, maar wys daarop dat daar tot nou toe nog geen betroubare tegniek vir 'n objektiewe

136) West: English as a World Language and the Technique of Teaching it (The New York Times, 1951, 12, 13)

studie van gesproke woorde bestaan nie. Daarby betwyfel hy dit of so 'n studie van veel opvoedkundige waarde sal wees, want in die aanvangstadium is geskrewe taal 'n beter voorbeeld vir die leerling.

(II) Sommige van die belangrikste en noodsaaklikste woorde vir alledaagse gebruik kom nie in hierdie lyste voor nie. Dit erken Fife ook, maar voeg by: „They furnish a reliable basis to which the teacher may make such additions as may be required to meet the pupil's special needs.”

(III) Deur die woorde uit hul verband te leer, sal die leerling nooit 'n behoorlike taalgevoel ontwikkel nie. Hierop antwoord Fife: „The frequency vocabularies, like the dictionary, are not intended to be swallowed at one prolonged gulp and disgorged undigested at command. A frequency list is raw material to which both the teacher and the student must give reality and life through their classroom activities ... the vocabulary list will be a primary source of necessary material.”

Enkele besware word ook deur Fourie ¹³⁹⁾ bespreek:

(I) Die metode is te kunsmatig. Fourie meen dat hierdie kunsmatigheid onafskeidelik aan die dosering van die tweede taal verbonde is, want dit is slegs t.o.v. die moedertaal dat taalontwikkeling natuurlik en spontaan plaasvind.

(II) Die beperkte taalstof beperk die vryheid en onderneemingsgees van die onderwyser en maak hom die slaaf van die handboek. Die onderwyser moet hom in ieder geval beperk, beweer Fourie. Die enigste verskil is dat willekeurige seleksie deur sistematiese seleksie (wat op objektiewe kriteriums berus) vervang word.

(III) Die taalstof is te beperk en onvoldoende vir praktiese doeleindes. Aanvanklik, erken Fourie, is dit wel die geval, maar mettertyd word die kerntaalstof uitgebrei: aanwending daarvan in die begin is maar net 'n stappie in die rigting van onbeperkte taalgebruik.

Wat moedertaalonderrig betref, word daar geen beswaar teen

die beginsel van frekwensielyste gemaak nie. Daar word slegs¹⁴⁰⁾
 gewaarsku teen 'n onoordeelkundige gebruik van sulke lyste.
 Die kritiek wat wel uitgeoefen is, is hoofsaaklik gerig teen¹⁴¹⁾
 die betroubaarheid en tekortkominge van bepaalde lyste.

Een slotopmerking. By die keuse van 'n optimum woordeskat
 vir tweede- of vreemde-taalonderwys wil dit voorkom of die toe-
 passing van die frekwensiebeginsel alleen — in teenstelling¹⁴²⁾
 met moedertaalonderwys — onvoldoende is. Volgens Palmer,¹⁴³⁾
 Fife,¹⁴⁴⁾ Fourie, e.a. — en dit is bevestig deur eie erva-
 ring met die samestelling van leesreekse van hierdie aard —
 moet die bruikbaarheidsprinsiep 'n ewe belangrike rol speel —
 tensy West se reduksiemetode aangewend word. Maar selfs dan
 loop die taaldosent (of samesteller van handboeke) gevaar om
 belangrike woorde uit te laat — veral daardie voorskoolse
 woordeskat van die onmiddellike omgewing wat die kind in sy
 moedertaal volkome beheers.

140) Vgl. Gertrude Hildreth: (I) Op die laerskool moet hierdie
 woorde nie sodanig bekendgemaak word dat dit die uitskake-
 ling van ander belangrike woorde meebring nie en (II) om
 die woorde vir meganiese drillwerk (d.w.s. los van die ver-
 band) te gebruik, is pedagogies ongesond. (J.E.P., Deel
 39, 45).

141) Vgl. die kritiek van Thorndike se lyste (1921 en 1931)
 deur Fielstra en Berglund, en die van Gates deur Wheeler
 en Howell.

142) op. cit., 122.

143) op. cit., 196.

144) op. cit., 264.

AFDELING B.SAMESTELLING VAN DIE LYSHOOFSTUK IV.PROSEDURE EN TEGNIEK.1. Begripsbepaling.(a) Wat is 'n woord?

Aangesien dit die hoofdoel van hierdie ondersoek is om 'n lys woorde saam te stel, moet in die eerste plek rekenskap gegee word van wat as woorde beskou is.

1)

Jespersen verwys na die definisies van Noreen, Pedersen, Wechssler, Boas, Sapir, Vendryes en Gardiner, en merk tereg op dat dit besonder moeilik is om die begrip „woord” te omskryf. Hy wys daarop dat woorde nóg suiwer fonetiese, nóg suiwer semantiese eenhede is en meen dat die eintlike definisie op sintaktiese kriteria's moet berus.

2)

Palmer beweer: „The term "word" is vague and impossible of definition.” „Woorde” noem hy „Lexicological Units,” en hy onderskei monologs (woorde), polylogs (groepwoorde), miologs (dele van woorde) en allogisms (die uitdrukking van 'n begrip sonder 'n woord).

Die saak word inderdaad bemoeilik deur die feit dat sommige woorde semantiese waarde het (d.w.s. hulle is begripswoorde) terwyl ander slegs morfologiese waarde het (d.w.s. hulle is vormwoorde met weinig of geen betekenis nie, b.v. is). So het daar verskeie definisies ontstaan. Sommige taalkundiges beklemtoon die semantiese element (b.v. Le Roux),³⁾ ander die morfologiese (b.v. Noreen - Pollak).⁴⁾

Eintlik hang 'n definisie af van die standpunt wat ingeneem word.⁵⁾ Enersyds, soos De Villiers aantoon, is daar die gesigs-

1) The Philosophy of Grammar, 92.

2) The Scientific Study and Teaching of Languages, 39.

3) Oor die Afrikaanse Sintaksis, 17.

4) Wissenschaftliche Betrachtung der Sprache. 446.

punt van die grammatikus of leksikoloog, andersyds kan 'n mens uitgaan van die lewende gesproke woord. Alles hang af van die doel voor oë.

Bepaal jy jou by die lewende woord, dan kan 'n woord omskryf word as 'n klankkompleks of klankverbinding met 'n selfstandige betekenisinhoud. Hierdie betekenis, volgens De Villiers, is 'n gebruiksbegrip of Verwendungsgehalte — iets abstraks met 'n konstante waarde. Daar bestaan egter 'n verband tussen die verskillende „betekenisse” van een woord. De Villier haal Reichling aan om te bewys dat die betekenisonderskeidingsdisjunktief relevant is en disjunktief toepaslik is.⁶⁾

Vir die doel van hierdie ondersoek, nl. die samestelling van 'n lys losstaande woorde, is die leksikologiese omskrywing, soos dié van Scholtz,⁷⁾ Erdman⁸⁾ en Overdiep⁹⁾ van meer waarde. Op die oomblik dat 'n woord gebruik word, het dit 'n presiese betekenis, maar in 'n lys of woordeboek is dit nie die geval nie. Soos Wellander dit uitdruk: „Das Wort, von dem man in dem Wörterbuch oder in der Grammatik spricht, ist eine Abstraktion aus vielen Wortindividuen, die zu verschiedenen Zeiten gesprochen und gehört worden sind.”¹⁰⁾

In hierdie lys is dus opgeteken die konvensionele ortografiese of leksikologiese eenhede wat Palmer monoloë noem.

(b) Watter woordkategorieë bestaan daar?

In hierdie ondersoek word ook verwys na woordsoorte, daarom moet die klassifisering nader bepaal en verduidelik word.

Steyn¹¹⁾ verklaar dat daar tussen die verskillende woordsoorte per slot van rekening geen definitiewe grense aangewys kan word nie — m.i. 'n ietwat cordrewe uitspraak. Vir 'n onderskeiding in kategorieë beskou hy funksie as die geskikste grondslag, maar die feit dat woorde multifunksioneel is,¹²⁾ maak so 'n indeling onprakties. De Villiers beweer ook: „.... ek glo dat funksie 'n aanvullende maar geen beslissende maatstaf kan wees by ('n) indeling van die woordsoorte nie.” (bl. 24).

6) De Villiers, op. cit., 15 - 17.

Die tradisionele indeling, op Latynse (en Griekse) lees geskoei, het uit tien rededele bestaan. Gedurende die 20e eeu kom daar egter verset, en onder die uitstaande pogings om 'n nuwe grammatika op te bou, kan ons o.a. die werke van Noreen (Duitse bewerking deur Pollak),¹³⁾ Brunot,¹⁴⁾ Jespersen¹⁵⁾ en Paul¹⁶⁾ noem.¹⁷⁾¹⁸⁾ Nuwe indelings word aangegee o.a. deur Jespersen, Kalepky¹⁹⁾ en Langeveld.²⁰⁾ In Afrikaans is daar die nuwe indelings van De Villiers²¹⁾ en Barnes.²¹⁾ Sonder om op die meriete van die verskillende skemas in te gaan, wil ek meld dat ek my by my eie indeling neergelê het en daardie terminologie in hierdie ondersoek gebruik het. Die indeling kan kortliks as volg ondergebring word:

1. Selfstandige naamwoorde; b.v. stoel, waarheid.
2. Beskrywende woorde by s.nwe.:
 - A. Byvoeglike naamwoorde, b.v. groot.
 - B. Omvangswoorde, b.v. baie (water).
 - C. Hoeveelheidswoorde, b.v. ses, sesde.
 - D. Lidwoorde, b.v. die.
3. Voornaamwoorde:
 - A. Selfstandig, b.v. ek.
 - B. Byvoeglik, b.v. my.
4. Werkwoorde, b.v. loop, word.
5. Bywoorde, b.v. more, vorentoe.
6. Tussenwerpsels, b.v. Eina!²²⁾
7. Verhoudingswoorde:
 - A. Voegwoorde, b.v. want.
 - B. Voorsetsels, b.v. op, in.

(c) Wat is woordeskat?

Praat ons van die individu se woordeskat, dan bedoel ons die aantal woorde wat hy ken en waarmee hy hom, of mondelings of skriftelik in die daelikse lewe bedien. Die uitslae van ondersoeke om die omvang van so 'n woordeskat vas te stel, is so uiteenlopend dat dit onmoontlik is om gestandaardiseerde norme

13) Wissenschaftliche Betrachtung der Sprache.

14) La Pensée et la Langue.

15) The Philosophy of Grammar.

16) Prinzipien der Sprachgeschichte.

17) op. cit., 91.

18) Aangehaal deur De Villiers, op. cit., 21.

19) Taal en Denke, 54.

20) op. cit., 25 - 26.

21) op. cit., 26 - 28.

22) Sommige taalkundiges verwerp hierdie woordsoort, omdat dit as 'n soort oorgang tussen woorde en sinne beskou word (cf. De Villiers, op. cit., 26), maar vir die doel van hierdie

aan te gee. Dit wissel van die gewaande 300 woorde van die
(Engelse) Somersetse boer²³⁾ tot waarskynlik 300,000 of meer by
geniale individue.

Die spreekwoordeskat van Sweedse boere word op ongeveer
26,000 woorde gestel.²⁴⁾ Charlotte Fox, daarenteë, het eksperi-
menteel vasgestel dat 'n aantal volwassenes (40 - 49 jaar oud)
elk oor gemiddeld 144,000 woorde beskik.²⁵⁾ Shakespeare se
woordeskat van 20,000²⁶⁾ is slegs dié wat in sy werke voorkom.

Eintlik word 'n individu se woordeskat deur baie faktore
bepaal. „Intelligence, education and socio-economic status
form a group of interrelated variables which influence the size
of the vocabulary which an individual acquires," merk Fox tereg²⁷⁾
op. Shakow en Goldman²⁸⁾ het 'n korrelasie van .64 tussen woor-
deskat en onderwys gevind, en volgens Terman en Merrill²⁹⁾ is
daar 'n korrelasie van ongeveer .81 tussen verstand en woordes-
skat. Sosiale en ekonomiese faktore is deur Schulman en Havig-
hurst³⁰⁾ ondersoek, en hulle het vasgestel dat die omvang van
die woordeskat tot 'n baie groot mate afhang van die maatskaplike
kring waarin die individu hom beweeg.

Dit wil dus voorkom of die individu in baie opsigte deur
sy woordeskat gekenskets word, want die grootte van sy woordes-
skat is tot 'n sekere mate die maatstaf van sy verstandelike
ontwikkeling en geestelike rypheid: by benadering kan die peil
van sy opvoeding en sy algemene intellektuele en sosiale status
daarmee vasgestel word.

In hierdie ondersoek beteken woordeskat die lys nuwe of
verskillende woorde wat in die ontlede reekse voorgekom het en
opgeteken is.

(d) Frekwensie(syfer) of (verskynings)krediet.

Hierdie terme dui aan: die aantal kere wat 'n bepaalde woord

23) Jespersen: *Language, its Nat., Development and Origin*, 126.

24) Jespersen, op. cit., 126.

25) Fox: *Vocab. Ability in later Maturity* (J.E.P., D1. 38, 486)

26) Jespersen, op. cit., 126.

27) op. cit., 488.

28) Aangehaal deur Fox, op. cit., 489.

29) Aangehaal deur Fox, op. cit., 489.

in 'n bepaalde stuk, boek of ontleding voorkom. In „Die man eet die appel en die peer,” b.v., het die 'n frekwensie van 3, man het 'n frekwensie van 1, ens.

2. Prosedure en tegniek:

(a) Stof.

Aangesien hierdie lys bedoel is om as hulpmiddel te dien by die taalonderwys op die laerskool, is die volgende leesreëks ontlee:

- (I) Die Dagbreek-serie (8 boeke).
(Pienaar, Dippenaar, Laubscher en Joubert — J.H. de Bussy, Pretoria, 1948).
- (II) Die Silwerboom-reëks (9 boeke).
(Heese, Pohl en De Vos — Nasionale Pers, Bpk., Kaapstad, 1949).
- (III) Jong Suid-Afrika (10 boeke)
(Alers, — J.L. van Schaik, Pretoria, 1949).
- (IV) Die Springbok-serie (9 boeke)
(Du Toit — Nasionale Pers, Bpk., Bloemfontein, 1948).
- (V) Lentedae Skoolleesboekies (10 boeke)
(Theron, Theron en Groeneweg — Unie-Boekhandel, Bpk., 1946).

(b) Vasstelling van nuwe woorde (die woordeskat).

Die hoofbeginsel wat hier toegepas is, is dat elke woord wat vir die eerste maal ingevoer is, as 'n nuwe of aparte woord beskou is. Alle soorte rededele is ingesluit, en waar daar die geringste onsekerheid bestaan het, is die woord getoets aan die lys woorde opgeteken in die jongste uitgawe van die Tweetalige Woordeboek van D.B. Bosman en I.W. van der Merwe. Die kriterium was dus of die woord in hierdie boek verskyn of nie.

Die samestelling van die frekwensielys was egter onderhewig aan sekere beperkinge. Die volgende is nie as nuwe (aparte) woorde beskou nie:

- (I) meervoude.
- (II) verkleinwoorde.
- (III) attributiewe vorme van die adjektief met die e-verbuiging.
- (IV) reëlmatige vergrotende en oortreffende trappe van vergelyking. Die stellende trap is afgeskryf.
- (V) swak verlede deelwoorde (alle funksies). Net die stamvorm is opgeteken. behalwe as die deelwoordvorm in die

- (VII) gesubstantiveerde b.nwe. Sien (V).
- (VIII) telwoorde met en, b.v. een-en-twintig. Drie aparte woorde is opgeteken.
- (IX) reduplikasies, b.v. spring-spring. Slegs enkeles wat in die woordeboek verskyn, is opgeteken, b.v. gou-gou.
- (X) die volgende buigingsvorme van die pers. vnw.: myne, jou(n)e, syne, hare. Die onverboë vorme is opgeteken.
- (XI) name van persone, plekke, lande, tale, gelowe, diere (b.v. Wagter), hul afleidings en samestellinge.
- (XII) wisselvorme. Net een vorm is behou.
- (XIII) afkortings en voorletters. Afkortings is voluit geskryf.
- (XIV) syfers.
- (XV) sametrekkinge, b.v. dis, moenie. Die aparte woorde is opgeteken, b.v. dit is, moet nie.
- (XVI) vreemde woorde uit ander tale, insluitende Nederlands.
- (XVII) toutologiese e.a. samekoppeling, b.v. kinderlik-naïef, laag-op-die-grondse. Die aparte woorde is opgeteken.
- (XVIII) nuutskoppings (veral samestellinge, samekoppeling, tussenwerpsels, afleidings, ens. wat nie in die woordeboek verskyn nie).
- (XIX) adjektiewe wat deur middel van funksieverandering as bywoorde gebruik is. Sulke bywoorde, b.v. mooi, oud, groot, ens., is beskou as adjektiewe.
- (XX) partikels (b.v. as, toe, al, ens.) met 'n verskeidenheid van betekenisse. Sulke woorde verskyn net een maal.
- (XXI) bepaalde rangtelwoorde. Die stamvorm is behou, behalwe eerste.
- (XXII) In ooreenstemming met die jongste gebruik is samestellinge soos totsiens, so'n, byvoorbeeld, terwille, tweemaal, eenmaal, ens. elk as twee woorde beskou. Eenmaal (eenkeer) gelyk aan eendag is as een woord getel.

(c) Vasstelling van die frekwensielys.

Sjablone (wasvelle) is langs en kruis gelinieer om ruite van een duim vierkant te verkry. Daarna is 'n Gestetner-kopieermasjien en afdruk- of kopieerpapier gebruik om die verlangde aantal kopieë af te rol. Op elke afgerolde vel (folio-formaat, 8" x 13") was daar presies 104 vierkantjies.

Elke serie is genommer (1, 2, 3, ens.) en apart ontleed. Al die lesse (opskrifte inbegrepe, maar nie begripstoetse nie) in elke boekie van die reeks is woord vir woord op die geruite velle afgeskryf — een woord in elke blokkie — met weglating of wysiging van sekere woorde soos onder 2(b) verduidelik. Lang

Die velle is genommer om by voltooiing van die reeks (d.w.s. die afskryf daarvan) die aantal lopende woorde vas te stel. Dit is gedaan deur die getal velle (bladsye) met 104 te vermenigvuldig. Honderd velle, b.v. gee presies 10,400 lopende woorde. Deur optelling van die frekwensiewaardes van al die nuwe woorde aan die einde van die ontleding (van die reeks) is die getal lopende woorde weer uitgewerk. As die twee getalle klop, dan kon daar vasgestel word dat daar geen papiertjies verlore gegaan het nie.

By die afskryf van die woorde uit 'n reeks is die betekenis van homonieme en die funksies van sekere woorde (b.v. boer: s.nw. of ww.; skelm: s.nw. of b.nw.) opgeteken. Voor die opsnippering is die velle weer 'n keer deurgelees om hierdie betekenis en funksies te kontroleer.

Nadat hierdie werk (die afskryf en kontrolering van die woorde) voltooi is, is elke vel al langs die gesjabloneerde lyne met 'n skêr opgesnipper om 104 los papiertjies van 1 duim vierkant te kry.

22 skoendosies is gemerk met die letters van die alfabet. Op 21 dosies het net een letter verskyn. Op die 22e is die letters C, Q, X, Y en Z geskryf. Die 104 los papiertjies van elke vel is volgens beginletter gesorteer en in die korrekte dosies gegooi. Alle woorde, b.v., wat met a begin, kom in die A - dosie, ens.

Daarna is die inhoud van die dosies een vir een ontleed. Deur gebruik te maak van Aucamp se lys kon 'n hele paar woorde met waarskynlik die hoogste frekwensies eerste uitgesoek word. Eindelik het daar net woorde met 'n frekwensie van 1 oorgebly.

As daar in die A-dosie, b.v., 200 papiertjies met die woord aan gevind word — hulle is nagetel totdat twee tellings klop — dan word die syfer 200 op een van die papiertjies geskryf om die frekwensie van die woord in daardie telling aan te dui. Hierdie papiertjie word in 'n aparte dosie bewaar, terwyl die ander weggegooi word. Al die woorde in die A-dosie

want na die ontleding was daar net een papiertjie vir elke nuwe woord met die verskyningskrediet of frekwensiesyfer daarop.

Elke (nuwe) woord is op 'n kaartjie (5" x 3" groot) getik of geskryf. Onder die woord is ook die nommers van die reekse getik (geskryf), en na elke ontleding is die frekwensie van die woord naas die betrokke of ooreenkomstige nommer geskryf. Op dié manier kon die frekwensie van die woord in al die reekse saam bepaal word. Die verspreidingsfaktor is by die vasstelling van die eindfrekwensie buite rekening gelaat. Die homogene aard van die stof het dit nie nodig gemaak nie.

Na die eerste ontleding is die kaartjies alfabeties gerangskik. Nuwe woorde wat later (in ander reekse) verskyn het, is ook op kaartjies getik, en hierdie kaartjies is by die ander gevoeg.

By voltooiing van die ondersoek (d.w.s. na ontleding van al die reekse) kon die grootte van die woordeskat en die frekwensies van al die (nuwe) woorde in al die reekse gesamentlik bereken word. Telling van al die kaartjies het die woordeskat aangegee en optelling van die getalle op elke kaartjie het die frekwensie van daardie woord aangedui.

HOOFSTUK V.'N TENTATIEWE KERNWOORDESKAT.

(In dalende frekwensie-orde. Frekwensies: 25 en hoër)

Lys van afkortings:

s: selfstandige naamwoord
 w: werkwoord
 b: byvoeglike naamwoord
 bw: bywoord

v: voegwoord
 vn: voornaamwoord
 vr: voorsetsel
 t: telwoord

1 die:	85,442	57 groot:	3,277	113 dink:	1,147
2 en:	42,141	58 by (vr):	3,144	14 tyd:	1,105
3 'n:	27,214	59 oor (vr):	3,026	15 vertel:	1,098
4 hê (het):	26,014	60 soos:	2,987	16 wie:	1,085
5 is:	23,192	61 wil (w):	2,919	17 niks:	1,080
6 hy:	21,048	62 laat (w):	2,864	18 boom:	1,078
7 nie:	20,402	63 sit:	2,784	19 eers:	1,066
8 van:	19,692	64 waar (bw;v):	2,736	20 lyk (w):	1,055
9 sy (his):	15,339	65 staan:	2,617	self:	1,055
10 hul(le):	14,377	66 mens:	2,576	22 terwyl:	1,046
11 in:	13,334	67 man:	2,568	23 gou:	1,042
12 dit:	13,326	68 hoe:	2,541	24 geen:	1,041
13 ek:	12,815	69 onder:	2,480	land (s):	1,041
14 te:	12,029	70 klein:	2,328	26 nee:	1,031
15 wat:	11,524	71 dag:	2,304	27 neem:	1,013
16 op:	9,959	72 lang:	2,300	28 ja (bw):	1,012
17 maar:	9,929	73 baie:	2,294	paar:	1,012
18 om:	9,866	74 ander (b):	2,286	30 daardie:	1,003
19 met:	9,810	75 tot:	2,281	31 altyd:	996
20 toe (v;bw):	9,162	76 want:	2,259	32 kop:	993
21 hom:	8,602	77 kyk:	2,255	33 plek:	986
22 ons (vn):	8587	78 hier:	2,200	34 nooit:	978
23 vir:	8,071	79 kry:	2,085	35 bly (w):	973
24 daar:	8,041	80 gee:	1,993	36 grond:	964
25 kan (w):	7,281	81 lê:	1,982	37 roep (w):	941
26 so:	7,280	82 hoor:	1,971	38 agter:	916
27 dat:	7,192	83 tog (bw):	1,959	39 antwoord	
28 my:	7,179	84 wees:	1,926	(w):	904
29 as (bw;v;vr):	6,250	85 twee:	1,833	40 vang:	892
30 sal:	5,749	86 kind:	1,790	41 val (w):	888
31 aan:	5,728	87 goed:	1,755	42 dier:	882
32 jy:	5,619	88 voor (v;vr):	1,713	43 bok:	871
33 na:	5,583	89 weet:	1,689	44 vrou:	869
34 sê:	5,429	90 meer (b):	1,643	45 speel:	867
35 kom (w):	5,324	91 hou (w):	1,637	46 sonder:	863
36 gaan:	5,323	92 oom:	1,552	47 alles:	859
37 word:	5,148	93 water:	1,508	48 hierdie:	856
38 haar (vn):	5,074	94 loop (w):	1,505	149 pa:	843
39 al:	5,036	95 huis:	1,486	eindelik:	843
40 nou (bw):	4,710	96 begin (w):	1,470	51 hond:	834
41 sien:	4,580	97 jul(le):	1,463	52 see:	832
42 of:	4,553	98 oog:	1,457	53 son:	828
43 sy (she):	4,272	99 mooi:	1,440	54 weg (bw):	813
44 moet:	4,264	100 ver:	1,430	55 skree(u)	
45 net (bw):	3,935	1 af:	1,381	(w):	807
46 ook:	3,894	2 doen:	1,370	56 ma:	806
47 weer (bw):	3,877	3 teen:	1,333	57 klaar:	805
48 nog:	3,837	4 vra:	1,325	58 nag:	802
49 dan:	3,835	5 trek (w):	1,294	vol:	802
50 een:	3,725	6 heel:	1,290	60 praat:	799
51 oud:	3,579	7 hand:	1,287	61 slaap (w):	798
52 maak:	3,558	8 eet:	1,283	62 saam:	797

167 spring:	787	238 rond (b;bw):	575	309 lig:	416
68 voel:	786	39 woord:	569	tante:	416
69 seker:	783	40 stap (w):	566	11 dus:	414
70 bring:	782	41 vroeg:	564	12 dra:	409
71 vind:	779	42 groen:	562	gat:	409
72 hard:	768	43 volg:	559	maat:	409
73 wag (w):	766	44 vader:	553	wolf:	409
74 seek:	757	45 moeder:	549	16 genoeg:	408
75 langs:	753	46 swart:	540	meteens:	408
76 eerste:	749	47 byna:	537	niemand:	408
77 O!	745	48 omdat:	535	19 uur:	404
78 voel:	742	49 daarvan:	529	320 nuut:	403
79 stuk:	737	250 bly (b):	526	21 gryp:	400
180 hardloop:	731	51 blaar:	525	nader (b):	400
81 wêreld:	729	52 ooit:	524	23 enig(ste):	399
82 koning:	728	53 miskien:	523	24 glad (bw):	396
more:	728	54 wanneer:	522	25 gesig:	395
84 blom:	725	55 vinnig:	521	26 vyf:	394
85 jaar:	718	56 ken (w):	518	27 muis:	393
86 iets:	717	57 sing:	517	28 bek:	392
87 slaan:	713	58 gooi:	516	maan (s):	392
88 kant:	709	59 skielik:	513	330 lyf:	387
89 keer (s):	703	260 almal:	511	31 tak:	382
190 lug (s):	696	61 been:	504	32 koningin:	381
tussen:	696	62 heen:	503	pragtig:	381
92 klip:	688	63 leef:	502	34 krag:	377
93 donker (b):	685	64 ry (w):	501	35 vriend:	376
94 veld:	672	65 lewe (s):	500	36 blou:	375
95 min:	666	soort:	500	dareem:	375
96 sodat:	665	67 plan:	499	38 noem:	374
97 lekker (b):	656	68 reg (b;bw):	498	39 klim:	372
98 sommer:	648	69 rand (rant):	497	340 middel:	371
99 vuur (s):	641	270 rots:	496	tuin:	371
200 skiet:	640	71 mekaar:	494	42 dadelik:	370
1 kos (s):	639	72 meester:	491	43 punt:	369
2 wit (b):	635	73 bo:	490	44 aarde:	368
3 oomblik:	634	leeu:	490	binne:	368
4 naam:	632	75 warm:	487	droog:	368
5 haal (w):	631	76 mos (bw):	485	wel:	368
vat (w):	631	77 rivier:	482	48 hang (w):	367
7 terug:	628	78 alleen:	477	49 wild (b):	365
vlieg (w):	628	79 help (w):	476	350 egter:	363
9 bietjie:	627	280 besig:	475	heerlik:	363
10 diep:	624	81 swaar:	472	muur:	363
11 skip:	620	82 klomp:	467	volgende:	363
12 aand:	618	83 aankom:	465	54 gebeur:	361
probeer:	618	84 groei:	464	vandag:	361
14 gras:	615	85 elk:	461	56 wolk:	358
15 goud:	608	86 asof:	459	57 wal:	357
16 sterk:	607	87 sak (s):	456	58 deur (s):	356
17 steek (w):	604	88 poot:	455	59 daarin:	354
wind:	604	baas:	455	haar (s):	354
19 dood (b):	603	290 vier (t):	453	361 oor (s):	352
20 plaas (s):	600	91 vyand:	452	62 klere:	349
21 daarna:	599	92 stem:	451	63 rol (w):	347
pad:	599	93 rooi:	450	64 nadat:	346
23 dieselfde:	598	woon:	450	65 beter:	345
ding:	598	95 haas (hare):	449	66 kleur:	342
jong (b):	598	96 U:	445	koei:	342
os:	598	97 heeltemal:	443	68 meneer:	341
werk (w):	598	leer (w):	443	69 uitkom:	340
28 lag (w):	590	99 eie:	442	370 vergeet:	339
29 totdat:	587	300 drink:	439	71 voordat:	335
230 reeds:	586	kort:	439	72 mier:	333
31 eier:	585	wakker:	439	soms:	333
32 arm (b):	584	3 vlees (vleis)	435	74 tree:	330
33 end (ent):	582	4 wys (w):	430	75 vas (b;bw):	328
sag:	582	5 verdwyn:	423	76 party (b):	327

595	geluid:	191	666	deel (w):	165	wens (w):	145
	gly:	191	67	duur (w):	164	38 begryp:	144
	opeet:	191		liewer(s):	164	daaroor:	144
98	dapper:	190		saamgaan:	164	klank:	144
	rook (w):	190	70	wiel:	163	nat:	144
	slang:	190	71	geveg:	162	vroliek:	144
	vloer:	190		hoop (w):	162	743 dam (s):	143
602	minuut:	189		horing:	162	natuur:	143
	skouer:	189		tevrede:	162	sneeu:	143
	swem:	189	75	koel:	161	46 belooft:	142
5	bult:	188	76	daarby	160	boek:	142
6	sewe:	187		lelik:	160	enkel:	142
	steen:	187		onthou:	160	lewendig:	142
8	red:	186		treurig:	160	siek:	142
	styf:	186	680	elkeen:	159	rook (s):	142
	wortel:	186		moeite:	159	trop:	142
611	waar (b):	185		twaalf:	159	753 ontmoet:	141
12	gevaar:	184		uitvind:	159	swaai (w):	141
	manier:	184		wei:	159	55 haan (cock)	140
	tien:	184	85	trap (w):	158	rondloop:	140
15	behoort:	183	86	raak (w):	157	stof:	140
	droom (w):	183		storm (s):	157	tuis:	140
	koffie	183		voer (w):	157	verhaal (s)	140
	nodig:	183	89	dak:	156	760 appel:	139
	ruk (w):	183		kerk:	156	dom:	139
	wen:	183		neus:	156	stilstaan:	139
621	duim:	182		uittrek	156	63 aanstap:	138
22	aanval (w):	180		vee (s):	156	afkom:	138
	swak:	180	694	gelede:	155	boes:	138
24	krans:	179	95	bind:	154	byt:	138
	neef:	179		moeilik:	154	verwag:	138
	spel:	179		vriendelik:	154	wreed:	138
27	breed:	178	98	reken:	153	769 antwoord (s)	137
	langsaam:	178		vaal:	153	koers:	137
29	aanhou:	177	700	kus (s):	152	roer (w):	137
630	lus:	176		ruk(kie):	152	slag (s):	137
	uitsteek:	176	2	bal:	151	vaar (w):	137
	waarmee:	176		koeel:	151	vanaand:	137
33	kas:	175	4	hoop (s):	150	verskyn:	137
	kring:	175		moed:	150	776 afstand:	136
	uithaal:	175		ruik (w):	150	fluister:	136
	waai:	175		stoel:	150	78 eenmaal:	135
37	plat:	174	8	ontvang:	149	verkoop:	135
	regop:	174		tref:	149	vrees (w):	135
39	kruip:	173	710	amper:	148	781 dokter:	134
	uitroep (w):	173		bed:	148	duif:	134
641	behalwe:	172		blik:	148	koue:	134
	god:	172		bo-op:	148	yster:	134
	leeg:	172		deel (s):	148	85 doodstil:	133
	paal:	172		golf (s):	148	gedurig:	133
	ster:	172		graaf (w):	148	gesels:	133
	stoot (w):	172		kneg:	148	hoed:	133
47	ag!	171		twintig:	148	kleu (s):	133
	ry (s):	171		uitgaan:	148	naar:	133
	tou:	171	720	beweging:	147	corkant:	133
650	reguit:	170		moontlik:	147	spinnekop:	133
	skaars:	170		somer:	147	styg:	133
	vlam (s):	170		uitstrek:	147	woning:	133
53	lyn:	169		vinger:	147	wys(e) (s):	133
	roos:	169	25	agt:	146	796 blink (w):	132
55	geval (s):	168		hok:	146	kaal:	132
	saak:	168		vasmaak:	146	opkom:	132
57	by (s):	167		voorskyn:	146	pak (w):	132
	kraal:	167		weggaan:	146	strand (w):	132
	sterf:	167	730	broer:	145	waarheid:	132
	teruggaan:	167		loslaat:	145	802 asseblief:	131
661	laai (w):	166		rek (w):	145	kuier:	131
	straal (s):	166		snv (w):	145	vertrek (w)	131

808	plotseling:	130	grot:	116	950	betaal:	103
	voortgaan:	130	hoekom:	116		braai:	103
810	bestaan:	129	liefde:	116		heuning:	103
	dalk:	129	teken (s):	116		onderkant:	103
	ophang:	129	883 eintlik:	115		rus (s):	103
	plant (s):	129	massa:	115		spruit (s):	103
14	geniet:	128	oupa:	115	957	weghardloop:	103
	omhoog:	128	skoën:	115		angs:	102
	skud:	128	vee (w):	115		beef:	102
	veg:	128	888 besoek (w):	114		eensaam:	102
18	rustig:	127	boos:	114		geselskap:	102
	versigtig:	127	opening:	114		hierheen:	102
	vul (w):	127	pyp:	114		hou (s):	102
821	knie:	126	sak (w):	114		inneem:	102
	liggaam:	126	snel (b):	114		keel:	102
	silwer:	126	vorentoe:	114		kraai (w):	102
24	anderkant:	125	895 bobbejaan:	113		pyl:	102
	dans (w):	125	streek:	113		slegs:	102
	glad (b):	125	stryd:	113		stamp (w):	102
	les (s):	125	898 buig:	112	969	beskerm:	101
	skeur (w):	125	buitekant:	112		bleek:	101
	voorstel (w):	125	kraak (w):	112		inkom:	101
	wol:	125	opgewonde:	112		lip:	101
	wurm:	125	winkel:	112		onmiddellik:	101
832	diepte:	124	903 koring:	111		oorbly:	101
	oggend:	124	kraai (s):	111		oplig:	101
	verstand:	124	laer:	111		ring:	101
	vraag:	124	verte:	111		snags:	101
36	ontdek:	123	wegkruip:	111		trein:	101
	raai:	123	908 hut:	110		trek (s):	101
	seil (w):	123	kombuis:	110		vlak:	101
	stilte:	123	oopgaan:	110		waarskynlik:	101
840	eeu:	122	prooi:	110		weg (s):	101
	glinster:	122	terugkeer:	110		wegsteek:	101
	kla:	122	913 boot:	109	984	buffel:	100
	pond:	122	gou-gou:	109		daarvoor:	100
44	arend:	121	kennis:	109		eer (s):	100
	daarvandaan:	121	maer:	109		geheim:	100
	mee:	121	ooste:	109		lengte:	100
	musiek:	121	oppervlak:	109		links:	100
	neer:	121	pret:	109		stilletjies:	100
	traan:	121	solank:	109		tong:	100
850	insek:	120	top:	109		wond (w):	100
	kol:	120	vorig:	109	993	binnekom:	99
	jammer:	120	waaraan:	109		deurbring:	99
	mag (s):	120	verlang:	109		sink (w):	99
	mes:	120	werklik:	109		swaard:	99
	raas:	120	926 band:	108		wegloop:	99
	streep:	120	einde:	108	998	agterbly:	98
	vasbind:	120	krul:	108		asem (s):	98
858	aanneem:	119	siens:	108		jas:	98
	bloei (w):	119	verlede:	108		juffrou:	98
	doodmaak:	119	931 blêr:	107		ongelukkig:	98
	doring:	119	graan:	107		pyn:	98
	hitte:	119	kook:	107		riem:	98
	klap (w):	119	934 eiland:	106		steil:	98
	siekte:	119	fris:	106		stop (w):	98
	toe (b):	119	938 blink (b):	105		tel:	98
866	aantal:	118	lawaaï:	105	1008	a:	97
	hulp:	118	monster:	105		dof:	97
	soldaat:	118	sommige:	105		gelyk:	97
	vreugde:	118	verniet:	105		hoewel:	97
870	gewoond:	117	941 blaf (w):	104		ploeg (w):	97
	kis(sie):	117	bors:	104		weier:	97
	klok:	117	daad:	104		woedend:	97
	nêrens:	117	grap:	104	1015	gebou:	96
	rede:	117	jagter:	104		geur:	96
	steel (w):	117	neersit:	104		onkuk:	96

1021	uitloop	96	1092	bewaar:	87	vleuel:	80
	waag:	96		draad:	87	wegraak:	80
1023	dreun:	95		dwerf:	87	woes:	80
	erg (b;bw):	95		geleentheid:	87	1166 bitter:	79
	gewoon:	95		inspan:	87	eindig:	79
	omring:	95		omstandigheid:	87	ketting:	79
	pennie:	95		seconde:	87	netnou:	79
	werf (s):	95		skuur (s):	87	omtrek:	79
	wysheid:	95	1100	intussen:	86	saad:	79
1030	daaruit:	94		kombers:	86	skoonmaak:	79
	oplet:	94		loon (s):	86	val (s):	79
	pla:	94		maanlig:	86	vlag:	79
	reen (s):	94		oorlog:	86	waarsku:	79
	straat:	94		span (w):	86	weinig:	79
	swerm:	94	1106	bakker:	85	1177 baba:	78
	vrag:	94		hoender:	85	dief:	78
10 37	fluks:	93		hoeveel:	85	gevoel:	78
	gewaar:	93		lui (w):	85	gewoonte:	78
	helfte:	93		nege:	85	jag (w):	78
	skeur (s):	93		onmoontlik:	85	ooi:	78
1041	blind:	92		roer (s):	85	opsy:	78
	draf (w):	92		skrik (s):	85	res:	78
	effens:	92		vashou:	85	sigbaar:	78
	fraai:	92	1115	algar:	84	sin:	78
	onderwyl:	92		das (dier)	84	verbasing:	78
	skaam:	92		gas (guest)	84	vloei:	78
	sleep (w):	92		hen:	84	waarheen:	78
	stilhout:	92		kanon:	84	wapen (s):	78
	vreet:	92		lig (w):	84	1191 begraf:	77
1050	bont (b):	91		oprol:	84	boord:	77
	brul (w):	91		verbeel:	84	deelneem:	77
	eenkeer:	91		verklaar:	84	gesond:	77
	hoof (s):	91		vleg:	84	hoers:	77
	kuns:	91	1125	aanky:	83	kwaad (s):	77
	menigte:	91		aantref:	83	lente:	77
	poging:	91		dien:	83	lid:	77
	raad:	91		gereed:	83	pannekoek:	77
	rondkyk:	91		kwaai:	83	pop:	77
	saai (w):	91		papier:	83	stukkend:	77
	saans:	91		toemaak:	83	vaak (b):	77
	skitter:	91		sy (side)	83	verbaas:	77
	tier (s):	91		vassit:	83	wek:	77
	verbykom:	91		verdien:	83	1205 brom (w):	76
1064	kalf:	90		verneem:	83	grys:	76
	mak:	90		vooruit:	83	kasteel:	76
	padda:	90	1137	beveel:	82	krimpvarkie:	76
	trots:	90		gevaarlik:	82	mannetjie:	76
	verwonderd:	90		jeug:	82	meid:	76
1069	afspring:	89		kalm:	82	perdeby:	76
	blad:	89		slaaf:	82	presies:	76
	daarheen:	89		speelgoed:	82	sonlig:	76
	duister:	89		uitspan:	82	spoed:	76
	gans (whole):	89		vars:	82	1215 bewys (w):	75
	gees:	89		waarvandaan:	82	boet (s):	75
	geraas:	89	1146	druif:	81	ernstig:	75
	lap (s):	89		fee:	81	flou:	75
	ongeveer:	89		krap (w):	81	gemak:	75
	rig:	89		maal (w):	81	gloed:	75
	steeds:	89		omkyk:	81	heeldag:	75
	sukkel:	89		rok:	81	holte:	75
	uitsien:	89		voorbeeld:	81	interessant:	75
	veraf:	89		wegvlieg:	81	smorens:	75
	volgens:	89	1154	aanskou:	80	stoep:	75
1084	beker:	88		beurt:	80	sy (silk)	75
	bevel:	88		halfuur:	80	tegemoet:	75
	boog:	88		hoogte:	80	vloed:	75
	boomstam:	88		kleed:	80	vyftig:	75
	druppel:	88		smaak (w):	80	wegstap:	75
	eenvoudig:	88		sorg (s):	80		

1234	haai:	74	welkom:	69	herhaal:	64
	herken:	74	1306 aangaan:	68	lepel:	64
	klop:	74	bediende:	68	lot:	64
	nig(gie):	74	beeld:	68	rak:	64
	nouliks:	74	blik (glance):	68	ruis:	64
	oewer:	74	dertig:	68	siel:	64
	spot (w):	74	eienaar:	68	soebat:	64
	teenoor:	74	genot:	68	uitkry:	64
	voer (s):	74	opgaan:	68	1383 akker:	63
1243	afval:	73	pan:	68	bottel:	63
	blyk (w):	73	reuk:	68	dring:	63
	brander:	73	roei:	68	hierin:	63
	hoef (w):	73	sedert:	68	inhaal:	63
	ingang:	73	slaag:	68	krom:	63
	klouter:	73	slag (w):	68	langoor:	63
	knor:	73	snelheid:	68	meul:	63
	kruit:	73	spaar:	68	miljoen:	63
	ondervinding:	73	sug (w):	68	moeilikeid	63
	put:	73	terg:	68	nael (s):	63
	skei (w):	73	vat (s):	68	stomp (s):	63
	slot:	73	vryf:	68	stryk:	63
	uil:	73	vyftien:	68	vrede:	63
	vreemdeling:	73	waaruit:	68	1397 bank (s):	62
	vryheid:	73	wegneem:	68	daardeur:	62
1258	bak (w):	72	1329 aandag:	67	ertjie:	62
	graf:	72	alkante:	67	gebore:	62
	heuwel:	72	blomtuin:	67	hap (w):	62
	seekoei:	72	boodskap:	67	nuuskierig:	62
	verdrink:	72	gang:	67	omkom:	62
	vuil:	72	modder:	67	pap (s):	62
	wilger(boom):	72	naas:	67	skop (s):	62
1265	aangenaam:	71	sluk:	67	Sondag:	62
	bêre:	71	spreek:	67	sout:	62
	boei:	71	storm (w):	67	stort:	62
	brug:	71	strek:	67	voor (s):	62
	bymekaar:	71	suur:	67	vrees (s):	62
	doringboom:	71	vou (w):	67	werp:	62
	lamp:	71	woel:	67	woede:	62
	neerval:	71	1343 bodem:	66	1413 as(se)gaai:	61
	nood:	71	ete:	66	balk (s):	61
	ontstaan:	71	familie:	66	benoud:	61
	pen:	71	geskiedenis:	66	brand (s):	61
	persoon:	71	gister:	66	eer (v;bw):	61
	span (s):	71	indruk:	66	getroud:	61
	uithou:	71	jag (s):	66	geweld:	61
	vallei:	71	leerling:	66	knop: keiser	61
	versamel:	71	omgee:	66	kragtig:	61
	wonder (w):	71	plesier:	66	opgee:	61
1282	aar:	70	rondspring:	66	toelaat:	61
	daal:	70	rys (w):	66	uitbroei:	61
	glas:	70	skelm (s):	66	vergader:	61
	herinner:	70	sover:	66	voorkom:	61
	ongeluk:	70	staat:	66	1428 aanval (s):	60
	ontsnap:	70	verlig:	66	afhaal:	60
	prag:	70	vervolg:	66	algemeen:	60
	ruimte:	70	waaroor:	66	bedek:	60
	trou (w):	70	1361 as (ash):	65	boon(tjie):	60
	vaart:	70	hiervan:	65	buitendien:	60
	vog:	70	Kersmis		glimlag:	60
	volop:	70	(Krismis):	65	groet (w):	60
1294	afklim:	69	lewer (w):	65	lat:	60
	bekyk:	69	lui (b):	65	mark:	60
	boer (w):	69	mis (s):	65	liefhê:	60
	klas:	69	Oktober(maand)	65	mevrou:	60
	kosbaar:	69	plas (s):	65	ongetwyfel	60
	lek (w):	69	proef:	65	ontevrede	60
	lewend:	69	vererg:	65	opklim:	60
	ontsteltenis:	69	1371 buurman:	64		

	spog (w):	60		visser:	56		vanmore:	53
	verdriet:	60		vlug (s):	56		veertien:	53
	vorm (s):	60		waarneem:	56		versuim:	53
	werd:	60	1519	agtervolg:	55		wedstryd:	53
1451	aaklig:	59		betref:	55		weer (s):	53
	burgemeester:	59		blykbaar:	55	1593	wegkom:	53
	digby:	59		broek:	55		aasvoel:	52
	gif (poison):	59		dank (s):	55		afgooi:	52
	kos (w):	59		kul:	55		aia:	52
	laagte (leeg- te):	59		lastig:	55		bril (s):	52
	magtig:	59		lomp:	55		buitengewoon	52
	nooi (s):	59		melk (w):	55		diamant:	52
	oortuig:	59		ondertoe:	55		dwars:	52
	opstyg:	59		proe:	55		gedurende:	52
	ryp (b):	59		smart:	55		getal:	52
	skuld (s):	59		smeek:	55		hiermee:	52
	sononder:	59		taai:	55		kers:	52
	tower:	59		tee:	55		leer:	52
	vliegtuig:	59		toring:	55		onverwags:	52
	wyfie:	59		verdra:	55		padgee:	52
1467	aard (w):	58		verkeerd:	55		pilaar:	52
	beer:	58		verlate:	55		ram:	52
	daarbo:	58		verskyning:	55		regnaak:	52
	droogte:	58		verslind:	55		saamkom:	52
	gedaan:	58	1541	vlieg (s):	55		selfde:	52
	hawe:	58		agterlaat:	54		slaap (s):	52
	hoogmoedig:	58		baadjie:	54		sug (s):	52
	lag (s):	58		buk:	54		vakansie:	52
	skep:	58		bykom:	54		verdedig:	52
	slinger (w):	58		dankbaar:	54		vervul:	52
	som:	58		dor:	54		vlei (w):	52
	toestand:	58		groentetuin:	54	1619	vlieer:	52
	uitspring:	58		heining:	54		aanloop:	51
	vermoor:	58		ingaan:	54		beskryf:	51
1481	avontuur:	57		inloop:	54		beteken:	51
	besit (w):	57		kool:	54		bewys (s):	51
	brief:	57		miaau:	54		bid:	51
	daaglik:	57		nuttig:	54		dagbreek:	51
	dankie:	57		onrustig:	54		deurmekaar:	51
	fout:	57		pikswart:	54		gans (goose)	51
	gewig:	57		reenboog:	54		getrou:	51
	glip:	57		skemer (s):	54		houding:	51
	insluk:	57		sowel:	54		kriek:	51
	olifant:	57		spens:	54		kroon:	51
	opsteek:	57		stout:	54		leier:	51
	taak:	57		straf (w):	54		onbewus:	51
	troon:	57		sweef:	54		opgooi:	51
	twyfel (w):	57		ui:	54		opvlieg:	51
	ys:	57		vlermuis:	54		partykeer:	51
1496	afskaid:	56		voetbal:	54		pluis:	51
	agterplaas:	56		vonk:	54		puur:	51
	baard:	56	1568	wang:	54		tevergeefs:	51
	belofte:	56		afloop:	53		tree (w):	51
	byl:	56		bedui:	53		uitskiet:	51
	ewig:	56		benede:	53		vlot (s):	51
	groet (groet- nis):	56		dek (w):	53		vriendin:	51
	korrel (s):	56		eend:	53	1644	waarvoor:	51
	kwaak:	56		hol (b):	53		aangee:	50
	losmaak:	56		juig:	53		aangesien:	50
	onderneem:	56		krokodil:	53		brak(hond):	50
	oneindig:	56		lankal:	53		koggelmander	50
	ouderdom:	56		masjien:	53		leer (lea- ther):	50
	pofadder:	56		matroos:	53		naak:	50
	prys (w):	56		ondervind:	53		nut:	50
	raam:	56		oorvloed:	53		onbekend:	50
	skeef:	56		poort:	53		oorgee:	50
				ryk (s):	53		orde:	50
				spieel:	53			

	terugtrek:	50		vooroor:	47		kinderjare:	44
	verbyloop:	50		wors:	47		knoop:	44
	vlug (b):	50	1731	aanvoerder:	46		kristal:	44
	voeg (w):	50		beskadig:	46		las (s):	44
	wild (s):	50		beurs:	46		loop (s):	44
1662	afgaan:	49		boonop:	46		luid:	44
	aller-:	49		buurt:	46		nadink:	44
	gevolg:	49		gretig:	46		oes (w):	44
	koms:	49		juweel:	46		oorwin:	44
	naald:	49		lantern:	46		opsig:	44
	skitterend:	49		lieflik:	46		professor:	44
	slap:	49		lok (w):	46		rys (s):	44
	smid:	49		naderend:	46		seep:	44
	spin:	49		nooi (w):	46		spyker (s):	44
	steun (w):	49		oefen:	46		spek:	44
	ter:	49		oortref:	46		steek (s):	44
	trou (b):	49		ryperd:	46		verbyvlieg:	44
	verwagting:	49		seldsaam:	46		verpleegster:	44
	voetpad:	49		skoemaker:	46		wandel:	44
	voorsien:	49		skoolmeester:	46		weeg:	44
	vrugbaar:	49		skoonheid:	46	1821	aanland:	43
	was (s):	49		skoorsteen:	46		aansien:	43
	wip (w):	49		slordig:	46		afbreek:	43
1680	aards:	48		sonop:	46		allerhande:	43
	bedoel:	48		spoel (w):	46		as (axle):	43
	beetpak:	48		staar:	46		beslis (w):	43
	beloon:	48		verskrik:	46		betyds:	43
	besef (w):	48		versorg:	46		blok(kie):	43
	besonder:	48		vloeistof:	46		boontoe:	43
	burger:	48		weggooi:	46		bul:	43
	doos:	48		wraak:	46		duiker:	43
	heer:	48	1760	aanhoudend:	45		gek:	43
	hoof-:	48		aanmekeer:	45		ha!	43
	land (w):	48		agterna:	45		hierop:	43
	muggie:	48		behandel:	45		inmekeer:	43
	omkeer:	48		binnegaan:	45		majesteit:	43
	partymaal:	48		dieretuin:	45		meel:	43
	rykdom:	48		duur (b):	45		ofskoon:	43
	sang:	48		godin:	45		omgaan:	43
	skade:	48		hael:	45		ontbyt:	43
	skraap:	48		kaas:	45		ontwikkel:	43
	smelt:	48		karoo-:	45		opkrul:	43
	spyt (w):	48		kierie:	45		ossewa:	43
	stilbly:	48		laf:	45		pers (b):	43
	teekom:	48		maaltyd:	45		peul:	43
	tin:	48		mensdom:	45		reier:	43
	tog (s):	48		neerlê:	45		ruigte:	43
	toor (tower):	48		reg (s):	45		sambreel:	43
	trekker:	48		rein:	45		sap:	43
	vergaan:	48		saambring:	45		skelm (b):	43
	voedsel:	48		stasie:	45		skink:	43
	voorsit:	48		stroois:	45		slagoffer:	43
	voorskoot:	48		stry:	45		sprinkaan:	43
	voorwerp:	48		teenswoordig:	45		toon (s):	43
	wed:	48		tinktinkie:	45		swael (tjie):	43
	woestyn:	48		twis:	45		taamluk:	43
1713	behou:	47		uitleg(ging):	45		valk:	43
	besoeker:	47		vink:	45		vasdruk:	43
	beweer:	47		voed:	45		verdwaal:	43
	dwing:	47		voorlê:	45		verskriklik:	43
	fees:	47		werker:	45		waarde:	43
	gedreun:	47	1790	aalwyn:	44		waardeur:	43
	gunstig:	47		aankondig:	44		waarskuwing:	43
	klei:	47		aanwend:	44	1864	aanvanklik:	42
	knip (w):	47		arbeid:	44		bymekaarkom:	42
	mied:	47		bars (w):	44		dop (s):	42
	nasie:	47		doodgaan:	44		durf (w):	42
	opvang:	47		gebeurtenis:	44		emmer:	42
	runder:	47		gref:	44		neef:	42

kam:	42	houtkapper:	40	begeer:	38
linker-:	42	jong (s):	40	bemerk:	38
luiperd:	42	kerm:	40	boeksak:	38
mas:	42	ketel:	40	buit (w):	38
muil:	42	knyp:	40	duisternis:	38
nogal:	42	korf:	40	eksperiment	38
nou (b):	42	mees(t)al:	40	gordyn:	38
nuus:	42	nader (w):	40	hang (s):	38
onderwyser:	42	namiddag:	40	inja(ag):	38
onskuldig:	42	oplos:	40	juk:	38
oos:	42	ontsaglik:	40	kom (s):	38
opgewondenheid	42	ontwikkeling:	40	losbars:	38
opskiet:	42	orrel:	40	mandjie:	38
opsluit:	42	pikdonker:	40	menslik:	38
orent:	42	roem (s):	40	omval:	38
pik (s):	42	ru:	40	ontelbaar:	38
plaas (w):	42	skok:	40	oopbars:	38
prik:	42	skuim (s):	40	oubaas:	38
rondte:	42	stap (s):	40	per:	38
skik (s):	42	terselfdertyd	40	plank:	38
skrif:	42	uitnoui:	40	posisie:	38
snik (w):	42	vanwaar:	40	proefneming	38
spartel:	42	voorpoot:	40	proses:	38
staal:	42	wieg (w):	40	sakdoek:	38
suid:	42	1968 baiemaal:	39	seekoe(i)gat	38
teer (b):	42	beskerming:	39	skeer:	38
vassteek:	42	blits (w):	39	snyer:	38
verkleurman-		deksel:	39	soen (w):	38
netjie:	42	deurdat:	39	sowat:	38
vervoer:	42	diens:	39	spanning:	38
vlek (s):	42	donder (s):	39	toesluit:	38
voetstap:	42	draai (s):	39	uitbars:	38
waak:	42	drif (ford)	39	uitrus:	38
wy:	42	fort:	39	verwonder:	38
1906 aftrek:	41	grens:	39	voëlnes:	38
bedoord:	41	grootte:	39	voorraad:	38
bederf:	41	knap:	39	voorts:	38
begeef:	41	muishond:	39	2053 beeldskoon:	37
belangstelling	41	nagedagtenis:	39	biltong:	37
doktor:	41	nê:	39	bol:	37
elektries:	41	olie:	39	daaragter:	37
feit:	41	omgewing:	39	dwaas:	37
honger (s):	41	ondersoek:	39	enigeeen:	37
inpak:	41	peil:	39	flikker:	37
konstabel:	41	ruiter:	39	fluit(jie):	37
lis:	41	sappig:	39	generaal (s)	37
makeer:	41	sestig:	39	goeiemore:	37
mis (w):	41	sig:	39	gons:	37
noodlottig:	41	skat (s):	39	klaarkom:	37
ondergaan:	41	skrum:	39	koes:	37
oorsaak:	41	skuit:	39	lood:	37
reis (w):	41	snawel:	39	magteloos:	37
ruit:	41	somber:	39	mik (w):	37
seermaak:	41	spies:	39	motorkar:	37
sonnig:	41	toom:	39	onderskei:	37
spook (s):	41	troos:	39	ongedierte:	37
sprong:	41	uitkyk:	39	onheil:	37
stom:	41	uitvinding:	39	onnosel:	37
verskeur:	41	verplig:	39	onsigbaar:	37
versprei:	41	verskeie:	39	ontploffing	37
1932 agteroor:	40	verwyder:	39	ontwaak:	37
agtien:	40	vuis:	39	pantoffel:	37
begeerte:	40	waarlik:	39	pêrel:	37
bemannig:	40	weens:	39	plooi:	37
bespeur:	40	weldra:	39	reisies:	37
braaivleis:	40	wes:	39	roof (w):	37
deftig:	40	worsteling:	39	saal (sad-	
denneboom:	40	2011 aanbied:	38	dle):	37

stroom (w):	37	duskant:	35	smal:	34
uitbarsting:	37	gebied (w):	35	sonstraal:	34
uitsprei:	37	genees:	35	stapel (sta-	
uitstekend:	37	geskenk:	35	wel):	34
vanself:	37	gesprek:	35	stewel:	34
vergelyk:	37	glo (bw):	35	sweet (w):	34
verlies:	37	grootmens:	35	swerf:	34
vermoed:	37	handel (w):	35	telkens:	34
veroorzaak:	37	hewig:	35	toets:	34
vertrou:	37	kapok:	35	trippens:	34
vorder:	37	klam:	35	uitdruk:	34
waaronder:	37	kleinspan:	35	veels:	34
weelde:	37	kreet:	35	verandering	34
wet:	37	kwes:	35	verdiend:	34
wildekat:	37	laning:	35	vergeef:	34
wreek:	37	linne:	35	verjaar:	34
2103 afkyk:	36	lint:	35	versoek:	34
alweer:	36	mamba:	35	vlugteling:	34
bad (s):	36	mat:	35	wandeling:	34
bedroef:	36	meet:	35	weef:	34
beur:	36	merk (s):	35	weeskind:	34
bewerk:	36	merkwaardig:	35	wond (s):	34
donker (s):	36	naturel:	35	worstel:	34
dreigend:	36	opvreet:	35	wyk (w):	34
erken:	36	pik (w):	35	2254 baat (w):	33
gerus:	36	pit:	35	bak (s):	33
giet:	36	pos:	35	besit (s):	33
gom:	36	rib(betjie):	35	besorg:	33
grootmaak:	36	rondvlieg:	35	bewusteloos	33
kalk:	36	saal (hall):	35	binnestap:	33
kommandant:	36	seedier:	35	bo-oor:	33
kussing:	36	steier:	35	byvoeg:	33
ledig (b):	36	streef:	35	dal:	33
leer (ladder)	36	uitrek:	35	denkbeeld:	33
los (w):	36	veiligheid:	35	dierbaar:	33
neergooi:	36	vertoon:	35	doel:	33
net(jies):	36	vier (w):	35	dringend:	33
noukeurig:	36	vies:	35	droefheid:	33
ongedeerd:	36	vort:	35	feitlik:	33
opja(ag):	36	weerkats:	35	figuur:	33
oppak:	36	wemel:	35	hinder:	33
rusteloos:	36	werskaf:	35	hospitaal:	33
skuil (w):	36	2201 aankoms:	34	inderdaad:	33
skulp:	36	agterpoot:	34	kabouter:	33
speler:	36	blydschap:	34	kleinbaas:	33
spioen (s):	36	borduur:	34	koppie (cup)	33
sweep:	36	botter:	34	kou (w):	33
terugbring:	36	doods:	34	kuil:	33
uitasem:	36	dubbel:	34	lekker (s):	33
uitbrei:	36	eg (b):	34	let:	33
vasklou:	36	fiskaal:	34	medelye:	33
verstom:	36	gereeld:	34	meeneem:	33
voorheen:	36	glansend:	34	noodlot:	33
voorspel:	36	gruwelik:	34	ondankbaar:	33
weerskante:	36	hartlik:	34	oond:	33
wegrol:	36	hees:	34	oorgaan:	33
zoem:	36	koelte:	34	oorkom:	33
2144 aanblik:	35	koets:	34	opgroei:	33
aanbreek:	35	koninklik:	34	oppervlakte	33
aanry:	35	kreef:	34	ounooi:	33
aflê:	35	krimp:	34	plaat:	33
baai (s):	35	kuiken:	34	plig:	33
beklim:	35	lokomotief:	34	prys (s):	33
beraam:	35	mossie:	34	regeer:	33
besluit (s):	35	myn:	34	reik:	33
betekenis:	35	oorwinning:	34	seil (s):	33
bevind:	35	roes:	34	sewentig:	33
bier:	35	ruim:	34	sneuwel:	33

struik:	33	11. allerlei:	31	2446 aard (s):	30
tamaai:	33	beset:	31	aas:	30
tegelyk:	33	beskuit:	31	afneem:	30
trapsoetjies:	33	blits (s):	31	afruk:	30
tyding:	33	duikboot:	31	agterdog:	30
veertig:	33	dyk:	31	akkoord:	30
vlei (s):	33	eerlik:	31	bad (w):	30
vul (s):	33	enigiets:	31	beetkry:	30
welbekend:	33	fles:	31	bestem:	30
wissel (w):	33	fluitjiesriet	31	betower:	30
wys (b):	33	genade:	31	binnekant:	30
2313 aarsel:	32	golwend:	31	bloedrooi:	30
afgee:	32	granaat:	31	blus (w):	30
agteruit:	32	grondboontjie	31	boud (s):	30
beeswagter:	32	hap (s):	31	bywoner:	30
bepaald:	32	huisgesin:	31	donkerbruin	30
bied:	32	jaloers:	31	dophou:	30
daglig:	32	kalkoen:	31	dwaal:	30
doek:	32	kantoor:	31	eienaardig:	30
dreig:	32	kelder:	31	foei:	30
duiwel:	32	klaarkry:	31	goudgeel:	30
gelaat (face):	32	kwyn:	31	haas (haste)	30
gesin:	32	luiaard:	31	hoes (w):	30
glans:	32	mal:	31	hol (w):	30
guns:	32	meerderheid:	31	ieder:	30
handel (s):	32	musket:	31	inbring:	30
hand(jie)vol:	32	neerslaan:	31	insit:	30
indra:	32	onvriendelik:	31	insteek:	30
instap:	32	ooievaar:	31	kaf:	30
jongspan:	32	openbaar:	31	karkas:	30
koper:	32	opgewek:	31	kits:	30
kort-kort:	32	opstel:	31	klooster:	30
kudde:	32	oulik:	31	kluisenaar:	30
mantel:	32	paddastoel:	31	koffer:	30
midderdag:	32	peer:	31	koors:	30
mishandel:	32	piesang:	31	kou(tjie):	30
moord:	32	prins:	31	kronkel:	30
mos (s):	32	ramp:	31	kurkdroog:	30
mot:	32	rif:	31	lafaard:	30
oerwoud:	32	room (s):	31	leermeester	30
onmeetlik:	32	ruil:	31	ligrooi:	30
ontvlug:	32	serp:	31	maker:	30
oorstroom:	32	skat (w):	31	meebring:	30
opgaar:	32	skoelapper:	31	meevoer:	30
opneem:	32	skilderstuk:	31	oplaai:	30
optrek:	32	skroei:	31	oseaan:	30
paling:	32	skut:	31	patrys:	30
patroon:	32	spreu:	31	peins:	30
pleit:	32	springhaas:	31	piek:	30
pols:	32	stroop:	31	piering:	30
populierboom:	32	ton:	31	pol:	30
rotsblok:	32	twyfel (s):	31	preek (w):	30
skottel:	32	uit (w):	31	present:	30
slaapkamer:	32	uitgee:	31	prinses:	30
sprei:	32	vals:	31	rasend:	30
stoom:	32	verdryf:	31	rats:	30
suiwer:	32	verhinder:	31	reisiger:	30
uitlag:	32	verjaarsdag:	31	skrywer:	30
vanjaar:	32	verseker:	31	skuif:	30
vannag:	32	verstandig:	31	slagyster:	30
verlange:	32	verwoes:	31	sluip:	30
vertoef:	32	viol:	31	smaak (s):	30
voortrekker:	32	visvang:	31	smeer:	30
vuurmaak:	32	voltooi:	31	somtyds:	30
vuurvlieg:	32	voorkoms:	31	splinternuut	30
walvis:	32	voorspoed:	31	springbok:	30
wegja:	32	weelderig:	31	stewig:	30
weiveld:	32	wegtrek:	31	strand (s):	30
woud:	32				

struik:	33	allerlei:	31	2446 aard (s):	30
tamaai:	33	beset:	31	aas:	30
tegelyk:	33	baskuit:	31	afneem:	30
trapsoetjies:	33	blits (s):	31	afruk:	30
tyding:	33	duikboot:	31	agterdog:	30
veertig:	33	dyk:	31	akkoord:	30
vlei (s):	33	eerlik:	31	bad (w):	30
vul (s):	33	enigiets:	31	beetskry:	30
welbekend:	33	fles:	31	bestem:	30
wissel (w):	33	fluitjiesriet:	31	betower:	30
wys (b):	33	genade:	31	binnekant:	30
2313 aarsel:	32	golwend:	31	bloedrooi:	30
afgee:	32	granaat:	31	blus (w):	30
agteruit:	32	grondboontjie:	31	boud (s):	30
beeswagter:	32	hap (s):	31	bywoner:	30
bepaald:	32	huisgesin:	31	donkerbruin:	30
bied:	32	jaloers:	31	dophou:	30
daglig:	32	kalkoen:	31	dwaal:	30
doek:	32	kantoor:	31	eienaardig:	30
dreig:	32	kelder:	31	foei:	30
duiwel:	32	klaarkry:	31	goudgeel:	30
gelaat (face):	32	kwyn:	31	haas (haste):	30
gesin:	32	lui aard:	31	hoes (w):	30
glans:	32	mal:	31	hol (w):	30
guns:	32	meerderheid:	31	ieder:	30
handel (s):	32	musket:	31	inbring:	30
hand (jie) vol:	32	neerslaan:	31	insit:	30
indra:	32	onvriendelik:	31	insteek:	30
instap:	32	ooievaar:	31	kaf:	30
jongspan:	32	openbaar:	31	karkas:	30
koper:	32	opgewek:	31	kits:	30
kort-kort:	32	opstel:	31	klooster:	30
kudde:	32	oulik:	31	kluisenaar:	30
mantel:	32	paddastoel:	31	koffer:	30
middernag:	32	peer:	31	koors:	30
mishandel:	32	piesang:	31	kou (tjie):	30
moord:	32	prins:	31	kronkel:	30
mos (s):	32	ramp:	31	kurkdroog:	30
mot:	32	rif:	31	lafaard:	30
oerwoud:	32	room (s):	31	leermeester:	30
onmeetlik:	32	ruil:	31	ligrooi:	30
ontvlug:	32	serp:	31	maker:	30
oorstroom:	32	skat (w):	31	meebring:	30
opgaar:	32	skoelapper:	31	meevoer:	30
opneem:	32	skilderstuk:	31	oplaai:	30
optrek:	32	skroei:	31	oseaan:	30
paling:	32	skut:	31	patrys:	30
patroon:	32	spreu:	31	peins:	30
pleit:	32	springhaas:	31	piek:	30
pols:	32	stroop:	31	piering:	30
populierboom:	32	ton:	31	pol:	30
rotsblok:	32	twyfel (s):	31	preek (w):	30
skottel:	32	uit (w):	31	present:	30
slaapkamer:	32	uitgee:	31	prinses:	30
sprei:	32	vals:	31	rasend:	30
stoom:	32	verdryf:	31	rats:	30
suiwer:	32	verhinder:	31	reisiger:	30
uitlag:	32	verjaarsdag:	31	skrywer:	30
vanjaar:	32	verseker:	31	skuif:	30
vannag:	32	verstandig:	31	slagyster:	30
verlange:	32	verwoes:	31	sluip:	30
vertoef:	32	viool:	31	smaak (s):	30
voortrekker:	32	visvang:	31	smeer:	30
vuur maak:	32	voltooi:	31	somtyds:	30
vuurvlieg:	32	voorkoms:	31	splinternuut:	30
walvis:	32	voorspoed:	31	springbok:	30
wegja:	32	weelderig:	31	stewig:	30
weiveld:	32	wegtrek:	31	strand (s):	30
woud:	32	wesa:	31		

twaalfuur:	30	konser:	29	verskil:	29
uitkruip:	30	kwikstertjie:	29	verslaan:	29
uitsoek:	30	laken:	29	vlam (w):	29
uitval:	30	langsamerhand	29	vloot:	29
verband:	30	leun:	29	voordeel:	29
verbrand:	30	linkerhand:	29	vuurwarm:	29
verkeer:	30	lyk (s):	29	waarby:	29
veroordeel:	30	meng:	29	wagter:	29
vervolgens:	30	menige:	29	werklikheid:	29
verwyte:	30	mik (s):	29	afrol:	28
vlaamend:	30	mikroskoop:	29	afskiet:	28
volkome:	30	moordenaar:	29	agtermekaar	28
voortstap:	30	morsdood:	29	beantwoord:	28
vrugteboom:	30	oepbreek:	29	behoorlik:	28
vuurherd:	30	oordeel (w):	29	bende:	28
weergalm:	30	oplossing:	29	berghang	
wegspring:	30	papnat:	29	(-helling)	28
wegvoer:	30	pas (bw):	29	beskut:	28
wekker:	30	patrollie:	29	bespreek:	28
wildernis:	30	plaag (s):	29	betroubaar:	28
wuif:	30	ploeg (s):	29	blank:	28
2538 afskeur:	29	raaisel:	29	bruid:	28
afsnij:	29	regkom:	29	bui:	28
bedrieg:	29	rilling:	29	daarteen:	28
berig:	29	ringmuur:	29	danig:	28
betreklik:	29	roomys:	29	disselboom:	28
betreur:	29	rusplek		doodmoeg:	28
bevolking:	29	(-plaas):	29	eekhorning:	28
binne-in:	29	saamstap:	29	ekskuus:	28
bord:	29	seerkry:	29	esel:	28
borsel (w):	29	skeel (w):	29	fonkel:	28
brandnekel:	29	skoffel:	29	gaar:	28
Bybel:	29	skommel (w):	29	gas (gas):	28
dienaar:	29	sluimer:	29	handelwyse:	28
donkerrooi:	29	snuffel:	29	handskoen:	28
doringtak:	29	soe!	29	herstel:	28
ferweel:	29	soen (s):	29	hierna:	28
fontein:	29	streel:	29	huppel:	28
geduldig:	29	swaap:	29	ingenome:	28
graaf (s):	29	swel:	29	ingewande:	28
hak (w):	29	toekoms:	29	jongeling:	28
halfpad:	29	toestaan:	29	kalmte:	28
hardheid:	29	tonnel:	29	keuse:	28
hoera:	29	uitdroog:	29	knopkierie:	28
hotel:	29	uitgooi:	29	koerant:	28
immers:	29	vasloop:	29	koor:	28
instem:	29	verdamp:	29	kraak (s):	28

l3isel:	28	vernietig:	28	krummel:	27
lieg:	28	versameling:	28	kunstig:	27
likkewaan:	28	vlinder:	28	kwel:	27
makker:	28	volmaak:	28	laksman:	27
mening:	28	voorbly:	28	leuenaar:	27
miershoop:	28	voortreflik:	28	liefkry:	27
mou:	28	voorval (s):	28	loper:	27
neerlaag:	28	wasgoed:	28	loskom:	27
ongeloofbaar		weemoed:	28	meer (s):	27
(-lik):	28	weerlig:	28	meulenaar:	27
onseker:	28	weerstand:	28	model:	27
onthaal:	28	wegdraai:	28	moedeloos:	27
opklouter:	28	winteraand:	28	mooipraat:	27
oprig:	28	woonhuis:	28	moor:	27
palm:	28	wonderwerk:	28	musikant:	27
pardoems:	28	2725 aandui:	27	omloop:	27
pawiljoen:	28	aanraak	27	onderlyf:	27
prent:	28	afkap:	27	ongemerkt:	27
ras:	28	agtermiddag:	27	onheilspel-	
regter (s):	28	asvaal:	27	lend:	27
rimpel:	28	beide:	27	oopsny:	27
roerloos:	28	bekommer:	27	oordink:	27
rondswerf:	28	bekommerd:	27	oorval:	27
saamspeel:	28	belangrik:	27	oplewer:	27
seisoen:	28	beroof:	27	opstapel:	27
skuur (w):	28	bestuurder:	27	ouderwets:	27
slaapplek:	28	bevat:	27	petrol:	27
snor (s):	28	bokooi:	27	plein:	27
sop:	28	boor (w):	27	plunder:	27
spyt (s):	28	daarbuite:	27	pondok:	27
standerd:	28	daeraad:	27	portret:	27
steenbok:	28	dapperheid:	27	prettig:	27
stingel:	28	deurkruip:	27	pronk:	27
tabak:	28	doodskiet:	27	ratel:	27
tap:	28	doof:	27	regter-:	27
terugloop:	28	geaardheid:	27	rekening:	27
toon (w):	28	gebaar:	27	rolprent:	27
tortelduif:	28	gesellig:	27	saamvat:	27
trap (s):	28	gogga:	27	Saterdag:	27
tuimel:	28	haas (w):	27	senuwee:	27
turksvy:	28	handig:	27	sestien:	27
twaaalfjarig:	28	heelwat:	27	slyp:	27
uitgroei:	28	inspanning:	27	sneeu (w):	27
uitvlieg:	28	karnallie:	27	soggens:	27
verwondering:	28	kleef:	27	spier:	27
verbytrek:	28	knaap:	27	sport (spor-	
verhef:	28	kraanvoel:	27	ts):	27

stoet:	27	grou:	26	predikant:	26
straks:	27	hak (s):	26	raaf:	26
suip:	27	halfkroon:	26	reeks:	26
tagtig:	27	handdoek:	26	regterhand:	26
toevallig:	27	heilig:	26	rou (b):	26
tralie:	27	herfs:	26	rumoer:	26
tydperk:	27	horison:	26	saamloop:	26
uitlê:	27	husse:	26	seerower:	26
uitrol:	27	inklim:	26	skater:	26
vandaan:	27	inwoner:	26	skêr:	26
verdeel:	27	jok:	26	skrikkerig:	26
verdieping:	27	jongman:	26	slaper:	26
vermoëienis:	27	karavaan:	26	smoorkwaad:	26
verpletter:	27	kees:	26	sneeuwit:	26
verskaf:	27	kleursel:	26	sny (s):	26
verweg:	27	klou (w):	26	spinnerak:	26
vingeralleen:	27	knaend:	26	spuit (w):	26
voorkop:	27	kneus:	26	standbeeld:	26
voorneem:	27	koestertjie:	26	sterwend:	26
vou (s):	27	kokkewiet:	26	stokflou:	26
waarna:	27	kolonie:	26	strooi (w):	26
waatlemoen:	27	konfyt:	26	stuit:	26
wag (s):	27	korrel (w):	26	suis:	26
wankel:	27	krater:	26	tal:	26
waterkant:	27	kwartier:	26	teleurstelling:	26
werksman:	27	kwyd:	26	tjank:	26
weste:	27	laan:	26	tol (s):	26
witmens:	27	leeftyd:	26	trippel:	26
2834 baiekeer:	26	lewer (s):	26	trompet:	26
behaal:	26	losruk:	26	tuisbly:	26
bestel:	26	luislang:	26	tussentyd:	26
bevry:	26	Maandag:	26	uitdink:	26
blond:	26	maanskyn:	26	uiters:	26
brandend:	26	meermaal:	26	uitemkaar:	26
brei:	26	misluk:	26	vaartuig:	26
broeisel:	26	modern:	26	vanmiddag:	26
buit (s):	26	moreoggend:	26	varing:	26
dame:	26	neertrek:	26	veelkleurig:	26
doedoe:	26	ongunstig:	26	verbreek:	26
drywer:	26	onnodig:	26	verbyskiet:	26
duur (s):	26	ontslae:	26	vergadering:	26
eienskap:	26	onverwag:	26	verklaring:	26
gebruus:	26	oordag:	26	verkry:	26
gedaante:	26	oorweldig:	26	verlam:	26
gedra:	26	opdoen:	26	verlof:	26
gehoor:	26	opslaan:	26	verower:	26
giftig:	26	opsoek:	26	verras:	26

versteek:	26	geskree:	25	opblaas:	25
versterk:	26	gier:	25	opdaag:	25
verteer:	26	haat (w):	25	opnuut:	25
verveel:	26	hof:	25	opstoot:	25
verwyderd:	26	hoogmoed:	25	pampoens:	25
voordeur:	26	hotnotsgod:	25	papie:	25
voorhoof:	26	insamel:	25	perdry:	25
vuurtoring:	26	inskiot:	25	perske:	25
waaghaisig:	26	inspring:	25	pes:	25
waarso:	26	inval (w):	25	pikkewyn:	25
warmte:	26	kan (s):	25	posduif:	25
wegbly:	26	kewer:	25	pynlik:	25
wegdryf:	26	kiewiet(jie):	25	radeloos:	25
wegvlug:	26	klier:	25	redding:	25
weldaad:	26	klots:	25	reënwolke:	25
woekeraar:	26	knaag:	25	rem:	25
wreedard:	26	kommer:	25	rusie:	25
2970 aambeeld:	25	koninkryk:	25	seën:	25
aandra:	25	konyn:	25	sement:	25
aandraf:	25	kraal:	25	sidder:	25
akkedis:	25	kweper:	25	skaamte:	25
baai (w):	25	lam (b;bw):	25	skerm:	25
bedel:	25	lelie:	25	skik (w):	25
behandeling:	25	leuen:	25	skrikmaak:	25
bekruip:	25	linkerkant:	25	skub (skob):	25
belang:	25	loot (s):	25	skuins:	25
belangstel:	25	maanhaar:	25	sonderling:	25
beraadslaag:	25	mede-:	25	spook (w):	25
berekening:	25	Mei(maand):	25	stand:	25
bereid:	25	middagete		stilsit:	25
beskrywing:	25	(-maal):	25	stokoud:	25
bessie:	25	mikrobe:	25	stoof:	25
bestemming:	25	mislukking:	25	strik:	25
binneland:	25	moerbeiboom:	25	sweet (s):	25
blitssnel:	25	neersak:	25	swik:	25
blootstel:	25	net (s):	25	swyg:	25
bode:	25	neut:	25	sywurm:	25
bosveld:	25	newel:	25	talloos:	25
broei:	25	noordwaarts:	25	tert:	25
bus:	25	oes (s):	25	totaal:	25
daartoe:	25	omrol:	25	transport-	
damwal:	25	omstreeks:	25	ryer:	25
danseres:	25	onderstebo:	25	trollie:	25
dè:	25	ongeduldig:	25	tuig:	25
dertien:	25	ongeërg:	25	uitgraaf:	25
droewig:	25	onsin:	25	uithol:	25
eer (w):	25	onskadelik:	25	urelank:	25

vensterbank:	25	vertrek (s):	25	waardig:	25
verbouereerd:	25	verwelkom:	25	waenhuis:	25
verdediging:	25	vis (w):	25	wand:	25
vergeefs:	25	vlaag:	25	wegruk:	25
verhoed:	25	vloek (w):	25	welgesteld:	25
verongeluk:	25	volstruis:	25	wend:	25
verskoning:	25	vooraan:	25	wetenskaplik:	25
verskynsel:	25	voormiddag:	25	wingerd:	25
verslae:	25	vordering:	25	witman:	25
verspoel:	25	vurig:	25	wconplek	
verspot:	25	vuurvonk:	25	(-plaas):	25
				ystervark:	25

(Hierdie lys bevat 3130 woorde wat 1,066,019 lopende woorde verteenwoordig.)

HOOFSTUK VI.

ALFABETIESE RANGSKIKKING VAN DIE KERNWOORDESKAT.

a:	97	afloop:	53	asseblief:	131	bekend:	22
aaklig:	59	afneem:	30	as(se)gaai:	61	beker:	8
aalwyn:	44	afpluk:	31	asvaal:	27	beklim:	3
aambeeld:	25	afrol:	28	avontuur:	57	bekommer:	2
aan:	5,728	afruk:	30			bekommerd:	2
aانبied:	38	afskaid:	56	B		bekruip:	2
aانبليک:	35	afskaur:	29	baadjie:	54	bekyk:	6
aانبreek:	35	afskiet:	28	baai (s):	35	belang:	2
aاند:	618	afsný:	29	baai (w):	25	belangrik:	27
aاندag:	67	afspring:	89	baard:	56	belangstel:	2
aandoen:	38	afstand:	136	baas:	455	belang-	
aandra:	25	aftrek:	41	baat:	33	stelling:	41
aandraf:	25	afval:	73	baba:	78	belofte:	56
aandui:	27	afwag:	38	bad (s)	36	beloof:	142
aangaan:	68	agi:	171	bad (w)	30	beloon:	48
aangee:	50	agt:	146	baie:	2,294	bemannig:	40
aangenaam:	71	agter:	916	baiekeer:	26	bemerk:	38
aangesien:	50	agterbly:	98	baiemaal:	39	bende:	28
aanhou:	177	agterdog:	30	bak (s)	33	benede:	53
aanhoudend:	45	agterlaat:	54	bak (w)	72	benoud:	61
aankom:	465	agtermekaar:	28	bakker:	85	bepaald:	32
aankoms:	34	agtermiddag:	27	bal:	151	beraadslaag:	25
aankondig:	44	agterna:	45	balk (s)	61	beraam:	35
aanky:	83	agteroor:	40	band:	108	bêre:	71
aanland:	43	agterplaas:	56	bang:	322	bereid:	26
aanloop:	51	agterpoot:	34	bank (s)	62	bereik:	291
aanmekaar:	45	agteruit:	32	bars (w)	44	berekening:	25
aanneem:	119	agtervolg:	55	beantwoord:	28	berg:	794
aanraak:	27	agtien:	40	bed:	148	berghang	
aanry:	35	aia:	52	bedaard:	41	(-helling)	28
aansien (ww.)	43	akkedis:	25	bedank:	38	berig:	29
aanskou:	80	akker:	63	bedek:	60	beroemd:	74
aanstap:	138	akkoord:	30	bedel:	25	beroor:	27
aantal:	118	al:	5,036	bederf:	41	besef (w)	48
aantref:	83	albei:	221	bediende:	68	beset:	31
aantrek:	199	algar:	84	bedoel:	48	besig:	475
aanval (ww.)	180	algemeen:	60	bedrieg:	29	besit (w)	57
aanval (s.nw.)	60	alkante:	67	bedroef:	36	besit: (s)	33
aanvang:	38	alleen:	477	bedui:	53	beskadig:	46
aanvanklik:	48	aller-:	49	beef:	102	beskerm:	101
aanvoerder:	46	allerhande:	43	beeld:	68	beskerming:	39
aanwend:	44	allerlei:	31	beeldskoon:	37	beskou:	201
aap:	257	alles:	859	been:	504	beskryf:	51
aar:	70	almal:	511	beer:	58	beskrywing:	25
aard (ww.)	58	altyd:	996	bees:	138	beskuit:	31
aard (s.nw.)	30	alweer:	36	beeswagter:	32	beskut:	28
aarde:	368	amper:	148	beetkry:	30	beslis (w)	43
aards:	48	ander (b)	2,286	beetpak:	48	besluit (s)	35
aarsel:	32	ander (a)	234	begeef:	41	besluit (w)	200
aas:	30	anderkant:	125	begeer:	38	besoek: (w)	114
aasvoël:	52	anders:	305	begeerte:	40	besoeker:	47
af:	1,381	angs:	102	begin (w):	1,470	besonder:	48
afbreek:	43	antwoord (w)	904	begin (s)	207	besorg:	33
afgaan:	49	antwoord (a)	137	begraaf:	77	bespeur:	40
afgee:	32	appel:	139	begryp:	144	bespreek:	28
afgly:	31	arbeid:	44	behaal:	26	bessie:	25
afgooi:	52	arend:	121	behalwe:	172	bestaan:	129
afhaal:	60	arm (b)	584	behandel:	45	beste:	130
afhang:	31	arm (s)	247	behandeling:	25	bestel:	26
afkap:	27	as (p)	6,250	behoorlik:	28	bestem:	30
afklim:	69	as (axle):	43	behoort:	183	bestemmings-	25
afkom:	132						

betekenis:	35	bode:	25	buk:	54	deelneem:	71
beter:	345	bodem:	66	bul:	43	deftig:	40
betower:	30	boei (w):	71	bult:	188	dek (w):	50
betref:	55	boek:	142	burgemeester	59	deksel:	30
betreklik:	29	boeksak:	38	burger:	48	denkbeeld:	30
betreur:	29	boer (w):	69	bus:	25	denneboom:	40
betroubaar:	28	boer (s):	311	buurman:	64	dertien:	20
betyds:	43	boerderij:	35	buurt:	46	dertig:	60
beur:	36	boet (s):	75	by (v):	3,144	des:	40
beurs:	46	bok:	871	by (s):	167	deur (s):	350
beurt:	80	bokant:	261	bykom:	54	deur (v):	3,281
bevat:	27	bokool:	27	byl:	56	deurbring:	99
beveel:	82	bol:	37	bymekaar:	71	deurdat:	39
bevel:	88	bondel:	74	bymekaarkom:	42	deurkom:	35
bevind:	35	bont (b):	91	byna:	537	deurkruip:	27
bevolking:	29	boodskap:	67	byt:	138	deurmekaar:	51
bevry:	26	boog:	88	byvoeg:	33	diamant:	52
bewaar:	87	boom:	1,078	bywoner:	30	die:	85,442
beweeg:	199	boomstam:	88			dief:	78
beweer:	47	boonop:	46	D.		dien:	83
beweging:	147	boon(tjie):	60	daad:	104	dienaar:	29
bewerk:	36	boontoe:	43	daaglik:	57	diens:	39
bewusteloos:	33	bo-oor:	33	daal:	70	diep:	624
bewys (s):	51	bo-op:	148	daar:	8,041	diepte:	124
bewys (w):	75	boor (w):	27	daaraan:	242	dier:	882
bid:	51	boord:	77	daaragter:	37	dierbaar:	33
bied:	32	boos:	114	daarbo:	58	dieretuin:	45
bier:	35	boot:	109	daarbuite:	27	dieselide:	598
bietjie:	627	bord:	29	daarby:	160	dig (b):	276
biltong:	37	borduur:	34	daardeur:	62	digby:	59
bind:	154	bors:	104	daardie:	1,003	dik:	295
binne:	368	borsel (w):	29	daarheen:	89	dikwels:	281
binnegaan:	45	bos:	1,149	daarin:	354	ding:	598
binne-in:	29	bosveld:	25	daarmee:	285	dink:	1,147
binnekant:	30	bottel:	63	daarna:	599	disselboom:	28
binnekom:	99	botter:	34	daarom:	256	dit:	15,326
binneland:	25	bou:	312	daaronder:	64	dodelik:	40
binnestap:	33	boud (s):	30	daaroor:	144	doedoe:	26
bitter:	79	braai:	103	daarop:	280	doek:	32
blaar:	525	braaivleis:	40	daarteen:	28	doel:	33
blaas (w):	250	brak (hond):	50	daartoe:	25	doen:	1,370
blad:	89	brand (w):	317	daaruit:	94	dof:	97
blaf (w):	104	brand (s):	61	daarvan:	529	dog:	253
blank:	28	brandend:	26	daarvandaan:	121	dogter:	316
bleek:	101	brander:	73	daarvoor:	100	dokter:	134
blêr:	107	brandnekel:	29	dadelik:	370	doktor:	41
blik(glance):	68	breed:	178	daeraad:	27	dom:	139
blik (tin):	148	breek:	418	dag:	2,304	donder (w):	35
blind:	92	brei:	26	dagbreek:	51	donder (s):	39
blink (w):	132	brief:	57	daglig:	32	donker (b):	685
blink (b):	105	bril (s):	52	dak:	156	donker (s):	36
blits (w):	39	bring:	782	dal:	33	donkerbruin:	30
blits (s):	31	broei:	25	dalk:	129	donkerrooi:	29
blitsnel:	25	broeisel:	26	dam (s):	143	dood (s):	232
bloed:	225	broek:	55	dame:	26	dood (b):	603
bloedrooi:	30	broer:	145	damwal:	25	doodgaan:	44
bloei (w):	119	brom (w):	76	dan:	3,835	doodmaak:	119
blok(kie):	43	brood:	204	danig:	28	doodmoeg:	28
blom:	725	brug:	71	dank (s):	55	doods:	34
blomtuin:	67	bruid:	28	dankbaar:	54	doodskiet:	27
blond:	26	bruin:	229	dankie:	57	doodstil:	133
blootstel:	25	brul (w):	91	dans (w):	125	doof:	27
blou:	375	buffel:	100	danseres:	25	doos:	48
blus (w):	30	bui:	28	dapper:	190	dop (s):	42
bly (b):	526	buig:	112	dapperheid:	27	dophou:	30
bly (w):	973	buit (w):	38	darem:	375	dor:	54
blydschap:	34	buit (s):	26	das (dier):	84	doring:	119
blyk (w):	73	buite:	306	dat:	7,192	doringboom:	71
blykbaar:	55	buitekant:	112	ad.			

dou:	35	eie:	442	fluit(jie):	37	gesin:	32
dra:	409	eienaar:	68	fluit(w):	196	geskenk:	35
draad:	87	eienaardig:	30	fluitjiesriet:	31	geskiedenis:	66
draai(w):	326	eienskap:	26	fluks:	93	geskree:	25
draai(s):	39	eier:	585	foeil:	30	gesond:	77
draf(w):	92	eiland:	106	fonkel:	28	gesprek:	35
dreig:	32	einde:	108	fontein:	29	getal:	52
dreigend:	36	eindelik:	843	fort:	39	getrou:	51
dreun:	95	eindeloos:	25	fout:	57	getroud:	61
drie:	791	eindig:	79	fraai:	92	geur:	96
drif(ford):	39	eintlik:	115	fris:	106	gevaar:	184
dring:	63	ek:	12,817	fyn:	277	gevaarlik:	82
dringend:	33	ekskuus:	28			geval(s):	168
drink:	439	eksperiment:	38			geveg:	162
droefheid:	33	elektries:	41	gaaf:	42	gevoel:	78
droewig:	25	elk:	461	gaan:	5,323	gevolg:	49
droog:	368	elkeen:	159	gaar:	28	gewaar:	93
droogte:	58	emmer:	42	gang:	67	geweer:	212
droom(w):	183	en:	42,141	gans(b;bw):	89	geweld:	61
droom(s):	116	end(ent):	582	gans(s):	51	geweldig:	212
druif:	81	enigteen:	37	gas(guest):	84	gewig:	57
druk(w):	266	enigiets:	31	gas(gas):	28	gewoon:	95
druppel:	88	enig(ste):	399	gat:	409	gewoond:	117
dryf:	228	enkel:	142	geaardheid:	27	gewoonlik:	231
drywer:	26	êrens:	64	gebaar:	27	gewoonte:	78
dubbel:	34	erg(b;bw):	95	gebeur:	361	gier:	25
duif:	134	erken:	36	gebeurtenis:	44	giet:	36
duidelik:	192	ernstig:	75	gebied(w):	35	gif(poison):	59
duik(w):	64	ertjie:	62	gebore:	62	giftig:	26
duikboot:	31	esel:	28	gebou:	96	gister:	66
duiker:	43	ete:	86	gebruik:	299	glad(b):	125
duim:	182	ewe:	272	gebruik:	26	glad(bw):	396
duisend:	247	ewig:	56	gedaan:	58	glans:	32
duister:	89			gedaante:	26	glansend:	34
duisternis:	58			gedagte:	241	glas:	70
duiwel:	32	F.		gedra:	26	glimlag:	60
dun:	116	fabriek:	40	gedreun:	47	glinster:	122
durf(w):	42	famille:	66	geduld:	42	glip:	57
dus:	414	fee:	61	geduldig:	29	glo(bw):	35
duskant:	35	fees:	47	gedurende:	52	glo(w):	312
duur(b):	45	feit:	41	gedurig:	133	gloed:	75
duur(s):	26	feitlik:	33	gee:	1,993	gloei:	26
duur(w):	164	ferweel:	29	geel:	297	gly:	191
dwaal:	30	fiets:	25	geen:	1,041	god:	172
dwaas:	37	figuur:	33	gees:	89	godin:	45
dwaars:	52	fiskaal:	34	geheim:	100	goed(b):	1,755
dwerg:	87	fles:	31	gehoor:	26	goed(s):	220
dwing:	47	flikker:	37	gek:	43	goeiemore:	37
dyk:	31	flou:	75	gelaat(face):	32	gogga:	27
		fluister:	136	geld:	222	golf(s):	148
				gelede:	155	golwend:	31
E.				geleentheid:	87	gom:	36
eekhorning:	28			geluid:	191	gons:	37
een:	3,725			geluk(s):	194	gooi:	516
eend:	53			gelukkig:	284	gordyn:	38
eendag:	258			gelyk:	97	gou:	1,042
eenkeer:	91			gemak:	75	goud:	608
eermaal:	135			genade:	31	goudgeel:	30
eens:	314			genees:	35	gou-gou:	109
eensaam:	102			generaal:	37	graaf(s):	29
eenvoudig:	88			geniet:	128	graaf(w):	148
eer(w):	25			genoeg:	408	graag:	325
eer(v;bw):	61			genot:	68	graag:	107
eer(s):	100			geraas:	89	graf:	72
eerlik:	31			gereed:	83	granaat:	31
eers:	1,066			gereeld:	34	grap:	104
eerste:	749			gerus:	36	gras:	615
eet:	1,283			gesellig:	27	grens:	39
eeu:	122						
effens:	92						

groentetuin: 54	held: 88	hy: 21,048	kaal: 152
groot (groot- nis): 56	helder: 313		kaas: 45
groot (w): 60	helpte: 93	I.	kabouter: 53
grof: 44	help: 476	ieder: 30	kaf: 50
grom: 26	hemel: 260	iemand: 313	kalf: 90
grond: 964	hen: 84	iets: 717	kalk: 36
grond- boontje: 51	herfs: 26	immers: 29	kalkoen: 31
groot: 3,277	herhaal: 64	in: 15,334	kalm: 82
grootmaak: 36	herinner: 70	inbring: 30	kalmte: 28
grootmens: 35	herken: 74	inderdaad: 33	kam: 42
grootte: 39	herstel: 28	indra: 32	kamer: 249
groot: 116	heuning: 103	indruk: 66	kamp: 203
groot: 26	heuvel: 72	ingaan: 54	kan (s): 25
gruwelijk: 34	hewig: 35	ingang: 73	kan (w): 7,261
gryp: 400	hier: 2,200	ingenome: 28	kanon: 84
grys: 76	hierdie: 856	ingewande: 28	kans: 238
gulsig: 40	hierheen: 102	ingooi: 42	kant: 709
guns: 32	hierin: 63	inhaal: 63	kantoor: 31
gunstig: 47	hiermee: 52	inja (ag): 38	kap: 194
haal (s): 74	hierna: 28	inklim: 26	kapok: 35
haal (w): 641	hierop: 43	inkom: 101	kaptein: 44
haan (oock): 140	hiervan: 65	inkruip: 42	kar: 201
haar (s): 354	hinder: 33	inloop: 54	karavaan: 26
haar (vn): 5,074	hitte: 119	innakaar: 43	karkas: 30
haas (w): 27	hoe: 2,541	inneem: 102	karmallie: 27
haas (haste): 30	hoed: 133	inpak: 41	karoo-: 45
haas (hare): 449	hoef (w): 73	insamel: 25	kas: 175
haastig: 196	hoek: 267	insek: 120	kasteel: 76
haat (w): 25	hoekom: 116	insit: 30	kat: 271
hael: 45	hoender: 85	insklet: 25	keel: 102
hak (w): 29	hoera: 29	insluk: 57	keer (w): 235
hak (s): 26	hoes (w): 30	inspan: 87	keer (s): 708
half: 310	hoeveel: 85	inspanning: 27	kees: 26
halfkroon: 26	hoewel: 97	inspring: 25	keiser: 61
halfpad: 29	hof: 25	instap: 32	kelder: 31
halfuur: 80	hok: 146	insteek: 30	ken (w): 518
hamer (w): 44	hol (w): 30	instem: 29	kennis: 109
hand: 1,287	hol (b): 53	interessant: 75	kêrel: 225
handdoek: 26	holte: 75	intussen: 86	kerk: 156
handel (s): 32	hom: 8,602	inval: 25	kerm: 40
handel (w): 35	hond: 834	inwoner: 26	kers: 52
handelaar: 44	honderd: 323	is: 23,192	Kersmis (Krisnis) 65
handelwyse: 28	honger (s): 41	J.	ketel: 40
handig: 27	honger (b): 262	ja (bw): 1,012	ketting: 79
hand (jie) vol: 32	hoof-: 48	ja (ag): 250	keuse: 28
handskoen: 28	hoof (s): 91	jaar: 718	kewer: 25
hang (w): 367	hoog: 1,189	jag (w): 78	kierie: 45
hang (s): 38	hoogmoed: 25	jag (s): 66	kies (w): 215
hap (s): 31	hoogmoedig: 58	jagter: 104	kiewiet (jie): 25
hap (w): 62	hoogte: 80	jakkals: 264	kind: 1,790
hard: 768	hoop (w): 162	jaloers: 31	kinderjare: 44
hardheid: 29	hoop (s): 150	jammer: 120	kis (sie): 117
hardloop: 731	hoor: 1,971	jas: 98	kits: 30
hart: 324	horing: 162	jeug: 82	kla: 122
hartlik: 34	horison: 26	jok: 26	klaar: 805
hawe: 58	hospitaal: 33	jong (b): 598	klaarkom: 37
hê (het): 26,014	hotel: 29	jong (s): 40	klaarkry: 31
heel: 1,290	hotnotsgod: 25	jongeling: 28	klam: 35
heeldag: 75	hou (s): 102	jongman: 26	klank: 144
heeltemal: 443	hou (w): 1,637	jongsan: 32	klap (w): 119
heelwat: 27	houding: 51	jou: 3,521	klas: 69
heen: 503	hout: 295	juffrou: 98	kleed: 60
heer: 48	houtkapper: 40	juig: 53	kleef: 27
heerlik: 363	huil: 258	juis: 276	klei: 47
heers: 77	huis: 1,486	juk: 38	klein: 2,328
hees: 54	huisgesin: 31	jul (le): 1,463	kleinbaas: 33
heilig: 26	hul (le): 14,377	juweel: 46	kleinspan: 35
	hulp: 118	iv: 8,410	klein-: 240
	huppel: 28		

kleursel:	26	kort:	439	laf:	45	lig (b):	266
klier:	25	kort-kort:	32	lafaard:	30	lig (w):	84
klim:	572	kos (s):	639	lag (s):	58	liggaam:	126
klink:	217	kos (w):	59	lag (w):	590	ligrooi:	30
klip:	688	kosbaar:	69	laken:	29	likkewaan:	28
klok:	117	kou (w):	33	laksman:	27	linker-:	42
klomp:	467	kou(tjie):	30	lam (s):	292	linkerhand:	29
kloof (s):	195	koud:	269	lam (b;bw):	25	linkerkant:	25
klooster:	30	koue:	134	lamp:	71	links:	100
klop:	74	kraai (s):	111	land (w):	48	linne:	35
klots:	25	kraai (w):	102	land (s):	1,041	lint:	35
klou (s):	133	kraak (w):	112	lang:	2,300	lip:	101
klou (w):	26	kraak (s):	28	langoor:	63	lis:	41
klouter:	73	kraal (pen):	167	langs:	753	loer:	253
kluisenaar:	30	kraal (head):	25	langsaam:	178	lok (w):	46
knaag:	25	kraanvoel:	27	langsamer-		lokomotief:	34
knaap:	27	krag:	377	hand:	29	lomp:	55
knaend:	26	kragtig:	61	laning:	35	lood:	37
knap:	39	krans:	179	lankal:	53	loon (s):	86
kneg:	148	krap (w):	81	lantern:	46	loop (s):	44
kneus:	26	krater:	26	lap (s):	89	loop (w):	1,505
knie:	126	kreef:	34	las (s):	44	loot (s):	25
knip (w):	47	kreet:	35	lastig:	55	loper:	27
knoop:	44	kreun:	27	lat:	60	los (w):	36
knop:	61	kriek:	51	lawaa:	105	los (b;bw):	222
knopkierie:	28	krimp:	34	lê:	1,982	losbars:	38
knor:	73	krimpvarkie:	76	ledig (b):	36	loskom:	27
knyp:	40	kring:	175	leef:	502	loslaat:	145
koeel:	151	kristal:	44	leef tyd:	26	losmaak:	56
koei:	342	krokodil:	53	leeg:	172	losruk:	26
koek:	213	krom:	63	leer (lad-		lot:	64
koel:	161	kronkel:	30	der):	36	lug (s):	696
koelte:	34	kroon:	51	leer (lea-		lui (b):	65
koerant:	28	kruin:	27	ther):	50	lui (w):	85
koers:	137	kruip:	173	leer (w):	443	luiaard:	31
koes:	37	kruit:	73	leer:	52	luid:	44
koestertjie:	26	krul (w):	108	leerling:	66	luiperd:	42
koets:	34	krummel:	27	leermeester:	30	luislang:	26
koffer:	30	kry:	2,085	lees (w):	259	luister (w):	282
koffie:	183	kudde:	32	leeu:	490	lus:	176
koggelmander:	50	kuier:	131	lei (w):	192	ly:	194
kokkewiet:	26	kuiken:	34	leiding:	28	lyf:	387
kolf:	29	kuil:	33	leier:	51	lyk (s):	29
kol:	120	kul:	55	leisel:	28	lyk (w):	1,055
kolonie:	26	kuns:	91	lek (w):	69	lyn:	169
kom (s):	38	kunstig:	27	lekker (s):	33		
kom (w):	3,324	kurkdroog:	30	lekker (b):	656		
kombers:	86	kus (s):	152	lelie:	25	M.	
kombuis:	110	kussing:	36	lelik:	160	ma:	806
kommandant:	36	kwaad (b):	253	lengte:	100	maag (sto-	
kommer:	25	kwaad (s):	77	lente:	77	mach):	247
koms:	49	kwaal:	83	lepel:	64	maak:	3,558
konfy:	26	kwaak:	56	let:	33	maal (s):	317
koning:	728	kwartier:	26	les (s):	125	maal (w):	81
koningin:	381	kweek (w):	28	leuen:	25	maaltyd:	45
koninklik:	34	kwel:	27	leuenaar:	27	maan (s):	392
koninkryk:	25	kweper:	25	leun:	29	maand:	256
konser:	29	kwes:	35	lewe (s):	500	Maandag:	26
konstabel:	41	kwikstertjie:	29	lewend:	69	maanhaar:	25
konyn:	25	kwyn:	31	lewendig:	142	maanlig:	86
kook:	107	kwyt:	26	lewer (w):	65	maanskyn:	26
kool:	54	kyk:	2,255	lewer (s):	26	maar:	9,929
koop:	203			lid:	77	maat:	409
koor:	28	L.		lied:	241	maer:	109
koors:	30	laag (b):	207	lief:	418	mag (w):	291
kop:	993	laagte		liefde:	116	mag (s):	120
koper:	32	(leegte):	59	liefhê:	60	magteloos:	37
koppie (oup):	33	laai (w):	166	liefkry:	27	magtig:	59
korf:	40	laan:	26	lieflik:	46	majesteit:	43
						mak:	22

maklik:	297	mis (s):	65	natuurlik:	248	omkyk:	81
mal:	31	mis (w):	41	nê:	39	omloop:	27
mamba:	35	mishandel:	32	nee:	1,031	omring:	95
man:	2,568	miskien:	523	neef:	179	omrol:	25
mandjie:	38	misluk:	26	neem:	1,013	omstandigheid:	87
manier:	184	mislukking:	25	neer:	121	omstreeks:	25
mannetjie:	76	modder:	67	neergooi:	36	omtrek:	79
mantel:	32	model:	27	neerlaag:	28	omtrek:	302
mark:	60	modern:	26	neerlê:	45	omval:	38
mas:	42	moed:	150	neersak:	25	onbekend:	50
masjien:	53	moedeloos:	27	neersit:	104	onbewus:	51
massa:	115	moeder:	549	neerslaan:	31	ondankbaar:	33
mat:	35	moeg:	280	neertrek:	26	onder:	2,480
matroos:	53	moeilik:	154	neerval:	71	ondergaan:	41
mede-:	25	moeilikhed:	63	nege:	85	onderkant:	103
medelye:	33	moeite:	159	nek:	278	onderlyf:	27
nee:	121	moerbeiboom:	25	nêrens:	117	onderneem:	56
meebring:	30	moet:	4,264	nes:	794	onderskei:	37
meel:	43	mond:	263	net (s):	25	ondersoek:	39
meen:	224	monster:	105	net (bw):	3,935	onderstebo:	25
meeneem:	33	mooi:	1,440	net(tjies):	36	ondertoe:	55
meer (b):	1,643	mooipraat:	27	netnou:	79	ondervind:	53
meer (s):	27	moontlik:	147	neus:	156	ondervinding:	73
meerderheid:	31	moor:	27	neut:	25	onderwyl:	92
meermaal:	26	moord:	32	newel:	25	onderwyser:	42
mees(t)al:	40	moordenaar:	29	nie:	20,402	oneindig:	56
meeste:	214	more:	728	niemand:	408	ongedeerd:	36
meester:	491	moreoggend:	26	nig(gie):	74	ongedierte:	37
meet:	35	morsdood:	29	niks:	1,080	ongeduldig:	25
meevoer:	30	mos (b):	485	nodig:	183	ongeerg:	25
meid:	76	mos (s):	32	noem:	374	ongeloofbaar	
Mei(maand):	25	mossie:	34	nog:	3,837	(-lik):	28
meisie:	238	mot:	32	negal:	42	ongeluk:	70
mekaar:	494	motor:	200	nood:	71	ongelukkig:	27
melk (s):	196	motorkar:	37	noodlot:	33	ongemerkt:	27
melk (w):	55	mou:	28	noodlottig:	41	ongetwyfeld:	60
meneer:	341	muggie:	48	nooi (w):	46	ongeveer:	89
meng:	29	muil:	42	nooi (s):	59	ongunstig:	26
menige:	29	muis:	393	nooit:	978	onheil:	37
menigte:	91	muishond:	39	noordwaarts:	25	onheilspel-	
mening:	28	musiek:	121	nou (b):	42	lend:	27
mens:	2,576	musikant:	27	nou (bw):	4,710	onmeetlik:	32
mensdom:	45	muskiet:	31	noukeurig:	36	onmiddellik:	101
menslik:	38	muur:	363	nouliks:	74	onmoontlik:	85
merk (w):	199	my:	7,179	nut:	50	onnodig:	26
merk (s):	35	myl:	261	nuttig:	54	onnosel:	37
merkwaardig:	35	myn:	34	nuus:	42	onrustig:	54
mes:	120			nuuskierig:	62	ons (vn):	8,587
met:	9,810	N.		nuut:	403	onseker:	28
meteens:	408	n:	27,214	o:	745	onsigbaar:	37
meul:	63	na:	5,583	oefen:	46	onsin:	25
meulenaar:	27	naak:	50	oerwoud:	32	onskadelik:	25
mevrouw:	60	naald:	49	oes (s):	25	onskuldig:	42
miaau:	54	naam:	632	oes (w):	44	onstuimig:	25
midag:	266	naar:	133	oewer:	74	ontbyt:	43
midagete		naas:	67	of:	4,553	ontdek:	123
(-maal):	25	naby:	313	ofskoon:	43	ontelbaar:	38
middel:	371	nadat:	346	oggend:	124	ontevrede:	60
middernag:	32	nader (b):	400	Oktober-		onthaal:	28
mied:	47	nader (w):	40	(maand):	65	onthou:	160
mielie:	130	naderend:	46	olie:	39	ontmoet:	141
mier:	333	naderhand:	278	olifant:	57	ontploffing:	37
miershoop:	28	nadink:	44	om:	9,866	ontsaglik:	40
mik (s):	29	nael (s):	63	omdat:	535	ontslae:	26
mik (w):	37	nag:	802	omdraai:	216	ontsnap:	70
mikrobe:	25	nagedagtenis:	39	omgaan:	43	ontstaan:	71
mikroskoop:	29	namiddag:	40	omgee:	66	ontsteltenis:	69
miljoen:	63	nasie:	47	omgewing:	39	ontvang:	149
min:	666	nat:	144	omhoog:	128	ontvlug:	32
minuut:	189	naturel:	35	omkeer:	48	ontwaak:	37
mis (bw):	234	natuur:	143				

ontwikkeling	40	opmerk:	96	pas: (w):	192	potklei:	26
onverwag:	26	opneem:	32	pas (bw):	29	praat:	799
onverwags:	52	opnuut:	25	patrolië:	29	prag:	70
onvriendelik	31	oppak:	36	patroon:	32	pragtig:	381
oog:	1,457	oppas:	278	patrys:	30	predikant:	26
oel:	78	oppervlak:	109	pawiljoen:	28	preek: (w):	30
oelenaar:	31	oppervlakte	33	peer:	31	prent:	28
oelit:	524	oprig:	28	peil:	39	present:	30
oek:	3,894	oprol:	84	peins:	30	presies:	76
oom:	1,552	opsig:	44	pen:	71	pret:	109
oomblik:	634	opskiet:	42	pennie:	95	prettig:	27
oond:	33	opslaan:	26	per:	38	prik:	42
oop:	289	opsluit:	42	perd:	580	prins:	31
oopen:	38	opsoek:	26	perdeby:	76	prinses:	30
oopenbreek:	29	opspring:	197	perdry:	25	probeer:	618
oopengaan:	110	opstaan:	283	pêrel:	37	proe:	55
oopenmaak:	277	opstapel:	27	pers (b):	43	proef:	65
oopenny:	27	opsteek:	57	perske:	25	proefneming:	38
oor (vr):	3,026	opstel:	31	persoon:	71	professor:	44
oor (s):	352	opstoot:	25	pes:	25	pronk:	27
oorbly:	101	opstyg:	59	petrol:	27	prooi:	110
oordag:	26	opsy:	78	peul:	43	proses:	38
oordeel:	29	optel:	209	piek:	39	prys (s):	33
oordink:	27	optrek:	32	piëring:	30	prys (w):	56
oorgaan:	33	opvang:	47	piesang:	31	punt:	369
oorgee:	50	opvlieg:	51	pik (s):	42	purper:	47
oorkant:	133	opvreet:	35	pik (w):	35	put:	73
oorkom:	33	opwaarts:	26	pikdonker:	40	puur:	51
oorlewer:	25	oral(s):	325	pikkewyn:	25	pyl:	102
oorlog:	86	orde:	50	pikswart:	54	pyn:	98
oorsaak:	41	orent:	42	pilaar:	52	pynlik:	25
oorstroom:	32	orrel:	40	pit:	35	pyp:	114
oortref:	46	os:	598	pla:	94		
oortuig:	59	oseaan:	30	plaag (s):	29	R.	
oorval:	27	ossewa:	43	plaas (w):	42	raad:	91
oorvloed:	53	ou (s):	202	plaas (s):	600	raaf:	26
oorweldig:	26	oubaas:	38	plaasvind:	96	raai:	123
oorwin:	44	oud:	3,579	plaat:	33	raaisel:	29
oorwinning:	34	ouderdom:	56	plan:	499	raak (bw):	301
oos:	42	ouderwets:	27	plank:	38	raak (w):	157
ooste:	109	ouer (s):	199	plant (s):	129	raam:	56
op:	9,959	oulik:	31	plant (w):	200	raas:	120
opblaas:	25	ounooi:	33	plas (s):	65	radeloos:	25
opdaag:	25	oupa:	115	plat:	174	rak:	64
opdoen:	26	outa:	261	plein:	27	ram:	52
opeet:	191			pleit:	32	ramp:	31
openbaar:	31	P.		plek:	986	rand (rant)	497
opening:	114	pa:	843	plesier:	66	ras:	28
opgaan:	68	paal:	172	plig:	33	rasend:	30
opgaar:	32	paar:	1,012	ploeg (s):	29	ratel:	27
opgee:	61	pad:	599	ploeg (w):	97	rats:	30
opgewek:	31	padde:	90	plooi:	37	red:	186
opgewonde:	112	paddastoel:	31	plotseling:	130	redding:	25
opgewonden-		padgee:	52	pluis:	51	rede:	117
heid:	42	pak (w):	132	pluk:	221	reeds:	586
opgooi:	51	pak (s):	219	plunder:	27	reks:	26
opgroei:	33	paleis:	228	pofadder:	56	regn (w):	220
ophang:	129	paling:	32	poging:	91	regn (s):	94
ophou:	221	palm:	28	pol:	30	regnboog:	54
opja(ag):	36	pampoens:	25	pols:	32	reenwolk:	25
opklim:	60	pan:	68	pond:	122	reg (b;bw):	498
opklouter:	28	pannekoek:	77	pondok:	27	reg (s):	45
opkom:	132	pantoffel:	37	poort:	53	regeer:	33
opkrul:	43	pap (s):	62	poet:	455	regkom:	29
opkyk:	96	papie:	25	pop:	77	regmaak:	52
oplaai:	30	papier:	83	populierboom	32	regop:	174
oplet:	94	papnat:	29	portret:	27	regs:	60
oplewer:	27	pardoems:	28	pos:	35	regter:	27
oplig:	101	party (b):	327	posduif:	25	regter (s):	22

reguit:	170	rus (s):	103	sestien:	27	skraap:	48
reier:	43	rus (w):	265	sestig:	39	skree(u)(w):	807
reik:	33	rusie:	25	seun:	1,261	skree(u)(w):	34
rein:	45	rusplek		sewe:	187	skrif:	42
reis (w):	41	(-plaas)	29	sewentig:	33	skrik (w):	283
reis (s):	251	rusteloos:	36	siddler:	25	skrik (s):	85
reisies:	37	rustig:	127	siek:	142	skrikkerig:	26
reisiger:	30	ry (s):	171	siekte:	119	skrikmaak:	25
rek (w):	145	ry (w):	501	siel:	64	skroeif:	31
reken:	153	ryk (b):	242	sien:	4,580	skrum:	39
rekening:	27	ryk (s):	53	siens:	108	skryf:	194
rem (s):	25	rykdom:	48	sig:	39	skrywer:	30
renoster:	47	ryp (b):	59	sigbaar:	78	skub (skob):	25
res:	78	ryperd:	46	silwer:	126	skud:	128
reuk:	68	rys (w):	66	sin:	78	skuif:	30
reus:	285	rys (s):	44	sing:	517	skuil (w):	36
reusagtig:	47			sink (w):	99	skuiling:	50
rib(betjie):	35	S.		sit:	2,784	skuim (s):	40
riem:	98	saad:	79	sjieling:	37	skuins:	25
riet:	195	saai (w):	91	skaam:	92	skuit:	39
rif:	31	saak:	168	skaamte:	25	skuld (s):	59
rig:	89	saal (hall):	35	skaap:	221	skulp:	36
rigting:	238	saal (sad-		skaapwagter:	37	skut:	31
rilling:	29	dle):	37	skaar (s):	60	skuur (s):	87
rimpel:	28	saam:	797	skaars:	170	skuur (w):	28
ring:	101	saambring:	45	skade:	48	skyf(ie):	34
ringmuur:	29	saamgaan:	164	skadu(wee):	262	skyn:	225
rivier:	482	saamkom:	52	skat (w):	31	slaaf:	82
roei:	68	saamloop:	26	skat (s):	39	slaag:	68
room (s):	40	saamneem:	96	skater:	26	slaan:	713
roep (w):	941	saamspeel:	28	skeef:	56	slaap (w):	798
roer (s):	85	saamstap:	29	skeel (w):	29	slaap (s):	52
roer (w):	137	saamvat:	27	skeer:	38	slaapkamer:	32
roerloos:	28	saans:	91	skei (w):	73	slaapplek:	28
roes:	34	sag:	582	skelm (s):	66	slag (s):	137
rok:	81	sak (w):	114	skelm (b):	43	slag (w):	68
rol (w):	347	sak (s):	456	skemer (s):	54	slagoffer:	43
rolprent:	27	sakdoek:	38	skep:	58	slagyster:	30
rond (b;bw)	575	sal:	5,749	skepsel:	34	slang:	190
rondkyk:	91	sambreel:	43	skêr:	26	slap:	49
rondloop:	140	sand:	286	skerm (s):	25	slaper:	26
rondom:	258	sang:	48	skerp:	230	sleep (w):	92
rondsprong:	66	sap:	43	skeur (s):	93	sleg:	300
rondswerf:	28	sappig:	39	skeur (w):	125	slegs:	102
rondte:	42	Saterdag:	27	skielik:	513	slim:	216
rondvlieg:	35	se:	3,430	skiet:	640	slinger(w):	58
roof (w):	37	sê:	5,429	skik (s):	42	sloot:	104
rooi:	450	sedert:	68	skik (w):	25	slordig:	46
rook (w):	190	see:	832	skilderstuk:	31	slot:	73
rook (s):	142	seedier:	35	skilpad:	69	sluimer:	29
room (s):	31	seekoei:	72	skink:	43	sluip:	30
roomys:	29	seekoe(1)-		skip:	620	sluit:	198
roos:	169	gat:	38	skitter:	91	sluk:	67
rot:	253	seen:	25	skitterend:	49	slyp:	27
rots:	496	seep:	44	skoer:	115	smaak (s):	30
rotsblok:	32	seer (b):	69	skoelapper:	31	smaak (w):	80
rou (b):	26	seerkry:	29	skoemaker:	46	smal:	34
rower:	50	seermaak:	41	skoffel:	29	smart:	55
ru:	40	seerower:	26	skok:	40	smeek:	55
rug:	421	seil (w):	123	skommel (w):	29	smeer:	30
ruig:	50	seil (s):	33	skool:	260	smelt:	48
ruigte:	43	seisoen:	28	skoolmeester:	46	smid:	49
ruik (w):	150	seker:	783	skoon:	317	smoorkwaad:	26
ruil:	31	sekonde:	87	skoonheid:	46	smorens:	75
ruim:	34	seldsaam:	46	skoonmaak:	79	sn:	262
ruimte:	70	self:	1,055	skoorsteen:	46	snaaks:	271
ruis:	64	selfde:	52	skoot (shot):	295	snags:	101
ruit:	41	selfs:	305	skop (s):	62	snawel:	39
ruiter:	39	sement:	25	skon (w):	200		

snelheid:	68	spioen:	36	stoel:	150	swel:	29
sneuwel:	33	splinternuut	30	stoep:	75	swem:	189
snik (w):	42	spoed:	76	stoet:	27	swempak:	30
snor (s):	28	spoedig:	197	stof:	140	swerf:	34
snork (w):	33	spoel (w):	46	stok:	240	swerm:	94
snuffel:	29	spog (w):	60	stokflou:	26	swik:	25
sny (s):	26	spook (s):	41	stokoud:	25	swyg:	25
sny (w):	143	spook (w):	25	stom:	41	sy (his):	15,339
snyer:	38	spoor (s):	259	stomp (s):	63	sy (she):	4,272
so:	2,280	sport:	27	stoof:	25	sy (silk):	75
sodat:	665	spot (w):	74	stoom:	32	sy (side):	83
sodra:	266	spreek:	67	stoot (w):	172	sywurm:	25
soel:	29	spreeu:	31	stop (w):	98	taai:	55
soebat:	64	sprei:	32	storie:	194	taak:	57
soek:	757	spring:	787	storm (w):	67	taal:	80
soen (s):	29	springbok:	30	storm (s):	157	taamlik:	43
soen (w):	36	springhaas:	31	stort:	62	tabak:	28
soet:	286	sprinkaan:	43	stout:	54	tafel:	215
sogenaamd:	47	sprong:	41	straal (s):	166	tagtig:	27
soggens:	27	spruit (s):	103	straat:	94	tak:	382
solank:	109	sput (w):	26	straf (w):	54	tal:	26
soldaat:	118	spyker:	44	straf (s):	37	talloos:	25
solder:	37	spyt (s):	28	straks:	27	tamaai:	33
som:	58	spyt (w):	48	strand (w):	132	tand:	297
somber:	39	staal:	42	strand (s):	30	tante:	416
somer:	147	staan:	2,617	streef:	35	tap:	28
sommer:	648	staar:	46	streek:	113	te:	12,029
sommige:	105	staat:	66	streel:	29	teg:	55
soms:	333	stad:	307	streep:	120	teekom:	48
somtyds:	30	stadig:	304	strek:	67	teen:	1,333
son:	828	stal:	104	streng:	33	teenoor:	74
Sondag:	62	stam:	207	strik:	25	teenswoordig:	45
sonder:	863	stamp (w):	102	strooi (w):	26	teer (b):	42
sonderling:	25	stand:	25	strooi (s):	197	tegelyk:	33
sonlig:	76	standbeeld:	26	stroois:	45	tegemoet:	75
sonnig:	41	standerd:	28	stroom (s):	218	teken (s):	116
sononder:	59	stap (w):	586	stroom (w):	37	tel:	98
sonop:	46	stap (s):	40	stroop:	31	teleurgesteld:	30
sonskyn:	60	stapel:		struik:	33	teleurstel-	
sonstraal:	34	(stawel):	34	stry:	45	ling:	26
soort:	500	stasie:	45	stryd:	113	telkens:	34
soos:	2,987	steeds:	89	stryk:	63	ten:	202
sop:	28	steek (s):	44	stuit:	26	tent:	56
sorg (s):	80	steek (w):	604	stuk:	737	ter:	49
sorg (w):	245	steel (s):	27	stukkend:	77	terg:	68
sout:	62	steel (w):	117	stuur (w):	293	terselfdertyd:	40
soveel:	255	steen:	187	styf:	186	tert:	25
sover:	66	steenbok:	28	styg:	153	terug:	628
sowat:	38	steier:	35	sug (s):	52	terugbring:	36
sowel:	54	steil:	98	sug (w):	68	teruggaan:	167
spaar:	68	stel (w):	244	suig:	30	terugkeer:	110
span (s):	71	stel (s):	27	suid:	42	terugkom:	307
span (w):	86	stem:	451	suiker:	117	terugloop:	28
spanning:	38	ster:	172	suip:	27	terugtrek:	50
spartel:	42	sterf:	167	suis:	26	terwyl:	1,046
spat:	88	sterk:	607	suiwer:	32	tevergeefs:	51
speel:	867	stert:	241	sukkel:	89	tevore:	166
speelgoed:	82	sterwend:	26	sulk:	311	tevrede:	162
speelplek:	33	steun (w):	49	suster:	204	tien:	184
spek:	44	steur:	104	suur:	67	tier (s):	91
spel:	179	stewel:	34	swaai (w):	141	tin:	48
speld:	56	stewig:	30	swaap:	29	tinktinkie:	45
speler:	36	stil (b):	579	swaar:	472	tjank:	26
spelonk:	60	stilbly:	48	swaard:	99	toe (b):	119
speng:	54	stilhout:	92	swael (tjie):	43	toe (v;bw):	9,162
spieel:	53	stilletjies:	100	swak:	180	toekoms:	29
spier:	27	stilsit:	25	swart:	540	toelaat:	61
spies:	39	stilstaan:	139	sweef:	54	toemaak:	83
spin:	49	stilte:	123				

toets:	34	uil:	75	vandag:	361	vererg:	65
toevallig:	27	uit (vr):	3,536	vang:	392	vergaan:	48
tog (s):	48	uit (w):	31	vanjaar:	32	vergader:	61
tog (bw):	1,959	uitasem:	36	vanmiddag:	26	vergadering:	26
tol (s):	26	uitbars:	38	vanmore:	55	vergeef:	34
ton:	51	uitbarsting:	37	vannag:	32	vergeefs:	25
toneel:	166	uitbrei:	56	vanself:	37	vergeet:	359
tong:	100	uitbroei:	61	vanwaar:	40	vergelyk:	37
tonnel:	29	uitdink:	26	varing:	26	verhaal (s):	140
toom:	39	uitdroog:	29	vark:	204	verhef:	28
toon (w):	28	uitdruk:	34	vars:	82	verhinder:	31
toon (s):	43	uiters:	26	vas (b;bw):	328	verhoed:	25
toor (tower):	48	uitgaan:	148	vasbind:	120	verhoog:	28
top:	109	uitgee:	31	vasdruk:	43	verjaar:	34
toring:	58	uitgooi:	29	vasheu:	85	verjaarsdag:	31
tortelduif:	28	uitgraaf:	25	vaskeer:	25	verkeer:	30
tot:	2,281	uitgroei:	28	vasklou:	36	verkeerd:	55
totaal:	25	uithaal:	175	vasloop:	29	verklaar:	84
totdab:	587	uithol:	25	vasmaak:	146	verklaring:	26
tou:	171	uithou:	71	vassit:	83	verkleurman-	
tower-:	59	uitklim:	53	vassteek:	42	netjie:	42
traan:	121	uitkom:	340	vat (s):	68	verklum:	29
tralie:	27	uitkruip:	30	vat (w):	631	verkoop:	135
transport-		uitkry:	64	vee (s):	156	verkry:	26
ryer:	25	uitkyk:	39	vee (w):	115	verlaat:	226
trap (s):	28	uitlag:	32	veel:	294	verlam:	26
trap (w):	158	uitlê:	27	veelkleurig:	26	verlang:	109
trapsoetjies:	33	uitleg (ging):	45	veels:	34	verlange:	32
tree (w):	51	uitloop:	96	veer (fea-		verlate:	55
tree (s):	530	uitmaak:	53	ther):	198	verlede:	108
tref:	149	uitmekaar:	26	veertien:	53	verleë:	28
trein:	101	uitnood:	40	veertig:	33	verlies:	37
trek (s):	101	uitrek:	35	veg:	128	verlig:	66
trek (w):	1,294	uitroep (w):	173	veilig:	246	verlof:	26
trekker:	48	uitrol:	27	veiligheid:	35	verloor:	244
treur:	60	uitrus:	38	vel (s):	276	vermoed:	37
treurig:	160	uitsien:	89	veld:	672	vermoedenis:	27
trippel:	26	uitskiet:	51	venster:	210	vermoor:	58
trippens:	34	uitsoek:	30	vensterbank:	25	vernaam:	29
trollie:	25	uitspan:	82	ver:	1,450	verneem:	83
trompet:	26	uitsprei:	37	veraf:	89	verniet:	105
troen:	57	uitspring:	58	veral:	166	vernietig:	28
troes:	39	uitsteek:	176	verander:	243	verongeluk:	25
trop:	142	uitstekend:	37	verandering:	34	veroordeel:	30
trots:	90	uitstrek:	147	verbaas:	77	veroorzaak:	37
trou (w):	70	uittrek:	156	verband:	30	verower:	26
trou (b):	49	uitval:	30	verbasing:	78	verpleegster:	44
tuig:	25	uitvind:	159	verbeel:	84	verpletter:	27
tuimel:	28	uitvinding:	39	verbouereerd:	25	verplig:	39
tuin:	371	uitvlieg:	28	verbrand:	30	verras:	26
tuis:	140	uitvoer:	53	verbreek:	26	verrig:	26
tuisbly:	26	urelank:	25	verby:	262	verroer:	26
tuiskom:	56	uur:	404	verbygaan:	198	versamel:	71
turksvy:	28			verbykom:	91	versameling:	28
tussen:	696	V.		verbyloop:	50	verseker:	31
tussentyd:	28	vaak (b):	77	verbyskiet:	26	versigtig:	127
twaalf:	159	vaal:	153	verbytrek:	28	verskaf:	27
twaalfjarig:	28	vaar (w):	137	verbyvlieg:	44	verskeie:	39
twaalfuur:	30	vaart:	70	verdamp:	29	verskeur:	41
twee:	1,633	vaartuig:	26	verdedig:	52	verskil:	29
twintig:	148	vader:	553	verdediging:	25	verskillend:	69
twis:	45	vaderland:	25	verdeel:	27	verskoning:	25
twyfel(s):	31	vakansie:	52	verdien:	63	verskrik:	46
twyfel (w):	57	val (w):	688	verdiend:	34	verskriklik:	43
tyd:	1,105	val (s):	79	verdieping:	27	verskyn:	137
tyding:	33	valk:	43	verdra:	55	verskyning:	55
tydperk:	27	vallei:	71	verdriet:	60	verskynsel:	25
		vals:	31	verdrink:	72	verslaan:	29
		van:	19,402				

versorg:	46	vloed:	75	vorder:	37	waaronder:	37
verspoel:	25	vloei:	78	vordering:	25	waaroor:	66
verspot:	25	vloeistof:	46	vorentoe:	114	waarop:	193
versprei:	41	vloek (w):	25	vorig:	109	waarsku:	79
verstaan:	245	vloer:	190	vorm (s):	60	waarskuwing:	43
verstand:	124	vloot:	29	vorm (w):	256	waarskynlik:	101
verstandig:	31	vlot (s):	51	vort:	35	waarsa:	26
versteek:	26	vlug (s):	56	vou (w):	67	waaruit:	68
versterk:	26	vlug (b):	50	vou (s):	27	waarvan:	221
verstom:	36	vlug (w):	279	vra:	1,325	waarvandaan:	82
versuim:	53	vlugteling:	34	vraag:	124	waarvoor:	51
verte:	111	voed:	45	vrag:	94	waatlemoen:	27
verteer:	26	voedsel:	48	vrede:	63	wasenhuis:	25
vertel:	1,098	vogg (w):	50	vreemd:	206	wag (s):	27
vertoef:	32	voel:	786	vreemdeling:	73	wag (w):	766
vertoon:	35	voel:	742	vrees (s):	62	wagter:	29
vertrek (w):	131	voelnes:	38	vrees (w):	135	wakker:	439
vertrek (s):	25	voer (w):	157	vreeslik:	291	wal:	357
vertrou:	37	voer (s):	74	vreet:	92	walvis:	32
verveel:	26	voet:	797	vreugde:	118	wand:	25
vervoer:	42	voetbal:	54	vriend:	376	wandel:	44
vervolg:	66	voetpad:	49	vriendelik:	154	wandeling:	34
vervolgens:	30	voetstap:	42	vriendin:	51	wang:	54
vervul:	52	vog:	70	vroeg:	564	wankel:	27
verwag:	138	vol:	802	vroluk:	144	wanneer:	522
verwagting:	49	volg:	559	vrou:	869	want:	2,259
verweg:	27	volgende:	363	vrug:	324	wapen (s):	78
verwelkom:	25	volgens:	89	vrugbaar:	49	warm:	487
verwoes:	31	volk:	318	vrugteboom:	30	warmte:	26
verwonder:	38	volkome:	30	vry (b;bw):	145	was (s):	49
verwonderd:	90	volmaak:	28	vryf:	68	was (w):	251
verwondering:	28	volop:	70	vryheid:	73	wasgoed:	28
verwyder:	39	volstruis:	25	vuil:	72	wat:	11,524
verwyderd:	26	voltooi:	31	vuis:	39	water:	1,508
verwytt:	30	vonk:	54	vul (s):	33	waterkant:	27
vet:	294	voor (vr;v):	1,713	vul (w):	127	watter:	202
vier (w):	35	voor (s):	62	vurig:	25	wed:	48
vier (t):	453	vooraan:	25	vuur (s):	641	wedstryd:	53
vies:	35	vooraan:	25	vuurherd:	30	weef:	34
vind:	779	voorbeeld:	81	vuurmaak:	32	weeg:	44
vinger:	147	voorbly:	28	vuurtoring:	26	week:	258
vingeralleen:	27	voordat:	335	vuurvlieg:	32	weelde:	37
vink:	45	voordeel:	29	vuurvonk:	25	weelderig:	31
vinnig:	521	voordeur:	26	vuurwarm:	29	weemoed:	28
viol:	31	voorheen:	36	vyand:	452	weens:	39
vir:	8,071	voorhoof:	26	vyf:	394	weer (s):	53
vis (w):	25	voorkom:	61	vyftien:	68	weer (bw):	3,877
vis (s):	290	voorkoms:	31	vyftig:	75	weergalm:	30
visser:	56	voorkop:	27			weerkants:	35
visvang:	31	voorlê:	45			weerlig:	28
vlaag:	25	voormiddag:	25	wa:	580	weerskante:	36
vlag:	79	voorneem:	27	waag:	96	weerstaan:	28
vlak:	101	vooroor:	47	waaghalsig:	26	wees:	1,926
vlakke:	246	voorpoot:	40	waai:	175	weeskind:	34
vlam (s):	170	voorraad:	38	waak:	42	weet:	1,689
vlam (w):	29	voorsien:	49	waar (b):	185	weg (s):	101
vlammend:	30	voorsit:	48	waar (bw;v):	2,736	weg (bw):	813
vlees (vl- eis):	435	voorskoot:	48	waaraan:	109	wegbly:	26
vleg:	84	voorskyn:	146	waarby:	29	wegdraai:	28
vlei (w):	52	voorspel:	36	waard:	43	wegdryf:	26
vlei (s):	33	voorspoed:	31	waardes:	43	weggaan:	146
vlek (s):	42	voorstel (w):	125	waardes:	43	weggooi:	46
vlerk:	283	voort:	145	waardig:	25	weghardloop:	103
vlermuis:	54	voortgaan:	130	waarheen:	78	wegja:	32
vleugl:	80	voortreflik:	28	waarheid:	132	wegkom:	53
vlieer:	52	voortrekker:	32	waarin:	145	wegkruip:	111
vlieg (s):	55	voorts:	38	waarlik:	39	wegloop:	99
vlieg (w):	628	voortstap:	30	waarmee:	176	wegneem:	68
vliegtuig:	50	vooruit:	83	waarna:	27	wegraak:	80

wegspring:	30	werker:	45	wip: (s):	31	wortel:	34
wegstap:	78	werklik:	109	wissel (w):	35	worsteling:	39
wegsteek:	101	werklikheid:	29	wit (b):	655	wortel:	186
wegtrek:	31	werksamen:	27	witman:	25	woud:	32
wegvlieg:	61	werp:	62	witmens:	27	wraak:	46
wegvlug:	26	werskaf:	35	wonde:	62	wreed:	136
wegvoer:	30	wes:	39	woedend:	97	wreedaard:	26
wei:	139	weste:	27	weekeraar:	26	wreek:	37
weier:	97	wese:	31	woel:	67	wuif:	30
weinig:	79	wet:	37	woes:	80	wurm:	125
weiveld:	32	wetenskaplik:	25	woestyn:	48	wy:	42
wek:	77	wie:	1,085	wol:	125	wyd:	309
wekker:	30	wieg (w):	40	wolf:	409	wyfie:	59
wel:	368	wiel:	163	wolk:	358	wyk (w):	34
welbekend:	33	wil (w):	2,919	wond (w):	100	wyn:	192
weldaad:	26	wil (s):	31	wond (s):	34	wys (w):	430
weldra:	39	wild (s):	50	wonder (w):	71	wys (b):	33
welgesteld:	25	wild (b):	365	wonder (s):	319	wys (e) (s):	133
welkom:	69	wildekat:	37	wonderlik:	202	wysheid:	95
wemel:	35	wildernis:	50	wonderwerk:	28		
wen:	183	wilger (boom):	72	woning:	133	Y.	
wend:	25	wind:	304	woon:	450	ys:	57
wens (w):	145	wingerd:	25	woonhuis:	28	yster:	134
werd:	60	winkel:	112	woonplek		ystervark:	25
wêreld:	729	wins:	31	(-plaas):	25		
werf (s):	95	winter:	219	woord:	569	Z.	
werk (s):	202	winteraand:	28	word:	5,148	zoem:	36
werk (w):	598	wip (w):	49	wors:	47		

Voeg by: Bybel: 29
hal 43

HOOFSTUK VII.BESLUIT.1. Vasstelling van die kernwoordeskat.

Om 'n kriterium te vind vir die vasstelling van die grondwoordeskat, is besluit dat alle woorde met 'n frekwensiesyfer van 25 of hoër as basies beskou sal word. 3,130 sulke woorde is gevind. Dit is dus duidelik dat 'n heelwat omvangryker ondersoek nodig is om 'n uitgebreider en betroubaarder kernwoordeskat vas te stel. Enkele bedenklike woorde (b.v. weekeraar, mikrobe, trollie, sement) word deur veelvuldige aanwending in een of twee reekse 'n plek in die kernlys besorg. Hulle mag dan wegval ten gunste van woorde wat nou in die bylae verskyn.

2. Grootte van die woordeskat.

Telling van al die kaartjies het getoon dat die woordeskat van die vyf reekse uit 11,062 woorde bestaan. Maar hierdie syfer dui alleen woorde aan wat in die woordeboek voorkom. Daarby moet getel word: (a) 87 woorde (nie-samestellinge¹⁾ of -afleidings), (b) 15,465 samestellinge en (c) 1,082 afleidings²⁾ wat nie in die woordeboek verskyn nie. Die totale woordeskat is dus 27,696 woorde, maar, soos vermeld, is slegs 11,062 hiervan in die woordeboek opgeteken.

Opvallend van die Afrikaande taal — in teenstelling met Engels wat uit Romaanse sowel as Germaanse elemente bestaan en dus besonder ryk aan sinonieme is — is enersyds sy groot armoede aan grondwoorde en andersyds sy geweldige rykdom aan samestellinge en tewens ook afleidings. Dit is hierdie rykdom van die taal wat die taak van die Afrikaans-leksikograaf bemoeilik, want hy moet gedurig kies en keur sodat sy woordeboek nie te lywig word nie. Daarby verg dit die grootste oordeelkundigheid om alleen die meesgebruikte vorme op te neem en die minder bekendes te elimineer. Dit is dan ook 'n kerngebrek van die Afrikaanse leksikografie dat die meesgebruikte en bekendste

samestellinge veral nie almal opgeteken is nie. Uitgebreide navorsing in hierdie rigting is dus hoogs noodsaaklik.

Deurdat die opname van samestellinge en afleidings so arbitrêr is, moes al hierdie vorme in die ontlede reekse gekontroleer word, insonderheid die volgende:

- (a) werkwoordelike samestellinge — veral dié met aan-, af-, agter-, binne-, by-, deur-, in-, los-, mee-, mis-, na-, om-, onder-, oop-, oor-, op-, raak-, reg-, rond-, saam-, teë (teen)-, terug-, toe-, uit-, vas-, verby-, voor-, vooruit-, weg-, ens. as eerste lid en dié met maak en -hou as tweede lid.
- (b) saamgestelde s.nwe. Daar was 'n groot aantal met baas-, reuse-, hoof-, ens. en met stofaanduidende s.nwe. (b.v. silwer-, koper-, sy-, wol-, hout-, yster-, ens.) as eerste lid.
- (c) alle saamgestelde bywoorde en byvoeglike naamwoorde.
- (d) alle samekoppeling.
- (e) alle afleidings — veral afgeleide b.nwe. en bwe. met on- en afgeleide werkwoorde met be-.

Die twee (of meer) lede van samestellinge (samekoppeling) is apart opgeteken, maar slegs in enkele gevalle kon dit nie gedoen word nie, omdat een van die lede (of albei) nie in die woordeboek verskyn nie, b.v. (mee)horing, (langasem)kriek, stoom(enjin), (haarkapper)salon, (foks)terriër, (nama)bessie, (martini)-(henri). Uitsondering is gemaak t.o.v. opsy (b.v. opsyspring) en jagluiperd, omdat hierdie twee woorde wel in die Engels - Afrikaanse deel verskyn. Die splitsing van die samestellinge en samekoppeling (b.v. raad-op) het dan ook meegebring dat daar aansienlik meer lopende woorde ontleed is (ongeveer 31,000) as wat daar werklik in die reekse voorkom.

Dat sommige van die veelgebruikte samestellinge in die reekse nie opgeteken is nie, dui bepaald op 'n leemte in die samestellinge van die Afrikaanse woordeboek. Maar hiermee bepleit ons natuurlik nie die onvoorwaardelike opname van alle moontlike verbindings nie, want die Afrikaanse spel- en skryfwyse met sy

perk. Indien alle verbindingsgeboekstaaf moet word, sal die gewone woordeboek seker twaalf of meer dele beslaan i.p.v. een. Dit is hierdie groot praktiese beswaar wat volledigheid onmiddellik uitskakel en daartoe bydra dat 'n hele aantal van ons veelgebruikte samestellinge (en afleidings) nie in die Afrikaanse woordeboek opgeteken is nie.

Slegs 'n geringe aantal woorde (nie-samestellinge en -afleidings), meestal van uitheemse oorsprong, kon nie in die woordeboek gevind word nie, b.v. kleim, wallabie, wallaroe, teepee, wigwam, meksim, sok (= mark), enjin, pekiniese; swets, sanna, booi.

In enkele gevalle moes die woorde in die reekse verander word in ooreenstemming met die vorm in die woordeboek aangegee, b.v. soem word zoem, herstelwerk word herstellingswerk, kwikkie word kwikstertjie, leunstoel word leuningstoel, knoestig word knoesterig, wilde-sand word wilsand, asbestos word asbes, tamarind word tamaryn, piekanien word pikkenien, gelykop word gelyk-op, riempiestoel word riempiesmatstoel, harpoeneerder word harpoenier, perdoemps word pardoems, ens.

Benewens die 3,130 kernwoorde word 7,403 ander woorde (met frekwensies van 5 - 24) ook aangegee. Hulle verskyn in Bylae A.

3. Betroubaarheid van die telling.

Volgens die eerste berekening (d.w.s. vermenigvuldiging van die die velle met 104) is vasgestel dat 1,143,337 lopende woorde afgeskryf is. Telling van die frekwensiesyfers (1,066,019 vir die 3,130 kernwoorde, 75,907 vir die 7,403 woorde met frekwensies van 5 - 24 en 918 vir die 529 woorde met frekwensies van 1 - 4) dui egter 'n tekort van 493 aan. Die moontlikhede is dat daar 'n fout ingesluip het in die berekenings of dat daar van die vierkantjies verlore gegaan het.

Waar die fout lê, is moeilik om te bepaal, want die velle is opgesnipper en die vierkantjies is vernietig. Daardie syfers kan dus nie weer gekontroleer word nie. Die waarskynlikste uitleg is dat daar êrens in die berekeninge gefouteer is en dat dat ook 'n paar van die vierkantjies verlore geraak het. Hoe

verteenwoordig slegs 0.43% van die bruto-totaal lopende woorde volgens die eerste berekening.

4. Woordfrekwensie in Afrikaans.

Dit is interessant om daarop te let watter woorde die meeste voorkom en watter persentasie van die netto totaal lopende woorde wat ontleed is, uit die meesgebruikte woorde bestaan. Hier volg 'n paar syfers:

Die hoogste			lopende woorde	Persentasie van die netto totaal. (1,142,844)
1 woord verteenwoordig			85,442	7.5
5 woorde	"		166,113	14.5
10 "	"		256,971	22.5
20 "	"		368,727	32.3
30 "	"		442,959	38.8
40 "	"		495,933	43.4
50 "	"		536,705	47
60 "	"		569,844	49.9
70 "	"		596,257	52.2
80 "	"		618,514	54.1
90 "	"		636,775	55.7
100 "	"		651,723	57
3,130 "	"		1,066,019	93.3

Die meesgebruikte woord, volgens hierdie ontleding, is die; daarna volg en, n, hê (het), is, hy, nie, van, sy (he) en hul(le). Tesaam verteenwoordig hulle 22.5% van die netto totaal lopende woorde. Hierdie lysie verskil heelwat van Aucamp s'n, want sy eerste tien woorde is die, en, nie, het, n, van, is, in, ek en dit (wat 25.4% van die netto totaal lewer). Die gebrek aan sameval is waarskynlik te wyte aan die verskillende aard van die stof wat in die twee ondersoeke ontleed is.

Hierdie studie toon verder aan dat die hoogste 60 woorde helfte van die lopende woorde beslaan — by Aucamp is dit die eerste 50 woorde — en dat die kernwoordeskat van 3,130 woorde (d.i. 28.2% van die leksikologiese woordeskat of 11.3% van die totale woordeskat) vir 93.3% van die lopende woorde (m.a.w. van die geskrewe taal in die ontlede reekse) verantwoordelik is. Die gemiddelde frekwensiesyfer vir die kernwoordeskat is 340.6 teenoor 9.7 vir die orige woorde. Die bevindinge dui tewens aan met hoe min basiese woorde die skrywers van leesseries (en vermoedelik ook die meeste skrywers, om te oordeel na Aucamp se

om, indien daar soortgelyke syfers beskikbaar word, 'n vergelyking met die gesproke taal te tref.

3)

Op grond van sy eie bevindinge beweer Aucamp dat dit met sekerheid aangeneem kan word dat „in elke gewone geskrif van 'n soort" die eerste tien woorde gemiddeld nooit onder die 25% sal daal nie, die gebruiklikste 50 woorde nie onder die 51% nie en die 100 gebruiklikste woorde nie onder die 60% nie. Die dogmatiese karakter van so 'n stelling maak dit aanvegbaar. Trouens, dit mag geldig wees vir drukwerk in die algemeen, maar vir hierdie ondersoek is dit beslis nie. Wat nodig is om vergelykings te tref, is uitgebreide frekwensietellings van verskillende soorte stof, d.w.s. van algemene drukwerk, sake- en persoonlike briewe, skoolhandboeke, tydskrifte, ens.

Wat die aard van die kernwoordeskat betref, kan aangetoon word dat die woorde uit alle soorte rededele bestaan. Dit is egter opvallend dat daar onder die eerste 100 besonder min s.nwe. en wwe. voorkom: die oorgrote meerderheid is ^{vnwe.} b.nwe. of wat Jespersen partikels noem (d.w.s. bywoorde, voorsetsels, voegwoorde en tussenwerpsels). Ontleding van die woordsoorte (kernwoordeskat) gee naastenby die volgende persentasies: s.nwe.: 41%, wwe.: 28%, b.nwe. (telwoorde en lidwoorde): 11%, ander woordsoorte: 20%.

Die kernlys verteenwoordig ook allerlei terreine, b.v. liggaamsdele, kledingstukke, groente, vrugte, diere, voëls, insekte, reptiele, plaas- en stadslowe, huislike lewe, gereedskap, minerale, die jag, sport, weersgesteldheid, die gevoelslewe, e.d.m.

Die vraag, of daar belangrike woorde uitgelaat is, is moeilik om te beantwoord. Funksieverdeling het meegebring dat 'n geringe aantal bekende woorde nie in die basiese lys verskyn nie, b.v. baan, deug, eis, flits, gaap, haak, hef, e.a.; maar behoudens hierdie groepie is dit onmoontlik om na ander te verwys. Die optimum woordeskat is nog onbekend, en ontbrekende woorde kan alleen deur verdere navorsing vasgestel word.

5. Aanwending van die lys.

Die kind op die laerskool wat Afrikaans as tweede (of vreemde) taal aanleer, moet kennis maak sowel met dié woorde wat die meeste in die taal voorkom as met die onontbeerlike woordeskat van sy onmiddellike omgewing (soos i.v.m. die liggaam, kledingstukke, diere en voëls, vertrekke in die huis en hul inhoud, die skool, tuin- en ander gereedskap, spele, ens.). (Vergelyk Palmer se uitspraak, bl. 37). M.a.w., in die keuse van 'n optimum woordeskat moet beide die frekwensie- en bruikbaarheidsbeginsel toegepas word.

Vir die samestelling van gegradeerde leesseries, spellyste, taalboekies, ens. in suiwer Engelssprekende centra sou die aangegewe kernwoordeskat met die byvoeging van 'n lys utiliteitswoorde naastenby voldoende wees. Waar die omgewing tweetalig of oorwegend Afrikaans is, kan 'n heelwat uitgebreider woordeskat gebruik word.

Vir moedertaalonderwys op die laerskool is die kernlys natuurlik onvoldoende en verder as st. II of III kan dit ons nie voer nie. Tot op daardie stadium bied dit (t.o.v. die woordeskat) 'n objektiewe grondslag aan vir die samestelling van toetse, oefeninge, leerplanne, leesboeke, spellyste, e.d.m. en vir die waardebepaling van reeds bestaande of nuwe handboeke vir taalonderrig. Dit beteken natuurlik nie dat die woordeskat van handboeke, oefeninge, ens. uitsluitlik uit so 'n lys woorde moet bestaan nie. Dit sou veels te kunsmatig en onoordeelkundig wees. Die lys moet nietemin as basies beskou word en verder uitgebrei word in ooreenstemming met die eise van die leerplan en die behoeftes van die leerlinge.

Vir die samestelling van handboeke, e.d.m. tot en met st. VI sal minstens 10,000 woorde nodig wees. In hierdie ondersoek word wel 10,533 woorde aangegee, maar vir die betroubaarheid van die 7,403 woorde in die bylae veral kan die skrywer nie instaan nie. Daarvoor is, soos reeds vermeld, uitgebreider navorsing nodig. Hierdie studie is dus net aanvoerwerk, waarop ander moet voortbou. Met 'n omvangryker lys sou dit nie alleen moontlik wees om betroubare handboeke te stel nie.

of nuwe handboeke te meet. (Sien verder pp. 68 - 69).

6. Aanverwante ondersoeke.

Terloops is daar alreeds na allerlei aanverwante vraagstukke verwys. Talle probleme (wat direk uit hierdie studie voortvloei) bly in Afrikaans nog onopgelos, en daarom is wetenskaplike navorsing t.o.v. die volgende dringend noodsaaklik:

- (a) Uitbreiding van die kernwoordeskat tot minstens 10,000 woorde. Vir hierdie doel sou die ontleding van minstens vyfmiljoen lopende woorde nodig wees.
- (b) Die samestelling van kernwoordeskatte t.o.v. al die vakke op die laerskool.
- (c) In hierdie ondersoek is die aard en inhoud van die stof in die reekse nie ontleed nie. Dit is 'n studie op sigself en sluit o.a. die volgende in: (I) vasstelling van die voorkeure van leerlinge op die laerskool, m.a.w., in watter soort stof die kind op verskillende stadia die meeste belangstel; (II) bepaling van dié eienskappe van die stof wat belangstelling opwek en die leesles gewild maak, b.v. spanning, humor, verrassing, dialoogvorm, ens.; (III) onderlinge verhouding van die lestipes; (IV) bepaling van die waarde van die dialoogvorm teenoor die gewone verhaaltrant op verskillende stadia; (V) vasstelling van 'n geskikte woordeskat om die optimum lestipes te dek, ens.
- (d) Vasstelling van die omvang van 'n kernwoordeskat op verskillende stadia, m.a.w. aanduiding van die strale vir die verskillende standers.
- (e) Vasstelling van die optimum gemiddelde frekwensie in leesreekse, m.a.w. hoe dikwels elke nuwe woord herhaal moet word om doeltreffende retensie te bewerkstellig.
- (f) Die samestelling van 'n utilitaristiese woordeskat t.o.v. tweede-taalonderwys, aanduiding van die aard en omvang daarvan en bepaling van die verhouding tussen en die plek en nut van die twee tipes (d.w.s. 'n frekwensie- en bruikbaarheidswoordeskat).
- (g) Frekwensietellings van onopgetekende samestellings (en af-

(h) Frekwensietellings van verskillende soorte stof, b.v. koe-rante, tydskrifte, persoonlike en sakebriewe, algemene drukwerk, ens.

Met hierdie lysie kan ons volstaan. Dit is natuurlik nie volledig nie, maar genoeg is aangebied om te bewys dat daar nog veel op die voorser in Afrikaans wag en dat ons antwoorde op baie vrae nog steeds onbeantwoord bly.

7. Varia:

(a) By sommige woorde (b.v. enkel, grond, trekker) is die betekenis of funksies per abuis op sommige vierkantjies uitge-laat. Sulke woorde verskyn net een maal, omdat die verdelings nie aangetoon kon word nie.

(b) Om lang omskrywinge in die lysie by homonieme te vermy, word enkele Engelse ekwivalente gebruik.

(c) Die laaste boek van die Jong Suid-Afrika-reeks is vir sts. VI en VII bedoel. Om dié rede is net helfte van die boek ontleed, d.i. tot aan die einde van die les op bl. 127.

(d) Waar nodig, is anglisismes aangesuiwer en die korrekte vorm opgeteken, b.v. gretig i.p.v. angstig (Ek was angstig om hom weer te sien).

(d) Die feit dat daar slegs 529 woorde met 'n krediet van 4 of laer voorkom, getuig dat daar in al die reekse voorsiening ge-maak is vir 'n redelike mate van woordherhaling. Die gemiddelde frekwensiesyfer vir hierdie ondersoek is 41 wat goed vergelyk met die aanbevole 25 - 60 (d.i. een nuwe woord vir elke 25 - 60 lopende woorde. Sien bl. 42).

(e) Wat intensiewe vorme van b.nwe. betref, is net een vorm opgeteken, b.v. stokoud maar nie horingoud nie, ens.

(f) Dit is onmoontlik om die bevindinge van hierdie ondersoek met dié van Aucamp te korreleer, omdat die kriteria's wat nuwe woorde betref, so hemelsbreed verskil. In sy eerste 1,000 woorde, b.v., verskyn (I) 'n hele aantal verlede deelwoordsvorme en stamvorme van dieselfde woord (b.v. doen, gedoen; hou, gehou; bly, gebly, ens.); (II) enkelvouds- en meervoudsvorme van die-selfde woord (b.v. arm, arms; been, bene; boer, boere, ens.) Homonieme en funksies word ook nie onderskei nie. Hierdie vorme

ORIGE WOORDE.

(Frekwensies: 5 - 24)

aanbeveel:	15	aangryp:	21	aanroer:	5	aantrekkings-	
aanbeveling:	10	aanhang:	6	aanrol:	6	krag:	22
aanbid:	8	aanhangsel:	8	aanruk:	9	aantreklik:	14
aanbidder:	7	aanhê:	24	aansê:	14	aanvaar:	7
aanbidding:	6	aanhef:	7	aansienlik:	12	aanvallend:	11
aanbieding:	5	aanhulp:	6	aansit:	14	aanvaller:	14
aanbind:	7	aanhits:	13	aansitter:	7	aanvat:	10
aanbly:	13	aanhol:	5	aanskaf:	12	aanvlieg:	16
aanbod:	7	aanhoor:	22	aanskiet:	7	aanvoer:	8
aanbring:	18	aanhouer:	17	aanslaan:	14	aanvoering:	6
aandagtig:	15	aanja(ag):	20	aansleep:	10	aanvraag:	8
aandblom:	13	aankant:	6	aansluit:	9	aanvul:	9
aanddiens:	9	aankla:	14	aansmeer:	5	aanvuur:	10
aandeel:	11	aanklaer:	12	aansnel:	5	aanwesig:	7
aandenking:	9	aanklag:	7	aansoek:	9	aanwesigheid:	8
aandete:	24	aanklop:	9	aanspoor:	17	aanwys:	15
aandgebed:	6	aanknoop:	6	aansporing:	10	aanwysing:	6
aandgodsdienst:	7	aankomeling:	12	aanspraak:	8	aarbei:	9
aandlug:	5	aankomend:	13	aanspreek:	20	aardbewing:	24
aandoenlik:	10	aankondiging:	9	aanstaan:	7	aardbewoner:	5
aandraai:	6	aankweek:	14	aanstaande:	17	aardbodem:	17
aandrang:	8	aanlas:	6	aanstalte(s):	19	aardbol:	11
aandring:	18	aanlê:	16	aansteek:	17	aardig:	15
aandrok:	6	aanleer:	12	aansteeklik:	21	aardigheid:	18
aandruk:	12	aanleg:	7	aansteker:	5	aardkors:	11
aandryf:	19	aanleiding:	5	aanstel:	18	aardryk:	13
aandskemmer-		aanlok:	14	aanstellerig:	9	aardryks-	
(ing):	12	aanloklik:	8	aanstelling:	6	kunde:	10
aandskool:	8	aanmaning:	5	aanstons:	10	aardskok:	12
aandster:	16	aanmatiging:	7	aanstoot (s):	8	aarseling:	10
aanduiding:	17	aanmerking:	22	aanstootlik:	6	aartappel:	18
aandurf:	6	aanmerklik:	9	aanstorm:	12	aartappel-	
aandwind:	12	aanmoedig:	17	aanstroom:	5	land:	5
aaneen:	24	aanmoediging:	11	aanstruikel:	8	aartsvyand:	9
aangaande:	11	aanneemlik:	6	aanstryk:	7	abba:	18
aangaap:	12	aannemer:	6	aanstuur:	7	absoluut:	17
aangebore:	10	aanpak:	12	aansuiwer:	6	absorbeer:	11
aangedaan:	12	aanpas:	9	aansukkel:	8	adder:	9
aangeleent-		aanpassing:	5	aantas:	10	adel:	18
heid:	5	aanplant:	5	aanteel:	13	adelaar:	16
aangenome:	7	aanraai:	15	aanteken:	13	adelstand:	7
aangesig:	17	aanraking:	15	aantekening:	15	ademloos:	8

adres:	17	afja(ag):	9	afskeidskus	5	afwissel:	7
advokaat:	15	afkeer:	8	afskop:	11	afwisseling:	14
advertensie:	7	afkeur:	12	afskorting:	7	afwyk:	9
afbeeld:	14	afknaag:	5	afskrik:	12	afwys:	11
afbird:	5	afknou:	11	afskroef:	5	ag (s):	21
afborsel:	5	afknyp:	7	afsku:	17	agie:	16
afbrand:	18	afkoel:	18	afskud:	9	agitasie:	9
afbreuk:	11	afkoms:	21	afskuif:	5	agtelosig:	12
afbring:	11	afkomstig:	16	afskuwekkend:	5	agteraan:	15
afbyt:	6	afkrap:	12	afskuwelik:	11	agteraankom:	12
afdaal:	20	afkry:	16	afslaan:	14	agteraanloop:	13
afdak:	13	aflaai:	7	afslag (w):	14	agteraf:	9
afdanke:	6	aflaat:	7	afslouf:	5	agterbeen:	9
afdeling:	15	aflees:	11	afsluit:	7	agterblywende	22
afdoen:	15	aflei:	19	afsluit:	5	agterbuurt:	10
afdoende:	6	afleiding:	11	afsmoor:	5	agterdeel:	5
afdraand:	20	aflek:	11	afsnou:	9	agterdeur (s)	19
afdroog:	23	aflewer:	7	afsonderlik:	6	agterdogtig:	15
afdruk:	14	afloer:	6	afspeel:	19	agtereene:	5
afdryf:	8	aflos:	7	afspoel:	5	agtergrond:	15
afdwaal:	12	afmaai:	15	afspreek:	20	agterhaal:	6
afdwing:	13	afmaak:	12	afspreek:	16	agterhoede:	14
affêre:	14	afmattend:	12	afstaan:	7	agterjuk:	5
affodil:	5	afmeting:	16	afstammeling:	16	agterkant:	9
affronteer:	7	afnemer:	8	afstamp:	7	agterkom:	24
afgebroke:	3	afpak:	7	afsteek:	23	agterlaaier:	16
afgedankste:	7	afpeil:	8	afstof:	5	agterlyf:	19
afgeleë:	14	afraammel:	5	afstoot:	19	agterlyn:	5
afgeleef:	11	afraansel:	5	afstootlik:	10	agternaloop:	10
afgelope:	12	afreis:	11	afstorm:	15	agternasit:	9
afgemat:	11	afreken:	15	afstort:	17	agterom:	5
afgemete:	5	afrig:	10	afstuur:	14	agteroorval:	5
afgesant:	10	afrikaner-:	15	aftap:	11	agterop:	7
afgesien:	20	afrikaneros:	7	aftog:	11	agteros:	6
afgesonderd:	14	afrikaner-		aftuimel:	22	agterraak:	7
afgestorwene:	6	skaap:	7	afvee:	21	agterryer:	14
afgetrokke:	8	afrikanertjie	6	afvlieg:	9	agterstevoor:	10
afgetrokken-		afroom:	12	afvloei:	5	agterstewe:	8
heid:	5	afsaag:	5	afvoer:	5	agteruitgaan:	6
afgewerk:	5	afsaal:	5	afvra:	7	agtervolger:	21
afglip:	5	afsak:	19	afvreet:	10	agtervolging:	5
afgod:	5	afsender:	5	afvryf:	8	agterwaarts:	9
afgrond:	13	afsien:	12	afvuur:	6	agterwiel:	19
afgrysluk:	16	afsit:	13	afwaarts:	5	agting:	8
afguns:	5	afskaf:	12	afwagting:	8	agtjarig:	12
afgunstig:	8	afskaffer:	8	afweer:	17	agtuur:	18
afhandel:	6	afskaffing:	9	afwerp:	10	agurkie:	5

akasia:	6	andermaal:	16	arresteer:	14	bakkery:	7
akkerboom:	22	anderman:	7	arrie:	7	bakkies (face)	5
akkerbou:	5	andersins:	15	artikel:	15	bakkopslang:	5
akkordeer:	9	andersom:	7	artillerie:	9	baklei:	15
akrobaat:	6	angel:	20	arts:	5	bakleiery:	6
akrobaties:	5	angelier:	6	asbes:	7	bakoond:	10
aktief:	5	angorabok:	22	asbos:	5	bakore:	6
aktiwiteit:	7	angskreet:	9	asemhaal:	21	baksel:	9
aktrise:	12	angstig:	13	asemhaling:	13	bal (dance):	6
alarm:	20	angsvallig:	9	asfaltstraat:	5	balans:	5
albaster:	17	angsvol:	11	ashoop:	7	balanseer:	6
albatros:	5	angswekkend:	13	aspirant:	5	baldadig:	8
album:	6	anker (w):	10	asreën:	6	balein:	5
aldag:	9	anker (s):	14	assistent:	8	balie:	7
aleer:	5	ankerketting:	5	assosiër:	7	baljaar:	20
alfabeties:	5	ankerplek:	5	assuransie:	5	balk (w):	5
algeheel:	8	anneksasie:	7	astrant:	20	balkon:	5
alhoewel:	22	annekseer:	5	astrantheid:	9	ballasmandjie:	6
aljimmers:	10	antiek:	6	asuur:	7	balling:	11
allamintig:	5	antiloop:	5	asyn:	10	ballingskap:	9
allawêreld:	11	antraks:	6	asynsuur:	16	ballon:	17
alleenheerser	6	apart:	15	ateljee:	15	balsem:	5
allenig:	18	apparaat:	7	atleet:	8	balsturig:	5
allerbeste:	8	appelboom:	11	atletiek:	8	bamboes:	12
allerhoogste:	6	appelboord:	5	atmosfeer:	23	ban (w):	6
allermíns(te)	6	appelkoos:	12	au!	6	banana:	6
alleryl:	7	applikasie:	9	Augustus:	11	bandeloos:	5
alluviaal:	6	April:	13	avondstond:	6	bandiet:	16
almag:	5	apteek:	5	avontuurlik:	9	bandolier:	9
almagtig:	8	apteker:	8	B.		bangbroek:	6
almanak:	9	aptyt:	10	baadjiesak:	5	bangerig:	11
almaskie:	5	arbei (w):	12	baaikostuum:	8	banier:	5
almelewe:	10	arbeider:	13	baal (s):	6	bankier:	6
alom:	10	arena:	7	baan (w):	18	bankrot:	12
altaar:	8	argeloos:	14	baan (s):	14	bankrotskap:	5
altans:	11	argeoloog:	6	baanbreker:	13	banneling:	9
altemit(s):	16	argitek:	7	baar (b):	14	bantom:	8
altoos:	18	argument:	20	baar (s):	6	bar (b):	5
alvorens:	6	argumenteer:	16	baardkoring:	12	barbaar:	8
amandel:	9	aria:	9	baars:	5	barbier:	10
ambag:	5	aristokraat:	14	baasraak:	14	barmhartig:	15
ambagsman:	10	aristokraties	10	baasspeel:	16	barmhartigheid	9
ambisie:	14	ark:	7	babbel:	9	barometer:	8
ambulans:	7	armband:	17	babber:	6	bars (s):	14
ammunisie:	23	arm(e)sorg:	5	badkamer:	14	bas (bark):	20
amptelik:	5	armoede:	11	bagasie:	12	basaar:	12
amptenaar:	8	armoedig:	15	bagasiëwa:	5	basilisk:	5

basstem:	5	begaaf:	5	belaglik:	7	berg-af:	6
bastergeslag:	5	begaan:	12	beland:	16	bergagtig:	15
basuin:	5	begeerlik:	7	belangstel-		berging:	5
battery:	13	begelei:	12	lend:	17	bergkam:	5
beampte:	18	begeleier:	5	belasting:	5	bergketting:	8
beangs:	10	beginsel:	8	beledig:	14	bergkruin:	22
beblaar:	6	begraafplaas:	5	belediging:	21	bergleeu:	8
bebloed:	5	begrafnis:	23	beleef:	9	berg-op:	5
bedaar:	15	begrafnis-		beleefdheid:	7	bergpad:	8
bed aardheid:	5	stoet:	5	beleër:	6	bergreeks:	5
bedag:	5	begroei:	19	beleëring:	5	bergrug:	7
bedags:	18	begroet:	15	beleg:	10	bergspits:	7
bedagsaam:	9	begryplik:	8	belemmer:	14	bergstroom:	8
bedaring:	13	begunstig:	8	belet:	16	bergtop:	19
beddegoed:	9	behaaglik:	11	beliggaam:	5	beriggewer:	5
beddelaken:	5	behae:	12	beloer:	6	berin:	5
bedding:	13	behartig:	9	beloning:	21	berispe:	6
bede:	5	beheer (s):	12	beluister:	8	beroem (w):	5
bedees:	5	beheers:	5	bemagtig:	7	beroemdheid:	11
bedelaar:	11	behendig:	19	beman:	5	beroep:	9
bedenklik:	7	behendigheid:	5	bemesting:	9	beroering:	5
bedien:	14	behoed:	11	bemin:	23	berokken:	11
bedink:	14	behoedsaam:	13	bemind:	7	berou (s):	9
bedoeling:	14	behoef:	11	beminlik:	9	berug:	11
bedompig:	8	behoefte:	14	bemoei:	20	berus:	6
bedorwe:	12	behoefstig:	9	benaming:	9	besaai:	8
bedreig:	5	behoud:	8	benard:	7	besadig:	5
bedrewe:	5	behoue:	8	benewel:	5	beseer:	13
bedrieër:	6	behulp:	13	bengel:	5	besem:	8
bedrieëry:	6	behulpsaam:	7	benodighede:	13	besembos:	6
bedroë:	6	beïnvloed:	9	benoudheid:	14	besemsteel:	5
bedrog:	9	beitel:	8	benutting:	5	besering:	11
bedruk:	5	beken:	8	benydenswaar-		besie:	18
bedryf (s):	14	bekendheid:	9	dig:	8	besiel:	5
bedrywig:	9	beklad:	5	beoordeel:	7	besielend:	5
bedrywigheid:	10	beklee:	9	beoordelaar:	6	besigheid:	17
bedtyd:	5	bekom:	11	beoordeling:	6	besigtig:	15
bedwelmend:	5	bekommernis:	6	bepaal:	17	besin:	8
bedwing:	15	bekoor:	8	bepeinsing:	5	besing:	5
beëindig:	13	bekoorlik:	14	beperk:	5	besitter:	10
beeldhouer:	20	bekoring:	16	beplant:	12	besitting:	16
beeltenis:	5	bekostig:	11	beproef (w):	7	beskaaf:	14
beenmeel:	5	bekragtig:	5	beproewing:	11	beskawing:	17
beeskraal:	8	bekrompe:	5	beraad:	5	beskeidenheid:	6
beesvleis:	17	bekroon:	8	berede:	5	beskik:	16
beethê:	8	bekwaam:	23	berei:	5	beskikbaar:	8
beetneem:	5	bekwaamheid:	10	bereken:	20	beskikking:	13

beskuldiging: 9	betragting: 6	bewoner: 15	bliksemstraall1
beskutting: 5	betrap: 20	bewoon: 20	blinddoek: 13
beslaan: 6	betree: 5	bewoonbaar: 9	blindelings: 10
beslag: 6	betrekking: 18	bewussyn: 22	blindemol: 5
beslissend: 23	betwis: 10	beywer: 5	blinkblaar-
beslissing: 14	beuel: 10	beywering: 5	wag-'n-
beslistheid: 5	beuk (w): 6	bibber: 11	bietjie: 12
beslommernis: 5	beul: 9	biblioteek: 9	bloedaar: 6
besluiteloos: 14	beurtelings: 12	bibliotekaris 5	bloeddorstig 17
besmeer: 10	bevaar: 7	biduur: 7	bloeddruppel: 8
besmet: 16	beval: 5	bies: 7	bloedeie: 5
besnuffel: 8	bevallig: 10	biesie: 20	bloedgeld: 5
besoedel: 7	bevalligheid: 5	biesroei: 5	bloedhond: 9
besoek (s): 14	bevange: 5	binneband: 5	bloedig: 23
besoeking: 5	beveilig: 7	binnebring: 9	bloedjong: 18
besonders: 15	bevelhebber: 9	binnedring: 5	bloedmin: 18
besope: 5	bevelvoerder 10	binnegoed: 6	bloedspoor: 14
besorg: 13	bevestig: 8	binnehaal: 5	bloedstroom: 6
besorgdheid: 7	bevlak: 5	binnekort: 14	bloedvergif-
bespaar: 7	bevlie: 7	binnelei: 5	tiging: 10
bespied: 13	bevoegd: 9	binnemuur: 5	bloedverlies 10
bespreking: 12	bevogtig: 7	binnenshuis: 5	bloedverwant: 5
bespring: 6	bevolk: 7	binnensmonds: 5	bloedvlek: 6
besproeiing: 11	bevoorreg: 11	binnestorm: 17	bloedvleek: 21
bessieboom: 5	bevorder: 10	binnetoe: 15	bloei (s): 11
bestaande: 11	bevredig: 10	binnetree: 5	bloeiend: 5
bestanddeel: 17	bevredigend: 13	biograaf: 5	bloeisel: 17
bestee: 9	bevrees: 18	bioskoop: 12	bloekom(boom)14
bestempel: 5	bevriend: 17	bitsig: 11	blombed(ding)15
bestier: 8	bevrore: 5	bitterappel: 6	blomblaar: 11
bestook: 8	bewaak: 12	bitterbossie: 6	blombol: 7
bestorm: 14	bewaarder: 8	bitterheid: 13	blomkelk: 8
bestraf: 6	bewaarheid: 5	bitterlik: 8	blomkool: 5
bestrawwing: 5	bewaker: 23	blaai: 5	blomkweker: 6
bestrooi: 6	bewandel: 8	blaas (s): 16	blommetaal: 6
bestudeer: 11	bewapen: 9	blaasbalk: 7	blompot: 20
bestyg: 5	bewaring: 9	bladluis: 9	blomryk: 12
beswaar: 14	beween: 5	bladsak: 12	blomtyd: 11
beswaarlik: 17	bewegend: 6	blaf (s): 15	bloos: 13
besyde: 5	bewegingloos 19	blakend: 5	bloot: 21
betaam: 11	bewend: 9	blaker (w): 5	blootlê: 12
betaling: 14	bewerasie: 16	blameer: 14	blootsvoets: 7
betas: 5	bewerig: 13	blanke: 18	blos: 9
betoog: 5	bewerking: 12	bles: 13	bloublasie: 9
betowerd: 14	bewerkstellig12	blesbok: 12	blouboontjies 5
betowerend: 16	bewoë: 9	bleshoender: 15	bloukopkoggel-
betowering: 24	bewolk: 10	blikemmer: 5	mander: 6
			blou-oog: 16

blouwildebees	7	bolmakiesie	18	bo-toon:	6	broeksak:	12
blywend:	20	bolyf:	20	botsing:	19	broekspyp:	19
boa:	5	bom:	14	botstil:	15	brokkel:	5
bo-aards:	5	bombardeer:	16	bot(t)erham-		brokkie:	17
bobaas:	13	bomwerper:	5	(metjie):	5	brom (s):	9
bobbejaanspin-		bonatuurlik:	12	botterkop:	7	bromium:	9
nekok:	8	bondgenoot:	9	botweg:	12	brommer:	11
bodeel:	5	bons (w):	10	boul:	11	bron:	24
boedel:	8	bontspan:	5	bouler:	5	brons:	9
boeg:	9	bontstaan:	14	boumeester:	24	broodkrummel:	6
boeglam:	20	boodskapper:	13	boustof:	6	broodtrommel:	6
boegoe:	7	boombas:	7	boweal:	5	broodwinning:	5
boekevat:	8	boomgaard:	8	bowendien:	14	brou:	10
boekrak:	12	boomtak:	22	bra:	21	brouketel:	6
boel:	15	boomtop:	11	braaf:	6	bruidegom:	8
boeldok:	5	boomwortel:	11	braafheid:	6	bruidskoek:	6
bo-ent:	9	boontjiesop:	8	braak (b):	14	bruikbaar:	5
boerbeskuit:	14	boor (s):	13	braak (w):	6	bruilof:	21
boermense:	6	boordjie:	15	braakland:	8	bruinerig:	8
boerplaas:	18	boorsuur:	5	braam:	21	bruis:	10
boerseep:	7	boosaardig:	15	braambos:	13	bruising:	5
boerseun:	20	boosaardig-		brak (b):	6	brul (s):	12
boerwors:	18	heid:	5	brandbol:	6	brulpadda:	10
boesem:	24	boosdoener:	18	brandewyn:	14	brutaal:	11
boesemvriend	15	boosheid:	11	brandewyn-		buffet:	12
boet (w):	18	booswig:	12	bottel:	6	buigbaar:	7
boete:	14	bootsman:	5	brandhout:	10	buiging:	12
bog:	18	bordpapier:	7	brandkas:	6	buigsaam:	7
boggel:	10	borduursel:	7	brandstapel:	9	buik:	8
bogkind:	7	borrel:	13	brandstof:	17	buikplank:	5
bogpraatjies:	7	borrie:	8	brandwag:	17	buis:	21
bohaai:	9	borsbeen:	7	brandwond:	6	buitedeur:	6
bokaak:	8	borsel (s):	5	breekgoed:	11	buitegebou:	8
bokbaard:	8	borskas:	13	breërandhoed	11	buitekamer:	5
bokhael:	8	borslap:	7	breier:	7	buiteland:	10
bokkapater:	7	borssak:	5	brein:	23	buitelug:	7
bokkesprong:	12	borsspeld:	7	breinaald:	5	buiten:	17
bokkie (kar):	8	bosagtig:	11	breiwerk:	9	buitensporig-	
boklam:	13	bosbok:	14	brekfis:	15	heid:	5
boklere:	7	bosduif:	9	bres:	6	buitenstyds:	5
bokmakierie:	6	boskasie:	11	breuk:	14	buitentoe:	12
bokom:	13	bosluis:	11	briek (s):	14	buitepos:	7
bokseil:	11	bosluisvoël:	7	bries:	6	buiteskop:	17
bokspring:	11	bosryk:	11	briesend:	13	buitmaak:	8
bokvel:	12	bostaande:	5	briewebus:	6	buks:	14
bokvleis:	11	bosvark:	10	briljant:	9	bulder:	13
bokwa:	11	boswêreld:	11	broederlik:	7	bulderend:	9

burg:	7	daarsonder:	7	demonstrasie:	7	deursukkel:	13
burgeroorlog:	13	daartussen:	11	den:	12	deursyfer:	7
buskruit:	10	dadel:	6	denkbaar:	14	deursyg:	9
buurskap:	5	dadelpalm:	5	denkbeeldig:	12	deurtrek:	15
buurvrou:	8	dader:	5	dennebos:	14	deurworstel:	5
Bybelkennis:	7	dagboek:	5	der:	22	diaken:	9
bybly:	24	dagbrekertjie:	8	derm:	10	diederik:	6
bydam:	11	dag-in:	5	dertienjarig:	5	diefstal:	9
byderhand:	9	dagreis:	5	Desember:	12	diegene:	6
bydrae:	14	dagskolier:	5	deserteur:	5	dienskneg:	9
byeenkom:	10	dag-uit:	5	deskundige:	17	diensmeisie:	12
byeenkoms:	6	dagvaar:	5	desnoods:	5	diepbord:	7
byeenroep:	6	dahlia:	6	desperaas:	6	diepsee:	9
byekoningin:	5	dakpan:	5	destyds:	22	dierasie:	7
by(e)korf:	7	dalend:	10	deug (w):	13	diereryk:	7
by(e)nes:	12	daling:	9	deug (s):	15	dierewêreld:	10
by(e)was:	9	damp (s):	22	deugniet:	5	dierlik:	10
bygeloof:	21	dank (w):	8	deuntjie:	19	digter:	12
bygelowigheid:	10	dankbaarheid:	20	deurboor:	9	digterlik:	7
byhou:	8	dankfees:	5	deurdring:	23	dikkerd:	5
bylas:	8	dankgebed:	9	deurdringend:	6	dikmelk:	13
bymekearhou:	7	danksegging:	5	deurdruk:	11	diktator:	9
bymekearmaak:	10	dans (s):	19	deurgaas:	22	dikte:	14
bymekear-		dansmusiek:	6	deurgang:	5	dinamiet:	13
skraap:	5	dansparty:	21	deurglip:	10	dinamietdoppie:	5
bynaam:	13	dartel:	5	deurknop:	6	dinamo:	5
byreken:	5	das (tie):	14	deurkruis:	6	dinee:	7
bysaak:	5	dawerend:	15	deurkyk:	19	Dinsdag:	9
bysit:	11	deeg:	13	deurleef:	12	direk:	12
bystaan:	8	deeglik:	20	deurlees:	11	direkteur:	10
byval (w):	21	deelnemer:	11	deurloop:	18	dirigeer:	5
bywoon:	11	deemoedig:	8	deurmaak:	11	dirigent:	8
C		deesdae:	16	deurreis:	19	disnis:	8
cellulofide:	5	defek:	5	deursaag:	7	dissel:	7
chemies:	5	dek (s):	19	deursettings-		dissipel:	15
chemikalieë:	5	deken:	11	vermoë:	5	dissipline:	9
chloroform:	11	dekking:	7	deursien:	13	distansie:	10
cholera:	13	dekorasie:	8	deursif:	6	distrik:	24
christelik:	6	dekoreer:	9	deursigtig-		dobbelaar:	9
D		dekreet:	5	heid:	5	dobber:	15
daarbenewens:	8	dekstoel:	7	deurskynend:	22	doef!	8
daarbinne:	19	dekstrooi:	5	deurslaap:	16	doelbewus:	13
daarenteë:	8	delikaat:	13	deursnee:	12	doellyn:	14
daargunter:	5	delirium:	5	deursnuffel:	6	doeltreffend:	12
daarlangs:	24	delta:	6	deursny:	9	doelwit:	10
daarnaas:	17	delwer:	5	deursoek:	19	doenig:	8
daarom(heen):	8	delwerye:	5	deurspring:	9	doenlik:	8

dokument:	6	doodstryd	7	driedoring	5	duiselig:	13
dol:	21	doodstyding:	5	driehoekig:	10	duiseling:	5
dolf:	6	doodsvrees:	6	driekantig:	6	duisendpoot:	9
dolfyn:	8	doodvonnis:	6	driekwart:	8	duit:	5
dolgraag:	14	doofheid:	11	drieling:	6	duiwehok:	9
dolk:	11	doofstom:	5	driepoot:	10	dukaat:	9
dolksteek:	5	doolhof:	12	drievoet:	8	duld:	5
dollar:	5	doop (w):	21	driewiel:	6	dunk:	6
dolleeg:	11	doopkind:	5	driftig:	11	durf (s):	18
dolos:	15	dooprok:	9	dril (w):	8	duursaam:	9
dom-astrant:	6	doringagtig:	6	drilvis:	13	dwaasheid:	11
dominee:	23	doringbos:	17	drinkbaar:	7	dwangarbeider:	5
domineer:	5	doringdraad:	11	drinker:	5	dwarrelwind:	16
domkop:	6	dorpenaar:	9	drinkhoring:	7	dwarsboom:	7
domoor:	5	dors:	10	drinkplek:	15	dwarsdeur:	13
dompel:	11	dorsland:	5	drinkwater:	6	dwarshout:	6
donderbui:	10	dorsmasjien:	10	droef:	7	dwarsoor:	10
Donderdag:	12	dorstig:	6	droëperskes:	5	dwarspaal:	7
donderend:	17	dorstyd:	5	drom (s):	8	dwarsskop:	9
dondergod:	6	dorsvloer:	5	dromer:	17	dwarste:	5
donderslag:	20	døsent:	5	drommel:	14	dwarsstraat:	6
donderstorm:	11	dosis:	7	dronk:	19	dweper:	5
donderweer:	13	dosyn:	13	dronkenskap:	6	dwinglandy:	7
donderwolk:	11	dou (w):	7	dronkie:	12	dynserigheid:	9
donga:	6	doudruppel:	11	dronklap:	5	dynsig:	5
donkerblou:	15	douvoordag:	15	dronkslaan:	13	E.	
donkergroen:	20	draadheining:	9	droogvoets:	6	edel:	23
donkerte:	18	draadloos:	11	droogweg:	7	edelagbaar:	8
donkie:	10	draagbaar		droombeeld:	5	edelgesteente:	18
dons:	22	(s):	14	droomland:	8	edelman:	8
donsig:	9	draagstoel:	5	dros:	8	edelmoedig:	8
dood (w):	24	draaijakkals:	10	droster:	6	edelmoedigheid:	6
doodbang:	19	draaikolk:	6	druipnat:	7	eed:	17
doodbedaard:	21	draaistoel:	5	druiwekorrel:	10	eendedam:	6
doodbenoud:	6	draak:	19	druiwestok:	6	eende-eier:	5
doodbyt:	17	draer:	15	druk (s):	8	eenloop(geweer):	6
dooddruk:	5	draf (s):	14	drukkend:	13	een-oog:	15
doodgooi:	13	drag:	11	drukkery:	5	eenparig:	9
doodhonger:	19	drama:	8	drukking:	14	eensaamheid:	18
doodkry:	5	drang:	8	drukpers:	5	eensellig:	9
doodonskuldig:	8	drank:	23	drumpel:	13	eensgesind:	5
doodry:	5	drasties:	5	dryfsand:	5	eensgesindheid:	5
doodsangs:	19	dreigement:	21	dryfveer:	5	eensklaps:	18
doodsbleek:	11	dreineer:	5	dubbelloop:	9	eentonig:	24
doodsgevaar:	6	drenkeling:	8	dubbeltjie:	8	eentonigheid:	5
doodskrik:	17	drentel:	5	duik (s):	13	eerbaar:	10
doodslaan:	24	dreuning:	19	duimstok:	6	eerbewys:	5
doodslag:	10	drinkel:	5	duim:	1	eerbied:	1

eergister	20	ellips:	5	ewebeeld	5	flikkering:	10
eerlikheid:	11	elmboog:	22	eweredig:	8	flink:	22
eersugtig:	6	els:	8	eweveel:	13	flits (w):	23
eerwaardig:	5	emigrant:	5	ewewig:	17	flits (s):	13
eetbaar:	12	enemmel:	5	ewigdurende:	5	flitslig:	10
eetkamer:	13	energie:	10	ewigheid:	14	flonkering:	5
eetlepel:	10	eners:	19	F.		floreeer:	8
eetlus:	13	eng:	10	fabel:	9	floryn:	5
eetmaal:	7	engel:	15	fabriekstad:	5	floute:	7
eetsaal:	6	enigsins:	13	fabrikant:	7	fluisterend:	7
eetstokkies:	5	enkeling:	9	fabriseer:	6	fluit-fluit:	8
eetware:	6	enorm:	18	fakkel:	12	flussies:	12
eeuelang:	5	ent (inocu-		familiebetrek-		folter:	9
eeue-oud:	8	late):	24	king:	9	foltering:	7
effe:	14	entoesias:	6	familielid:	7	fondament:	17
eg (harrow):	6	entoesiasties	17	fantasie:	11	fonds:	10
egaal:	5	entstof:	24	fantasties:	9	fonograaf:	5
eggenoot:	22	epidemie:	17	fataal:	5	fop:	20
eggo:	24	episode:	9	fatsoen:	14	formasie:	7
eienaardig-		erbarm:	10	fatsoenlik:	18	formule:	5
heid:	6	erbarmlik:	5	Februarie:	13	formuleer:	5
eierdop:	5	erd(e)-	11	feëland:	7	fors (b):	9
eiesinnig:	12	erdepot:	14	feesdag:	5	forseer:	5
eik-:	20	erdeskottel:	7	feesgenoot:	6	fortuin:	16
eikeboom:	23	erdvark:	13	feesmaal:	15	fortuinsoeker	5
eina:	14	erdvarkgat:	5	feestelik:	8	fosfaat:	6
eindeloosheid	10	erdwurm:	5	feestelikheid:	6	fosfor:	10
eindpaal:	5	eregas:	5	fel:	14	foto:	8
eis (s):	9	eretitel:	5	ferm:	12	fotograaf:	6
eis (w):	21	erf (w):	17	ferweelagtig:	9	fotografeer:	6
eiwit:	6	erf (s):	9	ferweelbroek:	12	fotografie:	5
eksamen:	18	erfenis:	7	fiemies:	7	frats:	9
eksamengeld:	5	erfgenaam:	11	fier:	19	frisgebou:	13
eksemplaar:	5	erfporsie:	5	fietslamp:	5	frisheid:	5
ekspedisie:	11	erfstuk:	7	film:	9	frommel:	6
eksperimenteer	9	erg (w):	5	filosoof:	8	frons:	10
ekspres:	5	ergerlik:	19	filosofeer:	7	fuik:	5
ekstra:	20	ergernis:	16	filtreer:	8	funksie:	7
eland:	12	erkenning:	7	finaal:	11	fyngevoelig:	6
elasties:	8	erns:	14	fisant:	11	fynheid:	7
elders:	21	ervare:	17	fisiologie:	5	fynkam:	5
elektrisiën:	5	ervaring:	16	fladder:	16	G.	
elektrisiteit	13	eselsoor:	9	flamink:	7	gaandeweg:	5
element:	12	eselskop:	5	flank:	15	gaap (w):	13
elf (eleven)	21	etenstyd:	6	flap:	5	gaap (s):	17
elf (elf):	18	etiket:	6	flennie:	6	gaas:	5
elfuur:	20	etlike:	14	flenter:	19	gade:	5
ellendeling:	11	euweldaad:	5	fleur:	8	gadeslaan:	5

gal	17	gedrag	14	gekleurd(e):	12	genant:	5
galei:	5	gedrog:	5	gekrom:	17	geneë:	5
galeislaaf:	5	gedruis:	24	gekruid:	5	geneesheer:	7
galery:	11	gedug:	6	gekwes:	17	geneeskunde:	5
galg:	10	gedwee:	5	gelaatskleur:	7	geneesmiddel:	15
galjoen:	8	gedwonge:	5	gelaatstrek:	6	genie:	7
galkoors:	5	geelagtig:	5	geld (w):	12	geniepsig:	9
gallon:	6	geelhout:	7	geldbeursie:	5	genoeglik:	6
galm:	18	geelkoper:	5	gelddors:	5	genoodsaak:	7
galop:	17	geelslang:	9	geldelik:	6	genoot:	5
galsiekte:	7	geelvink:	11	geldstuk:	7	genotvol:	11
gannabos:	7	geelvis:	9	geldgierig:	9	genugtig:	10
gapend:	5	geelwortel:	9	geldig:	5	geoëfen:	5
gare (garing):	13	geeneen:	22	geldlaai:	5	geologie:	5
garingboom:	7	geesdrif:	7	geldskieter:	6	geoloog:	5
garingdraad:	6	geesdriftig:	5	geleë:	13	gepeupel:	8
garnaal:	6	geestigheid:	5	geleerd:	13	geraamte:	17
garnisoen:	6	geestewêreld:	5	geleerde:	7	gerammel:	9
gars:	14	gefladder:	5	geleerdheid:	18	geredelik:	5
gasheer:	23	gefluit:	21	geleide:	5	gereedheid:	17
gaslamp:	5	gegewe:	6	geleidelik:	13	gereedskap:	7
gasvry:	20	gegewens:	5	gelid:	9	gerereg:	16
gasvryheid:	10	gegote:	5	gelofte:	5	gereregshof:	13
gawe:	15	gegrond:	8	geloof:	23	gerf:	8
gebak:	5	gehaat:	8	gelui:	5	gerief:	8
gebed:	23	gehalte:	7	geluidloos:	6	gerieflik:	17
gebergte:	23	gehawend:	5	geluk (w):	7	geriffeld:	5
gebied (s):	24	geheel:	8	geluksoeker:	5	gering:	20
gebiedend:	21	geheg:	14	geluksvoël:	5	geringskat:	11
geblêr:	9	geheimsinnig:	17	gelukwens:	11	geritsel:	8
geboë:	21	geheimsinnig-		gelyke:	12	geroep:	24
gebonde:	12	heid:	5	gelykheid:	5	gerug:	5
geboorte:	20	geheue:	5	gelyk-op:	8	gerunnik:	5
geboortedag:	5	gehoorsaam		gelykte:	15	geruis:	6
geboorteland:	6	(w):	10	gelyktydig:	8	geruisloos:	11
geboorteplek:	5	gehoorsaam		gemaklik:	7	geruit:	5
gebrek:	23	(b):	13	gemakstoel:	7	gerusstel:	13
gebreklik:	6	gehuil:	10	gemaksugtig:	5	gerusstellend:	6
gebruiklik:	13	geïnteres-		gemeen:	22	gerustheid:	5
gebukkend:	5	seerd:	11	gemeenskap:	13	gesaaide:	6
gebulk:	8	geil:	23	gemeente:	7	gesamentlik:	6
gedagtenis:	11	geilsiekte:	5	gemmer:	5	gesang:	6
gedeelte:	16	geitjie:	15	gemmerbier:	6	gesang(e)boek:	7
gedeelteelik:	12	gejaagdheid:	5	gemmerkoek:	9	gesegde:	5
gedemp:	15	gejammer:	5	gemoed:	12	gesel (s):	5
gedetermin-		gekekkel:	5	gemsbok:	12	gesel (w):	5
eerd:	5	gekkerny:	5	genadebrood:	16	geselligheid:	5
gedienstig:	9	gekla:	5	genadeloos:	5	gesellin:	5
gedierte:	5						

gesiggië	9	gevangene	20	gil (s):	6	goingsak:	6
gesigseinder	:8	gevangenis:	12	gimnastiek:	5	golwing:	6
gesind:	10	geveerd:	7	gimnastiek-		gomagtig:	5
gesis:	6	gevreeld:	15	saal:	5	gomboom:	5
geskal:	5	gevolglik:	21	ginds:	9	gomlastiek:	6
geskape:	6	gevolgtrek-		gips:	5	gomlastiekskoe-	
geskiedkundig:	7	king:	7	giraf:	8	ne:	5
geskiedskry-		gevorderd:	9	gisteraand:	15	gordel:	11
wer:	8	gevrees:	11	gisternag:	6	gorrel:	15
geskik:	19	gewaad:	6	glasteur:	7	gort:	18
geskil:	5	gewaarword:	5	glasgoed:	7	gouddraad:	8
geskrewe:	9	gewaarwording	6	glasgelder:	8	goudmyn:	13
geskrif:	11	gewapend:	14	glashuis:	7	goudstuk:	18
geskut:	6	gewas:	5	glaskas:	11	goudvis:	6
geslag:	24	geweerloop:	8	gletser:	5	gousblom:	13
geslepe:	13	geweerskoot:	13	glibberig:	12	graad:	7
gesneuwelde:	5	geweerslot:	5	glim:	11	graagte:	9
gesondheid:	17	geweervuur:	5	glimlag (s):	23	graankorrel:	9
gesout:	6	gewel:	8	glipperig:	5	graansuier:	5
gespanne:	16	geweldenaar:	5	gloeieind:	17	graat:	6
gespe:	7	gewelddaad:	9	gloeilamp:	6	gradeer:	5
gespierd:	10	gewelddadig:	6	gloor	5	grafkelder:	12
gespikkeld:	5	gewelf:	15	glorie:	11	grafsteen:	7
gesplete:	5	gewemel:	5	goddelik:	8	grafterombe:	5
gespuis:	5	gewer:	10	godheid:	6	grammofoon:	6
gestadig:	8	gewerskaf:	10	godsdien:	19	gramskap:	6
gestalte:	20	geweste:	5	godsdien-		graniet:	20
gestel (w):	5	gewigtig:	9	oefening:	5	granietblok:	5
gestel (s):	11	gewillig:	17	godsdienstig:	15	grapmaker:	18
gesteld:	10	gewis:	13	godsvrug:	5	grasetend:	5
gesteurd:	5	gewoel:	19	godvrugtig:	6	grasie:	5
gestreep:	5	gewonde:	16	goedgesind:	8	grasieus:	9
gesuis:	8	gewonne:	8	goedgunstiglik	5	grasperk:	16
gesukkel:	14	gewrig:	5	goedhartig:	23	grassoort:	5
getand:	7	ghitaar:	23	goedhartig-		grasspriet:	11
getik:	5	ghoen:	8	heid:	7	grasveld:	10
getoë:	5	ghwano:	8	goedheid:	16	grasvlakte:	8
getrappel:	5	ghwarrieboom:	17	goedig:	5	greep:	9
getroos (w):	5	gids:	13	goedkeur:	14	greinhout:	7
getroos (b):	10	gierig:	6	goedkoop:	20	greintjie:	9
getrouheid:	9	gierigaard:	5	goedsmoeds:	5	grendel:	5
getuie:	11	gieter:	5	goeienaand:	15	grensloos:	7
gety:	5	gif (gift):	15	goëlaar:	8	grief:	10
geurig:	19	gifbeker:	5	goëlery:	5	grieselig:	14
geut:	13	gifklie:	5	goëltoer:	5	griffel (grif-	
gevaarte:	5	giftstof:	8	goewernante:	6	fie):	11
geval (w):	15	giftand:	12			gril (w):	6

grillerig:	14	haelgeweer:	13	harpoen:	12	hengel:	5
grillig:	6	haelkorrel:	11	harpoenier:	5	herberg:	21
grimmig:	6	haelstorm:	5	harpuisbos:	5	herbergier:	14
grinnik:	7	haglik:	15	harsing-:	8	herder:	18
groef:	6	hakiesdoring:	5	harsings:	5	herfsblare:	7
groenigheid:	8	hakkel:	13	harslag:	5	herfsdag:	5
groente:	12	hakskeen:	7	hartbees:	5	herinnering:	17
groenteboer:	5	halfbroer:	5	hartbeeshuis:	15	herkou:	8
groentewinkel:	5	halfdonker:	11	hartebloed:	5	herleef:	7
groenvlieg:	6	halfdood:	7	hartelus:	21	hernu:	5
groenvoer:	5	halfduim:	5	hartkloppens:	5	heropen:	5
groep:	14	halfmaan:	5	hartkwaal:	5	herrie:	6
groepeer:	6	halfmaanvor-		hartlikheid:	7	herskep:	9
grofbrood:	6	mig:	5	hartroerend:	10	hertog:	14
grofgeskut:	6	halfgrond:	5	hartseer:	23	hervat:	8
grondeloos:	7	halfslyt:	7	hartstogtelik	8	hervorming:	5
groothande-		hallo!	6	hartsvanger:	9	heuningbos:	5
laar:	5	halm:	14	hasepad:	6	heuningby:	12
grootheid:	21	hals:	19	hawer:	11	heuningdou:	7
grootjie:	12	halsband:	10	hawestad:	7	heuningkoek	10
grootmoeder:	5	halsdoek:	9	hebsugtig:	5	heuningvoël:	8
grootmoedig:	9	halsketting:	5	hedendaags:	17	heup:	11
grootouers:	5	halsoorkop:	5	heelagter:	14	hiasint:	6
grootpad:	7	halssnoer:	11	heelal:	8	hiel:	5
grootpraat:	19	halt (w):	12	heelhuids:	5	hiëna:	13
grootprater:	6	halter:	14	heen-en-weer-		hieraan:	15
grootpratery:	9	halterriem:	6	tjie:	6	hierbo:	8
groots:	16	hamel:	9	heengaan:	17	hierjy:	5
grootvader		hamer (s):	14	heerleër:	5	hierlangs:	12
(-pa):	8	hamerkop:	16	heerlikheid:	12	hiernamaals:	5
grootwild:	13	hamerslag:	5	heerser:	15	hiernatoo:	24
grotendeels:	15	handbyl:	5	heerskappy:	6	hieronder:	17
grotesk:	5	handdruk:	19	heerssug:	5	hieroor:	8
gruis:	24	handelsarti-		heet (w):	18	hierso:	15
gruispad:	6	kel:	10	heet (b):	11	hieruit:	10
grusaam:	6	handelskip:	5	hef (w):	7	hiervandaan	18
gruwel:	11	handelstad:	6	hef (s):	20	hik (w):	11
gruweldaad:	6	handelsver-		hefboom:	7	hinderlaag:	12
gryns:	5	keer:	5	heftig:	12	hinderlik:	10
grynslag:	6	hande-viervoet	5	heftigheid:	5	hindernis:	10
grysaard:	20	hand(e)werk:	16	heg (w):	9	hinderpaal:	6
guillotine:	5	handgeklap:	7	heg (s):	10	hings:	13
guerrilla:	5	handgemeen:	7	heg (b):	6	histories:	12
gulde(n):	6	handhaaf:	22	heide-:	10	historikus:	5
gulsigaard:	8	handhawing:	5	heiden:	5	hittegraad:	5
gulsigheid:	6	handigheid:	5	heiligdom:	5	hittete:	5
gun:	13	handkoffer:	6	heilsaam:	6	ho!	5
gunsteling:	14	handlanger:	13	heimlik:	12	hobbelperd:	5
gunter:	9	handsak:	21	heimwee:	15	hobbelagtig:	5
guur:	5	handskrif:	12	heinde:	5	hoedanigheid	8
		handvatsel:	7	hekel:	7	hoede (guard):	21
		hanebalk:	8	hekelwerk:	5		
H.		hanepoot:	6	heks:	23	hoef (s):	19
haai!	17	hanetree:	5	hel (s):	8	hoefgetrappel	5
haak (w):	23	hangbrug:	6	helaas:	6	hoegenaamd:	9
haak (s):	24	hangklok:	5	heldedaad:	19	hoendereier:	5
haakdoring:	5	hans-:	12	heldedig:	5	hoenderhaan:	6
haaks:	5	hanslam:	5	heldemoed:	8	hoenderhen:	7
haakspeld:	5	hanswors:	10	helling:	19	hoenderhok:	11
haal (s):	9	hanteer:	21	helm:	6	hoendernes:	6
haangekraai:	5	hardhorend:	5	helmet:	7	hoenderpas-	
haar (regs):	19	hardkoppig:	5	helper:	13	tei:	5
haaraf:	5	hardnekkig:	11	hemelbol:	5	hoendervleis	5
haard:	20	hardop:	24	hemelboog:	5	hoepel:	9
haarfyn:	20	hardvogtig:	5	hemelhoog:	5	hoepelkrom:	16
haarom:	6	hardwerkend:	11	hemelliggaam	11	hoëpriester:	5
haarskeerder	15	harig:	19	hemelruim:	7	hoerskool:	5
haarsnyer:	8	hark (s):	7	hemelsblou:	17	hoes (s):	5
haarvlegsel:	5	harlekyn:	7	hemelsnaam:	6	hoeveelheid:	23
haastigheid:	9						

hoflik	7	huishouding:	13	ingee:	15	internasio-	
hoflikheid:	5	huisjong:	5	ingenieur:	11	naal:	5
hofsak:	5	huisraad:	15	ingesetene:	6	intiem:	5
hok(h)aal:	8	huisves:	5	ingeslote:	6	intrek:	17
holderdebol-		huisvesting:	5	ingeval:	20	intuimel:	5
der:	6	huisvriend:	6	ingewikkeld:	18	inval (s):	15
homp:	5	huisvrouw:	10	ingewing:	6	invlieg:	14
hondehok:	7	huiswaarts:	20	inglip:	5	invloed:	20
honderdtal:	5	huiswerk:	19	ingly:	11	invlug:	6
hondesiekte:	5	huiwer (w):	22	inhê:	10	invoer:	17
hondevleis:	5	huiwerig:	16	inhoud:	22	inwendig:	7
hondmak:	17	huiwering:	13	ink:	11	inwoning:	5
hondsdoelheid	16	huiweringwek-		inkeer:	6	ivoor:	8
hongerig:	20	kend:	5	inkomste:	12		
hongersnood:	20	hul (w):	8	inkopies:	6	J	
hoofbrekens:	6	huldeblyk:	5	inkpot:	6	jaargety:	8
hoofdoel:	8	huldig:	6	inkrimp:	6	jaar-in:	5
hooffiguur:	5	hulpeloos:	18	inkruiper:	7	jaarliks:	20
hoofknik:	5	hulpvaardig:	10	inlaat:	5	jaart:	6
hoofkwartier:	8	humeur:	22	inlê:	5	jaar-uit:	5
hoofman:	16	humeurig:	6	inlei:	13	jaer:	13
hofoffisier:	5	hurk:	5	inleiding:	21	jaggeseleskap:	9
hoofpad:	5	hurke:	17	inlig:	14	jagluiperd:	6
hoofpyn:	10	husaar:	6	inligting:	18	jagmes:	5
hoofrol:	9	huurmotor:	7	inloer:	19	jagparty:	5
hoofstad:	9	huwelik:	21	inlyf:	5	jagveld:	7
hoofstuk:	5	huwelikslewe:	6	inmiddels:	5	jagverhaal:	5
hoogdrawend:	5	hyg:	24	innemend:	13	jakaranda:	8
hooggeleerd:	5	hysbak:	6	innerlik:	5	jakker:	14
hooggespan:	5	hyser:	16	innig:	21	jaloesie:	8
hooghartig:	9	hyskraan:	6	inoes:	5	jammer (w):	5
hoogs:	14			inplant:	6	jammerlik:	19
hoogstaande:	5	I.		inpraat:	24	jammerhartig	15
hoogtepunt:	16	ibis:	5	inrig:	15	jammerte:	24
hoogvlakte:	5	ideaal:	7	inrigting:	8	ja-nee:	12
hoogwater:	9	idee:	8	inroep:	14	Januarie:	14
hoof:	22	iedereen:	24	insak:	24	japie:	6
hooimied:	9	iesegrimg:	5	inseil:	6	japon:	6
hoon:	7	ietwat:	5	insident:	8	japonika:	5
hoopvol:	6	ignoreer:	5	insien:	20	jarelank:	15
hoorbaar:	19	illusie:	8	insig:	7	jasmyn:	5
hoort:	20	immigreer:	5	insink:	11	jawoord:	5
horlosie:	19	impi:	24	insinking:	5	jellie:	18
horlosiemaker	5	imposant:	6	inskink:	21	jerboa:	5
horlosiewys-		inasem:	6	inskuif:	6	jersie:	14
ter:	5	inbly:	20	inslaan:	12	jeugdig:	16
hortjie:	6	inboet:	5	insleep:	6	jeuk:	22
hot (links):	21	inboorling:	17	insluimer:	15	jig:	9
hotagter:	5	inbou:	6	insluip:	8	jiu-jitsu:	7
hotelhouer:	6	inbreek:	5	insluit:	12	joernalis:	5
hotnotsriel:	5	inbreker:	21	insmeer:	6	joligheid:	8
hot-om:	6	indeel:	20	insnuif:	5	jonggetroude:	5
houer:	8	indertyd:	5	inspeksie:	5	jongkêrel:	16
houtgerus:	11	indien (w):	6	inspekteur:	13	jongmeisie:	8
houtblok:	5	indien (v):	17	inspirasie:	12	jongmens:	12
houtlepel:	5	indoena:	6	inspireer:	6	jongs:	21
houtpaal:	7	indring:	8	inspuit:	13	jonkman:	6
houtskool:	8	indringer:	7	inspuiting:	15	joodtinktuur:	5
houtvuur:	14	indruckwek-		instelling:	5	joos:	5
houtwerk:	23	kend:	19	instink:	15	jubel:	13
houvas:	5	indryf:	5	instinkmatig:	7	juffer:	6
hovaardy:	5	induik:	12	instoot:	16	juistement:	5
howeling:	8	industrie:	12	instroom:	6	jukskei:	9
huid:	5	ineenkrimp:	9	instruksie:	5	Julie (maand):	23
huigelaar:	12	ineens:	8	instrument:	20	Junie (maand):	23
huilbos:	5	ineenstort:	5	insulien:	7	jurie:	5
huilerig:	9	inent:	5	intendeel:	8	jurk:	5
huilery:	6	inenting:	5	intellek:	6		
huisdokter:	9	infanterie:	5	intellektueel	5		

kaak:	11	kapot:	16	kers-ogie:	9	kleinsielig:	5
kaalheid:	6	kappertjie:	6	keur:	13	kleinwild:	11
kaalkop:	8	kappie (bon-		keurig:	11	klei-os:	22
kaalvoet:	11	net):	17	keuring:	7	kleiperd:	7
kaap:	9	karabinier:	5	kielhouer:	5	kleiwerk:	6
kaart:	14	karakter:	14	kielierig:	5	klem:	16
kaartjies-		karaktertrek:	6	kiem:	19	klep:	8
knipper:	5	karba:	5	kiepersol-		klepper:	5
kaartman:	6	karbonkel:	5	(boom):	6	klerasie:	7
kaaskop:	5	kardoes:	22	kies (s):	15	kleredrag:	9
kabel:	12	karee (boom):	8	kieselaarde:	6	klerekas:	7
kabeltou:	5	karig:	14	kieskeurig:	13	kleremaker:	6
kafee:	15	karmosyn:	10	kieu:	15	kleremot:	6
kafferhut:	6	karnuffel:	17	kikker:	5	klerewinkel:	6
kafferkoring:	8	karoobossie:	11	kikvors:	5	kletter:	12
kafferskuil:	5	karooveld:	7	kil:	21	kleureprag:	7
kafloop:	15	karos:	21	kimono:	5	kleurling:	16
kaggel:	21	karper (kur-		kin (ken):	12	kleurloos:	8
ka juit:	7	per):	7	kinderagtig:	13	kleurloosheid:	5
ka juitraad:	5	karperd:	18	kinderbybel:	6	kleurryk:	8
akebeen:	16	karring:	6	kinderhart:	6	kleurstof:	8
akebeenwa:	6	karringmelk:	18	kinderklere:	7	klewerig:	13
kakiebroek:	6	kartel:	7	kinderlik:	17	kliëf:	7
kakiehemp:	7	karton:	6	kinderloos:	10	klient:	7
kakkerlak:	23	karwei:	12	kindermeid:	9	klimaat:	21
kaktus:	16	kaskenade:	8	kindersiekte:	12	klimmer:	13
kalant:	10	kastaling:	5	kinderspele-		klimop:	13
kalbas:	9	kasterolie:	10	tjies:	13	klingel:	10
kalbasyp:	10	kastig:	15	kinderstem:	15	klingeling:	5
kalfsvleis:	5	kasty:	7	kindertuin:	13	klinkend:	6
kaliber:	6	katastrofe:	8	kinderwa (en-		klinkklaar:	5
kalium:	6	katel:	12	tjie):	5	klipbank:	9
kalmeer:	8	katjiepiering:	8	kindlief:	5	klipkop:	21
kalwerhok:	14	katoen:	23	kink:	5	klipkrans:	7
kamas:	9	katswink:	7	kinkel:	6	klipmuur:	19
kameel:	17	kattekwaad:	14	kinkhoes:	8	klipperig:	17
kameel (dor-		katterig:	9	kinnebak:	5	klipplaat:	16
ing) boom:	7	kayallerie:	5	klaaglied:	6	klipsteen:	6
kameelperd:	6	keël:	6	klaarblyklik:	14	kloek (b):	8
kamera:	14	keelgat:	5	klaarpraat:	21	kloek (w):	6
kameraad:	6	keelvormig:	6	klag (te):	16	klokgelui:	5
kamerbuks:	6	keep:	13	klandisie:	14	klokkespel:	7
kamerdeur:	18	keerpunt:	6	klant:	6	klokspys:	7
kamerdoek:	5	kef:	14	klap (s):	24	kloktoring:	7
kamervenster:	20	keil:	10	klapper:	21	klonkie:	13
kamma:	10	keiserlik:	5	klapperdop:	8	klont:	16
kampanje:	6	keiserryk:	6	klapperolie:	5	kloof (w):	6
kampeër:	21	kekkel:	11	klapwiek:	5	klos:	7
kamperfoelie:	6	kelk (ie):	16	klaskamer:	12	klub:	7
kampplek:	15	kelner:	5	klasmaat:	7	klug:	6
kampvegter:	8	kenmerk:	13	klasonderwy-		kluit:	21
kampvuur:	18	kennetjie:	5	ser:	6	knaagdier:	10
kamtig:	9	kennisgewing:	13	klassiek:	9	knabbel:	10
kanaal:	15	kennismaking:	14	klassifiseer:	6	knak:	18
kanarie:	21	kenteken:	6	klavier:	15	knal:	17
kandelaar:	7	kerf:	13	klavierspeler:	8	knaphandig:	7
kangaroo:	7	kerkbank:	6	klawer:	9	knapsak:	12
kanker:	6	kerkdien:	7	kleding:	9	knars (knars):	16
kanniedood:	7	kerker:	5	kledingstuk:	11	knel:	8
kanonnier:	8	kerkhof:	16	kleedkamer:	13	knetter:	11
kantel:	13	kerkklok:	23	kleilat:	8	kneusplek:	8
kantien:	5	kerkraad:	7	kleindogter:	10	knewel:	16
kapabel:	7	kerkraadslid:	6	kleineer:	6	kniebroek:	5
kaparrang:	5	kerktoring:	7	kleingeld:	14	kniediep:	7
kapasiteit:	5	kermis:	6	kleingelowig:	6	kniehalter:	13
kapater:	9	kern:	8	kleingoed:	13	kniekop:	9
kapel:	11	Kersboom:	12	kleinigheid:	19	kniel:	20
kapitaal:	6	Kersfees:	21	kleinkind:	15	knik:	20
kapittel:	7	kerslig:	6	kleinkrv:	13	knin (n).	2

knoesterig: 6	konsentreer: 7	kraginspan- 7	kultuur: 19
knoet: 6	konsertina: 18	ning: 7	kundig: 5
knorrig: 6	konsertsaal: 5	kram: 7	kunsleer: 5
knou: 13	konsternasie: 9	kramp: 15	kunsmatig: 8
knyper: 14	konsul: 8	krampagtig: 20	kunsmis: 12
knyptang: 6	kontant: 13	kranig: 18	kunsskilder 10
kobra: 11	kontrak: 18	kranke: 9	kunstenaar: 19
koddig: 19	kontrei: 6	kranksinnig: 6	kunswerk: 20
koedoe: 21	kontroleer: 12	krans (wreath) 7	kurktrekker: 6
koeikraal: 12	kooi: 13	krap (s): 16	kursus: 6
koeipokkies: 6	kookpunt: 6	kras (w): 9	kus (w): 8
koeistal: 8	kookwater: 8	kraterrand: 5	kuslyn: 18
koekepan: 17	koolkop: 9	kreatuur: 7	kussingsloop 8
koekoek: 9	koopman: 8	kreuk(el): 13	kwaadaardig: 7
koekpan: 5	koopsom: 7	kreupel: 17	kwaaddoener: 20
koeksister: 8	koopware: 5	kreupele: 8	kwaaddoen- erig: 8
koelbloedig: 20	koorsagtig: 8	kreupelhout (-bos): 7	kwaadgeld: 7
koeldrank: 6	koorspen: 6	kriedoring: 5	kwaadheid: 9
koeliewinkel: 7	koorssiekte: 11	krieket: 10	kwaai vriende 7
koelkamer: 5	kopbeen: 16	kriesel: 8	kwagga: 13
koepel: 8	kopdoek: 6	kriewel: 10	kwajong: 15
koer: 24	koperkapel: 8	kriewelrig: 9	kwajong- streek: 14
koerantverko- per: 7	kopie: 8	krioel: 16	kwarantyn: 6
koerasie: 8	koppel: 10	krip: 13	kwart: 17
koetsier: 11	koppig: 15	kristalhelder 6	kwartaal: 24
koever: 18	kopseer: 5	kristalliseer 11	kwartel: 8
koervoet: 7	koraal: 11	kritiek: 11	kwartiermees- ter: 6
koffiehuys: 5	koraalrif: 5	krities: 5	kwas: 14
koffiekan: 10	kordaatstuk: 7	kroeg: 11	kweek(gras): 14
koffieketel: 12	korente (ko- rinte): 5	kroes: 13	kweker: 6
koffiemeul: 6	korhaan: 9	kroeskop: 5	kwekery: 5
koffiewater: 12	koringaar: 8	kronkelend: 15	kwelgees: 6
kok: 15	koringgerf: 7	kronkelweg (-pad): 20	kwelling: 7
koker: 13	koringkorrel 11	kroonprins: 15	kweperlaning 5
kokon: 17	koringmaat: 13	kroos: 13	kweperlat: 9
kolk: 6	koringmied: 6	krop: 16	kwessie: 9
kollege: 7	koringsak: 6	kropduif: 6	kwets: 5
kollekteer: 13	korporaal: 8	kropgans: 5	kwinkelaar: 5
kolon: 5	korrek: 8	krot: 9	kwispel: 10
kolonel: 11	korresponden- sie: 6	kruid: 21	kwistig: 6
kolonis: 6	kors: 18	kruier: 14	kyker: 5
kolossaal: 15	korswil: 6	kruis: 15	
komaan: 17	kortaf: 12	kruisband: 9	L
kombuisdeur: 16	kortasem: 8	kruispad: 7	laaf: 12
komiek: 6	kortsteelpyp: 7	kruisstraat: 10	laag (s): 23
komieklik: 14	kortstondig: 11	kruistog: 6	laaggelee: 6
komitee: 17	kortweg: 8	kruithoring: 12	laagwater: 15
komma: 6	kosbaarheid: 7	kruitmagasyn: 9	laai (s): 19
kommandeur: 5	kosganger: 7	kruwa: 6	laaistok: 22
kommandeer: 7	koshuis: 13	kruk: 7	laakbaar: 6
kommando: 14	kosskool: 9	krul (s): 16	laars: 6
kommervol: 20	koste: 7	krulhare: 9	laasgenoemd 18
kommnetjie: 13	kostelik: 15	krulkop: 6	laboratorium 15
kommissaris: 6	kosteloos: 7	krullebol: 5	lading: 8
kommissie: 8	koster: 8	kryg: 5	laerplek: 10
kommunikasie: 8	kosyn: 9	krygsdiens: 9	laeveld: 11
kompas: 11	koudbloedig: 5	krygsgevan- ne: 9	lafhartig: 20
kompleet: 24	koudlei: 6	krygslis: 6	lafhartig- heid: 10
kompliment: 7	koulik: 10	krygsman: 8	laggend: 19
komponeer: 20	kous: 17	krygsraad: 7	laggerig: 7
komponis: 16	kraag: 11	kryt: 12	laglus: 5
komposisie: 5	kraalhek: 10	kubiek: 6	lagwekkend: 8
kondisie: 9	kraalogie: 5	kuiergas: 8	lak (w): 22
kondukteur: 22	kraam: 8	kuif: 13	lak (s): 8
konferensie: 6	kraan: 17	kuifkop: 6	lamlendia
konfooi: 6	kraffie: 6		
kongres: 6			

lammerskape:	9	lemoenskil:	5	linkerskouer:	8	lugruim:	23
lammervanger:	20	lendedoek:	6	linkervleuel:	21	lugskip:	17
lampolie:	8	lendelam:	15	linkervoet:	7	lugspieeling:	9
lamsiekte:	7	lepelvol:	9	linnegoed:	7	lugstroom:	7
lam(s)vleis:	7	lêplek:	17	lispel:	5	lugtig:	23
landbou:	14	letter:	19	listig:	19	luidrugtig:	18
landboukunde:	6	letterkunde:	6	listigheid:	6	luidrugtig-	
landboukundig:	5	les (w):	16	lit:	7	heid:	5
landbouproduk:	7	leser:	19	litteken:	9	luidspreker:	5
landdros:	6	let:	7	loei:	14	luik:	8
landerye:	15	lettergreep:	6	loerie:	5	luikgat:	5
landgenoot:	11	leuningstoel:	16	loesing:	12	luilak:	5
landgoed:	6	lewensbeskry-		lof:	22	luilekker-	
landing:	11	wing:	7	loflied:	11	land:	5
landkaart:	11	lewensbloed:	5	lofsang:	6	luim:	11
landmeter:	8	lewensdae:	11	log:	8	luis:	5
landskap:	13	lewensgeluk:	7	lok (s):	10	luister (s):	10
landstreek:	17	lewensgenot:	7	lokaal:	5	luisteraar:	5
landwaarts:	5	lewensgevaar:	12	lokasie:	6	luisterryk:	5
lanfer:	6	lewensjaar:	7	lokstem:	6	lumier:	5
langdradig:	7	lewenskrag:	6	lol:	23	lummel:	6
langdurig:	12	lewenslang:	24	lollery:	5	lusern:	7
langgerek:	14	lewenslas:	5	lomerig:	10	lushof:	6
langharig:	5	lewenslig:	10	lommer:	10	lusteloos:	17
langstert:	5	lewensloop:	8	lomperd:	5	lustig:	15
langwa:	6	lewe(ns)loos:	18	long:	20	lyding:	21
langwerpig:	20	lewenslus:	9	longontste-		lyfband:	11
lank-laas:	16	lewenslustig:	13	king:	11	lyfwag:	7
lap (w):	17	lewensmiddele:	7	lont:	7	lykbesorger:	5
lappop:	8	lewenstaak:	13	loof:	10	lykdraer:	5
larwe:	22	lewensweg:	6	loodgieter:	5	lykkoets:	5
las (w):	18	lewenswys(e):	13	loodkoeël:	7	lyksrede:	5
laspos:	9	lewerik:	7	loodlyn:	5	lykstoet	
laster:	6	liefderyk:	10	loodreg:	15	(-stasie):	6
laventel:	7	liefdevol:	5	loods:	13	lykwa:	5
lawa:	22	liefhebbend:	15	loom:	6	lym:	24
lawastroom:	5	liefhebber:	18	loon (w):	18	lynstaan:	12
lede (b):	6	liefhebber:	9	loopbaan:	15		
ledekant:	5	liefkoos:	11	loopgraaf:	6		
ledig (w):	6	liefkosing:	5	loot (w):	14	M	
ledigheid:	14	lieflikheid:	12	lorrie:	7	maag(d):	12
leed:	20	liefeling:	24	losbrand:	24	maagdelik:	6
leefwyse:	9	liefs:	19	losbreek:	19	maagkoors:	6
leegloper:	7	lieftallig:	11	losdraai:	16	maagpyn:	15
leen:	22	lier:	5	loseerder:	5	maagsap:	5
leerband:	5	lies:	5	losgaan:	23	maai:	21
leergierig:	5	ligblou:	14	losgeld:	5	maaiër:	15
leergoed:	6	ligbruin:	10	losieshuis:	6	maaifoedie:	5
leerjonge:	5	liggaamlik:	10	loskoop:	5	maalklip:	10
leerlooier:	5	liggaamsbou:	12	loskry:	11	maan (w):	15
leerskaar:	5	liggaamsdeel:	5	loskry:	5	Maandagmore:	8
leerskool:	5	liggaamskrag:	8	losskry:	5	maanhaarjak-	
leesboek:	9	liggaamssoefe-		losskakel:	16	kals:	11
leeskamer:	7	ning:	8	losskeur:	15	maanligaand:	10
leesstof:	7	liggeel:	9	losslaan:	6	maanlignag:	15
leebekkie:	9	liggewend:	7	lossny:	6	maanskynaand:	8
leeujag:	6	ligging:	23	lostrek:	13	maarskalk:	6
leeumannetjell:	11	liggroen:	13	loswikkel:	5	Maart:	20
leeuwvlie:	13	ligvoet:	6	lotery:	7	maatskappy:	13
legende:	14	lighoofdig:	9	lotgenoot:	7	maatstok:	6
legioen:	7	ligsinnig:	9	lotgeval:	19	madeliefie:	9
lei (s):	9	ligstraal:	12	lotus:	11	magasyn:	17
leidam:	6	ligtelaaie:	11	lou:	17	maghebber:	8
leidsaamheid:	7	liguster:	6	louere:	8	magistraat:	19
leidsman:	5	limonade:	17	louter:	20	magnesium:	8
lekkerbek:	8	lindeboom:	6	lower:	24	magnolia:	6
lekkerbekkig:	8	liniaal:	7	lowergroen:	12	majestueus:	12
lekkergoed:	19	linie:	10	lug (w):	15	majoor:	10
lekkerny:	11	linkerarm:	6	lugballon:	5	makou:	7
				luglaag:	5	malariakoors:	5

malligheid	8	meerkat:	18	mielieblaar:	10	moleste:	9
mals:	6	meermin:	18	mieliekop:	20	molesteer:	9
malva:	10	meesleep:	11	mielieland:	20	mollig:	5
mandaryn:	6	meespeel:	8	mieliemeel:	14	molslang:	6
manel:	20	meesteres:	7	mieliepap:	20	molvel:	5
maneuvereer:	5	meesterstuk:	8	mieliepit:	13	molwa:	9
manevales:	9	meeu:	13	mieliestronk:	7	mompel:	19
mangelwortel:	5	meewarig:	5	miernes:	14	monarg:	5
manhaftig:	20	meganies:	6	mikhout:	6	mondering:	7
manhaftigheid:	5	meganisme:	5	mikrofoon:	7	mondfluitjiell	11
manierlik:	11	meisiestem:	9	mikroskopies:	8	mondjievol:	9
manlik:	20	melaats:	6	mikstok:	12	monnik:	6
manmoedig:	7	melankolies:	5	mild:	19	monteer:	5
mannestem:	6	meld:	18	militêr:	6	monument:	19
manskap:	17	melding:	12	miljoener:	10	mooipraterij:	7
mansklere:	6	melkbeker:	6	miltziekte:	6	mooiweer:	12
manslag:	5	melkbok:	5	minagting:	15	moorddadig:	6
mansmens:	5	melkbos:	10	minaret:	6	moorddadig-	
manuskrip:	7	melkbottel:	6	mindere:	7	heid:	5
mapstieks:	9	melkemmer:	10	minderwaardig	9	moordlus:	5
maraboe:	5	melkery:	9	mineraal:	21	moordlustig:	6
markmeester:	5	melkkoei:	18	minister:	8	moordtuig:	5
markplein:	13	melkkos:	9	minlik:	5	moraal:	6
marmer:	21	melodie:	20	minnaar:	9	more-aand:	8
marmot:	12	melodieus:	5	minstens:	18	moredou:	6
maroela:	8	mengelmoes:	6	mintig:	6	morelug:	18
marokyn(leer):	5	mengsel:	22	mirakel:	6	moreskemering	5
mars:	16	menigmaal:	17	misbank:	6	morester:	19
marsjeer:	12	menigvuldig:	6	misbruik:	14	more-uur:	7
martel:	13	mensekennis:	7	misdaad:	20	morg:	18
martelaar:	9	mensekind:	7	misdadiger:	9	morsig:	11
marteldood:	5	menselewe:	8	miserabel:	6	moskee:	6
marteling:	15	mensestem:	10	misgis:	10	moskonfyt:	9
masels:	10	mensheid:	5	mishandeling:	12	mossel:	15
masjinerie:	17	mensliewend:	8	mishoop:	5	mosterd:	6
masker:	9	mensvleis:	9	miskoek:	8	motief:	7
massief:	11	mensvreter:	10	miskruier:	17	motorboot:	7
materiaal:	18	menuet:	5	mislei:	22	motorbus:	6
matesis:	8	merel:	5	mismoedig:	24	motorfiets:	11
matig:	12	merendeel:	11	mismoedigheid	8	motorongeluk	7
matigheid:	14	merkbaar:	12	misnoeë:	5	motreën:	18
matjiesgoed:	7	merkwaardig-		misnoeg:	6	muiskat:	8
matras:	14	heid:	5	misskiet:	21	muiskvanger:	6
matriek:	18	messel:	6	misstof:	8	muiskvoel:	13
matrikulasie:	7	messelaar:	6	misterie:	5	mummie:	5
matrikuleer:	11	metaal:	22	mistig:	14	munt:	11
matrone:	9	metaalplaat:	5	mistigheid:	11	muntstuk:	7
mauser:	12	meteen:	7	mistroostig:	13	murasie:	17
medalje:	12	metgesel:	17	misverstand:	9	murg:	21
medeburger:	6	metode:	24	mits:	17	murgbeen:	6
mededeling:	12	mettertjyd:	12	modderagtig		murmur:	10
mededinger:	22	meubel:	19	(modderig):	10	murmureer:	5
medemens:	18	meubelmaker:	5	modderplas:	13	mus:	18
medewerker:	10	meubiler:	9	modderpoel:	6	museum:	20
medewerking:	9	meubelstuk:	6	modeboek:	6	musiekinstru-	
medewete:	7	meublement:	7	modelleer:	6	ment:	8
medies:	9	meulsteen		moduleer:	6	musiekles:	6
meedeel:	23	(-klip):	6	moedeloosheid	20	musiekstuk:	8
meeding:	7	middagdutjie		moederaarde:	6	musik:	10
meedoën:	12	(-slapie):	9	moederhart:	6	musketier:	5
meedoënloos:	17	midde:	20	moederliefde:	14	muurkas:	7
meegaan:	13	middeldeer:	21	moedertaal:	5	muurpapier:	5
meegoe:	11	middeleeue:	11	moedig:	19	mymer:	10
meegevoel:	20	middeljarig:	8	moedswillig:	11	mymering:	12
meehelp:	8	middellyn:	9	moegheid:	9	mynwerker:	14
meekom:	7	middelmanne-		moeisam:	14		
meelblom:	7	tjie:	5	moeras:	17		
meeldraad:	5	middelmatig:	17	moerbe:	12	N	
meemaak:	8	middelpunt:	10	moesie:	17	na-aan:	14

naaldekokker:	20	neerkyk:	7	nukkerig:	24	omslaan:	14
naaldwerk:	14	neerlaat:	9	nul:	9	omsoom:	10
naamgenoot:	5	neersien:	12	nutteloos:	15	omspring:	24
naamlik:	22	neersink:	6	nuusberig:	5	omstap:	6
naargeestig:	5	neerskiet:	13	nuusdraer:	5	omstoot:	5
naarheid:	13	neerskyn:	15	nuuskierig-		omswaai:	5
naasaan:	7	neerslagtig:	8	heid:	15	omswerwing:	17
naasagter:	11	neerstort:	5	nuweling:	10	omtuimel:	6
naasbestaande:	5	neerstryk:	14	nuwerwets:	7	omvang:	14
naaste (s):	10	neervly:	5	nuwigheid:	10	omvergooi:	7
naaste(n)by:	23	neerwerp:	12	nydig:	7	omvlie(g):	18
naasvoor:	6	neffens:	10	nywerheid:	12	omweg:	9
naat:	8	negentien:	15			omwenteling:	9
naburig:	15	negentig:	22		0	omwerk:	6
nabyheid:	23	neger:	8	observatorium:	6	onaangenaam:	19
nadelig:	18	negosiegoed:	6	oefening:	23	onaangenaam-	
nadenkend:	5	neig:	5	oeroud:	16	heid:	8
naelbyter:	6	nektar:	11	oester:	17	onaangeroerd:	13
naelloper:	6	nekvel:	6	oesterbank:	6	onaantreklik:	16
nagaan:	8	nerf:	8	oestyd:	11	onaardig:	14
nagaap:	8	nering:	5	oeverblinde-		onafgebroke:	6
nagdier:	7	netelig:	8	ry:	11	onafhanklik:	19
nageslag:	23	neul:	9	offer (w):	12	onafhanklik-	
nagloper:	5	neurie:	5	offerande:	6	heid:	8
naglug:	9	neusgat:	13	offisier:	22	onafsienbaar:	5
nagmaal:	17	neushoring:	5	oggendete:	8	onbarmhartig:	15
nagmerrie:	7	neutraal:	10	oggendstond:	9	onbedagsaam:	9
nagrus:	18	nier:	7	ogiesdraad:	7	onbedorwe:	6
nagsê:	9	nies (w):	19	okkerneut:	7	onbeduidend:	6
nagtegaal:	7	niksdoen:	5	okkerneutboom:	5	onbedwingbaar:	8
nagtelik:	17	niksnuts:	19	oktrooi:	5	onbegaanbaar:	8
naguil:	9	nikswerd:	7	oleander:	8	onbegrens:	6
nagwind:	15	nimf:	8	oliekan:	7	onbegryplik:	13
nahou:	12	nimmermeer:	11	olienhout:	6	onbekommerd:	6
najaar:	19	nitroglise-		oliepitte:	7	onbekwaam:	12
nakend:	6	rien:	13	olifant(s)-		onbereikbaar:	13
nakom:	12	nobel:	6	tand:	6	onberekenbaar:	5
nakyk:	15	nodeloos:	7	olik:	13	onbeseerd:	5
nalaat:	7	nogmaals:	24	olikhed:	6	onbeset:	5
naloop:	6	nogtans:	19	olyf:	7	onbeskaaf:	10
namaak:	5	nok:	6	ombind:	6	onbeskaamd:	8
namate:	12	nommer:	6	ombring:	8	onbeskadig:	7
nar:	5	nonna:	14	omgang:	13	onbeskermd:	9
narigheid:	7	noodgeroep:	5	omgekeerd:	17	onbeskoftheid:	6
narsing:	5	noodgeval:	5	omgekrap:	19	onbeskryflik:	23
nartjie:	16	noodhulp:	11	omgooi:	7	onbeslis:	5
nastergal:	6	noodlanding:	9	omhaal:	11	onbesorgd:	8
natlei:	6	noodoproep:	7	omhê:	16	onbetroubaar:	10
natmaak:	9	noodsaaklik:	22	omhels:	24	onbetwis:	6
nattigheid:	8	noodsaaklik-		omhelsing:	8	onbevrees:	6
natuurkundige:	5	heid:	11	omhul:	9	onbeweegbaar:	7
natuurstudie:	6	noord:	22	omhulsel:	5	onbeweeglik:	23
natuurtoneel:	7	noorde:	8	omkantel:	7	onbeween:	5
natuurweten-		noordekant:	13	omkap:	12	onbewoë:	7
skap:	5	noorderlig:	5	omklem:	6	onbewoonbaar:	11
navolger:	5	noordewind:	9	omkrap:	16	onbewoond:	20
navolging:	9	noordkus:	7	omlaag:	5	onbillik:	6
navorser:	9	noordpool:	6	omliggende:	19	onbruikbaar:	19
navorsing:	8	noordweste-		ommesientjie:	8	ondankbaar-	
navorsings-		wind:	6	ompad:	21	heid:	12
werk:	5	noot:	19	omploeg:	18	ondanks:	13
navraag:	8	noppies:	6	ompraat:	20	onderaan:	14
nederig:	11	normaal:	5	omroep:	6	onderaards:	19
nederigheid:	7	nors:	22	omroeper:	7	onderbaadjie:	16
nedersetting:	6	nota:	5	omry:	10	onderbreek:	6
neerdaal:	5	notaris:	5	omseil:	8	onderdaan:	13
neerdruk:	10	notisie:	15	omsingel:	17	onderdak:	5
neerhaal:	6	nou-nou:	13	omsingeling:	5	onderdeel:	6
neerhangend:	5	November:	15	omsit:	13	onderdeur:	10

ondergang:	9	ongewapend:	12	ontmoeting:	18	onwaarskyn-	
ondergronds:	19	ongewas:	7	ontneem:	16	lik:	5
onderhandel:	5	ongewens:	14	ontoeganklik:	5	onweer:	16
onderhandel-		ongewoon:	17	ontplof:	10	onweerslug:	5
ing:	6	onhandig:	8	ontplooi:	6	onweerstaan-	
onderhemp:	7	onhandigheid:	7	ontroer:	12	baar:	10
onderhou:	16	onherbergzaam:	9	ontroof:	15	onweerswolke:	7
onderhoudend:	6	onherroeplik:	6	ontrou:	13	onwetend:	9
onderin:	20	oniks:	5	ontrouheid:	7	onwil:	6
onderklere:	7	oninteressant:	11	ontsag:	23	onwillekeu-	
onderkoning:	13	onkant:	6	ontset:	5	rig:	23
onderlangs:	15	onkoste:	5	ontsettend:	20	onwillig:	23
onderling:	15	onkruid:	20	ontsetting:	15	oogappel:	6
ondermyn:	9	onkunde:	14	ontsien:	16	ooggetuie:	5
onderneming:	14	onkundig:	9	ontslaan:	11	ooghaar:	9
onderrig:	12	onkwe(t)sbaar:	5	ontslapene:	6	oogknip:	13
onderrok:	10	onlangs:	16	ontsluit:	7	ooglid:	7
ondersees:	9	onledig:	5	ontsmet:	8	oogmerk:	20
onderskeid:	10	onmag:	10	ontsmettings-		oogopslag:	7
onderskeiding:		onmerkbaar:	9	middel:	5	oogvel:	5
	10	onmisbaar:	5	ontsnapping:	9	oogvlek:	9
onderskep:	14	onmiskenaar:	6	ontspruit:	19	oogwenk:	19
onderspit:	8	onnatuurlik:	24	ontstel:	12	oogwimper:	8
ondersteun:	9	onnut:	9	ontsteld:	17	oombliklik:	18
ondersteuner:	22	onopgelos:	8	ontstem:	6	oopdruk:	7
ondersteuning:		onopgemerk:	13	ontsyfering:	6	oophou:	8
	12	onopgesmuk:	5	ontval:	8	oopkry:	17
ondertussen:	13	onophoudelik:	22	ontvangs:	16	ooplê:	21
ondervra:	7	onoplettend:	12	ontvlambaar:	6	oopruk:	17
onderwêreld:	10	onpartydig:	7	ontvlees:	6	oopsit:	6
onderwerp:	20	onplesierig:	20	ontvlugting:	11	oopskeur:	21
onderwys:	24	onraad:	20	ontvoer:	21	oopslaan:	10
onderwyseres:	9	onreg:	19	ontvou:	5	oopsluit:	8
ondeug:	23	onrein:	6	ontwapen:	13	oopsper:	8
ondeund:	18	onrus:	18	ontwerp:	14	oopspring:	8
ondeurdring-		onrustigheid:	6	ontwerper:	6	oopstaan:	20
baar:	5	onsekerheid:	14	ontwil:	5	oopsteek:	6
ondeurgronde-		onselfsugtig:	7	ontwyk:	14	oopstoot:	7
lik:	5	onskatbaar:	9	onuitspreek-		ooptrek:	13
ondier:	9	onskuld:	17	lik:	11	oopvlieg:	7
ondraaglik:	16	onsterflik:	11	onvas:	7	oopvou:	15
onduidelik:	17	onsterflik-		onvatbaar:	6	oorblywend:	14
oneerbiedig:	5	heid:	7	onveilig:	15	oorboord:	22
oneetbaar:	12	ontasbaar:	5	onveiligheid:	8	oorbring:	17
oneffe:	5	ontbeer:	7	onveranderd:	16	oord:	19
oneindigheid:	13	ontbering:	16	onveranderlik:	9	oordaad:	7
onenigheid:	8	ontbind:	13	onverbiddelik:	16	oordeel (s):	23
onervare:	11	ontbinding:	5	onvergeetlik:	16	oordeelkun-	
onfeilbaar:	11	ontbloot:	20	onvergenoegd:	8	dig:	8
ongebaan:	9	ontbreek:	24	onverklaar-		oordek:	6
ongeduld:	7	ontdekker:	14	baar:	9	oordryf:	19
ongehinderd:	5	ontdekking:	13	onvermoeid:	17	ooreenkom:	9
ongehoord:	8	ontdekkings-		onvermydelik:	14	ooreenkoms:	19
ongehoorsaam:	22	reis (-tog):	22	onverpoos:	6	ooreenkom-	
ongekend:	7	ontdekkings-		onverrig:	17	stig:	5
ongekunsteld:	6	reisiger:	6	onversadelik:	8	ooreenstem:	11
ongeleerd:	20	ontembaar:	6	onversadig:	6	ooreenstem-	
ongeleterd:	5	ontgaan:	20	onversigtig:	16	ming:	7
ongeloof:	7	ontgeld:	12	onversigtig-		oorerf:	12
ongelowig:	13	ontglip:	18	heid:	10	oorgang:	7
ongemak:	7	ontgroening:	7	onverskillig:	23	oorgawe:	6
ongenadig:	14	onthef:	10	onverskrokke:	21	oorgenoeg:	9
ongenooi:	10	onthul:	9	onverstandig:	11	oorgeluklig:	5
ongerep:	6	onthuts:	10	onverstoer-		oorhand:	10
ongerief:	19	ontkieming:	7	baar:	5	oorhandig:	21
ongerieflik:	12	ontkom:	15	onvervaard:	6	oorhang:	19
ongeroyer:	5	onykoming:	24	onverwinlik:	6	oorheersing:	5
ongeskik:	18	ontleding:	12	onvoorsiens:	9	oorkleed:	5
ongestoord:	19	ontleed:	13	onvoorwaarde-		oorklim:	14

oorlams:	7	openlik:	17	optog:	6	palmiet:	16
oorlas:	8	operasie:	21	optrede:	8	palmtak:	6
oorlê:	8	opereer:	12	optree:	16	pand:	13
oorlede:	15	opgaande:	13	opval:	10	pandspel:	5
oorledene:	5	opgeblaas:	24	opvallend:	16	paniek:	6
oorleef:	6	opgebruik:	6	opvarend:	5	paniekerig:	5
oorleg:	5	opgeruimd:	24	opvat:	11	pant:	8
oorlewering:	10	opgeskeep:	19	opvlieënd:	10	pantser:	5
oorlogsgod:	5	opgeskote:	10	opvoed:	18	papawer:	8
oorlogskip:	7	opgetoe:	11	opvoeder:	5	papegaai:	17
oorlogskreet:	12	opgewasse:	11	opvoeding:	10	papiergeld:	6
oorlogskuns:	5	opgraaf:	18	opvoer:	16	paplepel:	8
oorlogstyd:	6	ophaal:	14	opvoering:	10	pappot:	9
oorlogvoerend:	6	ophê:	17	opvolg:	14	parade:	7
oorloop:	9	ophef:	16	opvolger:	10	paraffien:	21
oormag:	14	ophelder:	9	opvou:	10	paraffien-	
oormatig:	6	ophelp:	6	opvryf:	9	blik:	7
oormeester:	9	ophemel:	12	opvul:	5	paraffienkis:	6
oormoed:	7	ophoop:	16	opwek:	16	paradys:	14
oormore:	12	opinie:	18	opwel:	12	parallel:	12
oornag:	15	opklaar:	13	opwinding:	17	parasiet:	14
oorneem:	16	opkomende:	16	opwip:	6	park:	14
oorrompel:	21	opkommandeer:	6	orakel:	7	parlement:	7
oorskiet:	12	opkry:	7	oranje:	9	parmant:	6
oorskut:	6	oplaas:	10	ordeloos:	5	parmantig:	16
oorstaan:	8	oplê:	17	ordentlik:	15	pars:	6
oorspan:	9	oplei:	11	ordonnans:	7	party (s):	15
oorsprong:	17	opleiding:	12	orgaan:	23	pas (s):	22
oorspronklik:	23	opleiding-		organisasie:	9	pasgebore:	5
oorstelp:	7	skool:	5	organiseer:	18	pasient:	20
oorstroming:	18	oploop:	17	orgidee:	6	paslik:	12
oortog:	12	opmaak:	16	oribie:	5	passasier:	23
oortreding:	7	opmars:	8	origens:	14	passasiers-	
oortrak:	17	opmerking:	17	origheid:	5	boot:	8
oortuigend:	22	opnoem:	11	orkaan:	13	passeer:	6
oortuiging:	15	opoffer:	6	orkes:	8	passer:	6
oorvaar:	6	opofferings:	6	orrelis:	12	pastei:	15
oorveeg:	6	oponthoud:	11	otjie:	8	pastorie:	15
oorvertel:	15	oppasser:	16	otter:	5	patat:	8
oorvloedig:	8	opperhoof:	22	ouderling:	23	patriarg:	6
oorvloei:	5	oppik:	8	oudheid:	16	patriot:	6
oorweeg:	23	oppomp:	6	ouds:	5	patriotisme:	8
oorwinnaar:	23	opponent:	7	oudsher:	7	patroonband:	8
oorwinter:	8	opraak:	11	ouerhuis:	10	patroondop:	6
oorwonne:	6	opraap:	24	oujaarsaand:	7	pedaal:	7
ooskus:	10	opreg:	17	oulaas:	12	peerboom:	7
oostekant:	11	oproer:	7	ouma:	24	peet:	7
oostelik:	10	opruim:	8	ouma-grootjie:	8	pynsend:	21
oostewind:	17	opruk:	22	oumannehuis:	5	peits:	9
opaal:	5	opsaal:	19	oumeid:	6	pekel:	7
opbel:	6	opsê:	21	oumense:	18	pelgrim:	6
opbou:	19	opset:	14	outomaties:	11	pels:	6
opbreek:	13	opsigter:	15	owerheid:	6	pendoring:	5
opbrengs:	17	opsit:	21			pennemes:	6
opdis:	5	opskep:	11			penkop:	8
opdoem:	6	opskik:	6			penning:	7
opdons:	5	opskop:	14			penningmees-	
opdra:	8	opskrif:	10			ter:	6
opdraai:	6	opskrik:	5			penorent:	12
opdraand:	23	opskryf:	7			pens:	17
opdrag:	18	opskud:	10			penseel:	7
opdrifsel:	9	opskudding:	15			pensioen:	22
opdring:	12	opslag:	15			penwortel:	12
opdrink:	12	opspoor:	10			peper:	22
opdroog:	17	opstal:	7			peperboom:	9
opdryf:	6	opstandig:	16			peperkorrel:	10
opduik:	16	opstap:	9			peperment:	6
opeens:	17	opstook:	6			perdepoot:	21
opeenvalging:	6	opstop:	12			perderuiter:	18
opeis:	8	opstig:	17				

perdestal:	11	platriem:	14	potlood:	22	R	
perdevleis:	5	platsak:	6	potsierlik:	7	raadgewer:	9
pêrelduiker:	5	platskiet:	6	pou:	15	raadpleeg:	16
pêrelvisserij:	5	platteland:	17	pouse:	17	raadsaam:	15
pêreloester:	6	pleeg:	17	praal:	10	raadsitting:	6
pêrelsnoer:	16	pleegkind:	7	prakseer:	19	raadsman:	7
periode:	9	pleegmoeder:	5	prakties:	21	raakgooi:	8
periskoop:	8	pleegouers:	5	praktyk:	10	raakloop:	22
perk:	15	pleegvader:	7	praterij:	18	raakskiet:	9
perlemoer		plegtig:	18	prêdikasie:	5	raakskoot:	5
(-n):	9	plegtigheid:	8	preekstoel:	7	raakvat:	18
permanganaat:	11	pleidooi:	9	prenteboek:	12	raamwerk:	14
perron:	8	pleister:	17	presenteer:	9	raap (s):	14
pers (w):	11	pleks:	6	president:	19	raap (w):	13
perskeboom:	11	plesierig:	23	preskripsie:	5	raat:	17
personeel:	8	plesiertoeg:	5	presteer:	7	radbraak:	5
persoonlik-		pligsgewoel:	7	pretmaker:	7	radio:	10
heid:	11	ploeery:	11	priester:	15	radium:	14
perspektief:	7	ploegskaar:	7	prikkelbaar:	6	radja:	11
pestilensie:	6	ploegstert:	8	pril:	9	radys:	14
pet:	17	plons:	16	primêr:	8	raffineer:	5
petalje:	11	pluifings (plu-		primitief:	10	rag:	8
petisie:	11	iens):	6	prinsipaal:	10	rakelings:	13
petrolpomp:	6	pluim(pie):	24	prinsipale:	5	raming:	6
peusel:	12	pluimvee:	14	prior:	9	ramkie:	5
peuter:	14	pluishoed:	7	probeerslag:	8	rammel:	12
piano:	5	pluisie:	7	probleem:	18	rampsalig:	5
piekel:	7	plunderaar:	7	produk:	23	rampspoedig:	7
piekniek:	21	poeding:	12	produksie:	9	rang:	20
piekniekplek:	7	poeier:	20	produseer:	9	rank:	22
piep:	24	poel:	18	proes:	19	rantsoen:	9
pieperig:	6	poets:	19	profeties:	7	rapport:	11
pieters(i)e-		pokkel:	5	program:	15	raps:	8
lie:	6	pokkies:	8	projek:	12	rasgenoot:	7
piets:	18	polisie:	20	prokureur:	14	rasper:	8
pigmees:	12	polisiehond:	6	prominent:	8	ratelslang:	6
pikkenien:	9	polisiekan-		promosie:	9	realisties:	5
pil:	21	toor:	6	pronkstuk:	6	redakteur:	5
pinkie:	11	politiek:	17	pront:	8	reddeloos:	5
pionier:	6	politikus:	7	prop:	22	redder:	13
piramide:	17	politoeir:	7	propaganda:	6	redeneer:	21
pistool:	17	polka:	5	propvol:	21	redevoering:	5
plaasbotter:	6	polshorlosie:	6	prosedure:	6	reël (s):	19
plaaslewe:	7	polys:	5	protes:	17	reël (w):	14
plaasverv-		pomp:	20	protesteer:	15	reëlmatig:	7
ger:	5	ponie:	10	proviant:	5	reëlreg:	8
plaasvolk:	10	pont:	8	provinsie:	20	reënbui:	6
plafon:	8	poortwagter:	20	pruim (s):	19	reëndruppel:	10
plak:	15	poot-uit:	8	pruimpie:	14	reënjask:	6
plakkie:	10	popgoed:	7	prul:	6	reënmaker:	5
plakpapier:	7	pophuis:	7	pruttel:	6	reënmeter:	8
planeet:	23	poprokkie:	5	pryk:	18	reëntyd:	6
plankton:	13	populariteit:	6	prysenswaar-		reënval:	11
planter:	7	populêr:	15	dig:	7	reënvlaag:	6
plantaardig:	6	populier:	15	prysgee:	16	reënwater:	13
plantasie:	13	populierbos:	9	psalm:	16	reep:	22
plantegroei:	18	popwaentjie:	10	publiek:	12	regaf:	18
planterijk:	7	porselein:	16	publiseer:	11	regeerder:	24
plantetend:	9	porsie:	9	puik:	13	regent:	5
plantewêreld:	5	portuur:	9	puimsteen:	5	regering:	17
plantkunde:	8	posbode:	7	puin:	20	reggeaard:	5
plantkundig:	8	posbus:	10	puinhoop:	6	regmatig:	6
plantluis:	6	positief:	8	puntig:	14	regoor:	9
plas (w):	18	poskaart:	7	pylpunt:	5	regruk:	9
platanna:	6	poskantoor:	11	pylreguit:	24	regsom:	7
platdak:	6	posorder:	6	pylsnel:	18	regstreeks:	11
platdruk:	19	possak:	7	pylvak:	5	regterarm:	8
platform:	15	posseel:	9	pynappel:	5	regterbeen:	10
platjie:	8	postuur:	6	pynbank:	6	regterkant:	16

regulasie	8	ritseling:	17	rooierig:	7	saamstel:	19
regverdig (b)	17	rittel:	13	rooigras:	6	saamstem:	23
regverdig (w)	6	ritteltit(s):	6	rooikat:	8	saamstroom:	5
regverdig-		rivierbed		rooimier:	9	saamtrek:	11
heid:	10	(ding):	7	rooivlerk-		saamwoon:	13
rei:	14	riviermond:	8	spreu:	8	sabel:	11
reiniging:	7	riviersand:	7	rookwolk:	13	saffier:	5
reisdeken:	6	rivierwal:	11	roomkan:	10	saggeaard:	7
reisgeselskap:	7	rivierwater:	7	roosboom:	6	sagmoedig:	6
reisiesperd:	7	rob:	8	rooskleurig:	10	sagsinnig:	6
reiskaartjie:	10	robbevel:	5	roosmaryn:	5	sagtheid:	6
reiskoste:	5	robot:	7	rooster:	8	sakboek:	7
reissak:	9	robyn:	5	rosekrans:	5	sakeman:	6
reisverhaal:	9	roebel:	6	roskam:	12	sakgeld:	12
rek (s):	20	roede:	5	rosyn(tjie):	16	sakmes:	13
rekbaar:	7	roeiboot:	8	rotsagtig:	22	salaris:	11
rekbaarheid:	5	roeispaan:	19	rotstuin:	13	salf:	13
rekenkunde:	10	roekeloos:	22	rotswand:	11	salig:	9
rekker:	18	roekeloosheid:	7	rottang:	11	salm:	5
rekommandeer:	5	roem (w):	18	rottegif:	5	salon:	6
rekord:	8	roemloos:	7	rottevanger:	5	salueer:	6
rekruut:	6	roemryk:	15	rotval:	9	saluut:	10
reling:	9	roep (s):	15	rou (b):	16	sambok:	9
rem (w):	7	roeping:	12	rou (w):	6	samekoms:	8
remketting:	8	roerend:	11	rouband:	5	samelewing:	8
remskoen:	5	roering:	15	rougewaad:	7	samestelling:	15
renbaan:	7	roerig:	5	rowerbende:	7	samesweerder:	6
rendier:	5	roete:	6	rubber:	5	sandaal:	11
renuweer:	6	rog:	17	rugbaar:	8	sandbank:	8
renosterbos:	7	roggel:	16	rugby:	12	sandbult:	5
rente:	6	rojaal:	6	rugbyspeler:	6	sandduin:	18
rep:	6	roker:	5	ruggraat:	19	sanderig:	20
reparasie:	7	rol (s):	21	rugsak:	20	sandheuwel:	5
reptiel:	14	rollend:	14	rugstring:	6	sandhoop:	12
republiek:	12	roller:	7	rugwaarts:	5	sandkasteel:	13
reputasie:	8	rolskaats:	6	ruiker:	8	sandkorrel:	8
reserwe:	14	roltrap:	6	ruimskoots:	5	sandlopertjie:	11
resitasie:	5	romerig:	6	ruïne:	13	sandsak:	6
respek:	6	rommel:	14	rukwind:	7	sandsteen:	5
respekteer:	10	romp:	8	rumatiek:	16	sandstorm:	11
respektiewe		rondawel:	7	rumoerig:	6	sandveld:	5
lik:	6	ronddans:	22	runderpes:	8	sandvlakte:	7
resultaat:	12	ronddra:	9	runnik:	23	sanger:	18
retireer:	9	ronddrentel:	10	rusbank:	14	sangeres:	5
reusegestalte:	6	ronddryf:	15	ruspe(r):	11	sangvoel:	6
rewolwer:	21	ronddwaal:	14	rustend:	7	sanik:	5
ribbebeen:	5	rondfladder:	13	rustyd:	23	sapperloot:	19
ribbekas:	11	rondhol:	7	rusverstoring:	6	sarkasties:	9
ribbok:	9	rondgaan:	8	rydier:	7	sarsie:	11
ridder:	24	rondkruip:	10	ryklik:	13	sat:	15
ridderspoor:	5	rondlê:	10	rym(pie):	23	satelliet:	6
riempiesmat-		rondlei:	6	ryp (s):	13	Saterdagagaand:	10
stoel:	8	rondloer:	7	rysig:	12	Saterdagmid-	
riemspring:	11	rondloper:	6	rysmier:	9	dag:	9
rietbok:	7	rondreis:	10	rysveld:	13	Saterdagmore:	5
rietbos:	8	rondry:	17	rytuig:	21	satyn:	14
rietdak:	6	rondsloop:	11	rywiel:	8	sebra:	9
riethaan:	5	rondslenter:	8			sede:	6
rietsuiker:	7	rondslinger:	13	S.		sedeles:	5
rietvlei:	10	rondsnuffel:	7	sa!	8	sederboom:	5
riksdaalder:	5	rondstaan:	5	saag (w):	21	sederhout:	5
ril:	6	rondstrooi:	9	saag (s):	9	sedig:	23
rimpeling:	10	rondstuur:	13	saagsel:	8	seebodem:	8
rimpelrig:	5	rondtas:	15	saaier:	8	seegod:	8
ringkop:	5	rondtrek:	6	saailand:	11	seegras:	16
rinkals:	13	roof (s):	10	saaityd:	6	seekat:	11
rinkel:	6	roofdier:	17	saamdra:	22	seekus:	17
rinkink:	7	rooi-aas:	7	saamlewe:	8	seekwal:	5
rissie:	9	rooibok:	5	saamroep:	5	seël:	8
ritme:	7	rooibont:	22				

seëning:	18	serum:	9	skaatsry:	7	skobbejak:	5
seënswens:	5	servet:	5	skadeloos:	8	skoenborsel:	7
seepglad:	13	servies:	5	skadevergoe-		skoengespe:	5
seepkis:	11	sewejarig:	9	ding:	5	skoenriem:	8
seepwater:	5	sewentien:	22	skaduryk:	12	skoenveter:	6
seereis:	13	sfeer:	8	skag:	19	skoenwinkel:	9
seerob:	5	sfinks:	5	skakel:	16	skof:	22
seesand:	16	siekbed:	5	skakering:	5	skolier:	5
seeskilpad:	18	siekekamer:	5	skamel:	5	skoolbank:	8
seeslang:	7	siektekiem:	7	skamerig:	8	skoolboek:	5
seespieel:	11	sienswyse:	6	skande:	12	skooldag:	9
seestraat:	9	sier:	16	skandelik:	12	skoolgaan:	21
seestrand:	16	sieraad:	10	skarlaken:	7	skoolgeld:	13
seestroom:	11	sierlik:	21	skarlaken-		skoolhou:	12
seevaarder:	5	sifdraad:	7	koors:	11	skooljaar:	5
seevaartuig:	6	sigaar:	7	skaterlag:	6	skoolkamer:	5
seevarend:	5	sigaret:	12	skatkamer:	12	skoolkind:	20
seëvier:	14	sikloop:	18	skatryk:	23	skoolkwar-	
seëvierend:	5	sikspens:	10	skatting:	6	taal:	6
seevoël:	14	silinder:	10	skedel:	10	skoolmaat:	8
seewater:	14	silwersmid:	6	skeel (b):	5	skoolseun:	10
seilgare:	7	silwerstuk:	5	skeepvaart:	6	skoolterrein:	5
seilskip:	8	simbool:	14	skeersel:	6	skooltyd:	6
seilstoel:	6	simfonie:	6	skeiding:	8	skoolure:	6
sein:	12	simpatie:	11	skeidsregter:	13	skoolvak:	6
sekel:	23	simpatiek:	8	skeikunde:	6	skoolwerk:	6
sekelmaan:	5	simpatiseer:	7	skeikundige:	5	skoolhou:	22
sekerheid:	15	simpel:	9	skel (w):	19	skoonmoeder:	6
sekondêr:	6	sindelik:	7	skelmagtig:	5	skoonseun:	6
sekondewys-		sindelikheid:	5	skelmstreek:	9	skoonskrif:	5
(t)er:	5	singer:	5	skelmstuk:	5	skoonsuster:	11
sekretaris:	12	sinjaal:	7	skemeraand:	21	skoonvader:	7
sekretaris-		sink (s):	19	skemerdonker:	14	skoonveld:	14
voël:	7	sinkdak:	10	skemering:	6	skoorsoetend:	8
seksie:	6	sinkingkoors:	5	skemerlig:	5	skoot (lap):	20
sekuur:	9	sinkings:	6	skenk:	15	skoonthond-	
sel:	14	sinkplaat:	12	skepper:	8	(jie):	5
selde:	21	sinnebeeld:	7	skepping:	7	skopgraaf:	7
seldsaamheid:	7	sinnigheid:	7	skepskop:	9	skoppelmaai:	16
seleksie:	5	sintuig:	9	skerf:	11	skor:	10
selfbeheer-		sipres (boom):	12	skerm (w):	8	skotig:	6
sing:	9	sirkel:	18	skermutseling:	7	skottelgoed:	20
selfbewus:	10	sirkelvormig:	7	skerpioen:	17	skouerblad:	7
selfmoord:	6	sirkuleer:	5	skerpsinnig:	5	skouspel:	21
selfopoffer-		sirkus:	15	skerts:	6	skram:	6
end:	8	sis (s):	10	skets:	9	skrams:	6
selfsug:	19	sis (w):	17	skewebek:	5	skrande:	16
selfsugtig:	15	sitkamer:	11	skiereiland:	7	skrandeheid:	5
selfverdedi-		sitplek:	15	skietgat:	6	skraps:	19
ging:	9	sitting:	7	skiettog:	6	skrede:	8
selfvertroue:	10	situasie:	8	skil (s):	7	skrefie:	7
selonsroos:	12	sjampanje:	5	skild:	11	skriftuur:	5
semels:	8	sjarmant:	7	skilder:	16	skrikbeeld:	5
senaat:	6	sjokolade:	10	skilderagtig:	12	skrikbewind:	5
sending:	6	sjuut:	14	skilderkuns:	6	skrikkeljaar:	14
sendingstasie:	6	skaaf:	12	skildery:	15	skriklik:	12
sening:	12	skaal:	17	skildknaap:	6	skrikwekkend:	15
sens:	5	skaaldier:	5	skildwag:	7	skril:	7
sensasie:	6	skaapboer:	5	skim:	10	skrobbering:	9
senter:	19	skaapboud:	5	skimmel:	12	skroef (s):	23
sentraal:	16	skaapkraal:	13	skimmelperd:	6	skromelik:	5
sentrale (s):	5	skaaplam:	11	skimp:	7	skrop:	7
sentrum:	5	skaaprib:	6	skinderpraat-		skropborsel:	5
senuweeagtig:	14	skaapskêr:	6	jies:	6	skrumskakel:	16
September:	17	skaapstert:	7	skinkbord:	17	skryfboek:	5
septer:	6	skaapvel:	7	skinker:	6	skryftafel:	5
seremonie:	11	skaapwol:	6	skipbreuk:	20	skrynwerker:	5
seremoniemees-		skaar (w):	8	skipbreuke-		sku:	10
ter:	6	skaarste:	11	ling:	11	skudding:	5

skuilhou:	10	smekeling:	6	sondebok:	5	spons:	7
skuilplek:	11	smerig:	9	sonneblom:	9	spookagtig:	11
skuim (w):	15	smeul:	10	sonnestelsel:	6	spookstorie:	7
skuinste:	7	smiddags:	12	sonvlek:	5	spoorloos:	16
skuiwergat:	6	smidswinkel:	18	sonwyser:	6	spoorlyn :	5
skuld (w):	15	smokkel:	12	soogdier:	8	spoorwa:	5
skuldenaar:	5	smokkelaar:	14	sooi:	16	spoorweg:	15
skurf:	21	smoor:	22	sooibrand:	5	spoorwegsta-	
skurk:	22	smoorklep:	5	sool:	21	sie:	5
skyngeveg:	5	smul:	24	soom:	23	sportman:	6
skynsel:	9	smyt:	19	soontoe:	22	spotprent:	5
slaags:	14	snaaksheid:	5	soortlik:	5	spottend:	12
slaai:	16	snaar (s):	11	sopie:	6	spotter:	11
slaak:	10	snap:	18	sopraan:	5	spotterig:	5
slaaplied-		snaps:	5	sorgeloos:	11	sport (rung):	8
(jie):	11	sneeubal:	7	sorgsaam:	5	spraak:	13
slaapmus:	7	sneeuklokkie:	9	sorgvuldig:	21	spraakloos:	8
slaappop:	5	sneeuman:	7	sorteer:	12	spraaksaam:	8
slaaptyd:	7	sneeustorm:	13	sorteertafel:	5	spreekwoord:	11
slae:	24	sneeuvelok-		sosatie:	7	spreekwoorde-	
slagpaal:	7	(kie):	10	sot:	5	lik:	10
slagskaap:	8	sneller:	8	sous:	14	spreuk:	5
slagvand:	22	snerpend:	11	souskluitjie:	6	spriet:	15
slagter:	12	snik (s):	16	soutmyn:	5	springstof:	8
slagting:	7	snipper:	7	soutpan:	5	springvloed:	6
slagveld:	8	snipperig:	6	soutpotjie:	7	sprinkaan-	
slak:	15	snoek:	14	soutribbetjie:	5	voel:	18
slangbesweer-		snoep:	14	soutvleis:	7	sprinkel:	5
der:	5	snoeper:	5	soutwater:	12	sproet:	19
slangbyt:	7	snoet:	22	sowaar:	20	sprokie:	12
slank:	7	snood:	6	spaan:	5	spul:	24
slaperig:	9	snor (w):	11	spaander:	11	spyse:	6
slavin :	11	snorbaard:	5	spaarbank:	6	spyskaart:	8
slawerny:	5	snork:	18	spaargeld:	6	staaf (s):	11
slee:	6	snou:	20	spaarpot:	9	staak:	5
sleepboot:	6	snuif (w):	21	spalk (w):	9	staalblou:	8
sleepsel:	9	snuif (s):	13	spandabel:	6	staaltjie:	12
slegsê:	5	snuifdood:	13	spanspek:	11	staande:	9
slenter:	8	snuit:	14	spatbord:	5	staanplek:	8
slenterslag:	5	snuiter:	11	speek:	12	staanspoor:	8
sleur:	16	snydend:	13	speeksel:	14	staatmaker:	8
sleutel:	20	snyvand:	5	speelmaat:	20	staatsdiens:	6
sleutelbeen:	8	sodanig:	12	speelsiek:	5	staatsman:	10
sleutelgat:	7	sodoende:	21	speelterrein:	6	stabiel:	6
slimheid:	7	soeker:	11	speeltyd:	16	stadig-aan:	11
slingerplant:	6	soektog:	6	speen (s):	9	stadium:	8
slinks:	5	soetdoring:	5	speenvark-		stadsmuur:	7
slipper:	7	soetigheid:	7	(ie):	15	stadsraad:	16
sloep:	5	soetkoek:	7	speer:	7	staf:	16
slof:	5	soetmelk:	6	spekboom:	5	staldeer:	10
sloof:	9	soetolie:	6	spektakel:	20	staljong:	6
slu:	16	soetriet:	5	spelerig:	17	stalkneg:	6
sluheid:	6	soetsappig:	5	spelling:	8	stalperd:	9
sluier:	10	soetvlees:	6	spesiaal:	17	stamel:	9
sluipmoorde-		soetvloeiend:	5	spesialiseer:	5	stamgenoot:	7
naar:	9	sokkie:	11	speurder:	9	stamper:	13
sluis:	16	soldeer:	6	spieëlglad:	16	stampvoet:	5
slurp (s):	9	solderleer:	6	spieëltafel:	8	stamvader:	5
slyk:	14	soldertrap:	8	spieëlvlak:	5	stamvrugte:	5
slym:	9	soldervenster:	6	spikkel:	9	standhou:	5
slymerig:	6	solied:	6	spinasie:	6	stang:	7
slypsteen:	8	solo:	6	spit (s):	8	stank:	5
slyt:	16	someraand:	7	spit (w):	13	stasiegebou:	5
slytasie:	14	somerdag:	17	spits (b):	24	stasiemees-	
smaad:	10	somermore:	7	splint:	23	ter:	7
smaaklik:	13	somervakansie:	6	splits:	12	stat:	5
smaakvol:	7	sommerso:	15	spoeg (w):	6	statig:	14
smagtend:	9	sonbesie:	18	spoelgrond:	5	steekbaard:	7
smarag:	14	sondagsklere:	9	spoggerig:	20	steekgras:	6
smertelik:	7	sondagskoel:	5	spogpend:	5	steekhout:	2

steenkolgas:	5	stortbad:	8	suigeling:	6	tafelboek:	13
steenkolmyn:	12	stortbui:	6	suikerbekkie:	11	tafelkleedjie:	6
steenoond:	6	stouterd:	15	suikerbrood:	6	tafelland:	6
steenuil:	6	stoww(er)ig:	19	suikerklont-		tafeltennis:	5
steggie:	6	straal (w):	13	jie:	8	takbok:	16
steilte:	14	strak:	23	suikerpot:	7	takel:	17
stellasie:	8	stram:	12	suikerriet:	5	takelwerk:	5
stellig:	7	stralend:	5	suikersiekte:	14	takt:	13
stelsel:	10	strandjut:	6	suil:	5	taktiek:	14
stelselmatig:	8	Strandloper:	5	suiwering:	6	tak(t)vol:	6
stemming:	22	strandloper-		sukkelaar:	9	talent:	13
stempel:	6	(tjie):	7	sukses:	17	talentvol:	5
stemreg:	6	streepsak:	8	suksesvol:	7	talm:	13
sterfbed:	6	strelend:	8	sultan:	8	talryk:	18
sterfgeval:	5	streling:	5	suring:	5	tam:	8
sterflik:	9	strem:	15	sus (w):	15	tamaryn:	6
sterfling:	21	strewe:	18	suurdeeg:	6	tamatie:	12
sterkgebou:	7	strikvraag:	5	suurknol:	5	tamboekiegras:	7
sterkgespied:	6	string:	19	suurlemoen:	13	tamboer:	16
sterrehemel:	5	stroming:	6	suurstof:	11	tamboerslaner:	7
sterrekunde:	5	strompel:	11	suurvy:	7	tandarts:	8
sterrekundig:	10	strooibed:	6	suutjies:	16	tandeborsel:	9
sterrekyker:	6	strooidak:	6	swaai (s):	6	tandeloos:	5
stertveer:	8	strooihalm:	6	swaaideur:	6	tandpyn:	9
stertvet:	6	strooihoed:	6	swaan:	9	tang:	7
stertvis:	5	strooimeisie:	5	swaarmoedig:	8	tart:	6
steun (s):	6	strook:	20	swaelnes:	6	tartend:	9
stiebeuel:	8	stroomop:	6	swaer:	8	tapyt:	15
stiefmoeder:	5	strooptog:	6	swakheid:	16	tarentaal:	17
stigter:	6	strop:	15	swakkeling:	9	tarwe:	5
stigting:	6	struikel:	20	swartbont:	15	tas (s):	9
stik:	15	struikelblok:	11	swartbord:	8	tater:	6
stil (w):	6	struikgewas:	9	swartgallig:	8	tatoeëer:	5
stille:	22	strydlustig:	6	swartkraai:	9	teater:	9
stilligheid:	12	strydmag:	5	swartskAAP:	6	teë:	21
stilstand:	12	strydwa:	5	sweefspoor:	21	teëgif:	11
stilswey:	11	strykyster:	6	sweem:	7	teëgoed:	5
stilswey(g)-		studeer:	6	sweepslag:	6	teëhou:	16
end:	6	studeerkamer:	10	sweepstok:	12	teekoppie:	5
stink:	8	student:	7	sweer:	24	teelepel:	6
stinkhout:	11	studietyd:	5	sweetdruppel:	6	teenaan:	7
stippel:	12	stug:	5	swelsel:	5	teendeel:	5
stiptelik:	9	stuif:	13	swembad:	12	teenmiddel:	10
stoeier:	8	stuifmeel:	7	swembroek:	5	teenoorge-	
stoeiery:	6	stuipe:	9	swemmer:	21	stelde:	21
stoelkussing:	5	stuiptrekkend:	6	swemvlies:	5	teenstand:	16
stofwolk:	18	stuiptrekking:	6	swenk:	9	teenstander:	12
stokalleen:	16	stuiwer:	7	swerftog:	5	teenwoordig:	20
stokstyf:	14	stuksgewys:	5	swerwer:	20	teenwoordig-	
stomheid:	5	stut:	9	swier (w):	12	heid:	13
stommerik:	6	stuur (s):	11	swierig:	9	teepot:	10
stomp (b):	12	stuurboord:	8	swoeg:	23	teëpraat:	8
stompstert:	11	stuurman:	7	swoel:	6	teer (s):	23
stook:	7	stuurs:	8	swygend:	23	teësinig:	6
stoomboot:	10	stuurwiel:	8	syd:	5	teësit:	5
stoomketel:	8	stysel:	13	syfer (s):	8	teëstaan:	5
stoomklep:	5	subtiel:	5	sylyn:	19	tef:	5
stoommasjien:	10	suf:	8	sypad (-paad-		tegelykertyd:	9
stoomskip:	9	suide:	11	jie):	22	tegemoetgaan:	8
stoor (w):	6	suidekant:	11	sypel:	8	tegemoetkom:	10
stoornis:	8	suidelik:	21	syrok:	6	tegemoetloop:	7
stoot (s):	18	suidewind:	14	sysie:	13	tehuis:	6
stootwaentjie:	7	suidoos:	8	sywaarts:	7	teister:	18
stoppel:	6	suidooste-				teken (w):	20
stoppelland:	5	wind:	12	T		tekenboek:	7
storend:	9	suidpunt:	5	taaibos:	6	tekort:	14
storieboek:	7	suidwaarts:	14	tabakrook:	5	telefonies:	5
stormagtig:	16	suidwes:	5	tabaksak:	9	telefoon:	15
stormloop:	20	suidwestelik:	5	tabberd:	11	telefoonop-	

telegraaf-		tipies:	8	togryer:	5	trom:	5
draad:	6	tiran:	5	toifings:	22	trommel (w):	6
telegrafeer:	10	titel:	6	tokkel:	5	trommel (s):	16
telegrafie:	9	tjalie:	9	toktokkie:	5	trompetter:	7
telegrafis:	6	tjankbalie:	5	tolk:	9	tromp-op:	5
telegram:	12	tjilp:	11	toneelspeler:	12	tronk:	9
telegrambe-		toebind:	12	toneelstuk:	10	tronkstraf:	5
steller:	5	toebring:	6	tongvis:	5	tropies:	10
teleskoop:	7	toebroodjie:	14	tonteldoos:	17	tros:	20
teleurstel:	14	toedien:	15	tooi:	10	trotseer:	18
telling:	19	toedraai:	23	toonbank:	16	trou (s):	20
tem:	12	toedruk:	18	toordery:	8	troudag:	5
tempel:	10	toegaan:	6	toordokter:	6	troue:	13
temperatuur:	11	toegang:	17	toornig:	7	tug:	12
tempteer:	5	toegee:	13	topaas:	5	tuingrond:	5
tenk:	14	toegeneë:	9	toppunt:	10	tuinman:	5
tentoonstel:	5	toegooi:	9	tor:	16	tuinmuur:	7
tentoonstel-		toehoorder:	5	tornyn:	5	tuinpaadjie:	10
ling:	13	toehou:	20	torpedeer:	5	tuinslang:	5
tentwa:	9	toejuig:	16	torpedo:	16	tuisbring:	7
teorie:	6	toejuiging:	12	torring:	14	tuishoort:	19
tepel:	7	toeka:	6	toulel:	6	tuishou:	5
terdee:	6	toekeer:	6	touleier:	6	tuishuis:	7
tereg:	21	toeken:	19	touwys:	16	tuiskoms:	16
tergend:	15	toeklap:	13	towenaar:	17	tuiste:	20
tergery:	20	toeknoop:	12	towerfee:	9	tuit (s):	23
tering:	8	toeknyp:	20	towerheks:	6	tuit (w):	14
termiet:	6	toekom:	12	towerkrag:	7	tulband:	6
termosfles:	7	toekomende:	6	towerslag:	5	tulp:	10
terneergedruk:	17	toekyk:	7	towerstaf:	5	turkoois:	5
ternouernood:	9	toelag:	10	traag:	15	tussenbeide:	6
terras:	7	toelak:	5	tradisioneel:	6	tussenin:	16
terrein:	6	toelê:	7	tragedie:	6	tussenpose:	6
terrier:	15	toeneem:	18	tragies:	8	tuur:	14
tersy(de):	6	toentertyd:	5	trakteer:	13	tweebenig:	5
terugdeins:	5	toe-oog:	8	transport:	23	tweedehands:	6
terugdraai:	15	toepas:	12	transportwa:	6	tweeling:	9
terugdring:	12	toepaslik:	5	trant:	5	tweegeveg:	14
terugdryf:	12	toepassing:	9	trapmasjien:	14	tweesnydend:	5
teruggee:	12	toer:	18	trappel:	10	twissiek:	6
terughou:	5	toereikend:	10	traptyd:	5	twissoeker:	6
terugja:	10	toeris:	5	trawant:	5	twyfelaar:	7
terugkoms:	19	toeroep:	8	tred:	6	twyfelagtig:	20
terugkry:	12	toertjie:	6	treffend:	15	twyg:	10
terugneem:	23	toerus:	6	tregter:	12	tydelik:	22
terugreis:	14	toesak:	16	tregtervormig:	6	tydens:	7
terugroep:	13	toesien:	7	treinreis:	8	tydgenoot:	7
terugry:	15	toeskiet:	8	treinspoor:	10	tydlank:	23
terugslaan:	5	toeskouer:	21	trekboer:	7	tydskrif:	10
terugslag:	6	toeskryf:	12	trekdier:	8	tydstip:	6
terugspring:	15	toesnel:	6	trekgoed:	10	tydverdryf:	9
terugtog:	12	toesnou:	5	treklus:	5		
terugtree:	6	toespraak:	15	trekos:	6	U	
terugval:	9	toespreek:	15	trekpad:	11	uier:	5
terugvind:	5	toespyker:	6	trektou:	9	uilspieël:	9
terugwyk:	5	toestel:	12	trem:	15	uintjie:	10
tesaam:	18	toestemming:	16	trens:	8	uitbeeld:	15
tessie:	5	toestop:	9	treurigheid:	10	uitbetaal:	9
testament:	16	toeswaai:	8	treurlied:	5	uitblaas:	23
teuel:	19	toetakel:	6	treurspel:	6	uitblink:	5
teug:	11	toeter:	7	treurwilg:	14	uitblus:	7
tevredenheid:	10	toetrek:	9	triestig:	12	uitbly:	13
tienjarig:	6	toeval:	13	tril (w):	8	uitboender:	5
tier (w):	6	toevertrou:	11	trilling:	16	uitborrel:	11
tiervel:	6	toevlug:	17	triomfantelik:	6	uitboul:	10
tierwyfie:	8	toevlugsoord:	9	triomfeer:	10	uitbraai:	8
tik (w):	17	toevou:	7	troefkaart:	6	uitbraak:	5
timmer:	6	toewy:	7	troepe:	6	uitbrand:	8
timmerman:	12	toewyding:	7	troetel:	13	uitbreek:	19

uitdaag:	18	uitruil:	5	vaar (s):	7	veggeneraal:	5
uitdagend:	13	uitruk:	22	vaardig:	10	veglustig:	6
uitdaging:	15	uitrusting:	16	vaardigheid:	6	veiligheids-	
uitdeel:	22	uitsaaistatie:	7	vaarwel:	23	halwe:	5
uitdelging:	6	uitsak:	22	vaas:	9	veiligheids-	
uitdeling:	7	uitskei:	5	va(at)doek:	6	klep:	6
uitdoof:	13	uitskel:	13	vabond:	19	veiligheids-	
uitdop:	7	uitskeur:	5	vadem:	8	lamp:	5
uitdos:	8	uitskree:	8	vaderhart:	5	velbroek:	7
uitdra:	15	uitskud:	18	vaderskant:	5	veldblom:	18
uitdraai:	22	uitslaan:	15	vakansiedag:	7	veldbrand:	8
uitdrukking:	22	uitsleep:	12	vakansietyd:	16	veldkornet:	6
uitdruklik:	6	uitsluit:	13	valdeur:	14	veldmuis:	7
uitdryf:	14	uitsluitend:	16	vallend:	7	veldslag:	9
uitdun:	18	uitsmyt:	5	valsheid:	6	veldtog:	5
uiteinde:	20	uitsnik:	7	valskerm:	13	veldstoel:	8
uiteindelik:	12	uitsny:	12	vanaf:	15	velkombers:	8
uiterlik:	20	uitsnuffel:	10	vandaar:	11	vellekoper:	7
uitermate:	12	uitsonder:	5	vandisie:	9	velskoen:	20
uitgalm:	5	uitsondering:	13	vaneffe:	6	vennoot:	9
uitgang:	20	uitspanning:	24	vanggat:	5	vensterraam:	6
uitgeslape:	11	uitspanplek:	5	vangs:	24	vensterruit:	6
uitgestrek:	15	uitspansel:	6	vanmekaar:	11	vent:	24
uitgestrekt-		uitspit:	5	vanmelewe:	24	venynig:	6
heid:	7	uitspoeg:	5	vanwee:	6	veraangenaam:	6
uitglip:	22	uitspoel:	13	varieer:	5	verafgelee:	17
uitgly:	5	uitspreek:	5	varkblom:	17	verafsku:	9
uithaler:	18	uitstaan:	13	varkhok:	6	verag:	13
uitheems:	7	uitstaar:	6	varkkos:	6	veragtelik:	8
uithelp:	6	uitstal:	14	varkspek:	13	verantwoorde-	
uithoek:	6	uitstalkas:	5	varkvleis:	12	lik:	11
uithonger:	6	uitstap:	17	vas (w):	5	verantwoorde-	
uithou(dings)-		uitstappie:	23	vasberade:	12	likheid:	8
vermoë:	6	uitstel:	8	vasbeslote:	15	verarm:	7
uiting:	9	uitsterf:	14	vasdraai:	11	verban:	14
uitja:	22	uitstof:	7	vasgryp:	11	verbasend:	18
uitkamp:	17	uitstoot:	9	vashaak:	12	verbasingswek-	
uitkeer:	13	uitstort:	9	vaskleef:	14	kend:	5
uitklop:	10	uitstraal:	13	vasklem:	18	verbeelding:	23
uitklophou:	6	uitstraling:	5	vasknel:	5	verbeeldings-	
uitknip:	5	uitstroom:	8	vasknyp:	15	krag:	6
uitkoms(te):	23	uitstuur:	8	vaspen:	6	verberg:	7
uitkook:	6	uitsuig:	13	vasraak:	8	verbeter:	14
uitlaat:	8	uitswel:	8	vasryg:	5	verbetering:	18
uitleen:	9	uittart:	6	vasslaan:	13	verbeur:	5
uitlei:	12	uitteer:	9	vasstaan:	18	verbeurd:	5
uitlewer:	20	uittrap:	6	vasstamp:	8	verbinding:	10
uitlig:	6	uitvaar:	10	vasstel:	24	verbleek:	8
uitmoor:	6	uitverkorene:	5	vasteland:	12	verbleik:	7
uitmunt:	18	uitvinder:	15	vastrap:	20	verblind:	22
uitmuntend:	8	uitvindsel:	5	vaswoel:	7	verblindend:	8
uitneem:	15	uitvlug:	12	vatbaar:	10	verbloem:	5
uitnemend-		uitvra(ag):	24	veearts:	19	verbluf:	6
heid:	10	uitvryf:	13	veekoper:	8	verblyf:	13
uitnodig:	12	uitweg:	20	veekraal:	16	verbode:	13
uitnodiging:	21	uitwerk:	23	veelbeteke-		verbonde:	15
uitoefen:	5	uitwerking:	13	nend:	5	verborge:	7
uitoerlê:	22	uitwis:	6	veelbewoë:	5	verbrei:	5
uitpeul:	5	uniek:	5	veelsydig:	6	verbrysel:	9
uitpluk:	9	uniform:	14	veelvuldig:	9	verbyganger:	7
uitpraat:	9	universiteit:	24	veepos:	6	verbyglip:	10
uitput:	19	uurwerk:	5	veer (spring):	24	verbyry:	12
uitputtend:	13			veerbed:	6	verbystap:	11
uitputting:	9	V		veerkragtig:	20	verbysterd:	14
uitredding:	18	vaag:	20	veerman:	5	verbyvloei:	7
uitreik:	11	vaak (s):	11	veertienjarig:	14	verdag:	11
uitreken:	19	vaalbos:	7	veerwa:	13	verdamping:	9
uitrig:	13	vaalgrys:	9	veesiekte:	10	verdediger:	6
uitroei:	21	vaandel:	8	veeteelt:	5	verdelg:	5

verderf:	7	verkieſing:	5	vernuf:	12	verſtaanbaar	10
verdiep:	5	verklap:	13	vernuftig:	19	verſteend:	6
verdig:	6	verkleineer:	5	veronderſtel:	15	verſtik:	21
verdigtig:	5	verklik:	13	verontrus:	7	verſtoor:	8
verdoemenis:	5	verkoel:	7	verontwaardig	18	verſtoot:	14
verdor:	17	verkoeler:	6	verontwaardig-		verſtop:	5
verdownings-		verkoeling:	5	ging:	9	verſtoteling:	7
middel:	11	verkondig:	8	veroordelaar:	5	verſtrikking:	5
verdraagsaam:	11	verkoper:	10	veroorloof:	5	verſtrooi:	7
verdrag:	13	verkoue:	14	verouder:	8	verſtryk:	6
verdrietig:	12	verkouent-		verowering:	12	verſtyf:	9
verdring:	7	heid:	5	verpak:	5	verſwak:	11
verdroog:	14	verkrag:	6	verpes:	5	verſwelg:	8
verdruk:	9	verkrimp:	11	verplaas:	9	verſwik:	13
verdubbel:	6	verkrop:	7	verpleeg:	10	verſwyg:	9
verduidelik:	21	verkwikking:	6	verpleging:	7	vertak:	8
verduur:	16	verkyker:	17	verpletterend	11	vertaling:	10
verdwynig:	12	verlaas:	7	verpligting:	13	vertering:	9
vereensewig:	7	verlamming:	7	verpot:	6	vertikaal:	5
vereers:	9	verlatenheid:	9	verraad:	12	vertoning:	17
verenig:	12	verleen:	10	verraai:	23	vertraag:	8
vererger:	23	verleentheid:	7	verraaier:	8	vertrap:	14
verewig:	6	verleer:	5	verraderlik:	13	vertroetel:	6
verf (w):	10	verlei:	11	verrassing:	20	vertroud:	10
verf (s):	9	verlening:	5	verregaand:	7	vertroue:	12
verflou:	6	verlep:	9	verreikend:	6	vertroulik:	7
verfraai:	7	verlief:	7	verreweg:	12	vertwyfel-	
verfris:	6	verligting:	21	verrigting:	15	ing:	24
verfriſſend:	14	verloen:	5	verrimpel:	5	vervaag:	6
vergaar:	8	verloofbrief:	5	verroes:	6	vervaardig:	7
vergeenge:	5	verloofde (s)	10	verrot:	5	vervaardig-	
verganklik:	7	verloop:	14	verruil:	11	ging:	6
verganklik-		verlore:	20	verruk:	23	vervaarlik:	5
heid:	6	verlos:	8	verrukking:	19	verval:	5
vergas:	6	verluſtig:	7	verruklik:	5	vervang:	14
vergasser:	5	vermaak:	9	veryk:	5	vervel:	7
vergeetagtig:	9	vermaaklik:	6	verrys:	15	vervelend:	14
vergeetagtig-		vermaaklik-		vers (verse):	9	vervelens:	7
heid:	6	heid:	6	vers (heifer)	13	vervelig:	24
vergeet-my-		vermaan:	14	versadig:	12	verveling:	15
nietjie:	7	vermaard:	12	versag:	15	verversings:	18
vergeld:	16	vermaardheid:	6	verseel:	6	vervlakſte:	10
vergelyking:	19	vermaning:	6	versekering:	15	vervloee:	8
vergenoeg:	6	vermeende:	8	verseng:	6	vervloek:	9
vergeſel:	21	vermeerder:	8	verset:	7	vervoering:	11
vergiet:	7	vermeng:	5	versier:	24	vervoermid-	
verginis:	16	vermenigvul-		versiersel:	8	del:	13
vergis:	10	dig:	13	versigtigheid	24	vervolger:	12
vergoed:	7	vermetel:	12	verskeiden-		vervuiling:	7
vergoeding:	6	verminder:	12	heid:	22	vervyf:	13
ver groot:	11	vermindering:	7	verskiet:	11	vervyfſkop:	11
ver grootglas:	6	vermink:	5	verskrikking:	8	verwaaid:	6
vergul (d):	9	vermis:	9	verskuldig:	15	verwaand:	17
verbaal (w):	14	vermoee:	20	verslag:	14	verwaandheid:	6
verhaas:	6	vermoed:	21	verslaggewer:	6	verwaarloos:	12
verhard:	11	vermoede:	12	verslete:	11	verwantskap:	7
verheerlik:	6	vermoedelik:	15	verslyt:	5	verwar:	12
verhelp:	13	vermoei:	14	versmaad:	8	verward:	20
verhemelte:	16	vermoeidheid:	5	versmag:	11	verwarm:	12
verheug:	23	vermoefend:	8	versmoor:	14	verwarmer:	6
verhoging:	6	vermomming:	6	versnel:	7	verwarring:	19
verhonger:	22	vermors:	21	versnelling:	14	verwek:	6
verhouding:	16	vermy:	21	versoeking:	12	verwekker:	7
verhuis:	5	vernaamlik:	24	versoekskrif:	6	verwelk:	16
verhuising:	5	verneder:	8	versoening:	5	verwen (b):	6
verhuur:	18	vernedering:	7	versondig:	6	verwerf:	21
verjaag:	16	verniel:	21	versot:	10	verwerk:	6
verjaarspre-		vernielings-		versper:	19	verwilder:	9
sent:	6	werk:	6	versplinter:	5	verwilderd:	11

verwonge:	10	voedingstof:	6	voordra:	10	vooruitspring:	6
verwurg:	7	voedingswaar-		voordrag:	5	vooruitsteek:	5
verwyl:	7	de:	6	voorganger:	6	vooruitstre-	
verwys:	13	voedsaam:	6	voorgee:	24	wend:	13
verys:	18	voeg (s):	6	voorgeslag:	13	vooruitweet:	9
vesel:	10	voelent:	5	voorgevoel:	14	voorvaderlik:	9
vestig:	15	voeler:	10	voorggrond:	10	voorvegter:	6
vesting:	6	voelhoring:	17	voorkuk:	5	voorvinger:	6
veter:	9	voelkou(tjie)	10	voorhoede:	11	voorwaar:	10
veteraan:	7	voellym:	6	voorhou:	16	voorwaarde:	21
vetkers:	5	voelsaad:	5	voorhuis:	9	voorwiel:	11
vetplant:	6	voelspriet:	7	voorjaar:	7	vors:	15
vetterig:	6	voelverskrik-		voorkamer:	10	vorstelik:	7
vierbenig:	5	ker:	9	voorkeer:	14	vorstin:	8
viering:	6	voelvry:	11	voorkeur:	22	vos:	13
vierkant:	11	voert:	7	voorkis:	9	voustoel:	6
vierkantig:	17	voertsek:	12	voorkry:	9	vraagteken:	6
vieruur:	20	voertuig:	18	voorlaaier:	13	vraat:	12
vin:	11	voetbalbroek:	7	voorlees:	6	vraatsug:	6
vindingryk:	14	voetbaljersie:	7	voorloop:	6	vraatsugtig:	13
vindingryk-		voetbalveld:	11	voorlyf:	7	vraend:	24
heid:	5	voetbalwed-		voorman:	22	vraestel:	6
vingerhoed:	6	stryd:	8	voornaam:	5	vragboot:	7
vinknes:	9	voetenent:	8	voornag:	6	vragskip:	6
violet:	5	voetganger:	6	voorneme:	8	vragwa:	16
vioclspeeler:	6	voetsool:	7	vooroerbuig:	5	vredeliwend:	5
viocltjie		voetspoor:	17	vooros:	7	vredesnaam:	5
(blom):	20	voetstuk:	5	voorouer:	14	vreedsaam:	21
vishoek:	6	vogtig:	22	voorpunt:	15	vreemde (s):	8
visier:	7	vogtigheid:	18	voorrang:	5	vreesagtig:	13
visioen:	5	volbring:	12	voorreg:	14	vrek:	16
vislyn:	9	voldoen:	18	voorsienig-		vreugdevol:	6
visstok:	20	voldoende:	24	heid:	6	vriendelik-	
visvangs:	7	voldoening:	16	voorsiening:	16	heid:	9
visvrou:	5	volgeling:	24	voorsing:	5	vriendskap:	20
vitamine:	6	volharding:	18	voorsinger:	5	vriendskaplik:	5
vlagskip:	5	volhou:	20	voorsitter:	14	vriespunt:	5
vlakvark:	12	volksplanting:	8	voorskiets:	5	vroegtydig:	6
vlakvoel(tjie)	6	volksraad:	8	voorslag:	18	vroeg-vroeg:	20
vlag:	18	volkstam:	6	voorslagriem-		vroetel:	20
vleel:	6	volleerd:	6	pie:	5	vrolikheid:	13
vleesetend:	11	vollemaan:	15	voorsmaak:	13	vroom:	19
vlegsel:	9	volmag:	6	voorsorg:	14	vroomheid:	6
vleiend:	15	volprop:	5	voorsorgmaat-		vrouestemreg:	6
vleiskos:	6	volskink:	5	reel:	5	vroulik:	15
vleitaal:	15	volslae:	10	voerspeler:	21	vroumens:	18
vlek (w):	11	volstaan:	6	voerspelling:	7	vrouspersoon:	6
vlied:	6	voltooiing:	13	voerspring:	12	vrugbaarheid:	6
vliegnd:	10	voltrekking:	8	voersprong:	5	vrugdraend:	5
vlieëvanger:	5	volume:	6	voorstad:	8	vrugteboord:	9
vliegboot:	5	volwasse:	18	voorstel (s):	12	vrugtelooos:	23
vliegenier:	19	volwassene:	19	voorstelling:	14	vry (w):	7
vliegghawe:	5	vonds:	10	voorstewe:	7	Vrydag:	21
vliegkuns:	6	vonnis:	15	voorstraat:	5	vryelik:	6
vliegtog:	6	vooraand:	6	voortaan:	10	vryer (s):	5
vliegveld:	6	vooraanstaand:		voortand:	5	vrylaat:	9
vlies:	18	de:	14	voortbeweeg:	19	vrymoedigheid:	12
vloedgolf:	7	vooraf:	18	voortbring:	7	vrypostig:	13
vloedwater:	10	voorafgaan:	14	voortdryf:	12	vrypostig-	
vloeiend:	6	voorbarig:	5	voortdurend:	8	heid:	5
vloek (s):	14	voorbeeldig:	13	voortduur:	9	vryspreek:	7
vloerplank:	5	voorbeen:	9	voortou:	17	vrystel:	12
vlok:	14	voorbehoed-		voortsit:	22	vrywaar:	7
vlooi:	21	middel:	9	voortsleep:	6	vrywillig:	18
vlot (b):	8	voorberei:	12	voortsukkel:	7	vrywilliger:	10
vlugheid:	8	voorbereiding:	20	voortvarend:	8	vuilgoed:	10
vlugtig:	10	voorbested:	6	vooruitgaan:	7	vuil(ig)heid:	7
vlyt:	16	voorbode:	7	vooruitgang:	15	vulkaan:	16
vlytig:	20	voorbok:	11	vooruitkom:	6	vulkanies:	7

vuur (w):	19	wandluis:	5	wedywering:	5	wegwaai:	18
vuurdoop:	6	wanhoop:	23	wee:	14	wegwys (t) er:	7
vuurgloed:	5	wanklank:	6	weefsel:	5	weifel:	14
vuurhoutjie:	15	wantrou:	8	weefstoel:	5	weifeling:	6
vuurmaakplek:	14	wantrouig		weekgeld:	5	weldadigheid:	12
vuurproef:	6	(-end):	11	weekliks:	10	weldoener:	10
vuurpyl:	8	wapad:	11	weelde-arti-		weleer:	6
vuurslag:	6	wapen (w):	6	kel:	9	welgemoed:	5
vuurspuwend:	9	wapenrusting:	6	weelderigheid:	5	welgesind:	7
vuurrooi:	10	wapenskouing:	5	weemoedig:	11	welverdiend:	12
vuurwapen:	16	wapper:	15	ween:	17	welig:	9
vuurwerk:	8	warboel:	9	weer (w):	20	weliswaar:	5
vy:	23	ware (s):	14	weerbaar:	10	welkomsgroet:	5
vyandelik:	16	warmbloedig:	5	weerga:	5	wellig:	5
vyandig:	8	warrel:	16	weerhaak:	7	wellus:	12
vyandskap:	8	warreling:	5	weerhaan:	23	welmenend:	8
vyeboom:	9	wasbak:	6	weerhou:	11	welp:	7
vyebossie:	5	waskom:	10	weerkaatsing:	23	welriekend:	5
vyftienjarig:	7	waslap:	7	weerklink:	23	welsprekend:	9
vygie:	23	wasmasjien:	14	weerklink:	21	welstand:	6
vyl:	8	wasmeid:	8	weerloos:	7	welvaart:	15
vysel:	5	wa-spoor:	10	weersgesteld-		welvarend:	10
vywer:	7	waspop:	7	heid:	5	welverdiend:	9
		wastafel:	12	weersien :	5	welwillend:	7
		wasvrou:	5	weersin:	9	welwillend-	
		wa-tent:	12	weerstand:	11	heid:	6
waaghals:	15	wateraar:	5	weerwraak:	11	wenakker:	5
waaghalsig-		waterbak:	5	weeshuis:	16	wending:	9
heid:	7	waterbok:	9	weeshuisvader:	6	wenk:	14
waagstuk:	13	waterdig:	8	weesmeisie:	9	wenkbrou:	15
waaiër:	6	waterdraer:	13	weetgierig:	7	wenpaal:	12
waaksaam:	22	waterdruppel:	16	weetgierig-		wens (s):	17
waaksaamheid:	15	waterkraan:	11	heid:	5	wentel:	17
waansin:	5	waterkuil:	9	wegbêre:	10	wêreldbe-	
waansinnig:	16	waterloos:	14	wegbreek:	8	roemd:	17
waaragter:	19	watermeul:	13	wegbring:	9	wêrelddeel:	7
waardeer:	24	waternat:	17	wegdra:	20	werkby:	6
waardevol:	21	waternimf:	7	wegdros:	6	werkgewer:	7
waardigheid:	9	waterpas:	7	wegdruk:	20	werking:	13
waarlangs:	13	waterplant:	6	wegduik:	11	werkkrag:	5
waarnemend:	8	waterplas:	17	weggee:	17	werkloos:	9
waarnemer:	9	waterpokkies:	6	weghol:	16	werkplaas:	5
waarneming:	22	waterpomp:	5	weghou:	21	werksaam:	14
waaronheen:	8	waterput:	5	wegkruiper-		werksaamheid:	11
waarsêr:	7	waterrot:	6	tjie:	11	werkster:	6
waarskuwend:	17	waterryk:	11	wegkry:	10	werktafel:	6
waarskynlik-		watersak:	17	wegkwyn:	13	werktuig:	5
heid:	10	waterskilpad:	17	wegkyk:	16	werktuigkun-	
waarteen:	24	waterspieël:	5	weglê:	17	dige:	11
waas:	15	waterstof:	6	weglei:	18	werktuiglik:	14
waband:	6	waterstroom:	15	weglok:	5	werkuur:	7
wafel:	14	waterval:	24	wegloper:	10	werkvolk:	20
waggel:	19	watervat:	5	wegpak:	13	werkwinkel:	12
waghond:	10	watervlak:	8	wegruim:	6	wesen (t) lik:	13
waghout:	16	watervoël:	8	wegry:	17	westekant:	13
wag-n-bietjie-		watervoor:	12	wegsak:	22	westelik:	11
bos:	12	watte:	11	wegsink:	18	westewind:	19
wagpos:	5	wavrag:	10	wegsit:	18	weswaarts:	15
wagwoord:	8	wawiel:	17	wegskeur:	8	wetenskap:	21
wakend:	12	wawyd:	19	wegskop:	14	wetgewer:	5
wa-kis:	13	web:	6	wegskuil:	6	wetloos:	5
waks:	6	weddenskap:	6	wegsleep:	21	wettig:	12
walglik:	11	wederhelf:	5	wegsluip:	14	wewer:	6
walm:	7	wedersyds:	6	wegsmelt:	19	wieg (s):	24
wals:	10	wedervaar:	5	wegspringplek:	9	wiegelied:	5
walvisjag:	5	wederwaardig-		wegsterf:	14	wiek:	13
walvistraan:	6	heid:	7	wegstoot:	15	wielband:	7
walvisspek:	5	wedloop:	18	wegstorm:	7	wierook:	5
wamaker:	5	wedren:	11	wegstuur:	21	wig:	12
wan:	5	wedruwe:	23	wedruwe:	23		
wandelaar:	12						

wildebees:	15	winterson:	6	wonderkind:	7	wysvinger:	6
wilde-eend:	13	wintertyd:	10	wonderland:	6	wyte:	14
wildehond:	7	wintervakan-		wonderskoon:	15		
wildevy:	8	sie:	8	woonagtig:	11	Y	
wildheid:	5	winterveld:	12	woonkamer:	9	yl:	18
wildsbok:	16	wintervoor-		woordeboek:	5	ylhoofdig:	7
wildskut:	5	raad:	6	woordewisse-		ylings:	19
wild(s)vleis:	19	wipstert:	9	ling:	7	ysbaan:	6
wildtuin:	6	wispelturig:	7	woordvoerder:	6	ysbeer:	6
wilgertak:	6	wissel (s):	6	worstelstryd:	5	ysberg:	18
willekeur:	12	wisselvallig:	9	wraaksug:	6	ysig:	7
willoos:	6	witkop:	7	wraaksugtig:	10	yskas:	7
wilskrag:	15	witseerkeel:	10	wrak:	22	yskoud:	19
wimper:	8	woef!	9	wreedaardig:	13	yslik:	17
wind-af:	9	woelig:	18	wreedheid:	21	ysterhout:	11
windbuks:	14	Woensdag:	19	wreker:	6	ysterklip:	9
winddroog:	8	wceps!	8	werwel:	7	ysterpaal:	8
winderig:	22	woerts:	13	wrewelig:	7	ysterplaat:	5
windgeweer:	5	woestaard:	20	wring:	8	ystersterk:	5
windhond:	12	woesteny:	11	wrintig:	20	ysterwerk:	5
windkant:	6	woestheid:	5	wroet:	5	ysveld:	6
windmaker:	15	woestynbewo-		wurg:	16	ywer:	10
windmeul:	5	ner:	6	wydsbeen:	10		
wind-op:	9	wolhaar-:	16	wydte:	7		
windpomp:	6	wolhaarhond:	13	wyf:	5		
windskerm:	6	wolkagtig:	6	wyfie-eend:	7		
windstil:	7	wolkbreuk:	7	wyfie-olifant:	7		
windstilte:	6	wolkokrabbler:	9	wyngaard:	5		
windswael:	7	wollerig:	21	wynkelder:	6		
wingerdstok:	6	wolliig:	6	wynkelkie:	5		
wink:	20	wolsak:	8	wynstok:	10		
winkelier:	22	wonderbaar:	13	wynvat:	6		
winterjas:	5	wonderbaar:		wysie:	15		
wintermaand:	13	lik:	15	wysig:	14		
wintermore:	6	wonderdaad:	9	wysmaak:	12		

DIEN 1.

1. Voorbeelde van onopgetekende samestellinge:

S.nwe.: baeiklere, beesboer, blinkleer, boerhond, bosfisant, bosstreep, brilglas, donkiewa, doodskoot, doringveld, dorpsmense, drankwinkel, drinkplek, droëvrugte, fynhael, goudstad, graansak, grasdak, graspol, haakdraad, handtertjie, jagavontuur, kamerjas, kamermaat, kerksaal, klavierstuk, kinderdiens, kleipot, kliprand, klipskeur, kortbroekie, koskas, kosmandjie, kraalmuur, markklok, matriekklas, meisiekind, miernes, motorhuis, mynhoop, notaboek, olielamp, oorwinningskreet, osriem, papiersak, perdekar, plaasdier, plaasmense, plaasskool, pypolie, raadslid, rooftog, roofvoël, sandkasteel, sandsloot, seeppot, skaaphond, skoendoos, slaapklere, soetgras, spaarbus, sportveld, sydraad, sykous, teekamer, tuinhek, tuinjong, turksvyblaar, turksvystroop, tydverkorting, voekraal, veldkos, vingernael, visdam, vlagpaal, vlerkslag, voetkussing, vragmotor, weerligstraal, weiplek, wolhemp.

B.nwe. en bwe.: geelrooi, goedgemanierd, louwarm; nogeens, oorkruis, stilweg, vanoggend,

2. Voorbeelde van onopgetekende afleidinge:

beskyn, doringrig, elfjarig, gewilliglik, goudagtig, lugloos, maanloos, olierig, plantery, regeerbaar, woestynagtig.

LITERATUURLYS

A. ALGEMEEN.

1. Aucamp, G.: Woordeskat en Woordherhaling. Die Mercantile Pers, Kaapstad, 1932.
2. Barnes, A.S.V.: Afrikaanse Grammatika en Taalkunde vir Afrikaanssprekende Leerlinge. Nas. Pers, 1948.
3. Barnes, A.S.V. en Nienaber, G.S.: Die Sonneblom-serie, Boek VII. Nas. Pers Bpk., Bloemfontein, 1948.
4. Ballard, P.B.: Teaching the Mother Tongue. Hodder en Stroughton, Londen, 1926.
5. London Board of Education: The Teaching of English in England, H.M.S.O., 1921.
6. Boshoff, S.P.E.: Die Metode van Onderzoek na die Ontstaan van die Afrikaanse Taal, 1917.
7. Botes, E.: Die Taalmedium-vraagstuk. Voortrekker Pers, Johannesburg, 1941.
8. Botha, L.N.: Die Stryd om Moedertaalonderwys in Natal. F.A.K., Johannesburg (s.j.).
9. Bosman, D.B.: Oor die Ontstaan van Afrikaans. Swets en Zeitlinger, Amsterdam, 1923.
10. Boyd, W.: Measuring Devices in Composition, Spelling and Arithmetic. Harrap & Co. Ltd, London, 1924.
11. Breyne, M.R.: Afrikaans. Holtze's Náchfolger, Leipzig, 1936.
12. Burt, C.: The Backward Child. U.P., London.
13. Coetzee, J.C. en Bingle, A.J.J.: Beginsels en Metodes van die Middelbare Onderwys. Van Schaik, Pretoria, 1947.
(b) Beginsels en Metodes van die Laer Onderwys. Van Schaik, Pretoria, 1947.
14. Coleman, A.: Experiments and Studies in Modern Language Teaching. Univ. of Chicago Press, 1934.
15. Cory, G.E.: The Rise of South Africa, Vol. I. Longmans Green and Co., London, 1910.
16. Dekker, G.: Afrikaanse Literatuurgeskiedenis. Nas. Pers, Kaapstad, 1957.
17. De Villiers, M.: Woordsorte, Werkwoorde en Tye. Nas. Pers, Kaapstad, 1948.
18. Eaton, Helen S.: Semantic Frequency List. Univ. of Chicago Press, Chicago, 1940.
19. Fife, R.H.: A Summary of Reports on the Modern Foreign Languages. The Macmillan Co., New York, 1931.
20. Gates, A.I.: (a) New Methods in Primary Reading.
(b) The Improvement of Reading.
(c) Interest and Ability in Reading.
(Almal gedruk deur Macmillan, New York.)
21. Gedenkboek ter ere van die Genootskap van Regte Afrikaners. Die Weste - Drukkery, Potchefstroom, 1926.
22. Gesell, A.: The first five years of Life. Methuen, London.
23. Graves, F.P.: A Student's History of Education. The Macmillan Co., New York, 1923.
24. Groenewald, P.W.J.: Learn to speak Afrikaans. Shuter and Shooter, Pietermaritzburg, 1948.
25. Haarhoff, T.J.: The ABC of Afrikaans. Central News Agency, 1943.
26. Hazlitt, Victoria: The Psychology of Infancy. Methuen & Co. Ltd., London, 1933.
27. Hesseling, D.C.: Het Afrikaans. N.V. Boekhandel en Drukkerij, Leiden, 1923.
28. Interim Report on Vocabulary Selection. King and Son, Ltd., London, 1936.
29. Isaacs, Susan: Intellectual Growth in Young Children. Routledge, London.
30. Jagger, J.H.: The Sentence Method of Teaching Reading. The Grant Ed. Co. Ltd., London, 1929.
31. Jespersen, O.: (a) How to Teach a Foreign Language (1935).
(b) The Philosophy of Grammar (1935).
(c) Language, its Nature. Development and Origin

33. Langeveld, M.J.: Taal en Denken. Wolters, Groningen, 1934.
34. Lecoutere, C.P.F. - Grootaers, L.: Inleiding tot de Taalkunde en tot de Geschiedenis van het Nederlandsch. Wolters, Groningen, 1934.
35. Le Roux, J.J.: Oor die Afrikaanse Sintaksis. Swets en Zeitlinger, Amsterdam, 1923.
(b) Praatjies oor ons Taal. Nas. Pers Bpk., 1939.
36. McKee, P.: Reading and Literature in the Elementary School. Houghton Mifflin Co., New York.
37. Malherbe, E.G.: (a) Education in South Africa (1652 - 1922). Juta & Co., Ltd., Cape Town, 1925.
(b) Educational Adaptations in a Changing Society. Juta & Co., Ltd., Cape Town, 1937.
38. Meyer, P.J.: Moedertaal en Tweetaligheid, Verkennerreeks nr. 8. Pro Ecclesia, Stellenbosch, 1945.
39. Moorman, J.G.M.: De Moedertaal. Dekker en V.d.Vegt, N.V., Nijmegen, Utrecht, 1936.
40. Nienaber, G.S.: (a) Oor Afrikaans. Afrikaanse Pers Boekhandel, Johannesburg, 1949.
(b) Die Afrikaanse Beweging, Deel I. Van Schaik, Pretoria, 1931.
41. Noreen, A - Pollak, H.W.: Wissenschaftliche Betrachtung der Sprache. Max Niemeyer, Halle, 1923.
42. Ogden, C.K.: Basic English. Paul, Trench, Trubner & Co., Ltd., London, 1938.
43. Palmer, H.E.: (a) The Scientific Study and Teaching of Languages. Harrap & Co., Ltd., London, 1937.
(b) The Oral Method of Teaching Languages. Heffer, Cambridge.
44. Paul, H.: Prinzipien der Sprachgeschichte. Max Niemeyer, Halle.
45. Piaget, J.: The Language and Thought of the Child. Kegan Paul, London.
46. Pienaar, E.C.: Taal en Poësie van die Tweede Afrikaanse Taalbeweging. Nas. Pers, Kaapstad, 1926.
47. Saer, D.J., Smith, F. and Hughes, J.: The Bilingual Problem. Hughes & Son, Wrexham, 1924.
48. Sandiford, P.: Educational Psychology. Longmans, London.
49. Schmidt, C.H.: The Language Medium Question. Van Schaik, Pretoria, 1926.
50. Scholtz, J. Du P.: Die Afrikaner en sy Taal (1806 - 1875). Nas. Pers Bpk., Kaapstad, 1939.
51. Scholtz, H. v.d.M.: Taal en Taalverskynsels. Nas. Pers, Bloemfontein, 1940.
52. Smith, Nila Banton: One hundred ways of Teaching Silent Reading. World Book Co., New York, 1932.
53. Steenkamp, L.: Onderwys vir Blankes in Natal. Van Schaik, Pretoria, 1941.
54. Stern, C en W.: Die Kindersprache. Barth, Leipzig, 1907.
55. Steyn, H.A.: (a) Moedertaalonderwys. Nas. Pers, Bpk.(s.j.).
(b) Die Skriftelike Taaluiting van Skoolkinders. Van Schaik, Pretoria, 1932.
56. Stockenström, E.: Geskiedenis van Suid-Afrika. Pro Ecclesia Drukkery, Stellenbosch, 1928.
57. Stone, C.R.: Silent and Oral Reading. Harrap & Co., Ltd., London, 1926.
58. Sweet, H.: The History of Language. Dent & Sons, Ltd., London, 1916.
59. Terman, L.M.: The Measurement of Intelligence. Harrap & Co., Ltd, London, 1922.
60. Theal, G.M.: History of South Africa before 1795, Vol. II. Allen & Unwin, Ltd., London, 1909.
61. Thorndike and Lorge: The Teacher's Word Book of 30,000 Words. Columbia University, New York, 1944.
62. Tomkinson, W.S.: The Teaching of English. Oxford University Press, 1921.
63. Tucker, T.G.: Introduction to the Natural History of Language, 1908.
64. Van der Walt, N.: Afrikaanse Spelonderrig in die Laerskool. H.K.K., 1939.
65. Walton, T.: Die Taal van die Afrikaner. H.K.K., 1939.

66. West, M. (a) Bilingualism. Report No. 13. Govt. of India Pub. Branch, 1926.
(b) Language in Education. Longmans Green, London, 1929.
(c) Learning to Read a Foreign Language. Govt. of India Central Pub. Branch.
67. Yoakam, J.: Reading and Study. Macmillan, New York, 1933.

B. ARTIKELS, PAMFLETTE, VERSLAE, JOERNALE, ens.

1. West, M.: English as a World Language and the Technique of Teaching it. (The New Era, Vol. 14, 11 - 15)
2. Coetzee, J. Chr.: Die Taalontwikkeling van die Klein Kind. (Tydskrif vir Wetenskap en Kuns, Maart, 1933)
3. West, M.: Definition Vocabulary. Bulletin No. 4, University of Toronto, 1935.
4. Swenson, E and West, M.: On the Counting of New Words. Bulletin No. 1, Univ. of Toronto, 1934.
5. Meyer, P.J.: Moedertaal en Tweektaligheid. (Die Huisgenoot, Sept. 2 en 16, 1938)
6. Schonell, F.J.: The Relation between Defective Speech and Disability in Spelling. (British Journal of Ed. Psychology, Vol. IV, Part II, June 1934)
7. Haarhoff, T.J.: Afrikaans in die Nasionale Lewe (Ons word Mondig, Maskew Miller Bpk, 1930)
8. Porter, E.J.: Judging Reading Readiness in the beginning Child (The Mentor, April 1941)
9. Voorgestelde Leerplanne vir Grade - st. VIII. Transvaalse Onderwysdepartement, 1948.
10. Die Onderwysgaset, nr. 15, Junie 1949.
11. Het Kristelik Schoolblad, Aug. 1914.
12. Provincial Education Commission, Report, 1939.
13. Die Behoud van die Afrikaanse Skole, Kongres, Pretoria, 3/12/1942 (Voortrekkerpers, Johannesburg, 1943).

Journal of Educational Psychology.

14. Fox, Charlotte: Vocabulary Ability in later Maturity. (Dl.38)
15. Schulman, M.J. and Havighurst: Relations between ability and social status in a mid-western community. IV Size of vocabulary. (Deel 38)
16. Hildreth, Gertrude: A comparison of the Dale, Dolch and Rinsland word lists. (Deel 39)
17. Fielstra, C.: A comparison of the Thorndike word lists. (Deel 30).

Genetic Psychology Monographs.

17. Staymer, L.C.: The relative efficacy of early and deferred vocabulary training. (Deel 8).
18. Smith, Mary, K.: Measurement of the size of general English vocabulary through the Elementary Grades and High School. (Deel 24)

School Review.

19. Strang, Ruth: Familiar words in familiar books. (Deel 48)

Modern Language Journal.

20. Skinner, L.H.: An analysis of the vocabulary - difficulty of 45 Italian textbooks. (Deel 20)
21. Engel, E.F.: The use of a standardised vocabulary in beginning German. (Deel 15)
22. Fotos, J.T.: Word and idiom frequency counts in French and their value. (Vol. 15)

Elementary School Journal.

23. Stone, C.R.: (a) The vocabularies of twenty preprimers..(DEEL 41)
(b) A vocabulary study based on 107 primers

25. Guiler, W.S.: Primary - Grade words frequently misspelled by Higher - Grade pupils. (Deel 44)
26. Kyte, G.C.: A core vocabulary for the Primary Grades. (Deel 44)
27. Wheeler, H.E. and Howell, Emma: A first - grade vocabulary study. (Deel 31)
28. Hockett, J.A.: The vocabularies of recent primers and first readers. (Deel 39)
29. Fitzgerald, J.A.: The vocabulary and spelling errors of third-grade children's life-letters. (Deel 38)

Journal of Educational Research.

30. Berglund, A.O.: A reading vocabulary for the fourth grade. (Deel 31)
31. Hockett, J.A.: A comparative analysis of the vocabularies of 29 second readers. (Deel 31)
32. Stone, C.R.: Measures of simplicity and beginning texts in reading. (Deel 31)
33. Nemec, L.G. and Losinski, B.: A study of the difficulty of the Dolch Basic Sight Vocabulary in the second and third grades of the rural schools in 22 counties of the state of Wisconsin. (Deel 35)
34. Cowley, Elizabeth: Technical vocabularies for Plane and Solid Geometry. (Deel 27)
35. Fitzgerald, J.A.: Words misspelled most frequently by children of the fourth, fifth and sixth grade levels in life outside the school. (Deel 26)
36. Gray, W.S.: Summary of reading investigations. (Alle dele)
37. Gates, A.I., Bond, G.L. and Russell, D.H.: Relative meaning and pronunciation difficulties of the Thorndike 20,000 words. (Deel 32)
38. Good, C.V.: Research News and Communications. (Deel 32)
39. Selke, E.: A comparative study of the vocabularies of 12 beginning books in reading. (Deel 22)
40. Dolch, E.W.: Grade vocabularies. (Deel 15 - 16)
41. Curtis, F.D.: The mathematical vocabulary used in Secondary School textbooks of Science. (Vol. 38)
42. Shaw, R.M.: An analytical frequency study of the recurrent mention of personages without modification in popular periodical literature. (Deel 37)
43. Buckingham, B.R.: The textbook and its vocabulary. (Dl.13-14)
44. Shambaugh, C.G. and Shambaugh, Olive: A core vocabulary for Elementary School Pupils. (Deel 19 - 20)
45. Stauffer, R.G.: Prefixes in the Thorndike word list. (Dl. 35)

C. VERHANDELINGS.

1. Barnes, A.S.V.: An analysis of the Afrikaans readers used in the first three standards of Natal English Medium Primary Schools, together with a critical estimate of the value of the Reader Method in these standards. (M.Ed.)
2. Erasmus, G.N.: An analysis of a series of English Readers designed for Afrikaans-speaking pupils in the Primary Standards. (M.Ed.)
3. Fourie, I.J.v.H.: Syllabus and textbooks in the teaching of English as second language in the Upper Primary and Secondary Standards in South African Schools. (D.Phil., U.S.A., 1946)
4. Malan, P.S.: Onderwys in die Oranje-Vrystaat (1854 - 1879). (M.Ed.)
5. Stander, E.: 'n Vergelykende studie oor die Afrikaanse en Engelse woordeskatte van 1,163 leerlinge op enkele Suid-Afrikaanse skole. (M.Ed.)
6. Steyn, H.A.: Taalimpressie en -ekspressie in die Laerskool. (Ol)

D. SPELLISTE.

- Laerskool. Shuter and Shooter, P.M.Burg, 1949
3. Malan, J.P.: Afrikaanse Spellyste vir Afrikaanssprekende Kinders in sts. I - VI. Nas. Pers, 1947.
 4. Vaughan, E.O.: Jutta's Rational Spelling Lists, Stds I - VI. Jutta & Co., Ltd, Cape Town, 1939.
 5. S.A.O.U. Spelling List. Nas. Pers, Kaapstad, 1945.

E. WETGEWING.

(a) O.R.K en O.V.S.

1. Regulasie van 1863.
2. Ordonnansie nr. 5 van 1872.
3. Onderwysordonnansie van 1874.
4. Ordonnansie nr. 2 van 1891.
5. Ordonnansie nr. 27 van 1903.
6. Petisie aan dié Goewerneur en sy antwoord (Sept. 1903).
7. Ordonnansie nr. 29 van 1905.
8. Skoolwet nr. 35 van 1908 (Hertzog-wet).
9. Ordonnansie nr 15 van 1930.

(b) Z.A.Republiek en Transvaal (kolonie).

1. Onderwyswet nr. 4 van 1874 (Burgers-wet)
2. Onderwyswet nr. 10 van 1880.
3. Onderwyswet van 1882 (Du Toit-wet).
4. Onderwyswet nr. 8 van 1892 (Mansvelt-wet)
5. Ordonnansie nr. 7 van 1903.
6. Onderwyswet van 1907 (Smuts-wet).

(c) Unie van Suid-Afrika.

Zuid - Afrika Wet, 1909.